

7913

శ్రీ

పాండురంగమాహాత్మ్యము

(పరమభాగవతచరిత్రము.)

౩౬

తెనాలి రామకృష్ణకవిచే

రచింపఁబడినది.

తెనాలి

శ్రీ సాదామిసీ ముద్దాక్షరశాల

యందు ముద్రింపఁబడినది.

1913.

వెల ప్రతి 18 0-12-0 మాత్రమే

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి

రాజము

క్రీ.శ. ౧౯౨౨.

పాండురంగ మాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. శ్రీకాంతామణిఁ గనొత్తంగి మదిథా • త్రి మంచినన్ దధ్ధః
శ్రీకాదంబినిమీఁదికు బృన్దసగా • శ్రీవత్సముం దాల్చి ము
ల్లోకంబుల్పొదలించుకృష్ణుఁడు దయా • భం జేలు శీనైష్ఠవ
స్వీకారార్హు విగూరి పట్టణపతిన్ • వేదాదిమంత్రీశ్వరున్.
సీ. అవతారమందె నే • యఖతైకజనయిత్రి

కలశరత్నాకరంగర్భసీమఁ

దోఁబుట్టువయ్యె నే • తులితకాంచనవర్ణ,

వెలఁది వెన్నెలగాయు • వేల్పునకును

బాయకయుండు నే • పరమపావనమూర్తి

చక్రిబాహుధ్య • సాధవీధి

నభిషేకమాడు నే • యభివర్ణితాచార

దిగ్గజానీతమా • తేటనీట

గీ. నవ నిధానంబులేదేవి • జవణిసరకు

లమ్రహదేవి శ్రీదేవి యాదిలక్ష్మీ

సరసశుభ్రవృష్టి రామాను • జయ్యసుతుని •

తాతచు విగూరివే • దాదినాథు.

ఉ. మాదిక్రిమింపనంచవెలి • మాపుపయిన్ మురువైసజోదుచే
భద్రమయాత్ముచే భువన • పాలన ఫలనుచే సరస్వతీ

- ముదితవృక్షచేత నలు • మోములవేలుపుచే విరూరివే
దాద్రిచమూవిభుండు గనునాయువు శ్రీయనిరంతరాయమున్. 3
- శా. క దూజాంగదుతోడబుట్టువు శర • త్కాదంబినీచందికా
చిదూప్రాంచిత పక్షగర్భముఖరా • జీవాళిహంసంబు వ
ణ్ణద్రాక్షాఫలకీరి శారద కృపన్ • రామానుజమాత్యువే
దాద్రిస్వామికి నిచ్చునిచ్చులును విద్యా బుద్ధి వాక్సిద్ధులన్ 4
- ఉ. ఈచిగురాకు నీపగ్గనవ • మీపువుదేనియ యెంతయొప్పెడిన్
జూచితిరే! యటంచుఁదన • చుట్టు శుకాదులుగొల్వఁగాఁగప
ద్దాచితచంద్రాంగజల • మైనశివాహ్వయకల్పశాఖ వే
దాచలమంతిక్తికల • శానిని వెన్నెలమాడ్కిఁ జూచుతన్. 5
- ఉ. చిద్రసవేదియాకొదమ • చిల్కకు విష్ణుసహస్రనామముల్
ముద్రతి మోము మోవినిడి • మున్నుచు గోరున మేనుదువ్వుచున్
భద్రనిధానమైవెలయు • పర్వతకన్య విరూరిమంత్రివే
దాద్రికి విష్ణుభక్తిమహిమాతి • శయం బనయంబునీపుతన్. 6
- నీ. సూత్రవతీదేవి • సాబగుపాలిండ్లపై

మలుపచ్చిగందంపు • వలపుతోడ

శిరసులువంచు ని • ర్జరకోటిఁ బనిగొను

తపనీయవేత్తహ • స్తంబుతోడఁ

బనియేమియని విన్న • పమునేయు సుమనోర

ధములై నదివ్యాయు • ధములతోడ

బ్రహ్మాండకోటుల • పారుపత్రైములెల్లఁ

గనియున్నినిద్దంపు • మనసుతోడ

• గీ. శాన్తిరెండవమూర్తియై • జగములేలు

మునిమనోహరి శ్రీసేన • మొదలియారి

చేయుపనులెల్ల సఫలముల్ • సేయుఁగాత

మలరి రామానుజయ్యతే • దాద్రిపతికి.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. మీఁదం దారధరాధరంబుగల యా • మేరు స్సగంజాలి త
తాదృక్తుండరుచి స్తలిర్బుఖగ యూ • ధస్వామి హేమప్రభా
ప్రాదుర్భావశుభప్రభుండుమనుచు • నామానుజామాత్యు శ్రీ
వేదాదీశు విరూరిమందిరు జగ • ద్విఖ్యాతకీర్తి శ్వరుక్. 8
సీ. ధరణీధరముదాల్చు • తనచేవయంతయు

భుజపరిఘంబులఁ • బాంకపటిచి
మునుమిమ్ముగనియైన • తనప్రజ్ఞయంతయు
మతివిశేషమునందు • మస్తరించి
దైత్యారిశశమైన • తనచిత్తమంతయు
నినుచుగౌరవమున • నివ్వఁజింది
తనువువెన్నెలగాయు • తనమూర్తియంతయు
గీర్తివైభవమునఁ • గీలుకొలిపి

గీ. శేషుఁ డఖలప్రపంచవి • శేషశాలి
నిత్యముక్తుల కాద్యుఁడై • నిలుచుమేటి
చారుచారితు రామాను • జయ్యపుత్రుఁ
గరుణవేదాద్రిమంత్రిశే • ఖరుని మనుచు.

9

క. పుట్టకుఁబుట్టెడువేశం
దిట్టపునునుపచ్చిపుట్ట • తేనియచవిత్తోఁ
బుట్టె నన నమృతముట్టెడు
పుట్టనినువునత్కనిత్య • ములువర్ణింతుక్

10

క. ఇట్టాడరానియాగమ
ఘట్టమునకునడవ యచ్చు • కట్టినముని రా
ట్టట్టాభిషిక్తుఁ దపముల
పుట్టిననెలవయిన వ్యాస • ముని వర్ణింతుక్.

11

తే. వ్యాస వాల్మీకి ముఖసూక్తి • వైభవముల
నేర్పుమీరంగనిజకావ్య • దర్పణముల

సరసమాస్సనముల నేఱు • పలుచుకీర్తి
ధవుల నన్నయభట్టాదికవులఁ దలఁతు.

12

ఉ. చాటుకవిష్వృతత్వరస • సాగరపారగులయ్యు సత్కవుల్
పాటిగఁబట్టివిందు రొక • పాటివిగావన కన్యకావ్యముల్
కైటభవైరియావతశి • ఖామణిశ్రీసతిఁ బేరురంబునన్
మాటియు నీటికెంపుబహు • మానముగంబదకంబుఁ జేయఁజే. 13

తే. తప్పగలిగినచోటనే • యొప్పుఁ గలుగు
సరసి కావలె కవితల • యవగుణములు
సరసకవి తావశోక్తుల • సరణియందు
నమృతధారా ప్రవాహంబు • లడరుగాదె

14

తే. కాన దోషాత్ముడైనదు • మ్మనలకతన
గరిమవహించుఁ గవిరాజ • కావ్యమహిమ
బహుళపక్షంబుచేఁ కటి • బహుళమగుట
బాయనెన్నెలతరి తీపు • నేయుకరణి

15

వ.లని నిఖిలభువనప్రధానధన్యంబులగుమాన్యదై వతంబులంగొని
యాడి గూఢి మెఱయు కవివృషభుల సభినుతించి యుదంచితంబగు
కవిత్వ తత్వంబునంగలగరిమంబు బరిశీలించి వంచకులగు కొంచెపుం
గవులరవళి యదలంచి పంచాశత్కోటివిస్తీర్ణం బగునర్ణవమేఖిలా
వలయంబునంగలపరమవైష్ణవసత్త్వంబులకుఁ బ్రయత్నపూర్వకంబుగ
సభివందనంబొచరించి

16

క. వాక్కాంతాశ్రయభట్టరు
చిక్కాచార్యుల మహాత్ము • శ్రీగురుమూర్తి
నిక్కపుభక్తి భజించెద
నిక్కావ్యకళాకలాప • మీజేఱుటకున్

17.

క. తవశింతు నొక్కశ్రీభా

గవతచరిత్రంబుఁ బరమ • కల్యాణసము

ద్భవభవనంబుఁ జతుర్దశ

భువనమహారత్నసూత్ర • ముగఁ దగుసరణి

18

ప. అని యిట్లభీనవ ప్రబంధనిరాశ్రా కౌతూహలాయత్తచిత్తుండ

నయి యేనున్న సమయంబున

19

సీ. తనకులాచారవ • ర్తన నైష్ఠవాచార

పర్యాయముల కొజ్జ • బంతియనఁగఁ

దనసూన్యతము పురా • తనసత్యనిధులయు

న్నతికిఁబునకప్రతి • ప్రితము గాఁగఁ

దనబుద్ధి నీతిశా • స్త్రురహస్యములు తెల్ల

ముగఁ దెల్పువ్యాఖ్యాస • ముద్రగాఁగఁ

దనవ్రాయుగంటంబు • మొనవాడి విశ్వంభ

రాప్రజలకుఁబ్రాణ • రక్షగాఁగ

గీ. వెలయుమంగయగురువభూ • విభునిపెన్ద

సంగభూపాల మణివాయ • సప్రవర్తి

సఖయుకుండైన రామాను • జయ్యసుతుఁడు

భద్రగుణనీరి విరుచివే • దాద్రశౌరి

20

మ. కవులుం బాఠకులుం బ్రధానులు నలం • కారజ్ఞులున్ బ్రాజ్ఞులున్

ధవళాక్షు ల్భూయింప నిండుకొలువై • తారేందుతారావళీ

ధవళంబైననువర్ణకుంభయుతి సౌ • ధంబందు నావాసమై

వివిధామ్నాయపురాణగుంభనకథ • ల్వింతున్ బ్రహ్మదంబునన్ 21

క. నను రామకృష్ణకవిఁ గవి

జనసహకారావళీవ • సంతోత్సవనూ

క్తినిధి బిలిపించి యర్హా

ససమునఁ గూర్చుండఁచినిచి • చతురత ననియెన్

22

పాండురంగమాహాత్మ్యము.

సీ. జగతి సౌబగుల నె ♦ స్నఁగఁగావ్యధారల
 ఘనుఁడ వాశువునందుఁ ♦ గరము మేటి
 వఖిలభూమిపాల ♦ కాస్థానకమలాక
 రోదయతరుణసూ ♦ రోదయఁడవు
 శైవ వైష్ణవ పురా ♦ శావళీనానార్థ
 రచనాపటిష్ఠైక ♦ రమ్యమతివి
 తాకికవైదిక ♦ లక్షణచాతుర్య
 ధైర్యప్రభారూఢ ♦ కార్యచణుఁడ
 గీ. వరయ భూమికుచాగ్రహా ♦ రాభమైన
 శ్రీతేనాల్యగహారాని ♦ శ్లోతవగ్ర
 శాఖికా కోకిలమవీపు ♦ సరసకవివి
 రమ్యగుణకృష్ణ! రామయ ♦ రామకృష్ణ!

23

క. కాండిన్యసగోతుఁడ వా
 ఖండలగురునిభుఁడ వఖిల ♦ కావ్యరససుధా
 మండనకుండలుఁడవు భూ
 మండలవిస్తరుఁడవు లక్షుట ♦ మావరతసయా!

24

క. యశముగలిగించు నీమృదు
 విశదోక్తులఁ బొండరీక ♦ విభుచరితఁజతు
 ర్దశభువనవినుతముగ శుభ
 వశమతి నాపేరనుడువు ♦ వరతత్వనిధీ.

25

ఉ. స్కూదపురాణసీరనిధి ♦ కౌస్తుభమై ప్రభవించుచేవకీ
 నందనుసత్కథోద్యమము ♦ సవ్యకవిత్వకళాకలాపమకా
 కుండనముఁఘటించి కడుఁ ♦ గొత్తగు సొమ్మొనరించి విష్ణుసే
 వందిలకించు నప్పరమ ♦ వైష్ణవకోటి నలంకరింపుమా..

26

మ. ఉదయం బస్తనగంబు సేతువు హిమః పూహంబునం జుట్టిరా
విదితంబై నమహిఁ మహాంధ్రకవితా • విద్యాబలప్రాప్తి నీ
కెదురేసి? సరసాన్ధబోధఘటనా • హేలాపరిష్కారశా
రద నీరూపము రామకృష్ణకవితా • దా! సాంద్రీకీర్తిశ్వరా! 27
వ. అని సంభావించి కనకాంబరాభరణంబులం బ్రసాదించి
యాప్రధానపంచాసనుండు. 28

మ. పలుకుందొయ్యలిమాళికాంతి కెనయా, బాగాలు నయ్యింతిచె
క్కులబోలుం దెలనాకు లయ్యువిదప • ల్కులవ్వంటికప్రంపుఁబ
ల్కులతోఁగూడినవీడియం బాసఁగె నా • కుం బద్రనాభార్చనా
కలనాపావనహస్త కంకణర్పుణ • త్కారంబు తోరంబుగఁ. 29
వ. ఇట్లు లోకోత్తరగుణోత్తరుండగు నాప్రధాన శేఖరుండు పరమ
పురుషపరికరచరిత్రంబునకు సదీశ్వరుండగుట తీర్థంబును స్వాంబును
జాదులుండేవరప్రసాదంబును పుణ్యంబునుం బురుష్కలంబును నయ్యె
నయ్యభ్యుదయంబునకుం గల్యాణాచారంబుగాఁగృతిపతివంశావతారం
బభివర్ణింపఁబూని. 30

సీ. మిగులఁ గన్నదవిన • బిగువ యెక్కుడుగాని

కరుణాకటాక్షవీ • క్షణమువాడు

దంష్ట్రావిటంకవ • ర్ధనమయెక్కుడుగాని

ముద్దుఁజందురు నేలు • మోమువాఁడు

సరమృగదేహ వి • స్ఫురణమెక్కుడుగాని

బహుకోటిమదన రూ • పంబువాఁడు

దైత్యుడండించును • ధృతియె యెక్కుడుగాని

శ్రితజనావళులర • క్షించువాఁడు

నాఁగ గరుడాద్రిసింహాస • నముననుండి

యెల్లజగములనేలు • క్షీతశ్వరుండు

శ్రీయశోబలసరసింహ • నాయకుండు

శరమరణగోత్రమంత్ర ర • క్షణమొసర్చు.

31

చ. జరర వసత్ప్రసంచసుర • సత్తమతుల్కుఁ డశేషయోగిరా
 ణత్రహృదయుండు మానిజనమాన్యుఁడు ధన్యుఁడుముక్తికామినీ
 కఠినకుచద్వయూనిహిత • కాంచనమాలిక హేళికల్కుఁ డా
 శరమరణర్షి శేఖరుఁ బ్ర • శంస యొసర్పదగుం జగంబులన్ 32.

శా. ఆవాచంయమవంశసాగరమునం • దవ్యాహతైశ్వర్యల

క్ష్మీనంతుండు విరూఢకర్త సచివ • శ్రేష్ఠుండు విద్యాహయ

గ్రీవుం డన్నయమంత్ర యవ్వభుని స • తీర్తుల్విజృంభించు నీ

ద్యావాపృథ్వీవకాశ పుంఖతనిజ • వ్యాపార పారీణితన్. 33

ఉ. ఆసచివావతంసము కు • లాంగన చెల్వగులక్షత్రమాంబ గౌ

రీసతియో యరుంధతియొ • శేవతియో యల యాదిలక్షిత్రయో

వాసపు రాణియో యనంగ • వాసియు వన్నెయుఁ గల్గీర్తులన్

జేసిన మూర్తి మేలు పతి • చిత్తము వచ్చిననచ్చరిత్రలన్. 34

ఉ. అన్నయ లక్షత్రమాంబ సుతు • లభినిధానము తిప్పరాజు సం

పన్నుఁడు రంగరాజుఁ బ్రతి • భానిని గుండమరాజుఁబొల్పి రా

సముత్తభాగ్య వర్ధచల • సనత్రతి శౌర్యము ధైర్యము న్నయా

భ్యున్నతి నీతిరీతి జయ • మొప్పును నేర్పును నెన్నశక్యమే! 35

క. ఆమువ్వోలో రంగసు

ధీమణి నీపించె వంశ • తిలకంబగుచున్

శ్రీమహిత గంగమాంబా

రామా రమణీయరాగ • రసరంజితుడై

36

క. ఆరంగరాజు కీర్తులు

శ్రీరంగ నివాసహాస • శివకరలక్షిత్రం

జేరంగ దిగుచునహితులఁ

బారంగా నెగుచునతని ♦ బాహుసి యనికా 37

సీ. శ్రీమదష్టాక్షరీ ♦ నేనైకనిపుణుండు

గీతార్థసారసం ♦ కేతవేది

పరిచితదివ్యప్రీ ♦ బంధసంధానుండు

మహితసౌదర్శన ♦ మనువిదుండు

వితతప్రభాసిత ♦ విజ్ఞానకోవిద

నిజసమయావన ♦ నిపుణబుద్ధి

సరసరామాయణ ♦ సప్తకాండజ్ఞాత

యాశవందారుస్త ♦ వాభిశోభి

గీ. సలిలనిధిజాల జంఘాల ♦ జలవిశాల

ధూళిపాళీభరాళీక ♦ ధూమధూమ

శంకితాత్మప్రతాపవై ♦ శాన్వనరుండు

గంగమాప్రాణవిభుడొప్పు ♦ రంగరాజు. 38

తే. దశరథేశ్వరు భార్యయై ♦ ధన్యమహిమ

మున్ను కౌసల్యశ్రీరాముఁ ♦ గన్నకరణి

రంగయామాత్యు సతియైన ♦ గంగమాంబ

మతిమరుస్మృతి శ్రీరామ ♦ మంత్రి గనియె. 39

క. ఆరామరాజు వాహిని

వారాన్నిధులేడు దాఁటె ♦ వసుమతి మున్నీ

శ్రీరామరాజు వాహిని

వారాన్నిధులేడు దాఁటి ♦ వర్ధిలునవలకా 40

సీ. పుడమిపై నడనేర్చి ♦ యడుగుబెట్టెడునాఁడె

ధర్మబునాల్లుసా ♦ దములనిలిపె

జలిబిలిపలుకులు ♦ పలుకనేర్చిననాఁడె

సత్యభాషాహరి ♦ శ్చంద్రుడయ్యె

వరుసఘోషాదటివారిలు • వాయవేర్చిననాఁడె
 కమిచి దిక్కులజయాం • కములు వ్రాసె
 ముఖ్యవ్రతస్ఫూర్తి • ముంజిఁ గట్టెడునాఁడె
 కవులబోచుటకుఁగం • కణముఁగట్టె

గీ. సంబమాంబిక గళ్యాణ • మైననాఁడె
 వాసిగలకీర్తిలక్ష్మికి • సేనవెట్టె
 ధైర్యహేమాద్రిప్రజ్ఞశాం • తనవుమాది
 రంగయామాత్యవరుని శ్రీ • రామమంత్రి.

సీ. సంహృతాంహస్ఫూర్తి • సింహాసనుండు నృ
 సింహవికృముఁడునృ • సింహశౌరి
 త్రయ్యంతవాసనా • గ్రహబుద్ధి నొయ్యారి
 యొయ్యారిరామాను • జయ్యగారు
 గంగాతరంగసా • రంగలాంఛనదీప్తిఁ
 బొంగుకీర్తికి రాజు • రంగరాజు
 శరణాగతత్మాణ • కరుణాచరణకేళి

వరదరాజులబోలు • వరదరాజు

గీ. ససంగశ్రీరామవిభునికి • సంబమకును
 గలిగి రాచందగితార్క • గతిఁబ్రశస్తి
 నలుపురాత్రుజు లొదార్య • నలినిధులు
 భుజగశాయికి నాలుగు • భుజములట్లు.

42

గీ. అందు సగ్గిజుఁ డఖిలవి • ద్యావినోది
 శ్రీనృసింహాఖ్యసస్మృతి • సింహమలరు
 లీల లక్షమత్ర తనకునిఁ బ్లాలుగాఁగ
 జెలఁగె లక్ష్మీనృసింహ వి • కేష ముద్ర.

43

క. శ్రీనరసింహుని లక్ష్మీ
 మానవతికి వెంగళాఖ్య • మంత్రీశ్వరుఁడున్

శోనప్పయ్య! ననఁదగువి

ద్యానిధులిరువురును బుత్రుఁ డై మని రవనిఁ.

• 44

క. నయ వినయంబుల కై వడి

జయతేజములట్లువిభవ • శమముల కీయ న

వ్యయయశులు వెంగళయ కో

నయ లిరువురు తెలసి రవని • నాథార్చితులై.

45

క. ఆవెంగళ మంట్రీశ్వరు

దేవికి శ్రీయాభళాఖ్య • తిలకవతికి రా

థావిభుదేవేరియు నల

తావేరియు నీడుజోడు • శారవ కళలఁ.

46

క. గానకళాతుంబురుఁ డనఁ

గా నయవిద్యావివేక • శారవలక్ష్మీ

జాని యనంగా నిధరఁ

గోనప్రభుఁ డొప్పమంత్రి • కులతిలకంబై.

47

తే. ఆ విదేహధిపతిపుత్రి • యాత్రభార్య

గాఁగ విఖ్యాతిఁబొందురా • ఘవునికరణి

రాఘవాంబాధినాథుఁడై • శ్లాఘమీరు

శ్రీసృసింహునికోనప్ప • సిరులకుప్ప.

48

ఉ. సామజరక్షణుం గొలిచి • నన్నుతి కెక్కినభాగ్యశాలి శ్రీ

రామచమూపశేఖరుని • రంగనమంత్రీ ననంతమాంబికా

స్వామి నుతింతు మనస్రథభు • జానతపుష్పధనురక్రూళిధా

రామధురోక్తిగుంభనభ • రస్ఫురణాపరిణాహచాతురిన్.

49

చ. ఉరుమతి రంగమంత్రితన • యుల్ విలసిల్లిరి పుల్లమల్లికా

హరదరహాసహీరహిమ • హరపటీరయశోధురంధరుల్

వరదయగల్గువారు గుణావంతులు శాంతులు కాంతిచంద్రముల్

వరదయమంత్రిపుంగవుఁడు • వాసవతుల్యుఁడు రాఘవయ్యయున్

క. రంగయభరదామాత్యు వి

హంగమవిభు గమనభదన • హంసధ్వజ సా
రంగధరహరినిభవా

గ్గంగాశృంగారితాన్య • కమలు నుతింతుకా.

51

సీ. సమకూర్పగా నేర్పు • సకలవైష్ణవశాస్త్ర

సిద్ధాంతశుద్ధాంత • సిద్ధిగరిమ

హవణింపగానేర్పు • సఖి లావనీచక్ర

సామ్రాజ్యపూజ్య వి • శాలలక్షి

పలపింపగానేర్పు • వాలారుజాపుల

కోపులు చూపు చ • కోరదృశలఁ

బాలిపగానేర్పు • బాసవకవిగాయ

కార్తాగ్నినివహంబు • ననుదినంబు

గీ. దండనాథునిమాత్రుడె • దశదిశావ

కాశసంపూర్ణవిజయప్ర • కాశశాలి

రంగయామాత్యవరదయ్య • ప్రకటశౌర్య

ధారి వాచా ధరాధర • ధారిశయ్య.

52

క. తిమ్మాబ యక్కమయు వర

దమ్మయు వరదప్పభార్య • లై వెలసిరి తే

జమ్మన శక్తిత్రయమువి

ధమ్మన సకలోన్నతప్ర • ధాప్రసితమతికా

53

ఉ. మున్నొక రాఘవుండు తల • మోచిభజించు విభీషణాదులకా

మన్ననఁబోయె గాఁచెనను • మాటలెకాని గుణప్రసన్నతకా

బ్రహ్మదనంబుఁ జూపఁగల • రంగయరాఘవమంత్ర నిచ్చులుకా

వన్నెకుఁదెచ్చునిచ్చు సఖి • వాంఛితవస్తువు లధికోటికిన్.

54

క. తేజమున రాఘవునియం

భోజేక్షణతిమ్మమాంబ • పోల్పందగునా

రాజీవవదనశారద

రాజాగ్ధకీటపూర్ణ ♦ రాజనిభాస్య.

55

క. శ్రీరామమంత్రీవరద సు

ధీరత్నము శలవధూటి ♦ దీపించుయశో

దారమణిరమణవిష్ణు

శ్రీరంజితకొండమాంబ ♦ చిరపుణ్యమునక

56

క. ఆదంపతులకుఁ గలిగిరి

గాదిలినత్పుత్రవరులు ♦ గనుగొండనయుక

శ్రీదనరు నౌబళయ్యయు

వేద స్మృతిజాయమాన ♦ వినయనయగతిక

57

క. కనుగొండ యితనిదైర్యము

పెనుగొండగు నవనినెదిరి ♦ భీతిఁబరఁగ వే

చనుఁ గొండల కనగాఁ దగు

కనుఁగొండయ నాగమాంచి ♦ కావల్లభుడై.

58

ఆ. అతనిసోదరుండు ♦ మతికళాజంభారి

గురుడు బంధులోక ♦ సురభి వెలయు

నౌబళాఖ్యమంత్రీ ♦ యశాబళా! యీతని

జయమునయమునంచు ♦ జనులు బాగడ

59

ఉ. ఇ ముత్రనవద్యహృద్యసము ♦ దీర్ఘగుణాళికె గల్పవృక్షపుం

గొమృతనవీనదానగుణ ♦ గుంభనసంభృతిఁబదమ్రాభుఁగ

న్నమృతనరామరస్తుతజయస్థితి కౌబళమంత్రీభార్యయా

నమృతమయమృతద్విరద ♦ యానకు నేనతు లీడుధారుణిక 60

వ. ఏవంవిధాన్వనాయ పయఃపారావారంబునకుఁ దారకాశమనాకృ

తియగుకృతిపతి తెరంగెట్టిదనిన

61

ఉ. మానితరాజితద్యుతిసః మంచితమోహనమూర్తి వైష్ణవ

జ్ఞానపరాయణుం డమృతః సాగరరాజగభీరుఁ డర్ధసం

తానసురార్ధమంబతడు • దానన నానత శాత్రువుండు రా
మానుజమంత్రి వర్ధిలు మ • హామహుఁడై నిజవంశక ర్తయై. 62
సీ కతపత్రమిడవచ్చు • గలఁగాంచునపుడైనఁ

గోరికఁ బరకాంత • గోరఁడనుచు

ముడియవైవఁగ వచ్చు • మొనదారసించిన

శూరత్వమున వెన్ను • చూపఁడనుచు

దిబ్బె మెత్తఁగవచ్చు • నుబ్బరంబగుకల్మి

మేరమీఱినరీతి • మెలఁగఁ డనుచుఁ

జేసఁపఁగావచ్చు • శివుమీఁద నేనియు

బూనిక తోఁబల్కి • బొంకఁడనుచు

గీ. జలధివలయితవసుమతీ • స్థలవతంస

భాసురాంశ సమాశ్రిత • ప్రాధకీర్తి

శరమతనగోత్ర భవమంత్రి • చక్రవర్తి

యైనరామాను జయ్యకు • నైకడంగి. 63

శా. రాధానాథపదాబ్జభృంగ మగు నా • రామానుజామాత్యులే

జోధారావళి భానుభానునుపమం • జూపట్టు మిత్రాంబుజో

ద్యోధంబుం బ్రతిపక్షకైతవనిరు • ద్యోధంబు నిర్వంక్రియా

సాధుత్వంబు వహింపదుర్దమతమ • స్సంబాధముల్ జూటఁగఁ64

క. కామగవీ సురతరువులు

వేమాలును నిచ్చుఁ దవులు • విడిబేరముగా

రామానుజయ్య దాన

ప్రామాణికముద్ర కొంగు • బంగారమగున్

65

శా. ఆరామానుజమంత్రిచంద్రుఁడు వివా • హంబయ్యెనెయ్యంబుతో

భారద్వాజ పవిత్రగోత్రనిధిక్ • బల్పటి కన్నయ్యకున్

గారామైన కుమారికాతిలకమున్ • గౌరీధరాశారదా

మారామాపర మప్రసిద్ధమతి న • మూజమృ దేజంబునన్66

సీ. తొడవులు పెక్కులు ♦ దొడవియుండెనెకాని ,

నత్యంబు తనకు ని ♦ జాలతొడవు

చుట్టాల సురభియై ♦ సొబగు నొందెనెకాని

నెనరైన చుట్టంబు ♦ దనకుఁ గీర్తి

కులదై వతం బహో ♦ బలనాధుఁ డనెకాని

పతిమూర్తి పరమదై ♦ వతము తనకుఁ

జక్కఁదనంబులు ♦ సహజంబు లనికాని

తనచక్కఁ దనము వ ♦ ర్తనమునంద

గీ. యనఁ గవిలసిల్లె నిఖిలవి ♦ ద్యారహస్య

పరమవిజ్ఞాన పాండిత్య ♦ భద్రమూర్తి

విప్రసురశాఖ రామాను ♦ జప్రధాన

మాళి యర్ధాంగలక్ష్మీత్రయ ♦ మూజయమ్ర. 67

క. ఇమ్మహి రామానుజవిభు

నమూజయమ్రకు జనించి ♦ రబ్జభవముఖా

బ్జముత్రుఁ బోలినసుతర

త్నములు నల్వరునుదార ♦ తాజిత శరధుల్ 68

పీ. మద్రేశనిభసము ♦ న్నిద్రేశౌర్యోద్రేశ

విద్రావితారి వే ♦ ద్వాదశౌరి

విష్ణుపదభ్యాన ♦ నిష్ణాతవిజ్ఞాన

కృష్ణండు శ్రీరామ ♦ కృష్ణమంత్రీ

శరశరచ్చందికా ♦ హరహర హిమహీర

కరకీర్తి వర్తశయ్య ♦ తిరుమలయ్య

పక్షప్రితత్యాగ ♦ లక్ష్మీత్రరోద్యోగ

లక్షప్రిత మూర్తి ♦ లక్షప్రసన్నుడు

గీ. ననఁగవెలసిరి రామాను ♦ జయ్యసుతులు

దశరథక్షోణి పాలనం ♦ దనసమృద్ధి

నైవతేశమ దావళ • దంతరేఖ

సురగపర్యంక నిజచతు • గుర్వహలక్షి.

69

ఉ. ముద్దితనైరి నస్త్రులగు • మువ్వరుతమ్ములుఁ బంపుసేయ వే
దాదివిరూరి మందిరుఁ డ • హర్షితేజఁడు రాజిల్లు యశో
భద్రుఁడు రామభద్రుని పృథ్విభావనయుఁ గురుభక్తియుఁ బ్రతా
పద్రవిణపసిద్ధి యను • బంధుజనంబు ప్రియంబు సేయఁగన్ 70
నీ. పట్రైవట్రువయును • బరిపుష్టి తలకట్టు

గుడిసున్నకియ్యయు • సుడియుముడియు

నైత్వంబు నెత్వంబు • నందమందంబు

గిలకయు బంతులు • నిలుపు పాలుపు

నయమునిస్సందేహ • తయు నొప్పమురువును

ద్రచ్చివేసినయట్ల • తనరుటయును

షడ్వర్గశుద్ధియు • జాతియోగ్యతయును

వృద్ధిప్రియంబును • విశదగతియుఁ

గీ. గీలుకొన వ్రాయసంబులు • వ్రాయహ్రాయ

గొంతుకొనరును జేతప్ప • గొనక యుండు

లలితముక్తాఫలాకార • విలసనమున

మతిమరునక్రంత్రి వేదాది • మంత్రివరుడు.

71

తే. మాదిమీరువిరూరి వే • దాద్రరాజు

దాసధారాధ మఖిలప్ర • ధాననదుల

వెచ్చపెట్టుటఁదలఁకియో • విబుధతటిని

తరుణశశిమాళి జడలలో • డాగియుండు.

72

ఉ. చేతుఱిదిప్పుచుఁ బ్రభుల • చెంతల నూరక దుర్విసేతులై
యేతులఁబోవుచుఁ దిరుగు • నిష్పటిమంతులుతంతులిందఱున్
భూతలకల్పవృక్షముఁ బ్ర • భూతగుణాఘ్ని సర్వలోకవి
ఖ్యాతు వినీతువేదగిరిఁ • గాతరచిత్తులుపోలనేర్తురే.

73.

సీ. కరుణించి చూచెనా • కవిగాయకార్థార్థ
నివహగేహంబుల • నెరయు సిరులు
వోపించి చూచెనా • కొండతో నెనవచ్చు
ననవచ్చునతడైన • నవని దూఱు
మెచ్చి మన్నించెనా • మెదుకపాలసుడైన
దొరతనంబున నిల్చి • పరిధవించు
బొందుగావించెనా • భువి నెట్టిఖలునకు
నాదటకరుణాపృ • సాదమొనంగు

గీ. మంత్రీమాత్రుండెదుర్మొత్తి • మధనకథన
చారుచర్పాచమత్కార • చక్రవర్తి
యగ్రనిభుండు విరూపే • దాది రామ
భద్రపాదసరోరుహ • బంధరంబు.

74

మ. జలజాతాంఘ్రిసరోజపల్పదము వి • శ్యామిత్రోగ్తోద్భవుం
డలఘుప్రాభవుఁ డద్ధిలోకసులభుం • డైకీర్తిఁ జెంపొందు నా
కలకాళాస్తితనూభవఁ సుగుణల • క్షుక్తిదిర్మలాంబప్పభల్
వెలయంగా కులకాంతఁజేసి వెలసెన్ • వేదాది భద్రోన్నతిన్. 75

సీ. వృషభేంద్రగమనుఁ డీ • వేదాదినాథుండు
గిరిరాజతనయ యీ • తిరుమలాంబ

వేదనిశ్వాసుండు • వేదాదినాథుండు
ధృతి శారదాంబ యీ • తిరుమలాంబ
విహగేంద్రగమనుఁ డీ • వేదాదినాథుండు
శరఫితనూజ యీ • తిరుమలాంబ

విబుధాధినాథుఁ డీ • వేదాదినాథుండు
ధర శచీదేవి యీ • తిరుమలాంబ

గీ. యనఁగ ననుకూలదాంవత్య • వినుతమహిమ
హరువుదీపించె నార వే • దాద్రివిభుండు

హరియశుఁ డైనకలకాళ • హస్తీతనయ

తిరుమలాంబయునిత్యవ • ధిష్ణులక్షిత

76

సీ వేదమార్గప్రతి • ప్తాదైవతజ్యేష్ఠఁ

డభ్యస్తపడర్శ • నార్ధరాశి

యతిరాజరచితభా • ప్యగంధనిర్ణేత

యఖిలపురాణేతి • హాసకర్

బంధురదివ్యప్ర • బంధానుసంధాత

పంచసంస్కారప్ర • పంచచణుఁడు

వాధూలమునిచంద్ర • వంశవర్ధనమూర్తి

సకలదేశాచార్య • నికరగురువు

గీ. పట్టమేనుంగు శ్రీరంగ • పతికి నణ్ణ

గారిగర్భాంబురాశినీ • హారరశిత

సారసాహిత్యసర్వస్వ • శయ్య నేటి

యాశవందారుకంగాళ • యప్పగారు.

77

శా. తత్తాద్యగ్విభవప్రభావనిధిఁ గం • దాశప్పగారి న్దయా

యత్తస్వాంతు నితాంతశాంతియుతు లో • కాచార్యవర్య న్సుధీ

చిత్తాంభోరుహభానుఁ గొల్పుచుఁ దదా • శీర్వాదలభోన్నతి

హత్తైదానువిగూఢిమంత్రీమణివే • దాద్రీశుఁడుద్యద్రుచి 78

ప. వెండియునవ్వేదాద్రిమంత్రీశ్వరుండు రవికులతిలకుండును రణ
రంగధీరుండును సంబునిధిగంభీరుండును భట్టరభావాంకుండును సక
లంకుండును నవత్తారుమండలీకరగండుండును నుద్గండ భుజాదండుండు
నునై పరనారీసహోదరుండయ్యును నితరసముపార్జితవధూవల్లభుండు
ను గోపికాగోవిందుండయ్యు నీశ్వరలక్షణలక్షితుండును బొన్నాంచా
రుదేవి డివ్యశ్రీపాదపద్మాధకుండయ్యును బ్రతిష్ఠాపిత పరమజ్ఞెష్ఠవ
కుటుంబవిశేషుండున్నన ఘనుని.

79

గీ. గుఱుతుగలరాజ మంగయ • గురవరాజ

పుతుఁ పెడసంగభూపాల • శత్రుజైతు

భానుసమతేజ విద్యావ • ధానభోజః,

గొల్చి వేదాద్రి నిత్యల • క్షుద్రలఁ దలిర్చు. 80

మ. విభవేంద్రుడు విరూరిశాసనమహా • విఖ్యాతిరామానుజ
ప్రభువేదాద్రి లిఖించువ్రాయసము తా • రా! పెద్దసింగావనీ
విభుచిత్తంబు నెఱింగి గంటమురవల్ • విద్యావధూనూపుర
ప్రభవప్రభుశంఝళారభటిసా • భాగ్యబుంగల్పింపగన్. 81

చ. అతనిసహోదరు ల్వలసి • రార్యగుణాధ్యులు రామకృష్ణఁ డా
యతభుజశౌర్యుఁడో తిరుమ • లయ్యవిచక్షణ భవ్యసత్కళా
చతురుఁడు లక్షణాయ్యయు ర • సాతలనూతనకామధేనువుల్
చతురపథావిధాననయ • సాంద్రులుచంద్రులుకాంతినంపదన్. 82

గీ. ధర్మనిర్ణేత వేదాద్రి • కూరిత్రముక్త

జ్ఞానశ్రీరామకృష్ణప్ర • ధాని వెలసె

లక్ష్యమాంబాధినాథుఁడై • లక్ష్మీతోడ

నాదినారాయణనికృప • ననుదినంబు. 83

క. ఇంతిం దిరుమలమంత్రీయ

సంతమఁ గొనియాడవలయు • హరిహాయనగర

ప్రాంతోపవనలతాంతా

సంతమరందసోపంతి • కాంచితసూక్తిన్. 84

క. ఆలక్షణమంత్రీశ్వరు

లీలావతివెంగళాంబ • లేఖవిభవధూ

పాలితనానావిధల

క్షీత్రక్షణశోభి విభవ • కీర్తులవెలసెన్. 85

క. సోదగులు సుతులు సతులును

వేదోదితమార్గచర్య • వినయము నయమున్

శ్రీదాంపత్యము నెనఁగఁగ

వేదాద్రి మహాపథాని • మెయ్యం గృతులన్. 86

షష్ఠ్యంతములు.

క. ఏవంవిధగుణమణిఖని

కావిర్భవదురుక్మపాక • టాక్షజనికి ల

క్షీత్రవల్లభచరణాంబుజ

సేవాహేవాకశీల • శీలనమునికిన్.

87

క. అంధకరిపుగంధద్రుమ

గంధాంధద్విపవిషక్ష • గరుడతోటి

బాంధవబంధూకీర్తిసు

గంధిలభువనత్రయునకు • ఘనవిసయునకున్.

88

క. చతురుదధివలయవలయిత

కుతలభరణకరణభుజన • కుచుసుజన్మనకున్

సుతిశాలికి జితశౌరికి

హితకారికి సమదగమన • హేలాకరికిన్.

89

క. వాణీనఖముఖ ముఖరిత

వీణానిక్వాణ పల్ల • వితనూత్నసుధా

ప్రాణసఖ లేఖనీకల

రాజున కాచరితభూసు • రత్నామనకున్.

90

క. సంధారఘుపతికి వృష

స్కంధున కైదంయుగీన • కర్ణునకు సమి

నాస్రధాతకు బాంధవశుభ

సంధాతకు ధాతకును వృ • షభగమన్మనకున్.

91

క. భీమక్రోధాంధవిమత

సీమంతవతీలలామ • సీమంతమణి

స్తోమాపాకరణపటు

శ్యామల తరవాలజయన ♦ హాయభుజనకుఁ.

92

క. రవికి రణరుచికి మతిభా

రవికి విమతసచివ గళిత ♦ రవపదభూషా

రవికి భుజాంతరమణిహా

రవికిని రుచిరాకృతికి ధ ♦ రాశ్చుతికృతికిఁ.

93

క. రామానుజార్య సుతునకు

శ్రీమంతున కర్ణిసాధ ♦ జీమూతహయ

స్తోమోన్నతికి విరూరి

శ్రీమవ్వేదాద్రి మంత్రీ ♦ సింహంబునకుఁ.

94

కథాప్రారంభము

వ. అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిగా నాయొనర్పంబూనినపాండరీక
మాహాత్మ్యంబునకుం గథావిధానం బెట్టిదనిన.

95

మ. తులితోక్షధ్వజసూతుఁడై వెలయునూ ♦ తుంగాంచిముఁశౌనకా

దులు క్షేత్రంబును వేల్పుఁదీర్థము బుధ ♦ స్తుత్య (పభావంబులై

దళితైస స్తిమిరంబులై యిహపరా ♦ ర్థప్రాప్తి మూలంబులై

యిలపై నొక్కొడఁగలెనే ననఘమూ ♦ త్రి! తెల్పవే! నావుడు.

96

క. ఆఘుషులప్రశ్న మంగీ

కారంబొనరించి పలుకుఁ ♦ గథకుఁడు శ్రీనా

థారాధనహితచర్యుఁ

బౌరాశర్యం దలంచి ♦ ప్రాంబలియగుచుఁ.

97

వ. ఘహాత్ములారా! యీపురావృత్తంబు త్రిరావృత్తంబుగా నుత్తమశ్లోకుండగు కృష్ణవైష్ణవాయనువలన మున్నెటింగిన యది కల దక్షైరం గళలంబును మీయంతరంగంబులకువచ్చునట్లుగావిన్నవిం చెదవినుండని సూతుండిట్లనియె. 98

శా. శీతాహార్యసుతాళిని వికచరా • జీవంబు విశ్వేశ్వర
జ్యోతిర్లింగ విశుద్ధరత్నఖని మో • తోపాయదుగ్ధానివే
లాతీరావనిదుండి నామకగజా • లానంబు గంగామృత
సోత్త్రోనిస్సృతి చంద్రగోళమన మిం • చుగ్గాళి శ్రీరాశియై. 99

శా. పాశే నూచలకన్యకావదనశుం • భత్పదప్రసారభృము
గోలంగల్లియుఁ దుష్టిలేక మునిహృ • తోడ్పాజ్జసాగంధ్యలీ
లాలాళిత్యముఁ గోరునొక్కసితరో • లంబంబు నైజాకృతి
డాలోందించుఁబరాసులభ్రమరకీ • టన్యాయరీతిఁబురి. 100

సీ. ఒకనాఁడు తీర్థోప • యోగిగానిశతుండు

నౌదల ధరియించు • సభగంగ

నాప్రాద్దుపాయరాజ • సట్టినిరేదయు

భోగించు నైశ్వర్య • ము లెనిమిదియుఁ

బుష్కరాక్షులపొంతఁ • బోని వర్షధరుండు

దేహార్థమునఁదాల్చు • దీఁగఁబోడి

నాయుధప్రభఁ గాంచి • యలఁగుభీరువుఁ బూను

వాఁడిముమ్మాముల • వేడియలుఁగు

గీ. మలినవర్తనుఁడును సుధా • లలితమూర్తి

మించి వర్తించుమతి లేని • మేదకుండు

మానివర్మలఁ జదివించు • మట్టినిడఁ

బంచముఖువీట మే నోస • రించెనేని.

101

క. ఆనంద కాననంబున

నానందకపాశి కేశ • వాహ్వయమునఁ బెం

పాశం దగుము క్తిప్రమ

దానందిత హారసీల • తరళోపముఁడై.

102

నీ. శ్రీకరోదయ వధూ • లోకాననప్రభా

నాటిత బహుచంద్ర • నాటనంబు

నమ్మర్దగళితభూ • మణరత్న మంజరీ

యోజితరథ్యా ప్ర • పూజనంబు

కైలాస శైలనం కాశ • సౌధనివేశ

కౌముదీకవచిత • గగనతలము

విస్తీర్ణవిపణివి • న్యస్తవస్తుప్రజ

ప్రకటిత రత్నగ • ర్భాజతరము

గీ. విపుల పవమాన తాండవ • వేపమాన

లాంఛనధ్వజ పట్టప • ల్లవ లలామ

మాళిరచితకళాకృత్య • హేళిహయము

దీప్తితంబగు శ్రీకాశి • కాపురంబు.

103

చ. జలజపరాగ రాగరస • సంగతమౌ పరిభాజలంబులొ

పలఁబ్రతిబింబితంబులగు • బంగరుకోటకుఁ బెట్టినట్టికొ

మృలచెలువంబునఁ బురి ర • మారమణీమణియొప్పురావెయ్య

కులమొలనూలు పెట్టెననఁ • గోరి కనుంగొనువారు మెచ్చుగఁ. 104

క. పెరిగినతొలివిక్రమేశ్వరు

చరణతులాఢోటి యతఁడు • సంహృతదేహ

స్ఫురణుండగునపు డాడిన

కరణిం బురికోట యొప్పు • గనకమయంబై.

105

చ. పరిఘనిజాశ్రయంబుపరి • పాటిఁ దలిర్పఁబదారువన్నెబం

గరుపున నైనరాజగృహ • కల్పనకన్ధికగాఁగ గంధసిం

ధురములు తేటులై మొరయఁ • దోరపుఁగొమ్మలు తేకు లట్లుగా

ధరయనుకొల్పిలో మొలచు • దామరపూవనఁగోట మీటుగఁ. 106

క. పురి రాకొమరుల కీర్త్యం

బరవాహిని భుజగపురికిఁ బలువిడి జని యం

దిరపుకొన నెడముచాలమి

మరలినతటి బుగ్గలన నఁ మరు సాధంబుల్.

107

ఉ. నాకనదీప్సదీప్తపులి • నంబుల నిచ్చులు నిల్చిననుక్రమల్

సైకతలింగపూజనము • సల్పుతర్కి తవణించుతత్పతా

కాకలకింకిణీరవము • ఘంటలుఘ్రాఘట భూపధూమముల్

పైకొలుపు ససమర్థగతి • బర్వెడుగుడ్గులుభూపధోరణిన్.

108

చ. చదువులపుట్టినిండ్లు శమ • సంపదయిక్కలు పుణ్యలక్ష్మిక్రీ

మొదలిదివాణము ల్గురనఁ మూహమునాఁకటిపంట లంచితా

భృదయనినగ్గబంధువులు • ప్రోడతనంబులతాణము ల్పురిన్

బొడలెడిభూసుతోత్తముల • భూరిపవిత్రశరీరవల్లరుల్.

109

ఉ. పుట్టిననాటచుండియును • బుద్ధులు నశ్వలమొందునంతకున్

బట్టినకార్యమిశ్వరఁడు • పట్టిన నీనిదృఢప్రతిజ్ఞ తే

పట్టున ధర్మముల్విడని • ప్రాజ్ఞులు తద్జ్ఞలపాలివేలుపుం

జెట్టులుపోరనై దుపది • సేయనిశూరులు వీటిరాసుతుల్.

110

గీ. బలయరత్నాకరములు సం • చూచుగఁ జేసి

పొదివినిధుల్లెఁగొని సంచి • మొదలుచేసి

బేరమాడెడిపాటియు • దారలక్ష్మి

బచ్చులప్పునిన్నారు • పెచ్చుపెరిగి.

111

క. మారమాళిహీర మచ్యుత

చరణాబ్జమరందధార • జాహ్నవి లోకే

శ్వరి త్తమసోదరి యశానట

పురి వెలమలభాగ్యవహిమ • పొగడఁగ వశమే.

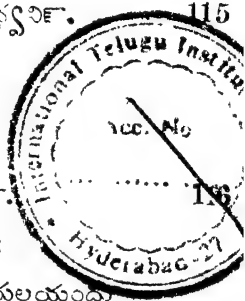
112

ఉ. భూమియునాకసంబుఁ దమ • పాంకమున న్బిగియించుతత్పురీ

సామజకోటియున్నతికి • నర్వజగంబులగల్గుచున్నతుల్

ప్రభుత్వము
ప్రభుత్వమునకును మునుపటి సంఖ్య.....

- భూమము డింది వామనతఁ ♦ బూనఁగఁ జేడఁకాదిక్కున నులఁగఁ
వామనమంచునాడఁ దగఁవా? తగవాడరుగాక భూజనుల్. 113
- చ. కెరలక కృష్ణునిప నడు ♦ గెంటనె నిల్చునొకింత నూకినఁ
శరనిధులేడుదాఁటు మెయి ♦ చాఁచి చివుక్కున నుక్కుమీరి సం
గరమున గాయమైనపతిఁ ♦ గాఁచు జలింపక తత్పురీహరుల్
హరిహాయమాపుముండిగిన ♦ యంబుధి రేవునవచ్చెనోసుమీ. 114
- ఉ. సారథి ఛాందసుండు బడి సాగదు ♦ చక్రియుగంబు పాత్రపం
చారపుగుట్టము లగ్నియు ♦ శౌర్యముసం దరమాని సాత్రవి
స్తారము ఖండఖండములు ♦ తానట మాసరియంచు దత్పురిం
దేరులు నవ్వు శంకరుని ♦ తేని గేత పకింకిశీర్షిన్. 115
- క. వేటారుతునియలుగ నరి
పాటన మొనరించు బాహు ♦ పాటనగిరిమఁ
మేటలగుంబాటుమగ ల
వీర్వీటవిహరింతు రుగ ♦ నిక్రములగుచున్. 116
- నీ. మొలకచీకటి జల ♦ జలరాల్పఁగారాదె
నెరులుమించినవిరి ♦ కురులయందు
కెరలించి యమృతంబు ♦ గీలకొట్టఁగారాదె
ముగ్గుచూపెడివీరి ♦ మోపులందు
సచ్చబంగారు కు ♦ ప్పలుసేయఁగారాదె
గబ్బుమీరినవీరి ♦ గుబ్బులందు
పండువెన్నెలతేటఁ ♦ బరిధివింపఁగరాదె
నగవుగుల్కెడివీరి ♦ మొగములందు
గీ. నార! కరవాడిచూపుల ♦ యశాఘశంబు
బాపురే! భూరికటితటీ ♦ భారమహిమ
చాఁగుమదమందగమన ల ♦ క్షణములనఁగ
నేరు మించెద ర్తప్పురి ♦ వారసతుల.

సీ. మాఘతాహతి రాలు ♦ నారికేళఫలాళి

నిడిసి జల్లించు పుం ♦ ద్రోక్షురసమూ
చిలుకపోటులచేతఁ ♦ జిరిగిన సహకార

ఫలములఁ దొరఁగెడి ♦ పచ్చితేనె
చిక్కిన దండ్రిలు ♦ చెక్కునుగంధియ
నంటిపండ్లను గాఱు ♦ నవ్యసుధయుఁ
శాకవేళారంభ ♦ పరిపాటిఁ దమయంత

బగిలినపనస కొం ♦ బండ్లజేన
గీ. మేకమై కాలువలుగట్టి ♦ యేకహేలఁ
బజవ నందలిక్రియ్యాట ♦ పసిమితేలఁ
బంసు నవ్వీటి ముక్కార్డు ♦ బసిడి గారు
సరస ధాన్యము మంచిరా ♦ జనపుంజేల. 118

చ. తెలతెలవార నొయ్యె నరు ♦ దెంచి నిశాంతరతాంతతాంతతా
చెలువలకింపుగా మెలఁగి ♦ చెక్కులఁ గూరిన చూర్ణకుంత లా
నలి సరళంబుగా జడిసి ♦ వాడిన సెజ్జలమీఁదిపొవిరుల్
దొలఁగఁగ్రహతవాయువులు ♦ దోచుఁబురింబరిచారికాకృతి 119

సీ. ఏవంవిషఖ్యాతి ♦ నెనఁగు శ్రీవారాణ

నీపట్టణంబున ♦ సిద్ధతటిని
పొంత సిద్ధాశ్రమం ♦ బు ఘటించి యందు లో
పాముద్రయును దాను ♦ బ్రభయుఁ దరణి
యునుబోతఁ బాయని ♦ యనుకూలదాంపత్య
మునఁబొల్చి మునికోటి ♦ తను భజింపఁ
దారకబ్రహ్మవి ♦ ద్యారహస్యజ్ఞాత
చుళుకితాంభోరాశి ♦ కలశసూతి

గీ. బ్రహ్మవిభమూర్తి పెక్కుక ♦ ల్పంబులుండి
విబుధయాధంబు పొంగింప ♦ వింధ్యశిఖరి

వికృమాటోప మడఁప నఁవీడు వెడలె .

బరవివత్ప్రతికార త • త్పరులు ఘనులు.

120

గీ. అబ్ధితోఁగూడ మునుగోలుఁ నౌర్వవహ్ని

యుదరబిలమున నొకచోట • నుండియుండి

జటిలవరునకుఁ గద్రూజఁ కటకకటక

విరహతాపమిషంబున • వెడలె నపుడు.

121

చ. పుడిసిటఁబట్టె నేతపసి • పొంగుపయోనిధి నిల్వలానుజ్ఞ

గడుపున వేల్చె నేతపసి • గాఢతపోనిధి నయ్యగస్తునిన్

బాడగని వింధ్యభూధరము • పొంకము బింకము దక్కి నేలలో

నడఁగెఁబిలాంతరస్థలిభఁ యూహతిఁజొచ్చుకుశీరమోయన్ .122

తా. ఆవింధ్యాచల వట్లు వంధ్యనిజగఁ ర్వారంభమై యుండ న

గ్రోవిందాభుఁ డభంగురొదయనిధిఁ గొల్లాపురీలక్ష్మి ర

క్షోవిద్యేషి భుజాంతరాశపదవీ • శుద్ధాంతసైరంధ్రికన్

సేవించెన్ నుతియించె నాగమకథా • సిద్ధాంతశుద్ధోక్తులన్ .123

క. ఆపరమేశ్వరి తను నా

జ్ఞాపింపఁగి సామిమలకు • పణ్డుఖిపదనే

వాపరతఁ జనియె నమ్ముని

లోపాముద్రయును శిష్యు • లును సేవింపన్ .

124

వ. ఇట్లుచనునవసరంబున.

125

ష్ఠీ. కొనలఁజుట్టినతీఁగె • పెనచేఁ జమరవాల

పరికరంబులఁ జుట్టు • పట్టి తిగిచి

కమ్మసంపెఁగలమొ • గ్గల నిరుగడరాయు

జేగురుదిరికలు • చెంపఁబెట్టి

లేడికి నొడియుని • లీముఖశేనేచే

మేలిపూగుత్తులు • రాలరువ్వి

క బళశత్రవ్యరమాణ ♦ కరటితుండములచే

గదళికాతరువుల ♦ గాల్లదాచి

గీ. నెఱికురులుఁ జారునానలు ♦ నిబ్బరంపు

గుబ్బచన్నులుఁ దొడల పె ♦ క్కువయుఁగలుగు

మృగవధాజీవ శుద్ధాంత ♦ మీనసయన

లర్చనలుచేసి కొలిచి ర ♦ య్యాలుమగల.

126

వ. ఇట్టులనుదినప్రయాణంబుల నమ్మిధునంబు కుంతల దేశప్రాంతంబు గదిసిన.

127

క. పంపాతరంగరింఖణ

ధుంపా సంపాత్యమాస ♦ జలకణశేఖ

సంపాతశీతలానిల

సంపద వాదలింఁచెఁబరమ ♦ శైవోత్తంసుఁ.

128

సీ. నఖరాగ్రలూ నాన ♦ నస్వేదకోరకఁ

బద్ధకపాయ దృ ♦ గంచలంబు

ప్రబలనిశ్శ్వాససౌఁ ♦ భతర్నితమదాళి

శోషితశ్రవణశి ♦ రీపయుతమా

దర్శితమధ్య పృ ♦ త్తస్రస్థమృదునీవి

యప్రయత్నపయోధ ♦ రాంబరంబు

సంతప్త శర్కరా ♦ సహపదన్యాసంబు

నచలరజోధూమ ♦ లాలకంబు

గీ. సరశిఁ దరుణతరుచ్ఛాయ ♦ శమితభేద

మలసమృదులాంగకంబు నై ♦ యరుగుదెంచు

నన్నిజపర్చిగహముఁ గూర్చి ♦ నాదరించి

పలుకు వింధ్యాద్రినిర్బంధ ♦ బాంధవుండు.

129

మ. వనితా! చూచితే మాల్వవంతముఁ బ్రభావంతంబు నాన

... ♦ త్రంపూర్ణచంద్రా

జన కేళీపదచంద్రకాంతము నభః ♦ స్సంబాధకృత్కూటవ
ద్ధినదుద్ధాంతము సర్వపర్వతకథాః పాగ్విష్ణితోదంతముః. 130
నీ. ఇవె యూపవృతశాఖు ♦ లివె లూనముఖదర్శ

సందర్శవేశంత ♦ పైకతంబు

లివె శబ్దసహమృగ ♦ యువయుగంబులు వీరె

చలకాకపక్షమః స్త్రకులు బ్రహ్మ

చారులు నిజహోమ ♦ సౌరభేయీతర్క

కములనీడలనిల్చి ♦ కాచియున్న

వారు సామోదితః స్వరసంశయము నొంది

చిలుకకోయిల నిదె ♦ తెల్లియ నడిగె

గీ. భసలకలభకు లాస్పృష్టః కుసుమవినర

మస్పృణమకరందమయమైన ♦ మావిమోక

కిసలయచ్చవిపునరుక్తి ♦ నసలుమసలు

ఋషుల చెగ్గావివలునందు ♦ నిందువదన.

131

క. నిర్ఘాతపాణికములు హ

విఘ్నమలతాగ్రలాస్య ♦ విలసనశిక్షా

ధూరములు నిజభజనవి

వర్ణితుకృతంబు లిచటి ♦ వాయువు లబలా!

132

ఉ. ఓలలితాంగి! యిందు సుఖ ♦ ముందు మృకండు కణాద గాఢి వా

ధూలముఖాతిరిక్తచరి ♦ తుండు మతంగమహాతపస్వి ని

ష్కాశగళుండు నిర్భువతి ♦ గాత్రుండు నిర్నిటలేక్షణుండు ని

ర్వాశ్రయవిభూషణుండు నగు ♦ నంబర కేశుండనంగబెంపగున్. 133

గీ. హోమధూమాసితప్రభ ♦ నీమహాత్ము

నాశ్రమం బొప్పు నీయద్రి ♦ యంతికమున

వలుదయై మించునప్పంట ♦ వలతి నెలత

చంటికడ నంటు మృగనాభి ♦ చర్చవోత.

134

ఉ. భూరిత రాభ్రవిభ్రమము • పుష్కరరమ్యకరంబు దానల
 క్షీత్రుచిరంబు సత్వగుణ • కీర్తితమూర్తియు వాలిసాలసం
 హారవిహారకారణము • నౌ రఘుకుంజరభర్త మున్ను సం
 చార మొసరై నీయచల • సానుతలంబున నంబుజాననా! 135
 నీ. పద్మినీపద్మాత • పత్రంబు శిథిలప

త్రాగ్రమై రాయంచ • యాశ్రయించె
 దాల్చిననత్సేన • జాలంబుతో ఘోషి

పంచల రొంపి X • లంచి యాడె
 దూరోగ్గమద్దావ • ధూమ మంబుదబుద్ధి
 నెమిత్రి లోపదనుండి • నిక్కిచూచె
 జతరస్థజలము నా • సానాశమునఁ బీల్చి
 సామజం బిరు పక్కఁ • జల్లుకొనియె

గీ. సరసిపై నీరు సలసల • దెరలె విసిస
 సకలవీధులు నిర్రుగ్గోచ్చయము లయ్యె
 మట్టమధ్యాహ్న మిది సుధా • మధురవాణి!
 యహ్మ మిచ్చో బధశ్రమ • నపనయింప. 136

వ. అనుచు సభార్యుండై వింధ్యాహార్య స్తంభయిత సంభృతాను
 రాగంబున నిగిడిచని, 1.7

క. నటనోద్భటుఁ డై నమహా
 నటునిజటాజూట మురిలి • నఁ దొరఁగుమరు
 త్కటకనది యిది యనుచుఁ జని
 యటఁగనియెం దుంగభద్ర • నఘముఖ ముద్రన్. 138

శా. గంగాసంగమ మిచ్చగించునె మది • గావేరి దేవేరి గా
 నంగీకార మొనర్చునే యమునతో • నానందముం బొందునే
 రంగత్తుంగతరంగహస్తముల నా • రత్నాకరేంద్రుండు నీ
 యంగం బుటి సుఖించు నేని గుణభద్రా! తుంగభద్రా! నదీ! 139

క. ఓపును భూపరిధిం గల

యావగ లవి బాహ్యతాప • మాపగ నీవే

యోపుదు గా యంతగత

తాపత్రయ మడఁప నోయు • దన్వనస్మిహిళా!

140

చ. అని కొనియాడి యన్నది మహానియమంబునఁ దీర్థమాడి బో

రన భవరోగజాడ్యములు • గ్రాగఁ దదుజ్జ్వల కర్బురాబ్జగం

ధనిచితమా రసాషధము • ద్రావి తటస్థితపూజ్యపూజనం

బు నడపెఁ గాశికావిరహ • భూరివిషాదము సాదమొందగఁ

141

వ. ఇవ్విధంబునఁ ద్రిభువనపవిత్రీకరణ సమర్థ చరిత్రంబగు

నయ్యుదధి కళత్రంబున సనతీఛాతుంజై యంచిత కృత్యంబు

లాచరించి నీ వారముష్టిం బంచవారంబులుండి తద్వారిపూరంబు

వినిగ్గమించి మించుఁబోఁడియునుం దానును బంచాక్షరీ గుహా హర్య

క్షంబగు విరూపాక్షు నుక్షధ్వజ దాక్షాయణీవిభు వళక్షమయూఖ

రేఖామకుటు భృకుటిమాత్ర విద్రావిత పురనిశాటు హేమకూట

నివాసు వాసుకివలయు వలయు తెఱంగునం బ్రస్తుతించి సమస్త కలుష

నిరసనలలితమూర్తియై చనిచని ముందట సమందమణికందళ దంత

రంబయి మహిమందగమన కేళికందుకంబునుం బోలె నుత్తాలంబగు

స్వామిశైలంబు సధిరోహణంబుచేసి యక్కుధరమున్మనందు.

142

క. పణుక్రమ శిఖిసంతప్తహి

రణక్రయనిభవద్భుఁ గేకి • రాడ్ధ్వజఁ గొలిచె

షాణాక్రతురుఁ దపసి తురా

షాణుక్రమసుఖదప్రభాపు • సతీయుం దాను.

143

క. కొలిచి నుతించె స్కాంచా

చలవిదళసనిపుణబాహు • సారుఁ గుమారు

గలశనుతుండుం బలుకుల

మొలకలు పుష్పవహర • ములచెలు వొనఁగఁ.

144

సీ. కాపుకా వనుట ర • క్కనులమూఁకనెకాని
 ననిచె నీయెడ సింహ • నాదవిహృతి
 పొత్తులు తొలువేలు • పులగంట్లనేకాని
 హత్తై నీమేన వ • జాంగిజోడు
 ననవల్పు దైత్యుల • వ్రయ్యగుండెనెకాని
 నినుఁగ పె్ప వీరచం • దనపుఁదావి
 యంగుళీచర్యణం • బసురులందునెకాని

గెలుపుఁజిందము మోవి • నిలిచె నీకు

గీ. నీవు తలమావి వీడలి • నినువువయసు
 నాఁడ జేజేలదళవాయి • నాయఁకరపుఁ
 బట్టమున నిల్చి తారకుఁ • గిట్టి ప్రాణ
 తరరణకీడయొనరించు • తతి మహాతల్!

145

ఆ. అహితగోత్రహృద్య • ధావోపకృతి నీదు

శక్తి కుగ్రబాహు • శక్తికిఁ దగు

ఘనవివృద్ధి బేర్చి • గర్వించుటలు నీదు

శిఖికి సత్ప్రీతాప • శిఖికి సమరు.

146

వ. అని యముక్రులికులచక్రవర్తి వెండియుం గాన్తీకేయుం డాగ్రి
 తార్తిహారుండనియును, శరవణభవుండు పరిమపురుషార్థ ప్రవణుం
 డనియును, మహాసేనుండు దీనజనమందారుండనియును, శశ్వద్బా
 లుండు కృపావిశాలుండనియును, షడాననుండు కీడునలనఁ బాచి
 పోచుపోడయనియును, నీలదంష్ట్రుండు జయశ్రీలాభంబునకు
 మూలంబునియును, గాంగేయుండు పెన్నిధానంబనియును, గుక్కుట
 ధ్వజండు మొక్కిక్కుటకుం దగిన వేల్పునియును, బ్రహ్మగర్భండు
 నిర్భరబ్రహ్మవివోవదేశ దేశికుండనియును, విశాఖుండు కుశాగ్ర
 బుద్ధి యనియును, సుబ్రహ్మణ్యు డద్రుగగుణరత్నఖనియనియును

శిఖివాహనుండు సాధుసఖుండనియును, పార్వతీనందముడు సచ్చిదానందుండనియును, బాహులేయుండు మోహమహీధరవ్యూహమేఘవాహనుండనియును, తారకారాతియకారణసుకృతి యనియును, శక్తిధరుండు భుక్తిముక్తికరుండనియును, స్వామి యోగక్షేమభూమియనియును, స్కందుండు జగత్సందోహవనపరిస్పందుండనియును, గ్రాంచదారణుండు పంచవద నాపరావతారుండనియును, గుహుండు నిరవగ్రహశుభావహుండనియును, గుమారుం డమరచమూనముద్గరణనిర్వికారుండనియును, పాణ్డూతురుండు తురాపాణ్డుసుఖప్రదుండనియును, బ్రహ్మదరసనిమగ్న మనస్కుండై యగ్నిభవుం బ్రణుతించి యసాదంబగు తదీయ ప్రసాదంబువడసి కతివయదివసంబు లుచితగతింగడపి తద్విరచితమహాస్కాంద గ్రంథసందర్భంబునం బూర్వభాగంబు విని తదాశయావబోధ సుధాధునీ వినిమజ్జనంబునం గాశీవియోగ జనితక్లేశంబు దీసివైచి యందలియుత్తరభాగంబున. 147

సీ. మిన్నేటిపాటియుఁ బెన్నయున్నతియు వి

పాశవాసియుఁ జంద్ర • భాగచేగ

యును శరావతిభూతి • యును వేద్రవతిచరి

త్రము బాహుదయుదార • తయును గృష్ణ

వేణీయగణ్యాభి • వృద్ధియుఁ గావేరి

రీవియుఁ గపిశలీ • లావిభవము

వంజీరమంజువా • రైవభవంబును భవ

నాశనిక్లేశని • రామకృతియుఁ

గీ. దుంగభద్రప్రసంగ ము • త్తుంగభద్ర

రాజరాజిల్లుగాతమి • యోజి మరియు

వార్త కెక్కినతీర్థపు • వర్తనములు

స్వామి వినిపించె వింధ్యసం • స్తంభలుతకు. 148

క. ఆకుంభజుతోమఱియుం

గేకిధ్వజుడనియె మాని కేసర! విను మిం

కేకధ వినియెదు నకలము

నీకెఱిగించితి నె కా ధు • నీచరితంబుల్.

149

క. ఈ గంగాదికతీర్థము

లీలగంగానీవు దమన • మిద్ధాంబువులన్

దోలెడువారల గనగన

గాగిలెడు నంగారసింధు • కల్లోలమునన్.

150

క. వివిధక్షేత్రచరిత్రలు

వివిధసుపర్వానుభావ • విలసనములు దీ

ర్థవిశేషశ్రవణముతఱి

జెవికిం జేవియొనఁగెనే? వి • శిష్టవిచారా!.

151

చ. అనుడు నగస్తుడైట్లనియె • హైమవతీసుతుతోడఁ దోడిన

న్మ్రును లలరంగ నోయనఘ • మూర్తి!నమస్తముఁగ్రిందుజేసి మిం

చినబలువేల్పుఁ దీర్థమునుక్షేత్రము నొక్కడఁ గూడియుండెనే

ని నిరుపమాదృతిండెలిపిసీవు మముం గరుణింపఁగాఁ దగున్. 152

క. అని పలుకుకలశభవముఖ

మునిజనముల ప్రశ్నవాక్య • ములు విని పురభి

త్తనయుఁడు తత్త్రివిధము నొ

క్క నెలం గుమిగూడి యునికిఁ • గనజాలమిక్.

153

ప. ముహూర్తమాత్రవిచారఢోలారూఢ నిజస్వాంతుండై యా

యాశ్రమవిశ్రాంతిలం గూర్చి యిట్లనియె.

154

క. ఏతత్త్రితయమునొకచో

భూతలమున మేళవించి • పాగడొందుట మ

హృత్తోగతిః దోషదు సము

పేతావృతిముకురకుక్షి • నిభమును బోలెన్.

155

గీ. చిత్తమాశ్చర్యరసమున • జొత్తిలంగఁ

జేయు నీవృశ్న మక్షికా • క్షేయచేత

నిందుధరుచేత హరుచేత • నెఱుంగవలయు

రండు పోదము మునులార! • రజతగిరికి.

156

క. పాడమినసందేహంబులఁ

జడిసిన మందేహులం బ్ర • సన్నులఁ జేయన్

మృదునకుఁ బని గావున మన

మడిగినయర్థంబు నతఁడ • యాదేశించున్.

157

క. అని కృతనిశ్చయమతి స

నుక్రమలంగొని రజతశైల • మున కేగఁదలం

చినగుహఁ బొగడెడుక్రియ బో

రన మ్రోసెఁ బ్రయాణభేరి • ప్రసభారభటిన్.

158

ఉ. ఆసమయంబునన్ ధృతని • బాయుధు లాధృతభూషణు ల్మహా

ల్లాసలననుక్రమి ల్వివిధ • లాంఛనలక్షితు లాసురాన్వయ

తానకరుల్ విమానగులు • దైవతపీరులు తారకారిపె

నోస్త్రులమ్రోలనిల్చిరొక • ముప్పదికోటులుమూఁడుకోటులున్. 159

మ. పనితప్రిక్రియ నలైటంగులెనఁగన్ • బ్రహ్మన నై పథ్యశో

భనముం దైకొని బ్రహ్మగర్భుఁడు వహ • త్పల్యాణకల్యాణమై

ఘనగర్జ నస్పకిలించువారువము నెక్కంబోవుచోఁ బర్యసం

జనితాశాకరికర్త సంజ్వరభ రాం • చత్కంచకీర్ధాన్వసముల్. 160

సీ. ఆటకు మెచ్చి బఁ లారి యీఁ గొనుమరు

తృలమిది యన బర్హ • భార మమర

హరుఁ గుత్తుకన కాక • శిరసునఁ బోలఁ దా

ల్చినడటాచ్చటలీల • శిఖ నెఱుంగ

క్షితిశిరోభూషావి శేషనిర్మితికిఁ బా

ల్పడు పడియచ్చుల • త్లడుగులు దగ

ధాతృవాహము భుక్తిఁ • దా నభ్యసింప వి

సము మ్రింగుభంగి దఃప్తఫణి గ్రాలఁ

గీ. గంతగంభీర నినదంబు • ఖచరియువతి

గానవిద్యకు పక్షసం • ధానమొసంగ

నెనఁగుదెలికన్ను గోసల • యెక్కిరింత

నెక్కె- బలుకొండఁ దూఁటువో • నేయుమేటి

క. అది సజ్జస్యందనమై

మదకరియై తత్తదుచిత • మాగ్గంబుల నే

ర్పొదవ నొకకొంతచని పా

రదనిభశుభమూర్తి నశ్వ • రత్నంబగుడున్.

162

క. శితికంత సుతుఁడు ఖచర

స్తుతుఁడై యాయచ్చరూపు • తురికి న్నాస్కం

దిత ధారితక ప్లుత రే

చిత వల్లిత గతులఁ దటటు • చేసిన నదియున్.

163

క. మురళిఁ గొనియు రవణమునన్

బరువడి గోమూత్రికాది • భంజకులఁ గడున్

గెరలి చతుర్విధధావిత

పరిపాటీపాటవమునఁ • బతి మెప్పించెన్.

164

నీ. బలుపాఁవతలచుట్ట • లలవరించినవారు

లేతచందురులఁ దా • లిచినవారు

పునుకతమ్మంటులఁ • బాలుచువీనులవారు

నొసలమిక్కిలిచూపు • లెనఁగువారు

ఋదుపారంగ మేన ♦ బూదిఁబూసినవారు
 త్రిముఖాస్త్రములు కేలఁ ♦ ద్రిష్టవాదు
 పులితోలుహొంబట్టు ♦ పుట్టమల్లలవారు
 కొమ్మతేజుల నెక్కి- ♦ గునియువారు
 గీ. ఘోరతపముల హరుఁ దక్క- ♦ గొన్నవారు
 కరటి దై తేయకుంధము ♦ క్కాలలామ
 హరిభుజమధ్యములవా రు ♦ చారయశులు
 ప్రమథవీరులు గొల్చి రా ♦ బాహులేయు. 165

శా. ఓోణీరేణుకృతంబు లంజనరజో ♦ గుచ్ఛాసితంబుల్ తమ
 శ్రేణుల్ దూషిత పూషభీషణగతిఁ ♦ జృంభించియుం దూలె న
 క్షీణోత్తంభితశక్తి భృద్భటశిర ♦ స్సీమాకిరీటస్ఫుట
 నాక్రిక్యాతప పల్లవ స్తబకసా ♦ మగ్రీహృతాగ్రంబులై. 166

క. స్రుత శశి తటిదజపవమా
 న రవి సుధా నలీల మునిజాన త్కౌరిప్తా
 సురమృత్యుజ్వలనఁజెలఁగు
 సురవేశ్యలు గొలిచి రపుడు ♦ సుబ్రహ్మణ్య. 167

క. దై వతభటభుజశిఖర
 వ్యావల్లన్నవకృపాణః వల్లిక లలరే
 దై వపదవారినిధినలి
 లావిష్కృతవిషమహీమ ♦ హర్షులు వోలె. 168

క. నయనత్రిభాగవృతహ
 నయుతంబుగ సాధ్యపతులు ♦ చల్లినలాజల్
 నయనాయుధ తనయాయుధ
 చయలతికావళులఁ గుఱుమ ♦ నమత వహించె. 169

గీ. వివిధదివిగుద్వధూముక్త • దివిజవిటపి
కుసుమకేసర లసదంస • కూటుండగుచు
వేల్పుబడవాలు కడువాలు • విరియఁబడిన
కందమునఁబొల్చుదుర్గ కం • ఖాణ మనఁగ. 170

గీ. విబుధమధురాధరాభుజా • వీజ్యమాన
విమలచామరబహుసహ • స్రములు నొలిచె
స్వామియిరుగడఁ బుష్పవంశ ములఁ దలఁకి
సురవిమానమరాళము • లైరలె ననఁగ. 171

గీ. స్వామిమలనుండి రాజతా • చలముదాఁక
సేతునెత్తినగతి మహా • సేనసేన
రోదనీరంధ్రనీరంధ్ర • రూప మగుచు
నడచె గిరి సింధు వనసృష్టి • పుడమి నడఁగ. 172

ఉ. పుట్టిన మోములై శిఖర • ముల్మెలుఁగొంద నితంబమండలిం
గట్టినకృత్తియై నిబిడ • కాననరేఖ దలిర్ప లోనఁజూ
పట్టిన విశ్వమై వెలుఁగుఁప్రాణికులం బలరక్ష గిరిశుఁ డ
పుట్టకేఁగానిపించినప్ర • భం గలధౌతనగంబు దోఁచినన్. 173

క. జైవాతృకచింబము నిజ
జీవాతువుఁ గాంచి ప్రాప్త • జీవములగుచున్
జీవంజీవము లలరెడు
భావంబున బాహులేయు • బలములుపొదలెన్. 174

గీ. పద్రురాగ మణీమయ • పాదలబ్ధి
స్ఫురిత గైరిక శిఖరచం • చూసమృద్ధి
గంధవతియను నొక్కపం • కజమునడుమ
మించునక్కొండ కొదమరా • యంచఁ బోలి. 175

గీ. నీలగళవాహ రింఖాఖ • నిత్రనిహతి
నింగి కెగసిన వెండిరానేల • దుమ్ము

ప్రాంతవర్తిష్ఠు సప్తర్షి • పరివృథులకు
నొనఁగు నిర్యత్న భసితవి • లసితమచట. 176

వ. ఇట్లు నిజబల నిఖిలనిరీక్షణ నిస్తంద్ర చంద్రికాధీనంబగు
సగ్గట్టుతేని వైమానికసేనాని మానధనుండగు నధికుండు నిజపురు
షాకారంబునుంబోలె నధిరోహించి. 177

క. వాహనము డిగి గగనచర
వాహినిఁ దత్కుఁధరనవిధ • వనవిహరణకాం
క్షాహూతహృదయ నటనట
యోహో! నిలుమనుచు నిలిపి • యుల్లంబలరణ, 178

ఉ. ఆ రవి వాలఖిల్యయుతుఁ డైవిధుగర్భముఁ దూతెనోయనన్
దారకవైరి సంయమి క • దంబయుతంబుగ నేగుదెంచి ము
క్తారుచిరుంద్రపైన వసుఁ ధారధుగేహముఁ జొచ్చునట్లు మా
రారియునిష్ఠుటాంతరవిహార ముఁమాన్వితుఁడైయొనర్పఁగన్. 179

గీ. మండిరోద్యాన భేల నా • నందవిభవ
మవధరించెడు తారా వి • టార్థమాళిఁ
జపురుగుత్తుల విరులఁబూ • జించుటకునొ
యాఱుఱుతువులు సన్నిధి • యయ్యెనచట 180

సీ. మరువంపువలపుఁ బ • లక్ష్మణు శ్రోలి శోలి కన్
హ్రూల్చి యూరక మేను • మఱచుఁగొన్ని
యరవిచ్చుతెలిమొల్ల • విరులు మూతులుసాచి
పొదిగూడి తెక్కలఁ • బాదువుఁ గొన్ని
గురువింద పూఁదేనె • పెరలకై తమలోనఁ
బాత్తువోవక సారె • బోదుఁగొన్ని
పక్వంబులగుదాఁకఁ • బాటించి మల్లికా
కలికానికాయంబుఁ • గాచుఁగొన్ని

గీ. భోగివశమైనగేదంగి ♦ పూవునకును
వగచు మది గొన్నిబంధుజీ ♦ వకలతాంత
గుచ్చములలోన నొకకొన్ని ♦ కొలువునేయు
దేలు లఖలర్తుమయవనీ ♦ వాటింగమిచి. 181

గీ. పూవుదేనియఁ నడిసిన ♦ మావిచిగురు
మీఁద సంటి చరించుతు ♦ మ్రోన దలిర్పు
సమయమాటయు మసి నెయ్యి ♦ సమరి మరుఁడు
త్రుష్ణవో దోమునీలంపుఁ ♦ దునుక యనఁగ. 182

గీ. గంధవిరహితమనుబుద్ధి ♦ గనక తేటి
ఘూతి విచ్చినమోదుగు ♦ మొగ్గఁదగిలి
సౌరభాకాంక్షఁ జొచ్చి చె ♦ న్నారె గీర
తుండవశమైన నేరేడు ♦ పండుఁబోలె. 183

క. ఖరకర కరహాతినలనలఁ
దెరలెడు మల్లీమరంద ♦ దీర్ఘి కచుట్టన్.
దిరుగు నళి యనుభవమునకుఁ
జొర దతిలోభాంధబుద్ధి సా ♦ మ్రరయుక్తియన్. 184

క. నలువదితొమ్మిది రూపం
బులుగొనియున్ బుష్పగంధములు మోవఁగలే
కలసియుఁ దెమ్మెరలానుం
బలుమలు యువజనము మేని ♦ పలుచనిచెమటల్. 185

చ. విమలమయాఖరేఖయు న ♦ వీనతరోత్పల పత్రమున్ బ్రేవ
శమణియు నొక్కతీవియ బ ♦ లాదృతి దాలెనటన్న విండు
భ్రమశిథిలాంగియయ్యుఁ గుచ ♦ భార నితంబ కపోల గోపన
కృమకృతాకృతయి ♦ కన్నులనీశు నదలెగొరియున్. 186

గీ. ప్రావృషేణ్య పయోధర ♦ పటలిచేత
గాడ్చు నీహరకర రేఖఁ ♦ గప్పకరణి

ధరణిధర కార్ముకుడు శైల • తనయఁబొదివె.

బచ్చడంబునఁబొల్చుపూ • బచ్చడమున.

187

చ. పొదువుపరాగఘృష్టి మొగ • ముక్ శ్రమవారిని మేను భానుడి

ప్తి దవులహెచ్చు జన్మడలు • దేజముదాల్చెనెకాని యొప్పుగుం

దదు నగపుత్రికప్పు భసి • తంబున వర్షముచేత నగ్నిపైఁ

గదురుట నద్దములతయఁగాంచనకుంభములు బెడంకునే. 188

మ బామలెక్కించిన విల్లు వంచు నునుఁజూ • పుల్పంచలాచంచల

క్రమరేఖన్నిగిడింప శాతవిశిఖా • ఘంబుల్ మెయిన్నించు నె

య్యమున స్పల్లఁగ నల్లమీటిచటుల • జ్యాఘాషముజేయు న

య్యమప్రాపించి రతీశ్వరుండు హరుబి • ట్టోడింప నుట్టాడుచున్.

చ. చిగురులు దేరఁజేసి విరి • చిక్కని చక్కనిపువ్వుగుత్తులఁ

బిగువుచనుంగవంబొదివి • వ్రేలెడు చిక్కలఁజోపి తేనియఁ

బొగపినపల్కులంబొగడి • భూతపతిస్పృతిమెచ్చజేసె న

య్యగజ తదుద్యమార్హ విసయానున • యాభినయానుకూలతఁ.

క. ఈరీతి ప్రమదవిషిసవి

హారం బానరించి హిమన • గాత్రజయం గం

జారి, రవి, శిఖ, నయనుఁ డుప

చారంబులు సమదయువతి • జనమొనరింపన్.

191

ఉ. నాకవిభూపలోత్కరక • నచ్చిఖరావృతమైన యొక్కప

దాత్రరతీరకేళికనకాద్రి సు • ఖస్థితినుండునంతఁ బుం .

జీకృత తారహరముగ • శేషవిభూషణు నంభికి న్నమో

వాకమొనర్చి యిట్లను శివా కలకంఠి సమంజసాత్తులఁ. 192

సీ. విజ్ఞానమయమహా • ప్రాజ్ఞ! యోసర్వజ్ఞ!

ప్రాధ్నితు నిన్నొక్క • యర్థమేను

నిర్వాణఫలదమై • నీకున్నిపట్టెన

క్షేత్రంబు దేవతా • సింధుముఖ్య

తీర్థంబుల జయించు • తీర్థంబునత్సుత్క

టప్రభావంబుల • దీప్తమైన

దై వతంబునుగూడి • దర్శనస్నానపూ

జనములఁ గలుష భం • జనమొనర్పఁ

గీ. జాలు నిమ్మాడు నొకచోట • మేళవించి

యుండునో? కాక వేర్పడి • యుండునొక్కో?

దీనిచందంబు సకలంబు • దేటపడఁగ

హృదయగమ్యంబు చేసి న • స్నేలుమనుడు. 19౯

మ. లవలీపల్లవ పాండురంబులగుగ • ల్లక్షోణాలం జండ్రికా

లవలీలం దరహాస మింపెనఁగ గే • లం వైశ మగ్గోలచే

లవరీతిం గొనితెచ్చి యంకకదళా • లంకారముంజేసిబా

లవిధూత్తంనుండుపల్కుమాధనకథా • శ్లాఘాసుఖానకుఁడై. 194

క. కించిద్వలగ్న! మిక్కిలి

మంచిది నీపౌశ్నమిది న • మరత్రముగా వి

న్పించెద ననునాలోనన

కంచుకు లరుదెంచి ఘటిత • కరకినలయులై.

195

క. దేవ! యగస్త్యాదికముని

సేవితుడై వచ్చినాఁడు • సేనాని భవ

తేవార్ధి యగుచు నతఁడిట

రావచ్చునో? యనుడు రాగ • రసభరితమర్తి.

196

ప. దేవీసహితుండై యద్దేవదేవుండు తదాగమనం బనుమతించ

టయు వల్లెయని సావిదల్లనికరంబు నిజకరంబులం బుత్తడిబెత్తుం

లంబురుహాచుంబిత తరుణతరణి కిరణంబులం బురణింప మరలిపఱు

శరవగాప్రభవునకు భవాసపతి యనుగహించుటం డెలియ విన్నవిం
చుటయు సతండు. 197

సీ. వీడియంబెదలించి ♦ విధురత్న కనకాలు

కాంచితాంబువు పుక్కి ♦ లించి యుమిసి

యుదిరిబంగరువాత ♦ హొంబట్టువలెవాటు

సడలించి వెనంగటి ♦ స్థలినిజుట్టి

యనుమాయి పృథుకహ ♦ స్తాంతరన్యస్తాప

దోచితార్థము తానె ♦ యుద్వహించి

యంగుళీసంజ్ఞ సం ♦ యములఁ బ్రేక్షకంబు

మునుమున్న లోనికిఁ ♦ జననొసర్చి

గీ. ద్వారపార్శ్వస్థవేదికా ♦ వలులజరత

రక్షివగ్గంబు టంకియా ♦ రభటవరలు

వలయమకుటాదికంబుగి ♦ నిలిచి మ్రొక్క

నగవుఁజూపులఁజూచుచు ♦ నగరుసాచ్చి. 198

ఉ. వచ్చి పయోజవత్రముల ♦ వ్రాలెడుతుమ్మెదదొమ్మిముఁకలఁ

దచ్చనసేయుచున్ బిత్తప ♦ దంబులఁగూఁకటులంట దర్శనం

బిచ్చుటమున్ను గొంగనుతి ♦ యంచుచు మొక్కుడుఁగేలుసాచి వే

గ్రుచ్చి కవుంగిలించి వలి ♦ గుబ్బలిపట్టియు వాఁకదాలుపుఁ. 199

తే. సమద్రాశులు కనుగవఁ ♦ గ్రమ్ముదేర

నాటుమోములబాలు ని ♦ జాంతరమున

నింప సతడొప్పె రోహిణి ♦ జలజవిమత

మధ్యమున నున్నతారాకు ♦ మారుఁబోలె. 200

క. నిటలాక్షువలస సప్పడు

ఘటసంభవముఖ్యమునులు ♦ గని రెంతయు ము

చ్చటఁ బిలిచి పీటయిడియు
 త్కటకృపతో నొసఁగుపరమ • శౌరవమంతకా.
 పీ. అలవోక కనకాద్రి • సెలయచో విజిగిన

201

హరివరాహముదంష్ట్ర • నవతరించె
 నెద్ది మున్నపరంకి • యిసుకరానేలలఁ
 జరియించు గంధర్వ • పరిబృథునకుఁ
 జితాశ్రువునకు నెద్ది • చేకూరె నెద్దిత
 చ్చుద్ధాంతకామినీ • సురతభేద
 మపనయింపఁగజాలె • దపవానరంబుల

నంచయై గరుడంచ • లానిలముల
 గీ. నెద్ది ప్రాపించె నాభేచ • రేండుగలుపు
 గొన్నతారకునకు వాని • గుహుఁడు దునిమి
 తెచ్చె దానెద్ది యముత్య • మిచ్చెనచల
 సుతకు శితికంధరునకు ని • చ్చుటయు నలరి. 202

చ. హరుఁడు శిరంబునం జెవిఁ గ•రాంబురుహంబునఁ దాల్పఁజంద్రికాం
 కురపరభాగమై యురగ • కుండలమై స్ఫటికాక్షసూత్రమై
 గిరిజ కచాళిఁ గల్గమునఁ • గేల వహింపఁ బ్రసూన మాలికా
 కరిరదపత్ర విభ్రమశు • కంబులునై మణి యుల్లసిల్లుచున్. 203
 ప. వెండియు నక్కొండ రామూలియు ఖండపరశుండునుం డెందం
 బుల నెద్ది యభిలషించిరయ్యెగూఢంబు లాపరమరత్నంబు ధరియించి
 తదాదరణ చరితార్థంబయ్యె నంత. 204

క, మత్సామిప్యమునకు నీ
 సత్సంయమివరులు నీవు • జనుజెంచుట కో
 వత్సా! యెయ్యదికతమని
 వాత్సల్యము గదుర పంచ • వదనుఁడు పలుకక.

205

నీ. తనతండ్రిఁ బలుకుఁ శ్రాం • చ నిషూదనుఁడు చంద్ర

పరిపన్నిరుద్ధనీ • రరుహముకుళ

భాతి మోడుపుఁ గేలు • ఫాలాగ్రవీధిక

విలసిల్లియలర నో • వృషభగమన!

నాపేర స్కాందంబు • నాఁడగునొకపురా

ణము నీదుకరుణ క • లిమి రచించి

యిముక్తనీందుగ్రీలకెల్ల • నెఱిగింప నందు వీ

రలు సురక్షేత్ర తీ • ర్థములకథలు

గీ. చాల విని విని సర్వాతి • శాయియైన

దేవుఁడేనియు సటువంటి • తీర్థమేని

యట్టిసుక్షేత్రమేని భో • గోపవర్గ

దాయిగలదేని యెఱిగింపు • తడయ కనిన. 206

వ. సర్వోత్కృష్టంబులగు తీర్థక్షేత్రీదైవతంబుల మహాప్రభా
వంబు మదీయభావదర్పణంబునం బ్రతిఫలింపమింజేసి. 207

క. నీవలనన కడముట్టిన

దైవత మహిమయును క్షేత్ర • తత్వము తీర్థ

శ్రీవిభవము శ్రుతిమార్గసు

ధావిష్కృతిగాఁగ వినుట • కై ముదమొదవన్. 208

ఉ. ఈకలశోద్భవప్రముఖు • లేనును వచ్చితి మీహితార్థల

క్షీత్రకర! దీని మాకు నెఱిఁ • గింపు మనంబున నున్నసంశయో

త్సేకము మానిపింపు కృప • దేలెడుచూపులఁ జూడు మన్నదా

రాక మనార్థమాళి మధు • రంబుఁ బ్రియంబును గాఁగ నిట్లన్. 209

మ. మము నీయర్థమ వేడుచున్నయది యు • ప్తన్తాత యోపుత్ర! యీ
యుమకు న్నీకు నెఱుంగజెప్పెద వినుం • డూహించి యేతచ్చరి

తృము సర్వంబు కరోదరస్ఫటికర • త్నశ్రీఃబ్రాహ్మణో
వ్యము సేయందగు దీనివిన్నపిదవః బ్రాణంబుగాఁజూచుచున్. 210

గీ. శరమతికి నాస్తి కునకు బా • పండునకును
గర్మముగుఱించి యాచించు • గర్హితునకు
నీపరమగోప్య మోపుత్రీ! • యోపురంధ్రీ!
తప్పిదారియు నెరిగింపఁ • దగవుగాదు.

211

క. అని నిజతనూభవునకును
దనమగువకుఁ దీగ్ధదైవ • తక్షేత్రము లొ
క్క నెలవునన భువనత్రయి
వినుతిఁ గనుట దెలుపఁ గడఁగి • విధుమాళి మదిన్.

212

సీ. వెడఁదకన్నులవాని • వెయినామములవాని
వేళతల వలపించు • వెరవువానిఁ
జిప్పకూఁకటివానిఁ • జిన్నినవ్వలవానిఁ
జెరివిన మంచి పిం • చియమువానిఁ
బులుఁగుతత్తడివానిఁ • బొడవుల తుదవానిఁ
బొక్కిట వెలిదమ్మి • పూవువాని
మినుకుటూర్పులవాని • మిసిమిమేతలవాని
మెఱుఁగుఁ జామనిచాయ • మేనివాని
గీ. దిస్స మొలవానిఁ బసిఁ గాసఁ • ద్రిప్పువాని
మురళి గలవాని మువ్వంక • మురువువాని
విఠ్ఠలాధీశుఁడలఁచి త • ద్విపులమహిమ
నొడువుఁ బ్రామఱ్ఱికినీడ • విడిఁదిపోడ.

213

శా. సారాచారవిచార! చారణవహూసం • స్తూయమాన ప్రధా
ధారోదారవిహార! హారసుషమా • ధన్యస్ఫురత్కీర్తిక

గ్నూరాలంకృతదిక్క! దిక్కరికరా • భోగస్ఫురద్బాహుశా
ఖారారజ్యద శేష భూభరణద • ఊ! దక్షశివై వ్రభేవా! 214

క. నాతాయణఃపదసేవా

పారాయణ! బంధులోక • పాలనదీక్షా

ప్రారంభ! కల్పభూరుహ!

భారత రామాయణాది • పరమార్థజ్ఞా! 215

మాల్గిని. సకల సుజన వర్యా! • శాంభవాహార్యధైర్యా!

సుకవివినుతకీర్తి! • శుద్ధతత్వ ప్రవర్తి!

ముకురనిభ కపాలా! • ముగ్ధలక్ష్మీత విశాలా!

కకుబధిప సమానా! • గౌరవశీ నిధానా! 216

గద్య

ఇది శ్రీమత్పురమపదనాథ నిరవధిక పరిపాక

పరిచిత నరసకవితాసనాథ రామకృష్ణ

కనినాథ ప్రణీతంబయిన పాండు

రంగ మాహాత్మ్యంబను

పరమభాగవతచరిత్రం

బుసందుఁ బ్రధ

మాశ్వాసము.

శ్రీ రస్తు.

పాండురంగ మాహాత్మ్యము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీదయితచరణసేవా

ప్రదుర్భవదళివిభవ • భాసుర! సరసా

హ్లాదక! వితరణవిద్యా

వేదీ! రామానుజేంద్ర! • వేదాద్రీశా!

1

స. ఆర్ణింపు మాగోకర్ణకుండలుండు సకుమారంబుగఁ గొండ
రాచూలింగనుంగొని॥

2

సీ, శైలజ! విను విను • పట్కంఠ! కరవీర

కుశపల్లవంబులఁ • గొమరుమిగులు

ఘరశ్రీరాసది • గలసె నెచ్చట నట్టి

భైమిదక్షిణతీర • భాగమునకు

యోజనంబున సమ • స్తోన్నతంగుతీర్థ

మును క్షేత్రమును జాలఁ • బొగడువడయుఁ

జాండకీకములన • భాసిల్లు నచట న

ద్వేవతోత్తముఁడు ల • క్రిష్ణవరుండు

గీ. భక్తరక్షణదాక్షిణ్య • సక్తబుద్ధి

యఖిలనిగమాఘగిరిగుహ • హరిప్పథుకము

పాండురంగండు సాకృతి • బ్రహ్మతీల

నిలివియున్నాఁడు ధువనన • ర్నితవిభూతి.

3

నిగమఘంటాపథై కాధ్వ • నీనబుద్ధి

బ్రహ్మవిద్యానవద్యుండు • బ్రాహ్మణుండు. 6

చ. హరిహయదేశికాభుండగు • నమ్రహిదైవతమాళియందు బం
గరువునకున్ మృగీమదను • గంధము సంధిలుభాతి నంబుజో
దరచరణారవిందసత • తనస్త్రితిలోలుపయైన బుద్ధియున్
బరిణతిఁగాంచె సంపదల • పై మరియుంజనియించు సంపదల్. 7

నీ. మొదలఁ గామక్రోధ • ముల బరాబరిచేసి

సత్యవాణ్ణియమంబు • సంగ్రహించి

సాత్వికస్వల్పభో • జనలగ్నిఁ గొల్పివాని

యంగాప్తకాశక్తి • హవణపటచి

తరిచి ముప్పదిరెండు • తత్త్వంబులూహించి

మది సత్త్వసంపద • మన్తరించి

తెలిసి ముద్రాననం • బుల మేనిఁ బనిగొని

పాపపూరుషుఁబటా • పంచచేసి

గీ. యతఁడు మూలాలవాలగ • హ్వరకరండ

కుండలీస్థాన గోకర్ణ • కులకలాప

తత్త్వదర్శన వర్ణాధి • దైవతదళ

నిర్ణయంబెంత యంతయు • నిజముగాంచి. 8

చ. మచ హఠ రాజ యోగముల • మర్మమెఱింగి తదర్థసిద్ధి నె
'మత్రము దలిర్చి హృజ్జలజ • మండిత మానస పట్నదంబు న
ర్జునరథ భూషణంబు వెలిఁ • జూడని నిద్దపునిట్టచూపులఁ
మునుకొని చొక్కు లోన నిజ • మార్గగళత్సుధ సేదదేర్పఁగన్. 9

మ. శతశత్రాక్షము శిశ్య • సఖ్యభృతిచంచనోత్రినన్నాహ ము
న్నత నానా ముకుళంబు పూర్ణతరచం • ద్రిష్టిగ్రముగ్ధాననం

బతసీనూన సవన్తవర్త మతిసా • మ్యం బబ్జనాభంబు శ్రీ
శ్రీతనక్షంబు మహామహంబు కడుఁబ • ర్వం దనశ్రుఃపేటికన్. 10

సీ. సనకసనందనా • ది నిఖలాంతర్వాణి

హృల్లీనభావంబు • సల్లపెట్టి

విశ్వంభరాభోగ • వివిధ మూర్త్యంతర

స్ఫూతానుభావంబు • బుజలువైచి

శింశుమారాకృతి • స్వీకృతి వైకుంఠ

మట్కవిహారంబు • జారవిడిచి

క్షీరోదమధ్యస్థ • లీరత్ననగగుహ

గర్భనివాసంబు • కచ్చువదలి

గీ. పుండరీకేక్షుండు శి • ఖండిబర్హ

మండిత శిఖండకుండు నతా • ఖండలుండు

పుండరీకుని మానసాం • భోజపీఠి

మిండ తుమ్మెదయై యుండు • నిండుకొలువు. 11

ఉ. అన్వహమున్ బ్రవృద్ధమగు • నంబుజనాభపదారవిందభ
క్తి న్వహి కెక్కుచున్ వసుమ • తీసురవంశవతంస మెల్లవా
రు న్వినుతింపఁ బెంపెనఁగు • పోదియొనర్చుచుఁ దల్లిదండ్రు నెం
దు న్వివిధానురూపతన • దోహద భోజన పూజనాదులన్. 12

క. హరిభక్తియు గురుభక్తియు

నురురక్తియుఁ బుటముగాఁగ • యోగీంద్ర శిఖా

భరణము ముక్తామయతా

స్ఫురణము భువనప్రళస్త • ముగ జిగిమిరెన్. 13

సీ. మును మీనగుటఁబట్టి • మునులు వైచినబత్తి

వలఁబోలె జిక్కమా • దలఁ దలిర్ప

వెలితొగఁజవిగొన్న' ♦ వెన్నముద్దయుఁబోలె
 'శంఖంబు వామహా ♦ స్తమునఁ దసరే'
 జగదుడవహకాల ♦ చక్రభ్రమణహేతు
 దండమై నిజధేను ♦ దండ మమర
 సంచితబుట్టినవల్ల ♦ తాండములలీల
 నల కేల ॥ చ్చకా ♦ యలు ఘట్టిల్లె
 నీ. ॥ లయఁబాచిన కల్పవృ ♦ క్షుంబుచాయ
 పరిస వసపుష్పమాలికా ♦ భరసమగ్గి
 విగ్గిఁగముతోడ విలసిల్లు ♦ విపునెదుట
 మందహాసయాంబు ♦ కూరిను ♦ మౌనపండు. 14

క. రియమూర్తిఁబున సత్త్వా
 ప్రయగోపముతోడఁ సూచఁ ♦ బెఁదఁదిన యంత
 ర్మయము సహలివి సత్త్వా
 దయుగార్చాధీనబుద్ధి ♦ సహతిహ నెఱుఁగ. 15

ఉ. పావన ద్రవ్యలొపములు ♦ బాహ్యశిం బవఁచి చుండ్రుకా
 శ్రీవిధనంబులం బలుచ ♦ నేయు ముఖపరిభల్లుపిల్లఁగా
 మైవలించి పూర్వమగు ♦ మట్టను, గాడ్పును నాగనిచ్చి పైఁ
 గావలియిడ్ల శక్తులన ♦ గౌరవదృష్టిఁ బరిగ్రహించుచుకా. 16

సీ. తనువుతోఁ జోయుదు ♦ ధర్మదేవతఁబోలె
 మెలఁపున వసవాటిఁ ♦ గలయఁదిదిగి
 గణపమీరిన శాస్త్రి ♦ గుణములు మౌనదయసం
 పుటి నిరంచుక్రియ విరులో ♦ బుట్టిఁబెట్టి
 తనకుఁ బవిత్రవ ♦ ర్ధనమె' కృత్యరబను
 కరణి సూతనకుళో ♦ త్కర్తముఁగూర్చి

యపవగ్గపలసిద్ధి • హది నై నఁ శేషట్టు
కై పడి బహుళలో • త్కరములొడిచి
గీ. యోగయూగంబు నలుపుచో • నూర్మిషశువి
శనచ మొసరించుటకుయూప • సమితిదెచ్చు
భాతి నమిఫలుగొని మహా • పౌష్ణకడలందు
వచ్చు లిలగిరికి నిజా • వాసమునకు.

17.

క. విహితమతిం బరిచారిక

సహస్రమయి నిత్యయుగంబు • సాభావిచుక
గృహమేధిచరితము నిజ
మహిభామశి యుత్తరీప • మతిఁ దోడ్పడఁగె.

18

నీ. ఆపదమన్తము • నలు నూనియఁగాంచి
నయముగా నుద్వీ • చం బొచ్చు
జుకమాచ్చు నగున • దన్వచ్చుడబములఁ
గడయొత్తుఁ గడుమెదు • గుడులఁ బొదవి
లఘుభాతవంశ • ల్లవములు గట్టించు
శిర సాచ్చు మృదుల • సురఁగి విసరి
వెయ్యిత నెఁగి వేం • చెయించు లోనికి
వ్యారాచి గలంతి • దానె యెసఁగు

గీ. తెలుపు సంధ్యాసమాధివి • ధిప్రయుక్తి
నగ్నివేల్పించు విష్ణుసహస్రనామ
నారి మొసరించుతటిఁ దోడు • పడు గురుపకుఁ
గవలు వోకుండఁ బుత్తుఁడో • కలువకంటి!

19

గీ. చూపుచాలమి వివిధరూ • పోపకరణ

వితతిఁ దడవాడుజనకునా • నతి శిరమునఁ

దాల్చి నిద్దంపుబుద్ధిఁ ద ♦ ద్వారకుండు
చక్రహస్తార్చనమున కు ♦ పక్రమించు.

20

సీ. అభిషేకమొనరించు ♦ నాకాశవాహినీ

జననకారణపాద ♦ జలరుహునకు

వైచుఁ దోమాలియ ♦ వై జయంతీకాంతి

వలయితవక్షుక ♦ వాటునకును

గౌశేయమర్పించుఁ ♦ గాంచనమయపట

పల్లవారుణకటి ♦ బంధురునకుఁ

జందనం బలందు నీ ♦ శేందిరాకుచకుంభ

సంగికుంకుమపంకి ♦ లాంగునకును

గీ. రత్నహారంబు సాతుని ♦ ర్యత్నసిద్ధ

కౌస్తుభోదర్చిరభిరామ ♦ కంధరునకు

ధూపకల్పనమున్నుగా ♦ దీపమిచ్చుఁ

దేవ! యాతఁడుత్తైలోక్య ♦ దీక్షకునకు.

21

క. నిడుదచిగురనఁటిచూకున

నిడి వివిధాన్నములు భూసు ♦ రేశ్వరుఁడొసఁగున్

బడి ఘంట మొరయఁ జేయుచు

జడనిశితల్పునకుఁ బూర్ణ ♦ సంకల్పునకున్.

22

క. భూమిసురనూతి సాల

గ్రామశిలావారి కంబు ♦ గర్భస్థము ది

వ్యామోదశీతులనీ

కోమలదళ సురభితంబు ♦ గురుఁనకు నొసఁగున్.

23

మ. తిరువారాధన మిట్లొనర్చి ధరణి ♦ దేవాన్వయశ్రేష్ఠుఁ డ్దా

హరి కర్పించుటఁ బావనంబులగు శా ♦ ల్యన్నంబులు న్నేతులున్

వరుగుల్ చారులు పప్పు లప్పడములు ♦ న్దాలింపులు బూపముల్
పరమాన్నంబులుఁ బెట్టు నెట్టనభుకిం ♦ పం దల్లికిం దండికిన్. 24

వ. ఇట్లు కడువృద్ధులు శిథిలబుద్ధులు నగు జనయిత్రీ జనయిత
లంగని మని నడచుచు నడుగులకు మడుగులొడ్డుచు నడుగునెడఁ
బులిజున్నేనియుం దెచ్చియిచ్చుచుఁ గొత్త యగు మచ్చికం గచ్చువ
దలక గోముమెఱసి యోమనగాయలంగా నోముచుఁ గాలోచితంబు
గా నోములు నోమించుచు నద్ధరామరసందనుండు జగదభినందితుం
డై యుండి వెండియు. 25

క. పరలోకావాససుఖా

దరపరతం జనినతల్లి ♦ దండులకొసఁగెన్

గురుభక్తి నిగుడుకొడు కతి

కరుణామతి గంగ నస్థి ♦ గయఁ బిండంబున్. 26

క. ప్రేయసివలనఁ బ్రబోధ వి

ధేయమతుల సుతులఁగాంచి ♦ తీర్చెఁబితృణం

బాయయ్య తదీయంబగు

ప్రాయపుఁ బ్రౌద్ధంతఁ గొంత ♦ పడమరఁ దిరిగెన్. 27

క. భాషావిభు నిభుఁ డమ్మరి

యీషణదూషణ మొనర్చి ♦ యిలుమఱచి మదిన్

శేషఫణి శయనుఁగను నభి

లాషోన్నతిఁ జేయుఁదప మి ♦ లాధరతనయా!

28

సీ. మిసిమింతుఁడునుగాక ♦ వసియించుఁ గుత్తుక

బంటినీటను బుండు ♦ వంటివలని

మోముదమిక్రికేదేటి ♦ మొత్తమై పొగవర్వ

వేళిలుఁ గిందల గాఁగ ♦ వృక్షశాఖ

చ. లలితశిశిషవుష్పమృదు ♦ లంబులు సీచరణంబు లక్కటా!
 యిలయిది గూక్ష మిట్టు లలయించుట గాదని ప్రార్థనామృదూ
 క్తులు సెలఁగంగ వెఱ పొదివి తొల్చదువుల్ తగువిన్నపంబులం
 బలుమఱుఁజేయుచందమున ♦ బంగరుటందియ లుగ్గడింపఁగన్. 32

క. మెత్తగ నూఱినచుట్టుం
 గత్తి మధుకైటభోరు ♦ కంఠము లలనాఁ
 డొత్తిన హత్తిన చెన్నుం
 దిత్తులక్రియఁ దొడల యడ్డ ♦ తిత్తులువేలన్. 33

క. మామూవుతుఁడగునాత్ముని
 సోయగమును దెగడుతీఁగ ♦ సోగలు ముచ్చు
 టై యునికి సంగరహితం
 బాయెఁ గాకున్న జఘన ♦ మభిరామ మగున్. 34

క. ఇట నభ మిట భూవలయం
 బిట బలినద్రుంబు మండు ♦ నిరవు లని యనన్
 బటువులగువశంబులచెలువునఁ
 బుటపుటనై యున్నచిన్ని ♦ బాష్ట గదలఁగన్. 35

చ. తులసికిఁ బచ్చరాకుదురు ♦ తోయదవాహనరత్నవేది య
 క్కలిమిమెఱుంగుఁబోడికిని ♦ శాస్త్రభఘర్మగభస్తికిన్ నభ
 స్తలము ననంగఁ బొల్చి నిర ♦ తంబు కృపావిభవంబునింటిబో
 ర్తలుపుఁ దలంపుసేయఁచు నుతంబుకరంబు పరిస్ఫురింపఁగన్. 36

క. కలుషఖగవధవిధానా
 కలితఘటిక లనఁగ గ్రచ్చ ♦ కాయలు ఫలఁజే
 నెలకొనునలజిలిబిలివ
 న్నెలవన్నెలనంచి నిండి ♦ యిం పలరాచన్. 37

క. లలిత నిజవామకరతల

కలితకనత్కంబుకాంతి • గలకలనవ్వు

గలువలచెలిగిలిగింతల

నలువగు తారా బిసాళి • నలువగుతారా.

38

క. నిజధైర్యదార్యములను

గజములకుం బాడమునిడుద • కరములువోలె.

భుజములు పోషితభక్త

వ్రజములు కరవిశితపుష్క • రజములు పొదలు.

39

క. వదనైకస్తంభకనక

నదనము సిరికొఱ కొనర్చు • స్రష్ట నిలుపున

మొనలించిశంఖశంకువా

యిది యనఁగాఁ గంబుకంఠ • మింపు వహింప.

40

క. చింకపువ్వాతల వాతెఱ

మంకెసపూఁదేనెతేట • మానక పైఁబై

నింకఁగ నింకఁగఁ బల్కలు

బంకించుటఁ బోలె మోవి • బచ్చెన హెచ్చ.

14

క. తళుకు మొగమునెలపదకము

నెలవున నిడుదీగుగాఁగ • నిలిపినయాఖం

డలసీలకళికక్రియ ని

ట్టలమై స్ఫుటనాసికాపు • టము దీపింప.

42

తే. తళుకుఁజెక్కులు మకరకుం • డలకలాప

వ్వరకతద్యుతిరింఘోళి • హరిణలక్ష్మి

మండలంబుల లాంఛన • మంజుమములు

గానిపించువిధంబునఁ • గలయఁ బ్రాఁగ.

43

చ. తరళమసాగసారనిభ • తారకముల్ సితపదమ్రతబం
 ధురములు రాధికాహృదయ • తోయజకోరకబోధస్క్రియా
 తరుణతరార్కదుగ్ధిలసి • తస్ఫుటరక్తిమనక్తకోణభా
 స్వరములు సూక్ష్మసూక్ష్మములు • వాలికకన్నులు చెన్నమీఱఁగన్.

తే. అలకతిమిరంబు తనుగప్ప • ననుభయమున
 ముఖసుధాసూతి నునువెల్లు • ములికిఁ గూర్చి
 నవదరించినసింగిణి • చాయ నొసలి
 వంకచూపునఁ దగెఁ గఱి • వంకబొమలు.

45

క. బలభిదుపలాది హృత్
 బలపలగాఁ బొదువుచుదిర • పటలముపగిదిన్
 లలితోత్తమాంగతలమున
 జలుగుండళుకొత్తుచలిది • చిక్కము దనరన్.

46

శా. దిగ్వాసుం డురుపింఛలాంఛిత శిఖో • దీప్తుండు వర్షాపయో
 ముగ్ధుండు నవాంబుజాహితలతా • ముక్తాంగదుండున్ సుధా
 రుగ్ధిస్త్రముఖుం డనంగ శతశి • ద్రూపాధిపం డగ్రభూ
 వాగ్ధర్మోద్భవభూమి శ్రీవిభుండు శ్రీ • వత్సాంకవక్షుండునై. 47

క. నొడువులపడఁతుకమగసికిఁ
 బొడచూపని తనదురూపు • పొడగనిపించెన్
 జడనిధిశయనుండు కొంగున
 ముడిచినమణిగాదె భక్త • ముఖ్యులకెల్లన్.

48

క. నిగనిగనివిదళకదళీ
 యుగళీ న్నగి జిగిదొలంకు • నూరులఁగనిచొ
 క్కుఁగదురఁజేయుజగత్పతిఁ
 దగిలి కనుంగొనుచు మునిమ • దావళ మెలమిన్.

49

గీ. విపులవీక్షణశక్తిచే • వెండికుండ

లీంద్రశలిమాంగరుచిసుధ • యెత్తికోలి

సంతతవ్రతకల్పనా • జాయమాన

దుస్తరక్లేశమంతయు • దొలగ దోచి,

50

ఉ. ఆపుదల్పుపచ్చవెదు • రంఘ్రియుగాంతరవీధి నూది య

గ్రావనిఁ దేజరిల్లు కటి • హస్తసమన్వితుఁ గాస్తుభాంకు నిం

దీవిభు నిండసెలనిధ • దేహుఁ గనుంగొని హర్షవర్షధా

రావిలమానసుం డగుచు • నమ్ముని కృత్యవిమూఢబుద్ధియై.51

చ విలిఖితమో శిలాకృతియై • విస్మృతిరూపు వహించెనో యనఁ

జలనవిదూరుడయ్యుఁ దొలు • సావిపయోధరధారఁ దోఁగున

య్యిలఁ దళుకొత్తుకొత్తపులు • నేపున వేపులకల్ తనూలతఁ

మొలవఁగనున్న నవ్వెయదుఁముఖ్యుడు తాపసముఖ్యునిట్లనుఁ.52

ఉ. నిచ్చలు నిచ్చలోఁ బొదలు • నీపితృభక్తికి జ్ఞానశక్తికి

మెచ్చితి నిచ్చితిం గరము • నీయెద నీయెడ యేల? వేడుకొ

మిత్రచ్చెదఁ జెచ్చెరన్ వలయు • నీస్థితముల్ శతమేని దీన నే

పొచ్చెమునొచ్చెముంజొరదు • భూసురకేసరి! నమ్ము నావుడుఁ.53

శా. భస్మోద్ధూళనపాండురాంగము రమా • ప్రాణేశు పాదద్వయిన్

విస్త్రాంబుజగామిహంస మిది నా • వేవ్రాల్పుచున్ లేచి “దే

వాసాస్త్రికం శరణం త్వమేవ గతిర • న్యోనాస్తి దుర్వాసనా

పసాత్తరంహర”యంచుఁబల్కిమఱియున్ • భక్తుండుభక్తిస్పృహన్.

సీ. పొదలునీపొక్కిటి • పువ్వుకాన్పునఁగదా

పెనుమాయ పిల్లలఁ • బెట్టు బెల్లఁ

బాడమునీమొదలియూ • ర్పులనేర్పులన కదా

చదువుసంధ్యలు గల్గి • జగము మనుట

కైరలునీయడుగుదా • మరలతేనియఁ గదా

పాపంపుఁబెనురొంపి • పలుచ నగుట

పొనఁగునీ తెలిచూపు • పసగదా యిదిరాత్రి

యిదిపగ లనుమేర! • లెఱుఁగఁబడుట

గీ. భవనఘటనకు మొదలికం • బమునుబోలె

భవనమున కెల్ల నీవాది • భూతుఁడగుట

నిట్టనిలుచున్నిచేఁగాదె • నెట్టుకొనియె

గెంటుఁ గుంటును లేక ల • క్షీకృతత! 55

చ. ముదమునసోమకాసురుఁడు • మృచ్చిలియచ్చలమారఁ గొన్నప్రాఁ
జదువులు తెచ్చి తజ్జఠర • సాంద్రతరాత్రిము లంట నంటుబల్
గదురు దొలంగఁ గీర్తియను • గంగఁ దొలంచి విభాతృవిస్ఫుర
ద్వదనసరోజగంధలలి • తంబులు చేసితిగా జగన్నిధీ! 56

ఉ. కోపనశాపనవ్యశిఖ • గోరమ్రసఁగం గసుగంది మ్రంది త
త్తాపము నాఁపలేక తిమి • ధామజలభృమిఁ గూలితూలుజం
భాపహరాద్యలక్ష్మివెఱ • పాటఁగఁ దేవ్వె యీఁతకాయరూ
పై పృథుకర్పరంబమర • నాశ్రితరక్షణ! దక్షిణేక్షణ! 57

ఉ. ఆపెనువెల్లిఁ ద్రెళ్లుమక • రాకరమేఖల నీవు దేర్చి య
ప్రాపదటంకవిభ్రమవిడంబిని • యా నిజదంష్ట్రఁగూర్చుత
ద్రూపము దీపితంబగు న • రోరుహలోచన! సప్తజిహ్వజి
హ్వోపరిభాగధామవల • యోపమమై విలయోపలబ్ధులన్. 58.

చ. అలఘుజగద్ద్విషద్ద్విషఘ • టాంకుశశాతనఖాంకురాగ్రలం
గలముల మున్ను నీ వసుర • ఘసత్త! వైరిభుజాంతరాళజాం
గలమహిఁ జాలువట్టి పయి • గ్రమెత్తడు నెత్తురునీరు వెట్టి యం
దలుక నె? కీర్తి పూర్తికల • మాంకుర మింద్రిరమాఫలాగ్నివై. 59

క. దండితబలిన్ బగములు

నిండఁ బెరుగుచున్నవేళ • నీయదుగున భూ

మండల మతినూతూక్రృతిఁ

గొండికమచ్చయును బోలె • గొమరొందుహాసీ!

60

ఉ. మాతృకఠోరకంఠబిల • మార్గగళదుగ్ధినిరారుణాననం

బై తఱుకొత్తుదోఁపరళు • హంసికి మేతయొసంగవే? రిపు

తూతలనాథమేచకక • చాకుచహారమృణాళనాళనం

ఘాతము నూతనైణమద • కర్దమవర్ధనసంప్రభూతమున్. 61

ఉ. దారుణబాణపాతమద • ధారలు గాఱగఁ గాల్చిదోర్ధను

ర్వారణరాజుఁ గొల్చి దశఁవక్త్రముఖాంబుజవాటిఁ గొల్చి బృం

దారకహృత్పరోజములు • దాననచేసి వికాసమాసరా

కారత నొందఁ జేసినప్ర • గల్భత నీక తగున్ దగున్ హాసీ! 62

మ. విక టోత్తంభితనీరభోగపటలీ • విస్ఫూర్తిమనూక్తి కం

చుకనిరోక్తకథయానకంబు వికృతా • శుశ్లేష మగ్నిచ్చటా

వికిరకూర్చనిక్షణంబు నగునీ • వేషంబు శేషానుకా

రికళగ్రాలదే? క్రోలదే? సమదనై • రిప్రాణవాతూలముల్. 63

చ. ప్రతిదిన కేశలుంఘనపు • రాయిడి నెట్టన బట్టఁగట్టి పైఁ

బుతపుతమంచు నున్నకులు • బోడతలన్ ధరియింప నోడియున్

సతముగ సొముగ్రాన నిడఁ • జాలపుగా శిఖింఘవల్లి సౌ

గతమతఘర్య! దానిఁ గటె • గట్టుము పుట్టము మిన్న కేటికిన్.

చ. కలిషిమవేళ శోభనపు • గమత్రివిరుల్ సకలంబు డుల్చి భూ

వలయవనంబుఁ గప్పికొని • వర్తిలుజాడ్యపుటేద పర్యగా

నలమలకారులీల భవ • దాగమనం బిటఁగల్గ రోషసా

టలమగునీకనుంగడల • డాలు నగున్ జిగురాకు నాకృతిన్. 65

నీ. నీటిలోఁ జివుకక ♦ నిలిచి క్రమత్రుపూన్నిఁ

గఠినకర్పరపుఁజ ♦ క్కానుబిగువు

దంష్ట్ర నెత్తి నమహీ ♦ తలపుగాడుపుఁజీర

యురుదారుకలనయం ♦ దుదయ మగుట

పరులకుఁ దనకట్ల ♦ బలిమి చూపువిధంబు

పులిమిన నెత్తుగు ♦ గ్గిలపునూనె

ద్వీపాంతరమునకుఁ ♦ దెగువమైఁ జను పెంపు

చేముట్టునాఁగంటి ♦ జీనుతగులు

గీ. సాగతాగమమాలిమి ♦ శాస్త్రసరణి

వల్లువల్లనచిత్రధా ♦ వనముగల్లు

నిన్నుఁ దరిచేసి భవవార్ధి ♦ నిస్తరించి

దరిఁ దటియకున్నఁ గలదె? మో ♦ దముమురారి! 66

చ. లలితకళావళీవృదువ ♦ పలాశపరీతసుధామరందపి

చ్చిలసుషమాప్రబోధగుణ ♦ దృంభితపూర్ణసుధాంశుబింబపు

మృలసితపుష్కరాయతన! ♦ పట్చరణేంద్రనవేంద్రనీలక

జ్జలజలజాప్తజాజలని ♦ జద్యుతివంచక! కాంతికంచుకా!

67

క. ఉత్పత్తిస్థితివిలయా

ర్థోత్పాదక! విఠలాహ్వా ♦ యోన్నత! సత్రా

జిత్సుత్రికాసత్పష్టదృ

గుత్పిబనుఖదా పసునప ♦ యోధరశాలీ!

68

సగ్విణి

లండజాధీశవా ♦ హా! జగజ్జేహ! దో

ర్లండచండారిని ♦ ద్దారితారీ! సతా

ఖండలా! గండరిం ♦ ఖనస్రశీకుండలా!

పుండరీకేశ్వుణా! ♦ ప్రోవునకా సుక్షణా!

69

చ. అలికులభాగకుంతలము ♦ లందపుముద్దుమొగంబుఁ జేరలం
గొలువఁగవచ్చుకన్నలుఁజిగుర్నగుమోవిమెఱుంగుఁజెక్కులుఁ
వలమురియఱ్ఱులే మొనలి ♦ వాగడపోగులు లోతుపొక్కిటఁ
మొలచిన తెల్లదమ్మి బలు ♦ మూపులు నీలవినీలదేహముఁ. 70

చ. కలిగినవానిఁ బ్రాణబలుకుఁ ♦ గమ్మని యూర్పులవానినెందునే
వెలుగునుగాని పెన్వెలుగు ♦ వెంబడినిం భనువాని నంతటఁ
వెలసినవానినిఁ గనని ♦ వెంబరపుట్టపు తాతిపుట్టువుం
బలె గతిఁగానలేడు యతి ♦ మానసహంసక! కంసహింసకా! 71

ఉ. ఛత్రిత శేష! నాయెడఁ బ్ర ♦ సన్నుడ వయ్యెదవేఁ గృతోగ్రశ
త్రుత్రపమైన యీలలిత ♦ రూపముతో నిచటఁ వసింపు మే
క్షేత్రము నెట్టితీర్థమును ♦ జెందనియున్నతిఁ బొందుగాక యీ
క్షేత్రముతీర్థముఁ గడుఁబ్రసిద్ధిమదాహ్వాయలభిఁబొందుచుఁ. 72

తే. క్షేత్రకులరాజమైనయీ ♦ క్షేత్రమునకుఁ
దీర్ఘకులరాజమైనయీ ♦ తీర్థముమునకు
నిఖిలసురనాథకర్తృత్వ ♦ నియతిఁ బొదలి
యీ విట వసించుటయ వరం ♦ బిచ్చుటనుడు. 73

సీ. అనుకంప పెనుమోపు ♦ గనుసాంపునకు వింత

చెలువంబు మొలపింపఁ ♦ జిగురుమోవి
పవడంపుఁ గొన దంత ♦ పక్తిప్రభలు పుష్పి

తము గాఁగ హరివల్కు ♦ ధరణిదివిజ
నివహవరేణ్యు నో ♦ నిఖిలధర్మధురీణ!

యగునట్లుభవదాహ్వా ♦ యము వహించు
నితీర్థమున వసి ♦ యిం చెద నడుచక్కి

నీకుఁ జేతఃప్రీతి ♦ నెలకొనంగ

గీ. భీమఘర్జాంబునంభూత • భైమి నీదు .

క్షేత్రమును దీర్ఘమును నిజో • త్కృష్టసలిల

వేచినంష్టావితమ్ముగా • వింపంగలదు

నాకు నెంతయు నిష్టమొ • నర్పఁ గడఁగి. 74

వ. పృథకునుష్టాకారంబునం బశ్చిమాభి ముఖుండనై సర్వోత్తమత్వంబు నిర్వహింప నేనిచ్చట ముచ్చటందవిలి వర్తించెద. సకల క్షేత్రతీర్థోత్తమంబు లగు నీక్షేత్రతీర్థంబులుం బాండరీకంబులై పాండురంగాహ్వయుండ నగు నాకు నెక్కాలంబును క్షేత్రద్వీప సుధా సాగరంబులకంటెఁ బ్రియంబులై నిత్యనివాసంబులై యత్యంత విభవంబుల నభిరామంబులయ్యెడు. నీకోరినయట్లు యిచ్చితినని యచ్చతుర్భుజుండు పుండరీకునిఁ జేకొనియె. 75

శా. శీతాహార్యకుమారి! విన్మిట్రులు ల • క్షీజాని వాచంయమి

వాత్రశేష్ఠనకుఁ వరంబొసఁగి సాం • ద్రప్రీతి నచ్చోన మ

ధ్యేతీర్థంబున నున్నవాఁ డిపుడు భు • క్తి ముక్తి నీఁజాలు వి

ఖ్యాతిం దాల్చి విచిత్రీరత్నచయర • మ్యన్వర్ణహరత్వంబునఁ. 76

చ. నలువమొగంబు లెట్లునృజన • పృథమాహమునం దలిర్చు న

న్నలువున సిద్ధ సాధ్య నర • నాగ మరుద్వర యోగిమండలీ

కలకలగుంభితంబులయి • కాంచనచారువులైన నాల్గువా

కిభుల వెలుంగునున్నతని • కేతనరాజమునం బ్రసన్నుడై. 77

గీ. పుండరీకుండు క్షేత్రీపా • లుండు గొలిచి

యుండ నవ్యక్తముఖ్యసం • యుక్తుడగుచుఁ

బాండురంగండు భకత • ల్పదుగ్రీల

నిష్టఫలసిద్ధి దోరహ • త్రించు నింతి!

78

క. ఆకంబులలితకరు బుధ

కోకంబులపాలిహేళి • గొలుతు రబల! ము

ల్లోకంబులవారలుఁ బరి

పాకంబుల నాతమ్రుకృత • పరికర మొప్పుకొ.

79

వ. అర్థయోజన విస్తారంబును దదర్శాయామనయుతంబును నై
కంబుకంధరునకు నాకుం బ్రయజనకంటై ననకననందనాది సజ్జన
చింతితార్థ ప్రదంటై యమ్మహా జ్ఞేత్రరాజంబు పుష్కరంబున
కంటెఁ ద్రిగుణంబును గేదారంబునకంటె పద్మణంబును వారణాసి
కంటె దశగుణంబును శ్రీశైలంబునకంటె సనంతంబును నై పుండ
రీకునిపేరం పొండరీకంబును మహీమండల మణికుండలం బగుచు
నుండు సప్తరమధామంబు నే సధిష్ఠించి.

80

ఉ. ఆయదుభర్త నాహలధ • రానుజు నానవనీత చోరు నేఁ

బాయనిభక్తితోఁ గొలుతుఁ బ్రత్యహముఁ గృపాదై వతంబుగా
నోయరవిందకారకన • హోదరచారుపయోధ రాధ్య! ని

శ్రేయసకాంక్షఁ దక్కిరులు • చేరి భజింతు రనంగ నేటికిన్. 81

క. ఇతరజ్ఞేత్రస్థితదై

వతపూజలఁ గలుగుఫల' మ • వశ్యము గలుగుకొ

శతదశకగుణితమై యూ

ర్జితమతిఁ దక్షేత్రపూజ • సేయునరునకుకొ.

82

క. నరుఁ డటువదివేలేడు లి

తరదైవతదర్శనమునఁ • దాఁగనుఫలముకొ

బొరయు నలవోకవలె శాం

కరి! యాజ్ఞేతోత్రమంబుఁ • గనుఁగొన్నంతకొ.

83

క. సకలజ్ఞేత్రావాసము

నకంటె నందునికి యొప్పు • నరునకు మృగడిం

భకనయన! యేకదినవా

సకృతికి వే దొరకుఁ గాన • సాయజ్యంబుకొ.

84

నీ. దొరకు జనమునకుఁ • బరమభైషజ్యమా •

మాతృశుశ్రామీన • మాని యొకటి

చిలువాయనపువేల్పుఁ • గొలముఁ గొల్వక వాసు

దేవు నారాధించు • తెలివి యొకటి

దుర్వాసనలఁబెట్టు • దొసఁగులు విడఁదన్ని

యథ్యాత్రవాసన • నలరు టొకటి

యుద్విజీవులకెల్ల • నుదయించి యుదయించి

తుది మర్త్యుడై పుట్టు • పదవి యొకటి

గీ. కాలమున వచ్చునర్థుల • కాంక్ష యెఱిగి

తృప్తి నొందింపఁగలుగంగఁ • దిరుగు టొకటి

దుర్లభం బెట్టు లట్లతి • దుర్లభంబు

మగువ! తక్షేత్ర వాసంబు • మానవులకు. 85

చ. వినవె! యజన్రమున్ గురవ • వేళ క్షుధార్తులతోటిఁ గూర్చి నే

త నెనరువెట్టి వండుకల • ధౌతపుఁగూడు పసిండిపప్పు భో

జనమిడి యొందుచోఁ బడయఁ • జాలెడుపుణ్య మగణ్యమై ఘటి

ల్లు నెలఁత! పౌండరీకమహిఁ • లో మెదుకొక్కటి పెట్టువానికిఁ. 86

మ. నియతిం బొతికయెత్తు కాంచనముగా • నీ వెండిగానీ జగ

త్త్రయపూజ్యంబగుసాండురంగవసతిఁ • దానంబు గావించు పు

ణ్యయుతుం డుండు నఖండలీలఁగలథా • తాహార్యవర్యాత్రిక

ప్రియగేహంబులలో భవాంతరమునఁ • బృథ్వీసరేంద్రాత్రా!

శా. ప్రివారాజనరాజఁ గంబళతతిఁ • బట్టంబరాళిఁ దయ

స్తావన్నిగ్ధమతిఁ జలిఁ గృపణవి • ప్రశ్నేణిపైఁ గప్పుబో

యేవాఁడేనియుఁ పౌండరీకమహి వాఁ • డిందుప్రభాకందళ

క్రీ విభ్రాజయశంబులం బొదలు ధా • తీరిదిజ్జభస్మమల్. 88

శ్రీ గృహ్యసూత్రములు • వేదములు బుద్ధులను నానందింపఁజేయునట్లుగా

కాని నిర్దిష్టము • ఖంబులు గానవి కర్మభూమియైన

నరసింహాచార్యులు • బౌద్ధవచనములు బౌద్ధరీతి

క్షేత్రపతి భవించి తమ • చెన్నదీపుట్టపు నీలగుకోరిక. 89

నీ. పితరు లుబ్బుచు హృ • గతుల నాత్రకులోద్భ

వుఁ డెవ్వఁడైనను • బౌద్ధరీతి

మునకు నేగకయున్నె • యని యందునొనఁగుహ

వ్యయఁ గవ్యము నమేయ • మైఫలించు

నవదరించఁగలేరు • సాత్వికంబగుభావ

మే నొక్కఁడును దక్క • నిపుల నపుల

భక్తు లెవ్వరు రజః • ప్రకృతిఁ దాల్తురెకాని

పౌండరీకేశుశాం • బరికతమునఁ

గీ. దలఁపమానసమునఁగల్గు • కలుషమడఁగు

పొగడుమాటలనగుదోష • ములు దొలంగు

కనుఁగొనఁగఁ జేతఁబెట్టున • ఘంబు లుడుగు

సమ్రహక్షేత్రమునకు నె • య్యది నమంబు. 90

నీ. కుటుచలై గుమురులై • గొనబులై లేఁబాఁప

కొమ్రు జుట్టినడల్ • గుమురుకొనఁగ

మెఱపులై మిట్టలై • మిక్కిలిబటువులై

కాళిలుకన్నులచెన్ను • గబ్బుదేరఁ

జిక్కనై చెలువమై • చిన్నదియై యొప్పు

మోము దంష్ట్రాటంక • ములఁ దలిర్ప

నీలమై నివిడమై • నిద్దమై నింగి క్రిం

దుగనున్న బలుమేని • పొగరు మెఱయఁ

ఓ. బల్లిపతి కేతనునిపురః • క్షేత్రమూఁది.

యున్న శ్రీక్షేత్రపాలకు • యోగి లోక

రమణ ముప్పదిరెండక్ష • రములమంత్ర

రాజము జపించికొల్వ దొ • రకు శుభములు. 91

ఉ. చేరి చతుశ్చతుర్ చిలుక • చే జదివించుచు నక్షమాలికా
ధారిణియై తనువృథలు • దట్టపువెన్నెలపండుపండఁగాఁ
దూరుపువాకిటఁ వెలయు • తోయజగర్భనిరాణి వాణి నీ
హారమయూఖినిన్ముఖ! ద • శాక్షరమంత్రమయిం గనం దగున్.

ఉ. శ్రీరమణీమనోరమణ • చేతఁ బ్రతిష్ఠితుఁడౌట దక్షిణ
ద్వారమునందు లింగతను • వైభవమొప్ప పడక్షరీవిధుల్
గోరి భజించువారలకుఁ • గొంగుధనంబయి వేణుముద్రతో
నారదుఁడున్నవాఁడు రద • సచ్చదభర్త నితవిద్రుమద్రుమా! 93.

ఉ. శౌరి భజించుచున్ భుజగ • సద్వక్తమునన్ విహరించువాఁడై
హరిణు లైదుగోటులు మ • హామహిమాన్విత లగ్ని దక్షిణ
ద్వారమహిన్ విహారరతి • వర్తిలి యవ్వీభుఁ జేరి యెన్నఁడో
యారతులిచ్చినారట త • దాయతథామము నేఁడుఁ బర్వెడున్.

క. చేడియ! యాద్వారమె యదు
చూడామణి క్రీడలాడు • చోటమృహితా
క్రీడనభూస్థలి హరిఁ గూ
డాడుఁజువూ! యమరవల్ల • భావళి నేఁడున్.

95

ఉ. సేచనముఖ్యకర్తముల • సేతకు నూతనమైనయచ్చటన్
శ్రీచరణంబు లున్నయవి • సింగమువెన్నున నంటి వానికిన్
వేచని మొక్కి పూజనము • నేమముతో రచియించెనేని శ్రీ
తాచలపుత్తి! పూరుషుఁడిహంబుఁ బరంబుఁగరంబునన్ గొనున్.

చ. మరలఁగఁబట్టఁ గట్టఁగ సమస్త మరుత్కరిఁ దన్నుఁ గూర్చి యె
చ్చరిక ధరింపఁబోలు నన • శాతముఖాంకుశపాశముల్ విక
స్వరరుచిఁ దాల్చి పశ్చిమపు • వాకిట హీంకృతిమంత్రరూపభా
స్వరభువనాధినాయిక ల • సదాసనాయిక యొప్పు నెప్పుడున్. 97

ఉ. హరిపథాధిరూఢ మహి • షాసురకీకసవర్గ దుర్గ నా
గారిమహోపవాహ్య నద • శాక్షరమంత్రవిశేష యుత్తర
ద్వారమునందు నుండు నిర • తంబును దా ఫలపూపపాయసా
హరములం దనుం దెలచు • నయ్యలదొడ్డికి వేల్పుగిడ్డియై. 98

క. ఇవి నాలుగుద్వారంబులు
ధవళేక్షణ! ద్వారదేవ • తలు నల్వరు వీ
రవధానబుద్ధి నేత
త్సవిశేషార్చన మొనర్ప • సంపద లొదవున్. 99

గీ. సమరసస్సద్ధరక్షోని • శాతహేతి
పాతబాతక్షతవ్రాత • భూతిఁ దనరు
పరమపదనా ధునెమ్మేనఁ • బరఁగువర్త
రాజి యఖిలంబు శ్రీమంత్ర • రాజ మబల! 100

మ. అహారారంభమునందురక్తఁడయిమఁధ్యాహ్నంబునశుభ్రుండై
గృహరాడస్తమయంబునం దసితుండై • గాయత్రియుం బోలి య
య్యహివేర్యంకుఁడుమూడుమూర్తులకునిఁమైత్రయొప్పఁబూజింతుర
స్వహమున్ గోమలి! మూఁడుమంత్రములనిఁత్యానందకాంక్షన్.
మునుల్. 101

క. మూర్తి త్రితయమయత్వ
స్ఫూర్తి వర్తించుచిహ్న • ములు మంత్రము శ్రీ

నమోస్తుతే నమోస్తుతే.....

భర్త కృప నే నెఱుంగుదుఁ

గార్తిక రాకాసుధాంశు • కమనీయముఖ! తేది..... 102

మ. గదసారించి త్రిదంష్ట్రినాముడగుర • క్షణాలుఁ డొక్కండు బి
ట్టదరుల్ వాఱ మురారియెడ్రబరివేళి • యన్ దాన నద్దిక్కు నొ
చ్చె దళింపంబడియున్ దదుగ్రిహతిగా • సిన్ ట్లు కాధిక్యమున్
మృదుసంరంభముతోడ నవ్వుచును దుఃస్మృత్ వాని నద్దేవుఁడున్.

సీ. ధాత్రీధరాతట! • క్షేత్రాత్మయనఁగఁ దీ

ధాత్రయనఁగనుమూ • ర్తాత్మయనఁగఁ
దివిధమూర్తులు దాల్చి • దీపించు నతఁడు ము

న్నెలపులయెడఁ బూజ • నీయుఁ డగుటఁ
గంబళ, కాశేయ • కలధాత, కాంచన

గంధసింధుర తురం • గమ శతాంగ

కన్తికాన్త్రీవేయ • కటకకన్యాగంధ

కాశ్మీరకస్తూరి • కా గవాద్య

గీ. ధాన్యదానాదిబహుపదా • ర్థంబులచటఁ

బద్దలకు వేదవిదులకుఁ • బ్రీతినొసఁగ

క్షేత్రమయమూర్తియగుదేవ • కీసుతునకుఁ

బాండురంగాధిపతికిని • బ్రమద మొదపు. 104

ఉ. చేడియ! తీర్థమూర్తికడఁ • జేయఁదగున్ మనుజుండు సేచనా

క్రిడనముల్ మహీదిభిజ • కేసరులన్ బరమాన్నశర్కరా

షాడబ గోఘృతేక్షురస • శాకములన్ ఫలపానకాదులన్ •

వీడెములన్ బ్రమోదపద • వీమదలిప్పఁ జెలంగఁ జేయుచున్, 105

క. ప్రణాతమతి నర్హపూజా

ర్పణమునఁ దత్తీర్థమూర్తి • భజయించునుధీ

.....

మణులకు నభిముఖమతి బ

ద్విణబద్ధాకల్పఁ డొనఁగు ♦ నిహముంబరమున్. 106

వ. అని మూర్త్యార్పనావిధానకథ నోన్ముఖుండై పంచముఖుండు
శిఖరినందనతో నిట్లనియె. 107

సీ. మంత్రపూతముగాఁగ ♦ మజ్జనంబొనరించి

ప్రన్నని శుభ్రాంబ ♦ రములు గట్టి

ఘనసారమిశ్రిత ♦ గంధసార మలంది

పరిమళంబుడివోని ♦ విరులు ముడిచి

సిగరలతోడ గో ♦ క్షీరపూరముతోడ

బహువిధంబగుఫల ♦ ప్రతతితోడఁ

బిండివంటలతోడ ♦ ఖండశర్కరతోడ

నేతులతోడఁ దే ♦ నియలతోడ

గీ. దధులతోఁగూడఁ దగునివే ♦ దనలతోడ

వనధివనధాముఁ బీతాంబ ♦ రుని రమాకు

చరజనివిలిప్పు శిఖబర్హ ♦ ధరు మఖాంశ

భోక్తఁ బూజింపఁదగుఁ జైత్ర ♦ మున శుభాంగి! 108

సీ. గంగఁ గాటుకకొండఁ ♦ గప్పనొప్పిదము ద

శ్లోత్త నావులపాల ♦ నోలలార్చి

బలితంపునురువుజొం ♦ పము ధార్తరాష్ట్రంబుఁ

జుట్టినక్రియఁ దెల్ల ♦ పట్టగట్టి

ముదురువెన్నెల యొప్పు ♦ మున్నీటిఁ గమిచిప

ట్టినబీలఁ గ్రాలఁ జం ♦ దనముఁ బూసి

వడగండ్లు పొదువుశా ♦ ద్వలమహిఁ బొల్పుపొ

ల్పుగ మల్లెపువ్వులఁ ♦ బూజచేసి

గీ. మండువేసవి వాసవి ♦ మనువుకాపు
విబుధతతిపాలి వీడర ♦ వెల్లెమ్మోకు
భక్తసులభునిఁదెలిసి పూ ♦ రోవ్వుక్తభూరి
భక్త్యభోజ్యాదు లర్పింప ♦ భద్రమొనవు. 109

సీ. వృష్టిగా శుద్ధాంబు ♦ వేణి మజ్జనమార్చి
శిఖరి'మేఘముగ మం ♦ జిటి ఘటించి
కరకపాతంబుగా ♦ విరిగొజ్జెఁగలఁబూన్చి
క్షమపంకిలతగఁ గుం ♦ కుమముఁ బూసి
మఘవగోపములుగా ♦ మణిహారమర్పించి
పలుమెఱుంగులుగ నీ ♦ పమ్మలైత్తి
గర్జితంబులుగ శం ♦ ఖిక్వాణములు చూపి
పచ్చికగా ధూప ♦ పటలఁబెనిచి

గీ. యర్విబంటులభుక్తిగా ♦ నుష్ణశైల
పక్వగుడమిశ్రపిష్ట నూ ♦ ప పరమాన్న
రాసులూసఁగఁగఁదగుఁ గారు ♦ రాక హరికి
నట్టిఋతుధర్మములు చూపు ♦ నందమొంద. 110

సీ. మహినాలపాడి ము ♦ మృతముగాఁ బ్రభవింప
నవనవోజ్వల దధి ♦ స్నానవిధియు
శుభ్రాభ్రపట్టంబు ♦ లభ్యంబుపైఁబర్వ
లఘుధౌతవిమలచే ♦ లములకప్పు
సితకుశేశయ కాశ ♦ శశధరద్యుతిహెచ్చ
దొరకిన యుచితంపు ♦ విరులపూజ

శాలిపాకస్ఫూర్తి ♦ గ్రాల గోరోచనా
సంమిశ్రచర్చిక్య ♦ సంఘటనము

గీ. వ్రజ భుజభుజల భోజనా ♦ వలులవంట
కములు గావింప గోధూమ ♦ ఖండ ఖండ
శర్కరాఢ్య సుపక్వ భోజ్యములు నెఱపి
విష్ణుఁబూకింపఁదగు శర ♦ ద్వేషయందు.

111

నీ. పాథోధివిహృతి సం ♦ భవతనూజాడ్యంబు
సంతస్త్రగోఘృత ♦ స్నపనరచనఁ
దులసి దండయకాని ♦ కలుగనితక్కున
మరువక, కుండ కు ♦ ట్టలసమృద్ధిఁ
గణనకచ్చరపీత ♦ కాశేయనిర్బంధ
మభిరామ చిత్రాంబ ♦ రార్పణమున
ముదురువెన్నెల యేయు ♦ నుదరపోషణవృత్తి
నవ్య దివ్యాన్నపా ♦ సప్రశస్తి.

గీ. నుజ్జగింపించి డెందాన ♦ కుబ్జానర్చి
నిశలఁ గుంకుమ మగలు మై ♦ నిండనలఁది
గేహమున ధూషణూమ మె ♦ క్కించి కుఠర
ధనుని హేమంతమునఁ గొల్వ ♦ దొరకుముక్తి.

112

క. శిశిరాగమవాసరముల

యశోదగారాబుపట్టి ♦ నర్చింపఁదగున్
శశిముఖ! తత్కాలోచిత
కుశ కుసుమపటాంగరాగ ♦ కూర్పాసాదిన్.

113

క. ఋతువులనాటిట నీక్రియఁ

బ్రతిదినము భజింపఁ బరమ ♦ పదనాధుఁడు వాం
ఛితశతము లొసఁగి భక్త
ప్రీతతుల మన్నించు భక్త ♦ పరతంతుఁడై.

114

గీ. మురవిభంజసు శ్రీశ్రీత్రీ ♦ మూర్తి దీర్ఘ
మూర్తి మూర్తులకడ నేమ ♦ మననోనర్చు
నర్చభాగ విశేషంబు ♦ లానుపూర్వ
వినుము వినుపింతుఁ బరమాను ♦ విభవమధ్యే!

గీ. పరమపదనాథుఁ దిరిగిరా ♦ నిరుపదేను
చేతుల ప్రమాణమునఁగల్గు ♦ భూతలంజయము
ముక్తికరియైనశ్రీశ్రీత్రీ ♦ మూర్తియందు వేది...
నర్చభాగంబునుముక్తి చం ♦ దాంధ్రనిలల!

116

క. సకలోత్పత్త్యోగస్సతిఁబా
యక యెయ్యది కీర్తివడయు ♦ సత్త్విము పా
ల్తుక! యర్చాభాగంబై
యకుటిలగతిఁ దీర్ఘనూర్తి ♦ యందువెలుంగున్.

117

క. ఏ నేల మూర్తియంద
ర్చానియమవిభాగమునఁ బ్ర ♦ శస్తంబగు నా
భాసముసర్చింపక యె
వ్వారికిఁదాఁ జేయుపూజ ♦ పమక్రగుఁజమిమా.

118

ప కాపున శ్రీత్రీమూర్తి తీర్థమూర్తి మూర్తి మూర్తులయందలి
యర్చాభాగంబులెరింగి యర్చించుచు ననుచితాచరణవిముఖుండగు
పుణ్యనిధికి నుముఖుండై పాండురంగం డఖండానందంబౌపాదించునని
యాపరమేశ్వరుండు పార్వతితో వెండయు నిట్లనియె.

119

మ. హరిపశ్చాద్దిశ నూటువిండుల ప్రమా ♦ ణాసక్తికల్మీశశేభో
త్కరపదక్రంబగు పదత్రీర్థమను తీర్థంబొప్పు నచ్చోన ను
స్థితక శంఖము పదక్రమన్ నిధులు వ ♦ ర్తించుం దపోదీపితుల్
నర నారాయణు లున్నవా రచట బా ♦ లా! పిప్పలాకారులై.

120

సీ. సమగ్రకజ్ఞానవి ♦ భగిమముతోఁగూడంగ

హరిమేన ననతార ♦ మైనవారు

మదమువోవఁగనిండు ♦ మనసుతోఁగూడంగ

బ్రహ్మచర్యము చిక్కఁ ♦ బట్టువారు

పరపుగుష్ఠానం ♦ పదతోడఁగూడంగ

ధనురాదిశస్త్రము ♦ ట్టలుచ్చవారు

దుష్టనిగ్రహవిధా ♦ ధురతోడఁగూడంగఁ

బూర్జాక్షరోల్లతఁ ♦ బూనువారు

గీ. మహితగాంభీర్యధైర్యసా ♦ మగ్నితోడఁ

గూడ సౌజన్యరమఁగూడి యాడువారు

ఘనప్రపత్తినింబనిభులు న ♦ హసన్రీతివచ

కవచనిర్భేదనులు వారు ♦ ధవళనయన!.

121

క. ఏపట్టునఁజూపట్టుదు

రాపట్టున మూడుకోటు ♦ లమరాంగనల

ష్టాపదపాత్రనిహితమణి

దీపకలికలగుచు శ్రీప ♦ తిక్ బూకింతున్.

122

ఉ. దోశ్యుతారి శౌరి తన ♦ తొడ్డినగుండలముల్ నిజక్షమాం

తశ్శిలలోనదాపఁ బ్రమ ♦ దా! యొకతీర్థము కూడలాఖ్యమై

దుశ్యకునాది సంజనిత ♦ దోషశతంబు హతంబు సేయ నం

భక్తుచిత౯ బ్రసిద్ధమగు ♦ బన్నగశాయికి నీశుదిక్కునన్. 23

క. 'వరసింహమధ్య! యచ్చో

నరసింహుఁడు కుండరా ♦ శసతఁదాల్పుట న

చ్చేరువగు దేవుఁడు నిజమం

త్రైరాజపూజైకతాన ♦ తాయుతుఁ బోచున్.

124

క. ఓరాజవదన! యచటన

నీరాజన లబ్ధనాభు ♦ నికి నీనున్నా

రేరాశము హరివల్లభ

లారామలఁగొల్పనలయు ♦ నయకాములకుఁ.

125

శా. అంశేందూద్వహదేవి! హీంకృతిఘ్రవంశై యున్నయచ్చటికిఁ

ద్రింశచ్చాపమితోర్వి నుత్తరమునం ♦ దీపించుతీర్థంబు ముఁ

భ్రంశంబొందక వెన్కఁదత్సలిలధా ♦ రంగుడెఁ బుష్పావలీ

సంశుద్ధాంబువు లాయెడం దగుజపఁన్నానార్వాదానక్రియల్. 126

సీ. భరమానుతఱిఁదోడు ♦ పడవచ్చుగతిఁ దేవి!

తోఁ గరమూలజ ♦ ద్యుతులు సాఁగ

నెలకులంబులచల్వ ♦ నేర్పు నవార్కాంశు

లనఁ గపాలములదీ ♦ పాంశులంటఁ

గొడిఁబుట్టుకాళిమాం ♦ కురపుమేఘములకు

మెఱుంగులై చూపుఁగొి ♦ మిఠ్రుచులలర

స్నేహంబుపాత్రని ♦ క్షిప్తమాటకు నుబ్బు

పగిదిఁ బాలిండ్లు ని ♦ బృరమునిక్క

గీ. హరికిఁ బలువంకలును దగ ♦ నగ్రీవీధి

నిలిచి శతకోటిసంఖ్యల ♦ నియమపరత

నారతు లొసంగు దివ్యక ♦ న్యకలు ధన్య

మతులు గీడింతు రయ్యత్త ♦ మఘలమున

127

ఉ. గోపిక తొల్లి యొర్తు హరిఁ ♦ గూర్చి తపంబొసరింప దోని ని

ష్టాపరతఁ మదిగరఁగి ♦ శాన్తియుఁదోచినఁ జూచి వేడ్కతో

నాపసిగాపు పూపవయ ♦ సాకె త్రిలోక విమోహనకి,యా

రోపనిరూపణంబగు స ♦ రోరుహలోచను రూపుఁజూచుచుఁ, 128

గీ. నైషమేషవ విషమేషు • శోషణమున
 వేషమొకరీతిగా నిర్ని • మేషనయన
 యగుచు నెరగొంటఁ గదలని • పొగరుమీను
 దోయిఁజూపట్టునప్తసిం • ధువునుబోలె

129

గీ. క్లేశపాశంబుతోఁగూడఁ • గేశపాశ
 మురుల బర్హనతంసుండు • కరుణ నిచ్చు
 నీవి యెఱుంగక యొక్కింత • నీవిఁజూఁ
 దచ్చరణములు మదిసంట • మచ్చకంటి.

130

సీ. ఊరకుండినఁ జూచి • యొక్కింత నగి కృష్ణుఁ
 డిదియేమి నీవన్న • నిందువదన

కుంచితానయవభం • గురవృత్తి దత్పాద

బిసరుహంబులు కేల • బిగియఁబట్టి

మచ్చిత్తహరములు • మధునైరి! నీపాద

వసరుహంబులు వీని • వదలఁజాల

వీనిలావణ్య మీ • వేషభూషణముగ

నాకస్మిక్థాస్థితం • బగుట నడుగుఁ

గీ. గవ యిదిసలాంఘనంబగుఁ • గాత యనుడు

సట్లయగుఁగాక సర్వంబు • సతివ! నీ వ

సంబరపు ముక్తకేళివి • నిఖిలభూష

ణాంచితాంగివిన్నె యుండు • మనియె శౌరి.

131

ఆ. అదియు సట్లయగుచు • సభిరామమూర్తియై

తనదసిండిజడలు • దలఁగఁదోచి

యానతార్థమూర్తి • యై ష్టేత్రమునకు నీ

శాన్యమున వసించు • చంద్రవదన!

132

క. ఆమహాయశ్శ్రతిశి

ఘామణిపైఁ బిదపఁబర్వైఁ • గామిని! నానా

భూములను నిగిడి మదిగి జ

భైమి బహుశలహరి గహన • భయదాక్ష్మితియై.

133

సీ. జడగిచ్చల్లినగండ • వాడినేత్రములఁబడ్డ

గలినిఁ దామరపరా • గంబుఁగ్రమట

తదితరశ్శ్రతిముల్ • తమయందు నిలుమన్న

నొడ్డించుటలునోలె • నూన్మిత్రులనఁగఁ

బంకదంభమునఁ బా • పములమింగిననీటి

పెద్దనవ్వులలీల • ఫేసమలఁ

బెరవాహినులమీఁదఁ • బెరిగిన మత్స్యగా

వేశంబులన గ్రాహి • విక్రిష్టముల

గీ. భానుభూమైక జనిభూమి • బ్రహ్మ నడిచి

యమృతహాశ్శ్రతిమటడాసి • యనికభీతిఁ

జూరక గిరిరుద్ధగతియైన • కరకఘ్నాన్

నంబు నొందుచు శ్రీజగ • న్నాథుఁడెఱిగి.

134

ఉ. ఏటిగురించి పల్కు విన • వేటికి సభయ మోగుభాంగి! యె

స్వాట భవత్సమానమగు • పాటిచరిన్నికరింబు లేదు వాఁ

పాటచ మొప్పు మృత్సము • పైఁ బ్రకఘంబు మదాక్ష నన్నన

చొప్పట సపాటమైకి డిలిఁజోటియుఁ గొల్పెనిజప్రవాహము. 135.

తే. శ్శ్రతిమున భైమినిల్పిహ • ల్పినివ్రేసేత

మున జనాభీష్టన మనాద్య • మాను నలరుట

ఘాదిసేవ్యంబు నగు నృసిం • హఖ్యతీర్థ

మమరు త్రింశద్ధనుఁప్రమా • ణమున మెఱసి.

136

సీ. ఉక్కుఁ గంబము వ్రచ్చి ♦ యుదయించె నేదేవుఁ
 డరణి నుద్యవ మొందు ♦ సగ్నికరణి
 వాలాకగోరు మేల్ ♦ గాలామ చేసె నే
 జేజే హరిణ్యాసు ♦ శిశుకమునకు
 భక్తివృద్ధుఁడు గాగ ♦ బాటించె నేవేల్పు
 పృష్ఠాదుఁ గడుబాల ♦ పండ్లనాఁడ
 నిజసింహతకుఁ దగ ♦ సుజనహస్యనాహలందుఁ
 గ్రీడించె నేత్రిలో ♦ కీనియంతి

గీ. యానృహర్యక్షవర్మండు ♦ యక్ష, పక్షి,
 ఖచర, గంధర్వ, కిన్నర, ♦ గ్రామణీశి
 రోమణీఘృష్టిచరణున ♦ నోజవడిది
 నుండు మాపుదరెండుబా ♦ హుణునిగిలిగి. 137

శా. ఆకుంభప్రభవుం డొకానొకతపం ♦ బత్సుగిరితం జేసి ము
 న్నీకుంభప్తని! మాజలాంతరమునం ♦ దున్నంగ నేదివ్యలిం
 గాకారంబున నిల్చు నట్టిదె యగ ♦ స్త్రాఖ్యాకతీర్థంబు త
 ద్వాక్యోచాకృతినప్త సప్తతికరా యామాన్యం జెన్నగున్. 138

మ. నవనీతప్రియుఁ గొల్చి విఘ్నపతి తి ♦ సత్కృతాంగతం దాల్చి యే
 యనధింబోనిగణాధిపత్యపదవిం ♦ బ్రాపించి యద్దానిచెం
 త నసింపంగఁ దదాహ్వయంబునన గా ♦ గాపత్యమా నట్టి తీ
 ర్థవతంసంబు నగ స్త్రతీర్థమున కా ♦ ద్యంబండు విద్యాధికుల్. 139

సీ. నగపుత్రి! యట్టిగా ♦ గాపత్యతీర్థంబు
 నకుఁ బూర్వమై మజ్జ ♦ నంబొనర్చు

వారికి మఱివారి ♦ వారికి నసవర్గ
 వర్గంబునీజాలు ♦ వారి గలిగి

యచటసంకర్షణా ♦ హ్వయతీర్థరాజంబు
వెలయు నచ్చో మున్న ♦ హలధరుండు
తీర్థరూత్రయొనర్చు ♦ తిరిమట్రుమై వచ్చి
యనగాహవేశఁ బ్ర ♦ త్యక్షమైన

గీ. పాండురంగాధిపతికృప ♦ వడసి తద్వ
రాప్తినిజనాను మత్తీర్థ ♦ మధిగమింపఁ
జేసి కార్తావ్యమునుబొందె ♦ శ్రీసఖు డు
నంద యంతర్హితుండయ్యె ♦ సద్భుతముగ. 140

శా. ఆసంకర్షణతీర్థరాజమున కా ♦ దృంబైన మద్వేగని
శ్వాసంబై తనదైర్ఘ్యమంతయును బం ♦ చాశద్ధనుర్మేయమై
భాసిల్లెన్ నిజవారిమజ్జదళుల ♦ పాణిశ్చితత్యాగదీ
మౌనన్నద్ధమనం బ్రసిద్ధిపడయున్ ♦ జాబాలితీర్థంబిలన్. 141

క. అత్తీర్థమునంతరమున
వృత్తిన్తని! బ్రహ్మతీర్థ ♦ విభు వభినుతినం
పత్తి విలసిల్లు శతదో
ర్వృత్తాకృతికాంత దాని ♦ వృత్తం బెల్లన్. 142

క. అందు వసియించు యదుకుల
నందససేవావిధాన ♦ నందనశ్రీయై
కుండవిశదరదన! శత్రా
నందుండు వాణీవధూన ♦ నాధుం డగుచున్. 143

గీ. బ్రహ్మతీర్థంబునకు దండ ♦ పాణియాశఁ
గులశిఖరిపుత్రి! దీపించు ♦ గలశతీర్థ
మేనుబారల నిడుపున ♦ దీనుమిగిలి
యదియ యమృతామృహదేవి ♦ కాన్పదంబు. 144

1. పాపముగల మానవులకు • పాపముగల
 మానవులకు • పాపముగల
 దత్త మోసముక్తి • ధాన్యముగల
 నందనచ్చామయై నోము • బద్ధులయి.

- ఉ. తామరసాక్షి! యందునకు • దక్షిణదిక్కున సప్తదోర్మితా
 యాను మమూతయామగుణ • మై యెనఁగున్ బిత్వతీర్థ మచ్చటన్
 దామొసరించుదానములు • దానములున్ గయఁజేయునత్రియా
 స్తామములై పితృప్రియముజొన్న సుఖంపుదు రెల్ల వారలున్. 146
- ఉ. దానికిదక్షిణాశ వసుధాధరనం • దన! యొప్పు బ్రహ్మవి
 ద్యానిధిసేవితంబు నవ • హస్తమితంబగుచక్రతీర్థ మ
 చోన్చ నలవోకయుంబలెవి • శుద్ధజలంబులఁ గుంకి మాధవ
 ధ్యానముసేయు మానులకు • నబ్రహ్మ లే! యపవర్గదుర్గముల్. 147
- క. చక్రస్తని! తజ్జలములఁ
 జక్రాలంకృతశిలాని • చయ ముదయించున్
 శక్రముఖాఖిలమఖభు
 క్చక్రము గొనియాడుఁ దత్ప్ర • శస్త్రగుణంబుల్. 148
- శా. ఆతీర్థంబునకుం గృతాంతదిశ • నాద్యం బార్తివైద్యంబు ల
 క్షీతీర్థం బన నొక్కతీర్థము ప్రకా • శించున్ రమాదేవి వీ
 తాతంకస్థితి నచ్చటం దసముసే • య్కనేర్పికా తొల్లి యా
 దైతేయారి భుజాంతరాశమణిసా • ధంబెక్కె బెన్మక్కువన్. 149
- సీ. ధూతాఘమైన ల • క్షీతీర్థమునకు ద
 క్షిణమునఁగొమోద • కియును, బద్ర
 మును, శంఖమును, జక్ర • మును, నిజనామచి
 హ్నములుగా వెలయుదీ • ర్థములు పొలుచు

మెలఁత! యీనాల్గు ల ♦ క్షీణతీగ్ధమునఁగూడి
 శక్తిపంచక నామ ♦ సంప్రయుక్తిఁ
 దళుకొత్తు వీని వి ♦ స్తారంబు పట్టిపా
 స్త ప్రమాణం బసఁ ♦ జాలియుండుఁ

ఆ వె. బరమపావనంబు ♦ పాతకనిరూఢుల
 నైకకర్మత్రయంబు ♦ లోకనుతము
 తత్ప్రభావ మసుర ♦ నహనున కీ యేను
 ప్రాణధనములగుచుఁ ♦ బ్రణతి వడయు. 150

ఉ. ఆమధువై రిదివ్యతను ♦ నై సకలోన్నతమూర్తియై దశ
 వ్యామ విశాలమై పరమ ♦ మై భవనత్రితయాభిగమ్యమై
 యీ మునువిన్నతీగ్ధముల ♦ కెక్కు-వ చూపుచుఁ జాండరీకముఁ
 జ్ఞామగుణాభిరామమనఁ ♦ గా వినఁగాఁ గనఁగాఁ దగుందగుఁ. 151

సీ. నిడువాలుఁ గనుచూపు ♦ నిగిడినచో నెల్ల
 బీరెండ రేయెండఁ ♦ బెండ్లియాడ
 నిశ్శాన్వీనపవనంబు ♦ నెలకొన్నచో నెల్ల
 ప్రామిన్మునెత్తాపు ♦ లాముకవియఁ
 బొక్కిటితమిట్రపు ♦ పొడియెల్కుచో నెల్ల
 బ్రహ్మాంకురంబులు ♦ పాదుకొనఁగ
 నడుగులేఁజగురాకు ♦ లంటినచో నెల్ల
 వివిధ తీర్థశ్రేణి ♦ వెల్లివాడువ

గీ. బర్హమణిబంధ మావేల్పు ♦ పచ్చవెదురు
 గ్రచ్చకాయలతిత్తియుఁ ♦ గంబుశక్తి
 గలిగి విహరించుఁ జాండరీ ♦ కంబునందు
 నందులేఁబట్టి ప్రా లేయ ♦ నగముపట్టి.

వ. అఖలతీర్థరాజంబగు నమక్రహ తీర్థంబునకు జముదిక్కున ధిక్క్ర
తావిముక్తంబగు ముక్తికేశితీర్థం బఖలార్థప్రసంగంబై యుండు. మున్న
ట్లు వెన్నునివలనఁ దీర్థాపత్యంబును, ముక్తిదాయిత్యంబునుగాంచిన
యముక్త కేశీయు నచ్చొట నచ్చవెన్నెలఁ దొచ్చెంబుచేసి యెసఁగు.
నిసుకదిన్నెల్లపై నున్నయది యట్లగుటంజేసి. 153

క. పులిసోపరితలగత నా

తల్దరిని శిశిలవనన ♦ ధమిక్రల్లమహా

జ్వలభూషణభూషిత ని

శ్చలపదవిప్రద భజింపఁ ♦ జను గుహజననీ! 154

శా. భక్తుండైవండు ముక్తకైశిక పయః ♦ పానంబు గావించి ని
రుక్తకైశిక ముక్తకేశిక గరం ♦ బుల్ మోడ్చి సత్యామన
స్సక్తుం గన్గొనువాడుగ న్నయదివో ♦ జన్మంబు మేదాల్చియున్
ముక్తుండైతఁడు భావికాలజననం ♦ బుల్ వానికిం బూజ్యముల్. 155

చ. హరి మును సంగమాహ్వయమహాసురు నాసురవృత్తిద్రోచి పే
రురవడి వానిపై నడుగు ♦ లూడఁ దదంకము లెట్టివోట గో
చరమగు చూడ్కి కాఫలము ♦ సన్నిధి పెన్నిధి వానిపేరిటం
బరఁగెడుతీర్థమొప్పు గల ♦ భాషిణి! యీషణ శోషణఫిత్తి. 156

క. స్థావిత భూతలయగు పు

ష్టావతీయనునేరుఁ గలయఁ ♦ బావనమై యో

దేవీ! సంగమతీర్థం

భ్రావిగ్భూతాఖిలాద్భు ♦ తార్థత వెలయున్. 157

సీ. ఆతీర్థమునకు నా ♦ ద్యము సోమతీర్థంబు

సోమలోకావాస ♦ సుఖకరంబు

దానికి దేవతీ ♦ ర్థము పూర్వమైయుండు

దేవతాభోగోప ♦ దేప్తయగుచు

నందున కటమున్న ♦ యవతరించినసూర్య

తీర్థంబు సౌరసి ♦ ద్ధిప్రదంబు

తత్తీర్థమునకుఁ బాఁగి ♦ క్తనము సరస్వతీ

తీర్థంబు వాఙ్మయో ♦ ద్దీపకంబు

గీ. వీననాల్గింబు నాఙిన ♦ వీనిమహిమఁ

బ్రస్తుతించిన వీనినై ♦ భవము గన్నఁ

శాస్త్రసాయుజ్య సామ్రాజ్య ♦ పూజ్య భూరి

భోగములు పంచజనులకుఁ ♦ బాదలుఁగొల్ల. 158

౪౫౪. పూర్వద్వాన్ధ్రన్ సితాంగీఁ ♦ భవసవినుత సంభోరుహభూ
ణురాణీఁ

బర్వేందుస్స్థివక్త్రాఁ ♦ భగవతి నఖిలప్రాణిధీమూర్తి వాణీఁ

దూర్వాశ్రీసృష్టిమల్లీతులసిదళ శమీ ♦ భూపదీపాక్ష తౌఘా

గుర్వాజ్యక్షీరధారల్ ♦ గొని కొలిచినచోఁ ♦ గోరుకోర్కుల్ ఫ

లించుఁ. 159

౪౫౫. తరణ్యముతజత్ప్రభా ♦ ధగధగాయితాశాంతరుం

డరణ్యమృగభూమికా ♦ న్యగితదానవస్వాంతుఁ డా

హిరణ్యకశిపుదుగ్రహం ♦ డెపుడునుండు నచ్చో నమ

చ్ఛరణ్యపదపద్మఁడై ♦ చలదళాకృతీస్వీకృతిఁ. 160

౪. వీవజిగినఁ జెప్పితి నో

నేవి! చతుర్ముఖములకుఁ ♦ దెలియఁగరా దీ

దైవతతీర్థక్షేత్రము

హావిర్భావములు చింతి ♦ తార్థప్రదముల్.

161

౪. ఈచరితంబు విన్నఁ బతి ♦ యించిన వ్రాసినఁ బుత్రపౌత్రుల

క్షీచతురాంగనాదిక వి ♦ శేషము లిమ్మెయిఁగాంచి మొదటఁ

జూచు ఘటండు పొమునులుఁచూడని చక్కనియిక్క నిక్కమో
మేచక మేఘునందనువ • మేయశిరోజ! సరోజద్భుత్కృష్ణ. 162

క. అని శివుఁడు కుధరకన్యకు
వినిపించినయట్టిసరణి • వినిపించె మహా
మునులకు ననుపమిత తపో
ధనులకుఁ గధకుండు తత్త్రి • తయమేశనమున్. 163

క. వినిపించిన విని శౌనక
మునిప్రముఖ నిఖిలమును ల • మో ఘానందం
బును మనములఁదాల్చిరి నెల
కొనునిజతను ఫలక పులక • కుల కలనమునన్. 164

క. ఆశౌనకుండు మఱియు బి
లేశయతలిమోపధాన • లీలాలోల
స్వాశయుఁడు పరమపద బ
ద్ధాశుఁడునై రోమహర్ష • ణాత్మజుఁబలుకున్. 165

చ. దమనిని! విష్ణులేశ్వరుఁడు • దైవతరత్నము భైమి తీర్థర
త్నము నలపొండరీకవసు • ధాతలమన్నది ష్టేత్రరత్న మీ
త్రిమణులు సూక్తిసూత్రవిత • తిం గుదిగుచ్చితి మచ్చివోవిధే
యమగుచు నున్చి నక్షవలఁ యాకృతి నీకృతి యొప్పునెప్పుడున్. 166

క. చతురధవదుక్తిముకుర
ప్రతిఫలదళలేశగుణప • రంపర కలుషో
జితమగునంతర్దృష్టిన్
సతతము నీక్షింపఁ దనివి • ననదు మహాత్మా!. 167

మ. హరి యాద్యుండఖిలాండనాయకుఁడు సంఘాపత్యమేలయ్యెద
చ్చరితం బెయ్యది? దాధయెవ్వతె? తదిచ్చావృత్తి యెరితి? శం

కరుదేహంబున భైమియెట్లాదవె? శ్రీ • కాంతాంగజాతాక్షరో
త్తర మేమంత్రరహస్య మింతయునువఁక్రాణింపుమాకింపుగా. 168

ఉ. నావుడు సూతుఁడిట్లనియె • నారదమానికి మున్ను మేచక
గ్రీవుఁడు శుండకీకునిచ • రిత్రము దెల్పె దదర్శవై భవం
జే వినుపింతు మీరు వినుఁ • డిందలు సందియమెల్ల డిందల
క్షీప్రిభుదివ్యలీల లఱ • చేతఁగనందగు దీన దీనుగా. 169

క. అనిసూతుఁడువెండియు న
జ్ఞునసూతు విహారములు నిఁగూఢోక్తుల వి
న్ననుపొప్పఁ జెప్పఁ దొడఁగె
మును వేదవ్యాసు వచన • మున విని యునికె. 170

చ. ధనపతిమిత్రిఁడట్లు ప్రమ • దాప్రమదార్థముగానుపన్యసిం
చినవచనామృతంబు శ్రుతి • సీమలఁగా దిగిబోధభూజసే
చనమొరంచుటన్ సఫలసంభ్రములై • సమయారరాజవా
హనముగ మాను లభిజల • మానుఘనంబులలీల నేగఁగె. 171

సీ. జాలచాదమునఁఘ్రిం • గీలితంబగు సితా

బ్రహ్మభాతిఁ గుంచె హ • స్తమునఁ గాల

బిరుదంబుఁ బొగడుశ్రీ • శ్వరుశంఖమనఁజాలి

తన్నామముఖర కం • ధర దనర్ప

రజతాద్రికూటగ • ర్జతాఢికాకృతి

బృహదంసముననిడ్డ • మహతి పలుక

నిగిడి సుషుమ్న యీ • నినపిల్లవెలుగుల

వడుపున నెరసంజ • జడలు నిక్క

గీ. దెగినచుక్క ధరణికి నే • తెంచుకరణి

దరణిశిత్ప్రభ్రతోమేఘ • నరణి డిగ్గి

సందనీట శతానంద ♦ సందనుండు

మజ్జనంబాడి బాలేందు ♦ మాళిబాడి.

172

చ. తటపుట బిల్వభూరుహవి ♦ తాన లతానవపుష్ప నిష్పత
జ్జటిలమధూళిధూళిభవ ♦ సౌరభ మార! భ్రమింఁజొచ్చె ని
చ్చట వనదేవతోద్ధత కు ♦ చద్వితయశ్రిత యక్షకర్ణమ
చ్చటలఁదటాలున న్వేడలు ♦ సారపుఁదావులు ద్రోవలాఁగుచు 173

గీ. ఉచిత నేపథ్య యుతులయ్యు ♦ నురగనతులు

నిఘ్ననిజమాళిమణిఘ్నణి ♦ విఘ్నలబ్ధి

నభికసంకేతములకు రే ♦ లరిగియరిగి

తిరుగుమొగమైనచిక్కుల ♦ తెరువులివిర.

174

ఉ. వ్యాళక రాళకుంభములు ♦ వ్రచ్చుట గుచ్చుటఁజోలెఁ బచ్చిము
త్యాల నఖాగ్రధారలకు ♦ నాభరణాచరణం బొసర్ప నీ
తైలగృహగృహస్థలులఁ ♦ జల్పెడు నిద్దర తార! గట్టురా
చూలివయాళివాపురము ♦ నూడుకు బట్టుమహాగ్రసింహముల్. 175

సీ. కాఁబోలు నివి గణ ♦ గ్రామణికల్పి తా

సల్పవిహారగే ♦ హంగణములు

కాఁబోలు నివి చర ♦ శ్చచరచారుస్తసి

సమక్రద్దగళితభూ ♦ షాసృజములు

కాఁబోలు నివి దక్ష ♦ కన్యాంఘ్రివిన్యాస

ధన్యాసకృష్ణేళి ♦ మాన్యగుహలు

కాఁబోలు నివి మోద ♦ కప్రియప్రిబలదం

తప్రిసనిర్భిన్న ♦ ధాతుఖనులు

గీ. తెలియఁ గాఁబోలునివి వహ్ని ♦ తిలక చలక

పద్దనిర్దోషసురసరి ♦ ద్భహుళహరి

గహనకుసుమాయమానశీ • కరనిపాత

శీతలక్షాత్ర లోన్ఘదూ • పోతకములు.

176

తే. రాజతాపార్యగోరాజ • రాజముసకుఁ

జంద్రశేఖరవరకకు • చ్చారువునకు

నీమహాసింధు వుపకంఠ • నీమ నిగిడి

ఢాలుదీపించె నిదె గంగ • షోలుఁ బోలె

177

ఉ. ఈపుష్పవీధరంబున ని • భేంద్రకటోదితదానధారలై

ద్వీపవతీతరంగతట • విస్ఫుట వైవలకందశంబులై

తాపనబాలికాశ్రవణ • దత్తయవాంశురభూషణంబులై

రేవుఁ దమంబు సేయు శబ • రీకబసే నిబిసిన నీలిమల్.

178

క. ఇటులనుచుఁ దోచి చని ముం

దట మునికనుఁగొనియె వేల్పు • దళములుగొలువ

ఘటవటుకప్రముఖ మహా

జటిలులతో విచ్చు నాభు • జగ భుగ్వాహుఁ.

179

మ. కని యేకారణమేగుదెంచిరొకొ యీ • కామాధరుం డీమునుల్

కనఁజిత్రంబగుఁ గంటికంటి స్వకృత • స్కాందోక్తియం దావహి

ల్లినసందేహముఁ దండిచేఁదెలియుహాళి స్వీరిఁ దోకొంచుఁగ్రాం

చనగోదేబ్బదియ వచ్చె నిట్లుగుటకుఁ • శంకింప నింకేటికిఁ?

180

క. శరవణభవయుతులగు నీ

పరమమునులు శోత్రలఱుయ • పారప్రజ్ఞా

కరుఁడు నిశాకరశిశుశే

ఖరుఁడు హరుఁడు వక్తయఁటయ • గవ్యము గలదే?

181

తే. అతిరహస్యంబు శుద్ధంబు • నాజవంజ

వార్తిహరణంబు ననెగుద్ది • యడిగెనొక్కొ

కొడుకు సర్వజ్ఞ విజ్ఞాన • కుశలు ధరత్ర
మరత్రనిర్ణయవాజత్రయ • మహితుఁ దండ్రుడి.

182

మ. మునుపుట్రైబ్రకృతిందమంబునురజంబునత్వమున్ నాఁగనం
దు నిలింపారులుదామసాత్రకులు మధ్యుల్ రాజసుల్ సాత్వికుల్
దనుజదేవప్రణు లందుఁ బూజ్యులు నితాంతఖ్యాతి నాజానుజుల్
ఘనుఁడందింద్రుఁడు పేంద్రుడీశుఁడమరుల్ గారెవ్వరుందత్సముల్.

ఉ. డక్కినవిష్ణుభక్తియు దృఢ • ధంపువిరక్తియుఁ గల్గునమత్రు
దృఢకృతకుఁ భజించుమతి • పుట్టక కంపలబడ్డకాకినై
యక్కట! మోసపోయితిఁగ • దా? పెనుత్రిమత్రు నెంతవారికిఁ
జిక్కునె? ముఖ్యసాఖ్యము వి • శిష్టజనంబులసఖ్యమందమి. 184

సగ్గర. ఐనం గానిముత్ర నన్నీ • యతిగఁగుఁడువిడం • డాప్తభృత్యుం
డుగా న

నాత్రనాధీనుండుగా వై • స్థవసుఖదుఁడుగా • మత్స్యసాపాత్ర
భూతుం

డౌనంచుఁబ్రోచిగోప్యం • బగునదితెలుపుఁ • బార్థికుం
డైమురారి

ధ్యానానూనాశయల్ తు • ల్యదృశులు దమశి • ష్యాళిభా
వింతురెందు 185

క. కావున శరణమువేడెద

నావైష్ణవసార్వభౌము • నడిగెద నాకుఁ
గావలసినయర్థము లా
'దేవుండును దెలుపు తేట • తెల్లముగాఁగన్.

186

క. అని నిశ్చలతరనిశ్చయ

మున నారదుఁ డరిగె సురస • మూహవానం

బునకుఁ గై లాసమునకు

సనుబించితశాంభవాప్తి • హాసంబునకుఁ.

187

సీ. సగభన్వివాహనం • బగుగోవృషము అంకె

లనఁ బొల్పుసుంటామ • హాక్వణములు

హరశిరశ్శశిరేఖ • యపరావతారంబు

లనఁ బొల్పు సేవాగ • తాబ్జముఖులు

కాద్రీవే యాకల్ప • కంఠమూలచ్ఛాయ

లనఁబొల్పునగరు ధూ • పాయతంబు

లీశాన భూషణ • హిస్సటా మణి కాంతు

లనఁ బొల్పు రత్నదీ • పాంకురములు

గీ. ఖండపరశుతను పృథా • ఖండదుగ్ధ

జలధి జలశీకరములనఁ • బాలుచు వేల్పు

ఘేలికలు చల్లుపూవుదో • యిళ్ళు గలుగు

నగము మునిమాఖ్యనకు దృగానంద మొనఁగె. 188

సీ. ఆకొండ నెత్తాన • హైమసాలావళి

వేల్లితంబగు బలు • వీడుఁ గాంచె

నావీటినడు చక్కి • సభిరామ శుభవిభా

ధగధగాయిత మొక్క • సగరుఁ గాంచె

నామహాప్రసాద • మల్లనల్లనడాసి

వాకిట నొకకీశ • వదను గాంచె

నాకపి లపనుచే • ననుమంతుడై చొచ్చి

చని యొక్కముత్యాల • చవికఁగాంచె

గీ. సందు విధుకాంతవేదికా • భ్యంతరమున

ద్వీపచరోక్రపరిస్థల • దీపితార్క

కోటినిభమైన యొకనిరా ♦ ఘాటనిరఘ

నిరుపమ పృథ (గాంచెనిన్నిమిషదృష్టి. 189

ఉ. కాంచి విరించినందనుడు ♦ కన్నులు బిమ్మిటినుండ డింది యొ
క్కించుక కోంకుదేటి కని ♦ యో దదుదగ్ర మహాగ్రదీప్తిలో
బంచముఖు శిఖక్షణవి ♦ భాసిలలాటు మరుజ్జ రీధరు
సంచితసత్కృపారసవ ♦ శంవదు నాదికపిక్ వృషాకపిక్. 190

చ. విడువని వైరవృత్తి దటి ♦ వేచి రతీకుడు చేతికత్తి నె
క్కుడురథనంబునా శిరసుఁ గుద్దిన నయ్యలుఁగెల్లఁబోయి లో
నడఁగ బహిష్ఠతర్సన ♦ ధాన్వితనూకర ద్రంష్టకైవశిక్
జడముడిఁ జంద్రరేఖ వెద ♦ చల్లగఁజల్లని చిన్ని వెన్నెలల్. 191

ఉ. కుంకుమ పంకశోణయగు ♦ కొండలమండలనాథువట్టి నా
మాంకము దాకొనన్ ఘన ఘ ♦ శారవ భూరికపాలమాలికా
లంకృతు లోంకృతుల్ నొడువు ♦ లా గడరన్ దటవిదుమదుమ
కేరింకృతికారిసారసవ ♦ రీత సుధానిధితిఁ గాల్చుచున్. 192

చ. ఉమ పసుపాడి మోముతడి ♦ యొత్తిన హత్తిన తన్నిశాంక దృ
క్కమలదళాంజనాంక కుల ♦ కంబుగ నిమ్మగుచేలఁగేళి వి
భ్రమరతిఁ గప్పినాడనఁగఁ ♦ బచ్చని నల్లని చారలన్ మనో
రమమగుద్వీపిరాడనిన ♦ రత్నము యత్నముమీఱఁ దాల్చుచున్.

ఉ. దండనమస్త్రియాభిరతిఁ ♦ దండములై బలభిన్నక్షామరుల్
తండు సువర్ణదండముఖ ♦ తాడన భిన్నకిరీటులయ్యుఁ బెన్
జండితనంబునన్ మిగుల ♦ నందడిచేయుచుఁ జొచ్చిరాఁ గృపం
బండ్లిననిండుఁ జూపుపయిఁ ♦ బర్వఁగ వారల గారవించుచున్. 194

గీ. చరణ పీఠోపకంఠ ని ♦ వృణ్ణవృషభ

రాజకకుదర్శితాంఘ్రిన ♦ రోజుండగుచు

- నిండుకొలుపున్న దేవతా • మండలేశు
 నీశు డగ్గటి మొక్కి యో • గీర్వరుండు. 195
- క. కనదధరకాంతిపల్లవ
 మును దశనద్యుతి లతాంత • మునుగా వాక్పూ
 జన మొరరించె బురారికి
 దనివి ససక మౌనికుల వ • తంసుడు వేడ్కన్. 196
- గీ. కాళరాశ్రీశుండగు నీకు • గడిచి తమము
 పుండరీకాభుండగు నీకు • భూరిరజము
 సత్కృపాంభోసెయగు నీకు • సత్వభృతియు
 నను గుణంబులు మూర్తిత్రీ • యైకనిలయ!. 197
- ఉ. వేరవివాద గోష్ఠి బడి • వృద్ధుల బుద్ధుల గొల్పవచ్చు శ్రీ
 గాదిలియైమెలంగ కల • కాలము గ్రాలంగవచ్చు నిచ్చలుం
 గ్రోదిడు సవ్యభవ్యసుఖముల్ మఖమూల్యములొందవచ్చు గా
 కేదారకేటికిం దొరకు • నీవు విషాగ్నుల నానబెట్టుటల్. 198
- క. అని పలుకు సిద్ధసంయమి
 గనుగొని కృపమీట నీల • కంతుడు రార
 మ్మని కూర్చుడుటకుం దగ
 ననుజ్ఞ గామిచె సొంద్రీ • హాసాధరుండై. 199
- క. కలహాశసముచి చెన్నగు
 నలికేక్షణసవిధ వసుధ • నాసీనుండై
 వలిమల పురోధరిత్రీ
 మొలచిన ప్రత్యంతకుధర • మునకుందరంబై. 200
- చ. హరుకృప నిట్లుగన్గొని త • దాననదత్తు నిరీక్షణాబ్జుండై
 సురముని పల్కు నోపురని • మాదన! నీయనుజీవి నేను మీ

దరయక మోసపోయితి గు • హాన్వితులై మును లర్థి వేడ సు
స్థిరమతి మీరు తత్త్వమును • దెల్పెడుచో నిటనుండఁగల్గిమి. 201

ఆ. సాధుజనులతోడిసం • సర్గ మురలిస
హాని భయము క్లేశ • మావహిల్లు
నెంతవారికై న • నిదినిక్క మనుమాట
సన్నుమోచివచ్చె • నాగహార!. 202

గీ. దండితానంగ! నీదండ • నుండియుండి
యివుడు నేడన్న నింతలో • ఋషులువచ్చి
యెద్దిపార్థింఁచిరో మీర • లేవిధమున
నుత రంచిచ్చితిరో వారి • యుకు లకును. 203

క. కా లీచవడఁ జరింపుదు
నీలోకమునందు నెల్ల • నీహితబోధ
శ్రీలాభబుద్ధి నెవ్వరు •
బోలరు తత్త్వంబుఁ దెలుపు • పొలుపున నిన్ను. 204

ఉ. కావునఁ గ్రాంచభేదియు న • గన్తుఁడు దక్కుమునుల్ త్రిలోకర
క్షావశబుద్ధి నిన్నడిగి • కాంచినయర్థము లానతిచ్చి నన్
బోధవఁగఁబాడి యట్లగుటఁ • బోష్యులు శిష్యులు నైనవారలన్
దేవరవంటివా రలత • దీర్చి కృపారసవృష్టిఁ దేల్పరే. 205

క. అనిపలికి యూరకుండిన
మునిముఖ్యుని వినయవాక్య • ముల కలరి మనం
బునఁ గృష్ణనిలిపి పురమ
ర్జనుఁడిట్లనుఁ దత్కథా క • ధనలాలనుఁడై. 206

చ. విను మునినాథ! నన్ ఋషులు • వేడిన యర్థముబోధతీర్థము
త్యనఘ మనంతపుణ్యఫల • దాననిదాన మనశ్వరంబు వి

శ్వసుతము దీని పెంపుఁ గనఁ • జాలరు తక్కినవారలెవ్వరుం
దనుజరిపు ప్రిసాదజని • త ప్రితిభానిధి నేనుఁ దక్కఁగన్. 207

సీ. తరిద్రాడునీద్రంపుఁ • బారలంటిగాలిచే

జడియుచందముననం • చలు భృమింప
సురలు బంతులుసాగి • సుధమిధస్పృహఁ దాగు
తీండ్ర దేటులు పూపుఁ • దేనె లాన
నామహావిషమాను • నామూర్తులన జంబు
ఫలములందెల్లచి • ల్కలు భుజింప
నాశీతాభ్రముల • న్మ్రతిని గూఁకలువెట్టు
క్రియమయూరంబులు • కైరలిపలుక

గీ. నగ్నిమధియింప నొక్కట • నవతరిల్లు
నాటిసిరివొల్చు చాడ్చున • నవనవర్తు
లక్ష్మీత్ర దిలకింప మదికి ను • ల్లసనమొసఁగు
మందరంబున మున్నే ను • కుయునుగూడి. 208

ఉ. లాలితలీల నైందవశి • లాస్థలి నాస్థ లిగుర్పఁగ్రాలుచో
నాలలితాంగిఁజూచి విను • మదిగిజ! నామదిఁగూలముదుగిజం
బై లలినిల్చె నీదగువి • హారము తోరముగాఁగ వేఁడు మి
వ్వేళవరంబులిత్తు నిదె • వేళమ నా విని దేవి యిట్లనున్. 209

ఉ. నేవకకల్పభూరుహము • శిష్టసుధాంబుధి భక్త రోహణ
గ్రావము దేవముఖ్యుడనఁ • గాఁ దగువేలు పనల్పరక్తి నీ
సేవకు రాలికిట్లుదయ • చేసిన యావరమిప్పుడొల్ల నేఁ
గావలెనన్ననాఁ డొనఁగఁగఁదగు నాదగు విన్నపంబునన్. 210

క. అనిపలికి కొంతకాలము

చన నేఁ డుపవనవిహార • సమయమునందున్

మును నాకడనున్నవరమ

కొని వేరడఁ గుమారజనని ♦ గురుతత్వవిధి!.

211

సీ. కాశి, గుహాటవి, ♦ గయ, కురుక్షేత్రంబు

సైంధవంబును, నైమి ♦ శంబు, పుష్క-

రంబును, దండకా ♦ రణ్యంబు, చంపకా

రణ్యంబు గాంచనా ♦ రణ్యకంబు

కేదారమనుమహా ♦ క్షేత్రంబు, గంగ,య

మున, సరస్వతి, గూడి ♦ మొససి మెలఁగుఁ

నెలవును మొదలుగాఁ ♦ గల క్షేత్రములు వేచ

వేలుర్విఁ బొగడొందు ♦ వీనిలోనఁ

గీ. గాపురమునేయఁ గొన్నింటఁ ♦ గలుగుషేలు

మహిమ గొన్నిటఁజేకురు ♦ మైదొరంగ

నిట్టిక్షేత్రంబులకు నెక్కు ♦ డెద్దియెద్ది

గనఁబరంబిచ్చు నేక్షేత్ర ♦ మునికి నీకు

212

సీ. నీరజగర్భండు, ♦ నీవు, నిందుండు, భా

స్కరుండు, చంద్రుండు, బృహస్పతియు,దక్ష

ముఖ్యప్రజేశస ♦ మూహంబు, మన్వాది

చక్రవర్తులు, మనుల్, ♦ సాధ్య,సిద్ధ,

మనుజ, మహారగ. ♦ దనుజ, సకీస్యప

పశు, కీట, వృగ, వృక్షి, ♦ పరికరంబు

• స్థావరజంగమా ♦ తక్ర మగుభౌతికం

బెవ్వనిచేఁబుట్టు ♦ నెవ్వనికృప

• గీ. నిలుచు నెవ్వనికినుఁ చే ♦ విలయమొందు

సమ్రహాశక్తిసంపన్నుఁ డమ్రహాత్ముఁ

డమ్రహానందుఁడెచ్చట • సథిససిండు •

నెట్టివాఁ డమ్రహావిష్టుఁ • డిందుమకుట!.

213

• గంగాది తీర్థమహిమ మ

హిం గాదను తీర్థమెద్ది • యిమ్మాత్రాడు సదా

సంగతి నెచ్చోనుండు న

సంగాహిత! దీని నెఱిఁగి • యానతియీసే?.

214

6. అని దాక్షాయణి వేడ నుత్తరము నె • య్యంబాపు నీనున్నయం

త నగస్త్రాదులు గొల్వవచ్చె శిఖిమీఁ • దం బొల్చి సేనానియే

ననుపక్ష్తంశు గాణమమ్మునులకున్ • వ్యాఖ్యాసముఁ జేయ ముఁ

చని వారల్ శు తీర్థలై యదియ కా • త్న వేడఁ దాఁగానమిఁ.

• వచ్చి శ్రీక్షేత్ర తీర్థ దై • వతచరిత్ర

మనుక్రఖింబున మానిన • మన్వితముగ

నెఱిఁగి వారలుఁ దానిప్పు • డిట్ల యరిగె

నంత నీవేగుదెంచితి • వజతనూజ!.

216

7. నా విని శంకరుంబలుకు • నారదుఁ డోమదనారి! భూరికా

ర్యావహబుద్ధిఁబోలె భువ • నాని హాళిఁజరింతు భ్రాంతియన్

కావిరి వావిరిం దగిలి • కాళులధావతియయ్యె శ్మేత్రీముఁ

దేవుఁడుదీర్ఘమొక్కకడఁ • దీవ్రితరప్రథ నిల్చు టేగనన్.

217

8. శ్మేత్రీ దైవత తీర్థ చా • రిత్రీమెపుడు

గరళకంధర! యొకచోటిఁ • గలసియునికి

యానతియొసంగి నన్నుఁగృ • తార్థుఁజేయు

మనుఁడుఁ గలహాళిఁబలుకు న • మద్రుససిజారి.

218

9. తనమది వల్చుభామినికి • దక్కిన నిక్కపుమోహిఁ బోలె నే

మన్మథుఁడు బుద్ధినిల్చు ముర • మర్దను దివ్యకథానుబుద్ధియై

యనిశఘు మచ్చియుం డతఁడ ♦ యల్లగుటఁ వినుపింతు సీకునేఁ
గని విని యున్నగోప్యము న ♦ గమ్యమనైన యధఃప్రపంచముఁ.

ఉ. ఈ సముదగ్రతత్వపద ♦ మేనొకరుంఁ నెఱుంగుదుఁ సరో
బాసనుఁ డొక్కరుండెఱుంగు ♦ స్థితినూజ యొకరైఱుంగు న
వాసపుఁ డొక్కరుండెఱుంగు ♦ నాజుత్రుభోగిప తామ్ర్య లాతశ్రుబా
గ్వాసనమై నెఱుంగుదురు ♦ గాని తదన్య లెఱుంగఁ రెవ్వరున్ 220

గీ. డాఁపఁదగువారి మిక్కిలి ♦ డాఁపఁగలిగి
క్షేత్రమున కెల్లఁ బరమమై ♦ కీర్తిపడయు
నిమత్తహాక్షేత్రరాజులు ♦ నెఱుంగఁజాలు
ప్రాజ్ఞుడగువాఁడు మునుంగఁడు ♦ పాపపలగి.

221

క. పుడమికి విశిష్ట మాత్రపుఁ
బొడవున నాక్షేత్రరాజు ♦ ము విరాజిల్లు
నడుమన జ్యోతిర్యాసము
వడుపునఁ దేజోమ యాభి ♦ వర్ణిత మూర్తిఁ.

222

క. ఆక్షేత్రమునకు సురస
ద్రుక్షితి పాతాళముల న ♦ మందై బుధలో
క క్షేమంకర మగుచది
యేక్షేత్రముఁ గాకయుండు ♦ నిద్ధవిభూతిఁ.

223

క. ఏవంవిధ బహుమహిమై
కావాసందైన యగుట ♦ హాక్షేత్రమునం
దే వసియింపుదు విను వసు
చేవసుతార్చావిధేయ ♦ ధీ యోగముల్.

224

సీ. సహ్యాపాదోద్భూత ♦ సరిదస్వయమునకు
నేను, ధాతయును, ల ♦ క్షీతశ్వరుండు

నభిమానులము గాన ♦ నందుఁ గృష్ణుడు కృష్ణ,

బ్రహ్మగౌతమి, నేను ♦ భైమింగారి

యధివసించుము దండ • కాటవిమొదలు పం
 ప తుదగాఁగలక్షేత్ర • పటలమెల్ల
 సజనకు, హరికి, నా • కాయత మైహత్తు
 భైమి విష్ణుక్షేత్ర • భూమి బహుచి

గీ. వైష్ణవి యసంగఁడగునందు • వలన నాదు
 క్షేత్రమును నిల్చి వైవి నా • ధాత్రీవెలయుఁ
 దామరనసంభవక్షేత్ర • తలమునందు

శ్రాహిక్రమైయొప్పు నిప్పట • బహుపుత్ర! 225

గీ. పుణ్యగుణగణ్య శాతకా • రణ్యహేతి
 బహుళపుణ్యద్విజవృజ • నిహితకూల
 దీపితాకృతి బుధబాస • దీపకలిక
 యఖిలలోక విపచ్చాంతి • యూ స్రవంతి.

226

గీ. సడచి భగవంతు క్షేత్రంబు • సడమఁజొచ్చి
 విరజ యను సింఘవెచ్చోట • విడిసియుండు
 సృహరి ప్రశ్నక్షమై యుండు • న్నెక్కిచోట
 సట్టిచోటను వైష్ణవి • యసంగఁబరఁగు.

227

గీ. కృష్ణవేణి ప్రకాశించు • సంతమేర
 సంతమేర మదీయయై • యతిశయిల్లు
 భైమి యటమున్న జలజనం • భవుని యదియ
 కాస మూర్తిత్రయమహా • కారయయ్యె.

228

సీ. చలిది చిక్కపుజ్గు • సాలుమూల్కాసుపై
 నొయ్యారముగఁ బించె • మొయ్యఁజెరివి
 భాస్కరాంశులు దూటి • పాటువేల్వీనుల
 వెలలేని మకరకుం • డలములునిచి

మోచేతివంపుగా • ముడిచిపట్టినకేల

వరదాభయంబు లా • వటముచేసి

పొరలేనియరంటుల • నిరసించు మృదులోరు

యమళమధ్యమున గో • యష్టి నిలిపి

గీ. నిగమనూపురములు (మోయ • నిరుకుళముగ

సిగ్గువాసినకటి ప్రికా • శింప నురము

కెంపు లేయెండంగక్కజె • క్కిల్లనగవు

మొలన నత్తీర్థమున నిల్చి • పొల్పుఁ జకి). 229.

తే. తీర్థహారంబునకు వాసు • దేవమూర్తి

నీలశరళాకృతినూర్తి • నెలవుకొనఁగ

నల్తోడవునకు సంగమా • ఖ్యాతతీర్థ

తలము దభుకొత్తు హస్తిన • కొలికి వోలే.

230.

చ. ఖరనఖరాగ్రీ నిర్దళిత • కర్బురరాజ భుజాంతరుండు శ్రీ

నరహరి యుండు సంగమమునం జలచూడి నృసింహునంఘ్రిపం

కరుహయుగంబు గాంచి తన • కల్గినమాత్రము దానమిచ్చు నే

నరుఁ డొకపూట వాఁడుచు గ • నంగలఁ డాదిమవిష్ణుశిష్టమున్.

క. కలుషవసస్లోషదవా

నలకీలావలయమైన • నరహరిక్షేత్ర

స్థలపుణ్యమహిమ తెన్నినఁ

గలుగున్ సుక్షేత్రముఖ్య • గమనఫలంబులే.

232

తే. అపునరావృత్తి శాశ్వత • విపులసౌఖ్య

సిద్ధిప్రసాదానికి దయ • చేసినట్టి

యాచుహర్యక్షవిభుక్షేత్ర • మధిగమించు

జనుఁడు తాపంబులన మో • చేసెను గాంచు.

233

శా. అశ్వేత్థాస్థలి కోశపంచకమితం • బై యుండుఁ దత్తశ్రేష్ఠులన్
 వీక్షించున్ దివినుండి వేల్పుగమి ది • గేవదండతుండాకృతా
 రక్షుద్రేతరదోశ్చతుష్టయలఁగా • రాజీవరాజీవన
 చ్చక్షూరమ్యులఁగా హిరణ్మయపటీ • సక్తోరులంగా మహిన్.

ఉ. పంచనయింతలేక బహు • వారము లెంతయుఁ గూరచిత్తుఁడై
 పంచజనుండు పంచవిధ • పాతకముల్ మునుచేసెనేనియున్
 బంచత శ్రీన్మసింహుకుడి • భాగమునం గనుఁబుణ్యమొక్కఁడున్
 గాంచినఁజాలు విష్ణుపద • గామియగున్ గులకోటితోడుతన్.

ఉ. దేవునివామభాగమున • దేహము నూడ్చిన సార్వభౌముఁడౌ
 దేవునివెన్క మేల్కనిన • త్రేనుపుగైకొని నాకవాసియా
 దేవునిమ్రోల దక్షిణపు • దిక్కున నీల్గినయేని ముక్తుఁడౌ
 గావున మానవుండెపుడు • గాపుర మాయెడఁ జేయఁగాఁదగున్.

క. యతిపతి! యేతత్తేతో
 ద్భితచరితంబ్రకటనంబు • చేయఁగఁ దగు న
 య్యితిహాస మొకటిగల దది
 శ్రుతిపేయము చేయుమనుచు • రుద్రుఁడుపల్కున్. 237

శా. అంభోరాశిగభీర ! భీరహితచి • త్తా! భోగభోగావళి
 సంభారామరరాజ ! రాజకృతపూ • జాయోగ్య! యోగ్యస్థిమి
 త్తాంభోజాహిమధామ ! ధామహితని • త్యావాస లక్ష్మీస్రము
 జ్ఞుంభాలంకృత వక్త్ర! వక్త్రభీముఖరవా! • శ్రీమద్ధనప్రాభవా!

క. శతమతన వంశవర్ధన !
 కఠినకుతారాగ్రదళిత • గర్వితవిద్వి
 జ్ఞతరమునితుల్యవితరణ !
 పతనకళాభ్యాసవిభవ • పానీణమతీ !.

మాలినీ. కవిశుకసహకారా! ♦ కల్పవృక్షావతారా!
 సవినయనిజమూర్తి! ♦ సర్వదిగ్గ్రాహిక్షీర్తి!
 భువనహితచరిత్రా! ♦ పుణ్యాదాక్షిణ్యమిత్రా!
 నవరసికవతంసా! ♦ నవ్యసూక్తిప్రశంసా! 240

గద్య

ఇది శ్రీపరమపదనాథ నిరవధికకృపాపరిపాక
 పరిచిత సరసకవితాసనాథరామకృష్ణ
 కవినాథ ప్రణీతంబైన పాండురం
 గ మాహాత్మ్యంబును పరమ
 భాగవత చరిత్రంబునందు
 ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ రస్తు.

పాండురంగమాహాత్మ్యము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరమ్య చరణతల లా

క్షారసరాగాభిరమ్య శంకాపహద్య

గ్ధారసమారాసితరఙ్ము

వీరా! రామానుజయ్య శేదావ్రీశా!.

1

వ. ఆకర్ణింపు మాయర్ణవహాణీరుండు వీణామునిం గనుంగొని
యిల్లనియె.

2

ఉ. ప్రాసంగువిత్తువంటి నెఱ శాఖు కొలంబునఁబుట్టి వేదముల్
వోసిసగాదె శాస్త్రములు శుట్టినయిల్లు కళాకలాపముల్
డాసిన రచ్చయంచు సఖి లంబు దనుంగొనియాడ నొప్పు ను
ద్యాసితభా సితద్యుతి స భావతి నానొకఁ డాహితాగ్నియై.

3

వ. అతడు కళింగదేశాధరణంబగు పీఠికాపురం బధిష్టించి సకల
మహీ సుపర్వశ్రేష్ఠుండై వెలయునంత.

4

తే. ఆమహీసురులేమకు శతులనిష్ట

నింగివేల్పులనేలకు నేలవేల్పు

కొలము నింగికే దెచ్చుచుఁ గొలువఁ బుత్రుఁ

డొక్కఁ డుదయించెదత్కృపా భృదయమహిమ.

5

మ. వనితామానసనూనసాయకుఁడు జీవతాతపాటుండు భూ
జనసన్మూల్యవిశుద్ధవర్తనుఁ డుదం • చత్ర్యాగశీలుండు చం
ద్రునిపెన్నుద్ది సమగ్రకాంతిమహిమన్ • నూనూఁగు మీసాల లే
గొనబుంబ్రాయపుఁదేజుకూనయతఁడుఁజ్ఞోచుండు వాచాలతన్.

వ. అజ్జగతీనుపర్వచంభవునకుఁ బితృదత్తంబగు నిగమశరాస్త్రి
ధానంబు ప్రసిద్ధంబై యుండు వెండియు. 7

తే. అతఁ డనూచానసంతతి • నవతరిలియు

నకలనిగమశిఖారహ • స్యములు గనియు

మనసుఁ దాక్తియపురుషార్థ • ముశకె తార్చె

దైవఘటనావశంబున • నోవశీంద్రా!.

8

చ. తలగడు గంగమర్దనము • ధౌతపటావరణంబు సంస్కృతో
జ్వలకలమాన్నభోజనము • చందనచర్ప ప్రసూనదామకం
బులు కపురంబువీడ్వమును • భూషణపజ్జులు కల్గి నిచ్చలున్
బురుకడుగంగబడ్డనునుఁముత్యముఁబోలుచువాలుచుంబురిన్. 9

సీ కలదులేదనువాద • ముల కోర్చి మీనుమీ

సమువంటియొంటుడం • దెముమెఱవఁగ

బహుసంకుమదపంక • పాణింభమంబై న

తాళిగోణపుఁజుంగు • నేలజీరఁ

గడలేనివీడ్వంపుఁ • గవ్వచందగుకావి

మోవిపల్లెఁతుల • ముసుఁగుదన్న

సానతాఁకులుగల్గు • సూనాస్త్రుశంఖంబు

గతి నఖరేఖాంక • గళముదనర

గీ. సఖులు పరిహాసకులు వెంటఁ జనఁగ యువతి

భుక్తనిరుక్త ఫరిధాన • యుక్తుఁడగుచు

న గరళుంటాపథంబున • నగుచుఁ దిరుగు
నొరపుగలనీవి జాతిమా • త్రోవజీవి.

10

తే. భార్యపాలిండ్లు రిక్తకుం • భములు రోయి
వెలఁది చనుదోయి నిండుకుం • డటు కులంబు
తరుణిఫాలంబు చవితి చం • దురుఁడు వేశ్య
నుదురు వానికిఁ బ్రతిపదిం • దుండు నయ్యె.

11

సీ. ఉష్ణాన హోమాగ్ని • యూదనొల్లఁడుగాని
విరహజ్వరాత్తుఁడై • వెచ్చనూర్చు
సంధ్యకుఁ బ్రార్థనాం • జలి ఘటింపఁడుగాని
యెరఁగు నీర్వాకమా • యితలకర్ణి
నాగమవాదంబు • తాగాదనఁడుగాని
విటవాదములు తీర్చు • వేగిలేచి
కంబు భృత్పానోద • కంబుగ్రోలఁడుగాని
యావతాధరనీఘ • వాని చొక్కుఁ

గీ. బుణ్యచిహ్నంబు లపఘనం • బున ఘటింప
సిగ్గుపడుఁగాని ఖరనఖి • శిఖరిలిఖిత
జాతనూత్నక్షతాంకముల్ • సమక్రించు
నారజముమిరి యాదుర్వి • హారహరి.

12

తే. నిగమశ్రాభిధానంబు • నేతివీర
కాయయును బోలె నయథార్థ • గాథఁ దాల్చు
వైదికాచారదూరప్ర • వర్తనముల
వీట విహరించుచుండు న • వీటిపోగు.

13

క. వెడవెడ దుర్వ్యవహారపు
నడవడి గడిదేటి గురుజ • జనము శిక్షింపక

గడుసున్నది విప్రతనయుడు.

నడి కోరిచి వంకపరక • చాటు మానా.

14

తే. తాతముత్రాతతండులు • తరతరంబు

చీమవలె గూడఁ బెట్టి యూ • ర్జితము సేయు

విత్త ముడివోయె దత్తరా • యత్తమగుచు

నరగదప్తునిమేని నె • త్తురును బోలె.

15

సీ. దినవెచ్చమునకునై • తనమేనఁ గలసాము

కొడుకక బచ్చింటఁ • గుడువనైచు

నిందుగీసినకీతి • నించుకించుకీ చేరి

గిలుబాదుఁదల్లిపైఁ • గలపసిండి

తండ్రికినిడ్డవ • తములు దొంగిలిపోయి

పోయినంతకు నిచ్చి • పొరయు విత్త

మిడ్డవడ్డికి నోర్చి • మృత్యుగూఢములై స

సాహులచే ఋణ • గ్రాహియగుచు

గీ గుడ్డవృత్తులు వృత్తులు • గొలుచు గుత్త

చేలు గాఢాంశములు నాది • నేలలెల్ల

జనవరుల కమృతజాళు ని • చ్చావిహార

వర్తి వాడేమిగానున్న • వాడొ మీఁద.

16

క. అతఁడు కళింగోద్భవుఁడగు

కళముననో వేలఁ జూడఁ • గనుగండక యో

గృతమస్వీకారమునకు

నితరుండై యుండె మునికు • లేశ్వర! వింటే.

17

తే. పాండుఁబట్టుల నప్పులు • పొడిచి పొడిచి

దొరతనంబునఁ జాట్టాలఁ • దిరిసి తిరిసి

నలఁగి శిశోద్వేదరపరాయ • ణత్వమునకుఁ

భార మెఱుంగక తిరుగు నా • బ్రాహ్మణుండు. 18

చ. తన చెలులిండ్లయిం దదవ • ద్రావుడు త్రావుచు నింటికెన్నఁడున్

జనక దురోద రాజ్యము • చౌర్యహృతం బసృపతోపపన్నమున్

జెనఁటిపిసాశివెచ్చములఁ • జేచ్చుచుఁ దొల్లిఁటివై భవంబు లె

ల్లనడఁగ నవ్వెడంగు కడు • లాఘవవృత్తికిఁ జొచ్చె నిచ్చులున్.

క. మితి గడచిన ఋణదాతలు

వెత పెట్టఁగ నూరుచొరక • వెలివెలిఁ దిరుగున్

దతిఁగూడు లేక యాఁకటఁ

గుళిలపడు నతండు గున్వ • గుర్తుకతోడన్. 20

క. వలువకుఁ గూటికి కై నీ

చుల నేపిం నోడదొరవఁ • జొచ్చు నతఁడు పూ

వులు ముడిచినయంగళ్లకె

కలకల వీ డెల్ల నవ్వఁ • గల్పెలు మోసెన్. 21

తే. వదను దివిపికస్తూరి • ప్లాచియలరు

పాయఁబాఱిన గూడు నీ • ర్వట్టు మడుగు

గళితమణియగుసొమ్మునై • కానఁ బడియె

దుర్విదగ్ధుండు గౌరవ • దూరుఁడగుచున్. 22

క. ఆలో నొకనాఁ డాదు

శ్రీలరతుని యక్క యోర్పు • శిక్షించెద నీ

బాలీశు నని తనమగనిన్

బాలురఁ గొనివచ్చె మాతృ • భవనంబునకున్, 23

వ. ఇట్లు పంచయోజనమాతృదూరంబగు తన యూరనుండి వచ్చి పితృభవనంబుసొచ్చి యచ్చటం గొన్నిప్రాద్దులుగడపి కొడుకు చెడునడవడికి నడలుకడలిం బడి సుడివడియెడుతల్లిదండ్రులఁ దీండ్ర

గలవచనరచనా చమత్కారంబుల నుదారముదారోపణకరణోపచారంబులఁగొంతకొంతవంతకుం దొలంగించుచు మందిరముకుందారాధనాతిథిసంతర్పణంబులు నేర్పునం బచరింపించుచు జనయిత్రీదర్శితంబగు మూలవిత్తంబగు సప్తావశిష్టంబగునది గుప్తమునేయుచుఁ బశు, శిశు, దాస, దాసీజనంబులఁ దనవారిగా మెలంగించి నలంకువలకుం దొలంగించుచుఁ బుస్తకభాండగారంబు నిజభర్తృహస్తాంతరంబున నాగుశుశ్రుశిశిలబంధన యాచకప్రముఖోపద్రవంబులవలనం బాచి ప్రోచుచు విగళితనన్నాహంబగు గేహంబు యథాపూర్వనిర్వహణ మనోహరంబుగా ననుసంధింపించి చదువురంతసాగించి నడపించుచు నిజానుజ దుర్వ్యసనంబువలనగాసింబొందని రాజునుగ్రహలబ్ధంబులగు నేకభోగ్రామంబు లాతానంబులుగా నొనరించుచుఁ దప్పి దారినచుడి, మ్మట, చేను, చెట్లున్నపల్లరసి తనపట్టులం గాల్చిపెట్టుచు గుట్టిక నలంగియు నత్తమామలచిత్తంబు వచ్చుపట్లు భక్తిశక్తులు మెఱసి పాటులంబడుమరం దలిసొందర్యంబు, ననివార్యజ్ఞంభణంబగు యశావ నారంభంబును, వనచంద్రికావైభవంబును, వన కేళీపలాశదోహదంబునగుటకు వగచి వగచి తెగచి కడుపుచుముత్రులుచుట్టి కన్నరుట్టిపడం బొట్టుపొరలగుచుండు సంతం జక్కతెగిపడినవడువున నెక్కడనుండియో యాకస్మికంబుగ నింటికిం జలిదివంటకంబుఁ గుడువం జనుదెంచి తన్నుం గాంచి డెదంబునం గొంచియుం బోరాక చేరి సమస్కరించి తలనొంచికొని యున్న తమ్మునింగని కదిసి 'కొదమనెలవంకలవంక లొత్తుచు' నెత్తురులు చిలుకుచుం గుకవిపదబంధంబునుంబోలె ననకల ప్రవృత్తంబులై మదోనత్రైతమత్తికాశినీ దత్తంబులగునఖాంకంబుల కతనఁ గర్కశంబగునతనిశరీరంబు శౌగిలింప నంగలించి శంకించి యాసీమృతిని యొక్కిత బుజస్వాంతయై యాదుర్విదగ్ధు విదగ్ధులా

పంబులొలయ సీమంతపుంబెండ్లి కొడుకవుగ మత్రి హేతుగర్భితంబు
గా నాశీర్వదించి యతండు తమకంబుగ మకంబునం బోవ నుంకించిన
వానిసోఁగోర్వమి యెఱింగి తరంగితవినయ సౌహార్దనూర్దన మధు
రంబులగు మాటల తేటల బందిరివెట్టి యిందునింబంబునుంబోని
నిజనందనుం జిఱుతవాని మేనల్లుని నిదమని చంకకిచ్చి యెచ్చటి
కేగెదవు మీబావబాతి నారగింతువు గాక శాక పాకంబులు నిమి
షంబులోనం గావింతు నని నిలిపి వెనుక దెన నెడగలసియున్న తత్క
ళత్రాబునకు నేతనంజ్ఞయొసంగుటయును. 24

క. ఆపైదలి పాశ్రేశ్వరు

శ్రీపాదద్వయము గడిగె ♦ శీతలవారిఁ

వ్యాసృతనిజనిశ్వాసజ

తాపంబునఁ గొంతకొంత ♦ తప్తముగాఁ గె. 25

క. విను వేల్పునకును మెచ్చొల

యనిబలువిందునకుఁ బోలె ♦ నఖిలాన్నంబుల్

కనుగీటినంతలోననె

యనుజునకుఁ దదగ్గిజాత ♦ యమరించితి గె. 26

చ. తలగడిగించి ఘోతపరి ♦ ధానము గట్టగ నిచ్చి లెన్నగా

నలకలయందుఁ గల్గుతడి ♦ యాఱిచి క్రొవ్విరు లావటించి మై

మలయజచర్చ సేసి గృహ ♦ మాధవదత్తమనోజ్ఞ భోజనం

బులొనఁగెదల్లి తండ్రినిజపుత్రులు భర్తయుఁ దోభునింపగె. 27

ఉ. ఇష్టములై నవంకము ♦ లిట్లు భుజించి యతండు వార్చి సం

తుష్టమనస్కుడై తనదు ♦ తొయ్యలి వీడ్యముచుట్టి యీ మహా

శిష్టుఁడవోలెఁ దిన్నెపయిఁ జిర్నగ వొప్పఁగఁ గూరుచున్నచోఁ

బుష్టి నమస్తముంగడపి ♦ పుచ్చి తదగ్గిజ పూర్ణచిత్తయె. 28

క. ఇంతలు నంతలు సగుతన

సంతానము చంటవెంట • సందడి సేయఁ

బ్రాంతమున నిలిచి తమ్ముచి

కుంతలబంధంబు విడిచి • కుశలాశయమై.

29

తే. ఎలయుసీత్కారములతోడ • నీళ్లుగుక్కి

యంటుసంటులుపరికించి • యట్లు బాడిచె

గోరుముక్కుల దిగదువ్వి • తూరుపెత్తి

నెఱులఁ గలిగినవేల న • న్నింటిఁ దిగిచె.

30

క. మెడమన్ను నలఁచి యలకలు

ముడిగొని నిజపాతేపద్రు • ములు గరగరగాఁ

గడుగుకొని తనకు మరదలు

విడమొనఁగుచుఁ బసిమిపసిడి • వీవన వీవఁ.

31

తే. చేటికానీతపీఠి కా • సీస యగుచుఁ

బనక్రద్ధికఁ గొలుపున్న • పద్రవోలె

గుడివలన నింతయోరగాఁ • గొమరుమెఱసి

బిడ్డచనుద్రావ నిట్లను • బీస రుహాక్షి.

32

శా. ప్రిరంభించినవేదపాఠమునకుఁ • బ్రత్యూహమానంచునో

యేరా! తమ్ముడ! నన్నుఁజూడఁ జనుదే • వెన్నాళ్లనోయుండిచ

క్షూరాజీవయుగంబు వాచె నినుఁగ • న్గో కున్కిమిబావయుఁ

నీరాకల్ మదిఁ గోరు చంద్రుపొడుపుఁ • నీరాకరంబుంబలె.

శా. శ్రీలాలిత్యము నిత్యశుద్ధియుఁ గుఱో • తేనెకంబునుం గల్గి యు

జ్వేలస్ఫూర్తిఁ దలిర్చుతండియను న • బ్లింజందుగ్జై తోచినఁ

బోలుంగాక భవాదృశుం డితరుడై • పుణ్యంబులం బాసినఁ

సాలగ్రామఖనిం జనించునెకదా? • జాత్యల్పపాపాణముల్. 34

క. ఏనమ్ముడు గడవఁగఁ ద

హ్నులు కనుగొందు లగ్ని • జండపు నీవి

హ్నుతఱి నెంతదుఃఖము

యీ నీహ్ని పానపడెడు • నిరుగురువులకుఁ.

35

సీ. పరమేష్ఠినుండి నీ • తరముదాఁక విశుద్ధ

తరమైనవంశంబు • దలఁచనైతి

తఱిదొక్కియున్న యీ • తల్లిదండ్రులఁ జాల

పఱచనై సంతోష • పఱచనైతి

హ్నిసాక్షిగఁ బెండ్లి • యాడినయిల్లాలి

నిల్లాలితాకార • నొల్లనైతి

ధర్మశాస్త్రార్థవి • త్తముల విత్తములచే

నలరించి విభ్రాంతి • నందనైతి

గీ. శీలమఖలంబు నిది పిల్లి • శీలమనుచుఁ

జదువులివియెల్లఁ జిల్కల • చదువులనుచుఁ

దోడివారలు నవ్వ నా • తోడ! యేల

జేలనైతివి? యీగుణం • జేల? నీకు.

36

ఇ. అని తదీయ దురాచరణస్మరణ సంతప్తస్వాంతయై య
క్కంతీరవమధ్య యమర్నోత్కంఠ కలకంఠకులకంఠ కాకలీలాపహం
బగు నెలుంగుచెలఁగంగుంతిప్రబోధుండగు నాశుంతునిం గెరలి పలి
కియు నలుక మగిడించి యుదంచితప్రయోజన ఘటనాపారవశ్యం
బున సామరస్యంబుమీఱ నిట్లనియె.

37

చ. పడఁబడఁబాటుచున్ వడఁకు • పట్టినతల్లిని దండ్రు నేలలో

వెడలనితమ్ముగుట్టల న • వీనకులాంగన నోరులేనియీ

తొడుకుల బంటుఁడైద విడఁ • ద్రోవక ప్రోవఁగ నెందు నీక పా

ల్పసినది కర్ణనాదలనె • భారతసంహిత నిల్చుచాద్పునఁ.

38

ఉ. నాదుసహోదురుండు సుజ ♦ సస్తవనీయసయప్రసక్తి బృ
 పాత్రమల మెచ్చుఁ డేనతని ♦ యజ్ఞమునం గడుఁబూజ్యురాలనై
 వేది యలంకరింతునని ♦ వేపురిలోపల నాడుకొందు నీ
 వేదియులేక సర్వగుణ ♦ హీనుఁడవౌట యెఱుంగఁ దమ్ముడౌడ!

శా. నీరావేశముదాల్చి సర్వధనము ♦ న్వెచ్చింతుగా కేమి ము
 క్కారుంబండునఖండ సేతువృత్తముల్ ♦ కాశీస్థ్రఖండంపుఁగే
 దారంబుల్ తెగనమ్మఁగాఁ జనునె? ని ♦ ద్దూరుండవే? వెన్నెనె
 వారులేరె? సహోదరాదులు కుల ♦ ధ్వంసంబునీకర్హమే?

ఉ. కామవికార మాత్ర నవ ♦ గాఢతఁ దాల్చిసయేని నిర్భర
 శ్రీమైత్రయంగ రూపగుణ ♦ శీలకులోన్నతి గల్లువిప్రక
 న్యామణులన్ సహస్రమయి ♦ నన్ వరియించి రమించరాడె? యే
 మీ? మునులై గృహస్థులు రఁమించుటియెగ్గె? కులాంగనాతతిన్.

శా. లోలత్వంబున మత్తకాశినుల కి ♦ ల్లుం బొల్లునుంజెల్లఁగా
 నేలా? వెచ్చముసేయ నెవ్వలన మఁన్నీలాశ్వులుం జాలరే?
 కోలంబో జసియించువేడినను వీ ♦ యో లాభ మోతండి? దు
 శ్శీలాగారము వారయావతము ని ♦ నీ మేటి సాటించునే? 42

సీ. సరక్రగ్రోక్థులు ♦ సక్కటక్కులు వింత
 సయగారములు బహు ♦ నాటకములు
 పిలుపిచ్చవిద్యలు ♦ వీరవన్నియలును
 బెలుచఁదసంబులు ♦ ప్రేలడములు
 షక్రభావంబులు ♦ వలకారిబాగులు
 వలసియొల్ల ములును ♦ వట్టిపసలు
 కేరడంబులు సాశ ♦ గింపులు కిల్చిమా
 క్రీడసంబులు నడ ♦ కించువగలు

గీ. బాసపోసనములు విడు ♦ బములు బ్రహ్మలు
 లేనిమచ్చిక లివిమాది ♦ యైస వివిధ
 దుర్గుణములపోవులు ♦ దోహమతులు
 వారకాంతలు దడవిస ♦ వచ్చుగీడు.

43

చ. విడు మిఁకనై సన్నిధియవి ♦ నేకము మామకబుద్ధిపరతి
 నడుపుము నీకుఁగావలసె ♦ నా హరికౌస్తుభమైనదెచ్చెదన్
 గడుసరియచ్చకూళపలు ♦ గాకుల వీడుము చేయిమిఁడుగా
 నడచినపూణకాముడవు ♦ నాయనుజనుడవ్విల్లు సేయబే?

44

తే. అక్క యీతి నయము వ్రీ ♦ యంబుగలుగ
 నానతిచ్చిన సద్బుద్ధి ♦ నాదరించె
 జాలదినములనుండియు ♦ ప్పులవడిన
 బసుగుగావున వాఁ డన్న ♦ పాసకాంక్ష.

45

సీ. రాజాలయమునకు ♦ రాకపోకలు సేయు

మాసి చదువులు ♦ మరలఁజదువు

నిన్నాళ్ల నెచ్చెలు ♦ లెనునైన దలవంచు

కులవధూరత్నంబు ♦ గున్మించు

నాచార్యజగము ప్రహేళికామానంధావించు

సర్వావిధికి నుప ♦ హారమిచ్చి

యచ్చించు కుతవవే ♦ లోగ తార్కికోడి

బసి నేడు దస్మించు ♦ రుఁబచ్చు

గీ. దండియగ్గమనీయంబు ♦ తానె యడుకు

నత్తికాభతతో సవ్వ ♦ నల్పసరశి

గ్రామకార్యంబు దీర్చు సం ♦ గడికివచ్చి

తేనెపూసికల్పి ధా ♦ త్రీసురుండు.

46

వ. అతఁడొక్కనాఁడు.

47

సీ. గోమేధిగోపలాం • కురమానితంబులు
 పువ్యరాగచ్ఛటా • పుంఖతములు
 వైడూర్యపగధాన • వణానీయంబులు
 హరినీలకీలనా • భ్యంచితములు
 కురువిగనసంకర్ప • గురుతనంబులు చతు
 ద్విపక్షపదిశ సమా • వేల్లితములు
 మహానీయతరహరి • సక్రశిపశితంబులు
 సకలుషస్థూలహా • క్తికయుతములు

గీ. పద్మరాగపకీరంభ • భాస్వరములు
 దాతవిమ్రమకృతసము • గ్గకభృతములు
 మాశృభూషలు సత్తికా • మండనములు
 నిజయువతిదాల్పుసౌముక్రల • న్నియుహరించి. 48

క. ఒకనాటిరాత్రి పడుపడు

కరుణ జెప్పక యిల్లునెడలి • గాథతరతమో

నికరమ తనదగుతోడుగ

నొకరుడు బేరడవితోవ • నూడనిబాడె.

49

సీ. పోకించు వృద్ధభూ • సురుడ డాతక్రితృదత్త

దర్శముదిగి కకుం జి • త్తంబుగలంగ

సత్తగా రిచ్చిన • హరిసుదర్శనపురబే

రుసకు ముత్తైదువ • వనటంబొందు

గొత్తగాజేయించు • కొన్నముక్కరకునై

యడలుదుర్వారయై • యాడుబిడ్డ

జామాత వెతలబొందు • వ్యామోహియై నవ

గ్రహకణవేష్టన • భ్రంశమునకు

గీ. నెంతదుర్బుధ్ధి యెంతదు • గ్రాభాంతి యహహా!
 సర్వధనమునునద్దురా • చారణీలు
 చూచముట్టుగ నిలువొచ్చి • యరికి చనుట
 యెఱుంగరో గాక య వేళ్ళ • యెఱుకగలదె? 50

ఉ. మోవఁ దరంబుగానిధన • మున్ బెనుమోపుగ వాఁ డదుర్బుధ్ధి
 త్రోవయుఁగాని వేరడవిఁ • దూఱిహుటాహుటి నొక్కరుండులోఁ
 జాపున కంగలించి పెలు • చం జనుచుండఁగ నొక్కనాటిసం
 ధ్యావసరంబునం దొకపు • రాంతిక ఘోరననాంతరస్థలిన్. 51

మ. కరుణాదూరులు చోరు లంధతనునా • కారున్ పరాధాన్యాత్రి
 త్వరితాంతఃకరణున్ దురాసదులు విశ్వద్రోహు లుద్బాహులై
 తెరు పొక్కుమక్రశ్రిఁ గమిక్ర తొమ్మగల సంఘీప్తాశుగ శ్రేణినే
 సిరి ధాత్రీసురసూనుఁ గారుక్రరవాన్లష్టాశులై యీసునన్. 52

క. కాయంబునఁ బెదపెదపలు
 గాయంబులుచేసెఁగాని • కిడువాఁడిమి మై
 నాయముఁ లమృతహీనురు
 నాయములు దాఁకవయ్యె • నాయురహ్రీమన్. 53

క. ఒక నెత్తురుబొట్టునకూ
 రక యసురులు వేపురొడియుఁ • గమమున దొంగల్
 బకనిభు లాపతితుని దోఁ
 చికిని రయంబజరఁ జనిరి • చెట్టు కొకరుండై. 54

క. కాఁపుకొడు కొక్కరుం డా
 కాపురుషుం దెచ్చె నింటి • కడ కనుకంపా
 టోపోద్దీపితబుద్ధిఁ ద
 దాపద్వినివారణక్రి • యాభిమఖుండై. 55

సీ. పితృపరిత్యాగవశిశికిల్బిషము వోవ
 నెత్తుకై నడి వేళ్ల నెత్తురొత్తి
 కూర్మ-ప్రాణముల మే ♦ లొ-లుపుచాడ్పున గంట్ల
 శాకినీకాండయు ♦ నశిసి చూచి
 సమయము గాదని ♦ శమనుమాతలఁ దోయి
 బాడ మైనాటుశ ♦ శ్రుములు పెరికి
 పతమాళినగుబొంది ♦ పడకుండుటకుఁ గిండ్రి
 పురులిచ్చుగతిఁ జాలఁబొత్తులునిచి
 గీ. వట్టికూడును వేసిన్లు ♦ పెట్టి యొట్టి
 గలుగునీడ్యంబులిప్పించి ♦ నలఁగిమ్మైన
 వెజ్జ నెనఁగించి యరయిండ్రి ♦ విప్పినుతుని
 కంటవల్లముకొని నైరి ♦ క్రిష్ణభండు.

56

క. నిరనిలనంచార్పణ

మరయిక సున్నహపూర ♦ మాయుస్థితి యా
 యిరుచేఱుగబులిరు చుద్దశఁ
 బొరయక నీవహ్నునగిరి ♦ భూసురుఁ డెనఁగెన్.

57

ఉ. తాన ప్రసంగమునీడిగిచి ♦ తస్సరణిఁ దనపెంపుపెద్దగాఁ

బూని వచించు నక్క-పట ♦ పూరుషు నిక్క-మ నన్తె నెమ్మడి
 జానపదాగ్రీగామి తన ♦ జాగియునాతియుఁ గూడి దేవుని
 గా నిజదేశికోత్తమునిఁగాఁ బరమాప్తునిఁగాఁ దలంచుచున్.

58

క. తలలోపల నాలుక పూ

నలఱో దారగబు పాలఁ ♦ జల్లిననీరుం
 బలె వెలియెఱుంగక మనసులు
 గలసి యభేదమునఁ గావు ♦ కడ నతఁ డుండెన్.

59

క. కల దాహూద్రవసలి శశి

కల దా సనఁ జాలు నొకవి • కారపుఁగోడల్

చలదాలోలకటాక్షాం

చలదామనిబద్ధతరుణ • జనఖండనయై.

60

ఉ. ఇంటికి నడ్డమాఁక యొకఁ యింతయులేక చరించువాని చే
సంటినఁగందుగెందఱుకు • లంగమునల గలవాని మిక్కిలిం

గంటికి నించువానిఁదెలి • కన్నులవానిఁసాళిబాఁపనిం

బంటది గోరుచారుచు • పంజరకీరముగా రమింపఁగన్

61

నీ. పలువికారంబులఁ • గలగల్పుఁజూపుల

రాకపోకల బయల్ • ప్రాఁకఁజేయుఁ

దమకంబు గమకంబు • ద్దత్తఁజంబునుహత్తి

మనసుసాఁగిపపజ్జఁ • జొనుపుఁగోర్కి

కుమరుపాలిండ్లపైఁ • గొంగుబాఱఁగఁ గొప్ప

వీడ నూరక నవ్వు • వెట్టిసవ్వు

నేరాలిపట్టి వి • ట్టెత్తి చెక్కిలినొవ్వుఁ

గఱచి వాఁ జేడ్చినఁ • గాగఁలించు

గీ. దండసకిమెడఁ బుంజాల • దండఁబెట్టుఁ

దిట్టు మెట్టెలు నిఁసవంచుఁ • దెగి కళాదు

వనిత చిన్నారిపోనన్నరి • వయసువాని

విప్రిసందనుఁ గన్నంతఁ వెకలియగుచు.

62

క. దుర్బలితాతనువిలసన

నిలఁజ్జస్వాత కాంత • నేరుపు మెఱయన్

జెల్కాటమాడు మోహము

లేలఁయి వర్తిల్లు నమ్ర • హీనురుతోడన్.

63

తే. దృష్టిపాతంబు నొడివి మై • దెరలఁబట్టు
 ఫాలపట్టిక గనుపట్టు • బాల చేల
 నితీయఁ దలఁగట్టి యొకమూల • నెఱగు నేల
 గ్రుడ్ల నీరుట్టఁబఱచిన • కొంగుమీఁద.

64

ఉ. తేఱెడుకన్నుదోయి వడ • దేఱెడు ముద్దుమొగంబు సారె గై
 వ్రాలెడు గొప్పకొప్పు వసి • వాడెడునన్నువకొను కాకలం
 దూలెడు లేతమేనునయి • తొట్టిలు నమ్మగ నాలి నాలి బా
 గాలఘువత్తనుం డరసి • యంగ జబాధితఁగాఁ దలంచుచున్.

65

క. యెవ్వనికి వలచెనొకొ? యీ

జవ్వని యని రవ్వమీఱు • సరసోక్తులు లే

నవ్వులు ముడిచినపువ్వుల

రువ్వులుఁదనయందె సమధి • రూఢములగుటన్.

66

మ. బభిరా? తేరకుఁదేరదక్కె నిటులీ • బంగారుకుండంచుఁ జం
 కలుదాటించుచుఁ గెంపుమోవి దొడుకంఁగా గుబ్బపాలిండ్లు వి
 ట్టలయంగా ముఖగంధపారణముసేఁ యుంగాఁ గటిసీమ ను
 త్పలపత్రాశిఘటింపఁగాఁ దివురుమిత్రద్రోహి మోహంధతన్.

67

సీ. తలపుండ్లు గడిగించి • తను బ్రతికించెగా

యడవిఁజోహాహతుం • డైనదెచ్చి

కన్నబిడ్డలకన్న • గారవంబునఁ జన

విచ్చెగా నిచ్చులు • నింటిలోన

గాసవాసక్లేశ • కశత్రుత్వ మడంచి

యనురక్తిఁ బెనిచెగా • యనుదినంబు

గురువుగా వేల్పుగాఁగూర్చుచుట్టంబుగా

భావించి కొలిచెగా • భక్తియు కి

గీ. నెవ్వఁ డా రెడ్డియింటికి ♦ నెడ్డుచాలఁ ,
జేయు గుడినుంఁడి గుడితాళ్ళ ♦ దీయకరణిఁ
గపటనటనా నటుఁడుత్రాటఁ ♦ గట్టుబోయ
కాయబామేయసాయకా ♦ ఘాతభీతి. 68

చ. కరఁగిసడెందముల్ విడుపు ♦ గానని కోర్కెలు పారవశ్యముక
బారసిననిట్టచూపులు గు ♦ ముక్కొనుముత్పులకాంకురావళుల్
చిరిఁగిససిగ్గులుం గలిగి ♦ చీకటివేకటిరేలఁ బాల వా
లిరి తలిరాకుఁబోడియు న ♦ శీకవిశిష్టుఁడు దుష్టచేష్టలక. 69

క. మతిఁబాపమనక ప్రిణ
చ్యుతికరమగుతెగువ కతఁడు ♦ చొరఁబడెనరకే
సతి కోదోషో మరణే
సతి కింభయమన్నచదువు ♦ చదువంబోలుక. 70

ఉ. లస్తమరేయిదాఁక పొల ♦ మారసి మారశిలీముఖాహతికిక
నిద్దురఁగాచి యున్నమగ ♦ నిక జగనీలిసిసాళిజంత య
ముద్రియ సేవసేయ దొక ♦ ముచ్చట యూడదు మూఁగబోలె నే
సుద్దియు లేకకనొగ్గిచి ♦ చూచుమనోగతిఁదోచుచెల్వునిక. 71

సీ. పొన్నకుపై తేనె ♦ సన్నచంద్రికమోవి
మాధుర్య మనక వే ♦ మాటుఁబొగడి
యామనిబుగిబుగ్గ ♦ లంగచంపకదామ
గంధంబనక పెక్కు ♦ గతులనెన్ని ,
పడనున్నపండ్లసం ♦ పద పెంపు పాలిండ్ల
బీరం బనక సారె ♦ సారెదలఁచి
తెలియ సభిచ్చాయ ♦ వలమానికచభర
ప్రకటనం బనక మా ♦ టికినిమెచ్చి

గీ, దినదినంబును గసికాటు • చెనకువలన
దప్పినీరని తమకంబు • దెప్పరంబు
బాప సమకట్టి జారుఁ డ • ప్పాటుఁ డసతి
నెత్తుకొనిపోవనిందందు • నెడరువేచె.

72

క. ఆతటిఁ దన్నగరిపతి

జాతరసాటించెఁ బశువి • సర మనితరసా

ధ్యాతతవాతామయని

ఘాతాహతిఁ దూల గాలి • గంగలకెల్లఁ.

73

సీ. గోర్వెచ్చచమురంటు • కొనిరి మస్తకమాల

జలక మాజిరి నిశా • మిలితవారి

కట్టిరి చిటుతచో • కమాలక్రొంబుట్టముల్

కాటుకదీర్చిరి • కన్నుంగవల

దిద్దిరి సిందూర • తిలకంబు బటువుగా

నక్కుఁగొప్పలవిరుల్ • గుక్కిరగ్ధి

నింబప్రవాళమా • ల్యంబులు వై చిరి

చిట్టిపొట్టిధరించి • రిట్టునట్టు

గీ. తరుణధావనధగధగ • ద్దశనమణుల

మాత్తుకొలిపిరి లేతవీ • డ్యమలడాలు

పర్వదినములఁ బావర • ప్రిమధలుదిత

నియమసంభావనారంభ • నిభృతబుద్ధి.

74

క. ఎడతనపుంగయినేతల

రడ్డులు నడచిరి పురస్స • రద్భార్యముగా

గుడ్డంబుచక్కి- గట్టం

బడ్డమహాశక్తి దివ్య • భవనంబునకుఁ.

75

వ. అమృతహోతృవం బజప్రథానంబగుటవిబుధసభయుంబోలియుమ
హాసురోదారంబును, తమోవికృతివిధేయంబగుట విధుబింబంబు
నుంబోలియుఁ దారావియోగముదితంబును, బహుళధ్వని పరీ
తంబగుట సత్కవిత్వంబునుబోలియు నసాధువర్ణనంబాధబంధు
రంబయ్యెనయ్యెడ.

76

సీ. అంభోధరముక్తింద ♦ నసియాడు నైరావ
తియుఁబోలె సిడివేలె ♦ దెఱవ యోర్తు
చెందమిక్రొలన రం ♦ జిల్లునంచయుఁబోలె
నిప్పుటేటఁ జరించె ♦ నెలతయోర్తు
తొలునంజయండవ ♦ ర్తిలునంచయును బోలె
నీఁగెబందిరిగుండ ♦ మింతియోర్తు
జలనీలిపై నెక్కు ♦ కలువమొగ్గయుఁబోలె
ననఁటాకునర్తించె ♦ నతివయోర్తు
గీ. కాంతయొక్కర్తు మూఁపునఁ ♦ గండలిచ్చె
మారుగాలిచ్చె నొకసుధా ♦ మధువాణి
లలనయొక్కర్తు నోరితా ♦ శంబులిచ్చె
శక్తిజాతరసద్భక్తి ♦ శక్తులెనఁగ.

77

క. బత్తులు నునువాకత్తుల
మొత్తిరి పశుసమజముండ ♦ ములు చండములొ
నెత్తురుధారలు ఘోరవి
పత్తిమిరనవారుణప్రీ ♦ భలు ప్రబలంగన్.

78,

తే. పెలుచఁ గలుచొక్కు చెలువల ♦ తలకునెక్కఁ
దోన దిక్కులతలకెక్కఁ ♦ దొడఁగెడమము
చేవిగుడిలోన నొక్కొక్క ♦ దివియ దోఁపఁ.
దోన నొక్కొక్కచుక్కయుఁ ♦ దోఁచె మింట.

79

క. ఎడరగుట దెలిసి పాటుం

బొడువఁడు గొనిచనియె మాటు • భూమికి నట సం

దశి బొమ్మఁడు పెండ్లాడెడు

వడుపునఁ గనుగాఁపుఁబూప • వయసుమిటారిక.

80

తే. కాఁపుఁగోడలు కంచంత • కాఁపురంబుఁ

బాలవంటికులంబుఁ గా • డప్పటిచి యుటికె

మగని నటువెట్టి రెండవ • మగనివెంట

నువీదలకు బుద్ధిపెడతల • నుండుఁగాదె?.

81

ఉ. ఆకుమటుంగుపిందె యయి • యంతిపురంబునుబోలె నున్నరా

కాకుముదస్మియాస్య భయ • గాఢతరత్వర నేగుఁగాని లో

నాఁకలి దప్పియుర్వరిక • రార్తియు నెన్నను మనఃప్రకృతి

లాసలతప్తచి త్తలకుఁబ్రక్షయమె? తక్కిననొప్పులెవ్వయున్. 82

సీ కఠినకఠీర వా • త్తతనఖిక్షితజర

త్కరిశిరస్సుకిశా • ర్గరిలతలము.

లాశాంతజంతుకం • తాస్యగువ్యాఘ్ర

ముఖగుహాభాంకార • ముఖరితంబు

లశ్వవిషద్యిషా • శాగ్నిగిహవహ

త్ప్రేస్తరప్రసవసౌ • రభమయంబు

లజ్జాతరవికర • వ్యాపారభూరుహ

చ్చాయానపాయాతి • తైత్యఖినులు

గీ. గహనఘంటాపథంబులు • గడచి నడచి

యొక్కపక్కణ మీక్షించి • యూఱిడిల్లి

యవరనర్ణస్నుషయు బ్రాహ్మ • శాధముండు

బోయకులమునఁ గలసిరి • పోలుపుదక్కి.

83

జే. ఎన్ని జన్మలు లేనియు • జన్మపిదపఁ
గాని పాపింపరానిధ • రానిలింప
జాతి గడలోన నప్పాప • జాతి తో జరిగి
కల్లు పెల్లని వేటాడు • గరునునొరసె.

84

క. స్వభూతినిలసారభ
మాభూచింపఁగ మదాకు • లాభేటరతిఁ
వ్యాభూదికథయదాటవి
శీఘ్రగతిఁ మెలఁగు ననతి • చెలువుఁడుఁదానుఁ.

85

మ. గతి మధ్య స్తన కుంతల స్తబక వీ • యా గర్వదుర్వార యీ
నతిచేమానమె యూనమయ్యెనిక నిఁసార్సంబుప్రాణంబు దా
ల్చుతగుల్ గాదనిరోసి యూవుపలివా • లుందూపుఁగొ, ముట్ట కా
పాతియకాబర్హి మృగేంద్ర కుంభిచమరీ • యూధంబు నేణంబులుఁ.

నీ. జఘకులువారలె • స్సగదంచివెదురువి

య్యమును బువ్వలవలె • నలఁతిలోవి
వార్చి డించినకొత్త • వంటకంబతిమాత్ర
ధౌతశరావసా • త్తమునఁజాల
వడ్డించి పలువన్నె • వన్యామిషంబులు
చుట్టువాఁఁగనుంచి • చొక్కటముగఁ
గాఁచినగురునెయ్యి • చేచాఁచఁజాలినం
తయుఁగుమత్తించి త • త్తకృపూర

గీ. మొకయలాబుశలాటుఖం • షోదరమునఁ
బూన్చి యటుడించి తానును • బొత్తుగలసి,
సామిదప్తాన్నకబళముల్ • సామి కొనఁగు
నగుచుఁ జవులెచ్చరించుచు • నిగురుఁబోడి

87

శా. కాఁపుంగైంకురాకుఁబోడి పరలో • కబంతపాపింపుడున్
వ్యాపాదంబుననాతఁ డొండుగడ రూ • పాజీవరాజాననం
దాపింపచ్చదగుచ్చనచ్చవి మదాం • ధన్ బంధురశోణి వీ
ణాపాణింపమపాణి నొక్కస్థవక • న్యం గూడి క్రీడింపగన్. 88

వ. అపవిత్రంబగుపుత్రలాభంబు దత్కశత్రుంబునందు సంభవించె.
నిట్లానష్టపూర్వద్విజన్ముడు కష్టమార్గంబున నెలసి నెలఁతయుం
దానుచు బ్రాలుమాలి మృణాళనాళపేశలంబగు ఫణాధరపరివృథ
ఫణాఫలకతలిమతలంబున నంటసిలంబడ నెడనెడఁబెక్కుపాత
కంబులుపాఱించుచు వర్తించివర్తించి యొక్కునాఁ డొక్కరుండు
నుం గుర్కురకుమారయుగళంబుఁ గుసితశరభనిభంబగుదాని గళ
గళాయమాన గళనిగళనియమితంబుగఁ గేలఁగీలించి యెంటిపా
టున వేటపైఁగలతిపుట నూటాడుచు సమీపాటవీమధ్యంబుఁ
జొచ్చి యాస్ఫటించి పిక్కచెదరక దిక్కులుపరిభ్రమించి యద
భ్రమదవిభ్రమ భూయిష్టంబులగు మృగంబులం దెగఁజూచి
యేచి కన్నిచ్చకువచ్చు పెక్కునంజుడులు చేవడించక కావడించి
పొద్దస్తమించునంతకు నిజనిశాంతంబునకుం బట తెంచునప్పడు.

మాలినీ. కుపితశమనచక్షుః • కూరదుర్వారకీలా

స్థపుటితమగువహ్నిఁ • దద్దివాక్తియిల్ మృ

గ్ని పడియె మధుసాన • క్షీ బజాయూతనూజా

తపరిజనయుతంబై • దైవదుర్భావదృష్టి. 90

చ. తనగృహ మిట్లపత్యవశు • దారధనాదులతోడ మృగ్గఁగాఁ
గని వెఱఁగంది కందికను • గ్రింతల ముంతలఁబోసెన్లుబో
రనఁగడుబాష్పపూరములుఁగ్రిమ్మగఁ నేడ్చుచుమూర్ఛవోయియ
ల్లనఁ దెలిసెన్ వినిందితకు • లవ్యవహర్త మనోబలంబునన్. 91

క. ఇలఁజదికిలఁబడి పలుమఱుఁ

దలదోర్చుచు వికృతమగువ ♦ దనమున లాలా

జలములు తీఁగెలుసాఁగఁగఁ

బలుకు నతండాలిగుఱిచి ♦ పరిచితరక్తిన్.

92

ఉ. ఎల్లరునెల్లచోధనము ♦ లిచ్చి మృగాక్షులఁగొండుగాని యో
పల్లవపాణి! యేఁ బరమ ♦ పావనవంశమునిల్చి కొంటి నీ
నల్లనిరూపు నిక్కమని ♦ నమ్మి ధృవంబదిగాక నేడు వి
ద్యుల్లతికాధికాభినయ ♦ ధూర్వహమాటయెఱుంగనింతయున్.

ఉ. సన్నపురి బృహత్ గలుగు ♦ చన్నులఁబయ్యెదకొంగువాలఁగాఁ
గిన్నెరవీణెమోపి శ్రుతి ♦ గీల్కొన సారెలు చక్కనొత్తియు
ద్యన్నఖరప్రభాణములఁ ♦ దంతులు మీటుచు నాలపించునీ
తిన్ననియెఱ్ఱు నాచెవులఁ ♦ దేనియలొల్కుచవులదలంచెదన్.

ఉ. ఈకడజాతినాతికి హి ♦ హీ! మహిదేవుఁడుచిక్కెనంచు సన్
రాకకుఁ బోకకున్ జనపఁరంపర కెంపగుచూడ్కిఁ జూచి యం
బూకృతమాచరించుటకు ♦ బుద్ధిదలంక కలంకముక్తచం
ద్రాకృతిఁబొల్చునీమృఖమునం ♦ దవృతస్థితిఁగాంచిమించుటన్.

ఉ. పుత్రులు లేరె? యెవ్వరికి ♦ భూమి మదస్వయవర్ధనుల్ భవ
త్పత్రులవంటివారు మును ♦ పుట్టరుగాక తదాస్యకాంతి, త
ద్దాత్రవివృద్ధి, తద్భుజయు ♦ గస్ఫురణంబు, తదుక్తిలక్ష్మి, త
న్నేత్రనిరోజపత్రభృ ♦ ణీయత, చూపఱఁజొక్కఁజేయవే?

క. అని తన యాలిని దనయా

లినిగని మఱికాని కుడువవ ♦ లెఁ గూడు జలం

బునుద్రావవలె ననుచునన

శనమున నతఁడేగఁజొచ్చె ♦ జనరహితమహిన్.

97

క. కాఁగలపుష్కడు దుఃఖపు

వేఁగు వహించుటనెపోలె ♦ విషమాటవిలోఁ

దూఁగుచుఁదూలుచు నీరము

లీఁగుచుఁ దలవాంచి యురక ♦ యేగుచునుండెన్.

98

తే. నీచమగుమేను పాటంగ ♦ నై చుకరణిఁ

బడి సరోరుహనేత్రున ♦ పారకరుణ

నధమలోకంబువిడిచి య ♦ య్యమరపథముఁ

జూచుటకుఁబోలె దనుతానె ♦ లేచు నతఁడు.

99

ప. ఇల్లునుద్దిష్టప్రయోజనంజై బహుయోజనంబులు నిర్భోజనుండు
నిరంబుభజనుండునై యాకుజనుండు పెక్కుదినంబు లాకాంతమ
హాగహనవిహరఁజుండై యచ్చోట నిశాటపతివక్షాకవాటపుటవి
ఘటనపటుచటులనఖరముఖరత్నాభరణాయమాన త్రిభువన భ
రఁజుండగు నృసింహుం డుపసంహృత నై కుంఠనగరనివాసుండై
విజయంచేసియుండు నప్పుణ్యప్రదేశంబుం బ్రవేశించి. 100

ఉ. చేరువచేరునై కడుఁబ ♦ చేళిమఁచై తనుడాయుపూర్వసం

స్కారతపఃఫలంబున భ ♦ జన్మప్రసాదలినాశకృత్సృకం

తీరవదేవనిత్యసద ♦ నీకృతసంగమతీర్థరాజవా

ధారల నాడి తత్పరమధామపతిఁ బలుమాఱుఁ జూచుచున్. 101

సీ. ఒకయింత తెప్పవే ♦ యక చూచుఁ బెటవారిఁ

దలగొట్టుకొనిదుఃఖు ♦ జలనిమునుఁగు

బిలములేజవుమంచుఁ ♦ బృథ్వివీరో జొరఁబాఱు

సమధికస్తంభోద్భృ ♦ వము గమించుఁ

దిరియువాడును బోలె ♦ దెసలకుఁ జెయిచాఁచుఁ

దొరఁగు నస్రాంబునిఁ ♦ దొప్పదోగు

హా! పోయితే! యని ధ్వజము భార్యగుణించి
 బహువిధానక్తి వి • బ్రాంతిబాంధుఁ
 గీ. జేరఁగారానిదర్శన • స్థితి వహించు
 బాడబస్సూర్తి లోఁగొన్న • పగిదినుండు
 దానవారాతి కాఁబూని • తదవతార
 దశకమును మున్నె తాల్పె నాధరణిసురుఁడు. 102

క. ఉడుగనిపస్త్రులఁ జెవులను
 గడియలుపడ మేను వడఁకఁ • గాలము గడవం
 బడమిఁ బుడమివేలుపు వడి
 చెడి పుడమింబడియె విగత • జీవుఁడుసయ్యె. 103

ఉ. ఈవిధమైనయయ్యధముఁహీనపుమే నపుడెక్కెఁ గాక ఘూ
 కావలిదావకీలగు • నల్కలుముంగల మొల్కలెత్త దం
 తావళజాలనీలమగు • దండధరానుచరాగ్రణీబలం
 బావలదోవలఁచి వెనఁకూతనపుందనువాఁగి రేగఁగఁ. 104

నీ. లలనాధరోష్ఠలా • లాజలాన్వితముగఁ
 గోలెమద్యముపేరి • కులమునెల్ల
 వావివర్తనలతా • వావంత దలఁపక
 కన్నిచ్చవడ రేఁచెఁ • గామవికృతి
 జనులు పుష్పగఁ దిట్ట • సడికోర్చి యాజ్ఞించె
 బశ్యతోహరవృత్తి • బసిఁడిప్రోగు
 కన్నపెట్టియుఁ ద్రోవ • గాచికొట్టియుఁజంపె
 లెక్కకుమిగులుభూ • లేఖవరుల

గీ. మఱియు నీరీతికూరుల • మైతివడసె
 నితరపాతకములుచేసె • నన్నియేని

వీనిఁబాదువుఁడు కట్టుఁడు • వ్రేయుఁడనుచు
జమునిదూతలు బాధింప • జడిసి యతఁడు. 105

క. ఆశోశంబానరించె ది

శాక్రామన్నాదముగ వి • శంకటగతి నూ
త్నక్రమమగు నామొలవిని
సక్రోధాక్రమణనిపుణ • సంభ్రమ మడరణ్. 106

మ. అమరద్రోహివిరోధి ము న్నచ్చట ర • ధూర్ధంబుగానిడ్డచ
క్రము విక్రాంతివహించి భాస్కరసహ • స్రక్రూరమైవచ్చి య
య్యమదూతావళి హావళిందెరల వి • ప్రాధీనబంధపితా
నము ఖండించె నఖండితారసిఖన • న్నాహంబు దిగ్రాహిగణ్.

క. శీకులును గాందిశీకులు

నై కాలానుగుణు గునుక • నపుడరుదెంచెన్
శ్రీకాముకపారిషదా
నీకములు సుదర్శనాది • నీరజములతోన్. 108

క. అరుదెంచి జముపురికిఁ జను

తెరువున మరలించి తెల్ల • దీవితెరువునన్
హరిభృత్యులు నడపించిరి
గరుడాంచితయానమున ని • గమశరాత్రిభ్యున్. 109

నీ. ఉత్తాలఫణిభగ్గ • రుత్తాలవృంతాని
లాశాంతఘ్నరాంబు • వయ్యె మేను
ప్రత్యగముక్తాత • పత్రీభవచ్ఛేష
వారితాతపమయ్యె • జారుమాళి
సూత్రవతీశదో • ర్వేత్రిదత్తావకా
శామరంబయ్యె గ • టాక్షవిహృతి

భృగు భరద్వాజ ప్ర • భృతికృతస్వస్త్వివా
గ్భరముఖరములయ్యెఁ • బార్శ్వతలము

గీ. లరుణకిణసహసాభి • మభిగంబు
నగువిమానంబు పై నెక్కి • నిగమశరత్త
తీండ్రెఁబుండ్రెఁక్షుకోదండు • తండ్రెఁబోలి
పరమధామంబునకుఁబోవు • పథమునందు. 110

సీ. ఆజానుదీర్ఘంబు • లైహరినక్షణిమయ
స్తంభంబులకుఁ గుల • స్వామిలగుచు
దివ్యగంధముల ను • ద్రేకించి విద్యుదం
కురరేఖలకు జోడు • కోడె లగుచు
దలచుట్టుఁదిరిగిరాఁ • గలిగి పాండురపద
పత్రంబులకుఁ బ్రౌఢ • బంధులగుచు
సకలంబు వెలిఁగింపఁ • జాలి బాలార్కచిం
బములకు ననుబింబ • పజ్జులగుచు

గీ. నాల్గుచేతులు గాంచన • నలినమాలి
కలు వెడఁదకన్ను లాస్యప్ర • భలు చెలంగ
గుముదుఁడనుపేరఁ బరమేశుఁ • గొలిచినిలిచి
యన్నవాఁ డాతఁ డిప్పుడు • నోమునీంద్రీ! 111

తే. పుండరీకుండు శంఖక • ర్దుండు వామ
నుండు కుముదాక్షుండుగు విజ • యుండు జయుండు
సర్పనేత్రుడు ననుపార్శ్వ • చరులలోన
హరికిఁగుముదుండు మానసీ • యత వహించు. 112

క. అమృతమయమూర్తి బుధహిత
విమలవిభోద్భాసి మస్మృణ • విలసనశుభల

- క్షుత్రమహి శవక్షుండు విధుండట
కుముదానందప్రదాన • కుశలుండు గాండీ. 113
- శా. ఏవంభూతమహాప్రభావనిధి లో • కేశుం జితక్షేశు మం
దావిర్భావహస్తైకమాత్రదళితో • ద్యువేత్తగర్వాంధకా
రావేశుఁ నరకేసరిఁ గొలిచి ని • య్యప్రీతి నున్నారు వా
ద్దేవీవల్లభ ముఖ్యనిర్జయలు త • స్తే తానిరాజంబునఁ. 114
- క. ఆనెలపున స్థనిశల
వీనులకుందోచు నేచి • వినినందన! వై
మాంకనాయకకృతఘం
టానాదము నృహరివిగుపు • నగవుంబోలెఁ. 115
- క. ఆక్షేత్రంబున స్పహాకి
దక్షిణదిశ నే వసించు • తత్పరిమతి నీ
యక్షులతో నీప్రేమధా.
ధ్యక్షులతో నీసగేశ్వ • రాత్మజతోడఁ. 116
- క. మాతృవధము, పితృవధమును,
భ్రాతృవధము, గురువధంబు, • ప్రకటించియు నో
ధాత్విసుత! యలిగి సురపుర
నేతృతఁ దెలిపొందు నెట్టి • నీచుండు నచటఁ. 117
- క. కాపున సరులకుం దత్తి
తానివాసమొనర్ప నైహి • కాముష్మేకము
చేవలతులగుచుండలకొను
నాపుడు నామృదుగుఱించి • నారదుండనియెఁ 118
- క. దేవ! భవత్కృప సరమ్మగ
దేవమహాక్షేత్రమమహి • దెలిసితి నసక్త

దౌభవము పృమోదమేదుర

భావము కైకొనియెఁ జనియె • భ్రమమౌదమమున్. 119

క. దైవము తీగము జ్ఞేత్రము

నావాచందములు గుహలు • నడిగిస మీరల్

భావించి తెలుపుత త్వము

నావీనులఁ జొనపు మనుపు • సనుబుర్మవైకి! 120

తే. అనుడు నుడురాజమకుటుఁ డి • స్త్రీను సృసింహ

తీగమునకు భిదేళిమ • దిక్కునందు

సిద్ధమాచవనితుతపి • సిద్ధి వెలయు

నాద్యమై ఘరత్రీరామ • హాసవంతి. 121

తే. తీగసాగ్ధావతంస మ • తీగ మభిమ

తాగదశీలఁ జంద్రభా • గాఖ్య నందు

నందుఁ దపమాచరించి ము • స్నందె నిందుఁ

డమరతతిలోన రుంద్రాఘో • గాతిశయము. 122

ఉ. తైత్తిరు ల్గంగొంబందగు • దానికి యోజనమాత్రభూఫలి

దీగపదాస్పదం బఖిల • దివ్యనుతివ్యవహారయోగ్య మి

ప్రార్థనమృగనక్షమము • నై తమమున్ విరియించుఁ బాతకా

నర్థము పొండరికమను • సర్థము దూషితరోషభూషణా! 123

శా. నక్షత్రంబులకున్ క్షపానిపతికి • నాకున్ ద్రియామాచరా

ధ్యక్ష నేపికి భానుపుత్రకి • మరుత్కల్లోలినీవేణికి

బక్షి శ్రేణికి బక్షివల్లభునకు • భాసిల్లు దానన్ సమ

స్తజ్జేత్రంబులలో ననూనమగు నే • తజ్జేత్రమిక్షింఘగన్.

క. “ఇదమిత్త”మన్త్రని యేనును

మది మితిసేయంగ నేర • మానీశ్వర ! త

ద్విదితప్రభావ మోషిన

విభమున వినిపింతు నీకు • విను దృఢబుద్ధి.

125

తే. జమునిచెలియలు నిర్జర • శై వలినియు

బెరసి మెఱసిన నడుచక్కిర • జేరుగుచ్చి

ఋషులు తెల్పినతీర్థము • లెల్లఁబొండ

రీకపోడశకళఁ బోల • లేక జడియు.

126

సీ. పాతకవాతభూ • జాతజాతానలం

బాశితాభీష్టచా • కావనరము

విషసిరాట్పర్యంక • విహరణస్థానంబు

నిఖిలపుణ్యక్షేత్ర • ముఖముకురము

నమదస్త్రదాదినా • నామరున్నాథంబు

వర్ణితాఖిలపుణ్య • వై జననము

జైత్యభిన్నగరయా • త్రావరస్థానంబు

వాజ్ఞానసామేయ • నై భవంబు

ఆ. వె. వంకు వామనేవ • వాల్మీకి వరతంతు

గర్గ గానిపుత్ర • శౌత మాత్రి

జహ్ను జామదగ్ని • జాబాలి జైమిని

ప్రియకరంబుపొండ • రీకమనఘ!.

127

మహాస్యగర్

కనన్గొడ్డాలు బిడ్డ • గగనకుసుమము • గల్గినీ రాయమాటల్

విననీ ముక్తుండు వెండిన్ • విపులబొడమనీ • వింటివా? పాండురంగా

వనిఁ బానఁపున్యజన్యవ్యవహృతిఁ గన వే • వంకదుష్పంకశంకల్

వనరాశింజూచ్చునేదై • వడివడియుడఁగున్ • వారిజభూణనూతీ!.

తే. క్షితిఁ గురుక్షేత్రముఖమహా • క్షేత్రతలము

లందుఁ జేయననశ్వరం • బగుచు నిగుడు

దురితతతి గిట్టి నిజశక్తిఁ ♦ దునుముఁగాన
మేటియాక్షేత్రమొకపరి ♦ పాటిగాదు.

129

క. దాన స్నాన నిధన వాః

పానాదులఁ జేయనెట్టి ♦ ఫలములు పెఱచో
నొనవి సకలముఁజేకులు

మానవులకు నందు నిమిష ♦ మాత్రమునందు.

130

శా. భర్తృప్తేయము బ్రహ్మహత్యయు సురాపానం బగమ్యారహః
కర్తృబుగ్ గృహదాహ ధేనువధ వాః క్షార్పిష్యముల్ మున్నుగా
దుర్భాగుల్పవరించుదుష్కృతతతుల్ ♦ దూలున్ మృగేంద్రధ్వనిన్
మార్కోత్తముల్ వడులేటిమూఁకలనఁ దఁన్నామంబువాక్రుచ్చిన్.
సీ. ఉరసిజాదృతవీణ ♦ సరసిజాసనురాణి

పూర్వకోటిగ మహా ♦ దృృతచరిత్ర

గజవైరివాహదు ♦ గ్గాదేవి పశ్చిమ

కోటిగ లస్తక ♦ క్రోడసీమ

భువననాయకి గాఁగఁ ♦ బొగఁదొంది యోజనా

ర్థము విస్తృతియుఁదద ♦ ర్థంబునిడుపు

గలిగిన తక్షేత్ర ♦ కారుక్రంబుధరించి

జగదేకధన్వి శ్రీ ♦ శార్ఙ్గపాణి

గీ. తీర్థశరములు దొడివి యు ♦ దీర్ఘకలుష

విషమలక్ష్యపరంపరల్ ♦ విఱుఁగసేయుఁ

గాన నదియ శరణ్యమై ♦ దీనుమిగులు

నై హికాముష్మికాకాంక్షు ♦ లగునరులకు.

132

తే. ఆత్మనామవసచ్చతు ♦ రక్షరముల

యందుఁ బురుషార్థములు నాల్గు ♦ ననఁగి పెనఁగి

తలలుముదిరినదురితదం ♦ తావళములఁ

టొండకంబు హరిలీలఁ ♦ జెండివైచు.

133

శా. ఆక్షేత్రంబుననుండు నట్టనడుమన్ ♦ యక్షాక్షకేళీ రతుం
డక్షోభ్యుం డజరుం డనాదినిధనుం ♦ డక్షామరక్షామయుం
డీక్షామాత్రకృతాఖిలుండు నవళ ♦ క్షీశుండు కృష్ణుండు పృ
త్యక్షంబై యనుడున్ మరున్ముని యుమాపాణేశుతో నట్లనున్.

శ. అద్భుతమయ్యెను నిఖిలజ

గద్భరితుండు యోగిహృదయ ♦ గమ్యుం డచో

నుద్భవమొందుట కీకథ

సద్భద్రా! నొడువు సుప్ర ♦ సన్నత సనుడున్.

135

ఉ. ఆ పురవైరి పల్కుఁ గలహాళిఁ గుశేశయపాత్ర! విన్ను మున్
ద్వాపరముజ్జగిల్లుతఱి ♦ దాంతుండు శాంతుండు హృద్విపక్ష శి
క్షాపటుశక్తి విష్ణుపద ♦ సంభృతభక్తియునై జనించె ని
ష్పాపుండు పుండరీకుండనుఁ బ్రాప్తానుఁడొక్కరుఁ డక్కజంబుగన్.

నీ. పాతకంబులఁ బంచ ♦ బంగాళముగఁజేయుఁ

గనుగొన్నమాత్ర మో ♦ క్షంబునొనఁగు

మాన్యున్లు పుష్కరం ♦ బునకు నలక్రస్థ పం

పకు నిది యనఁదగుఁ ♦ బ్రకటమహిమ

బిందుసరఃప్రసృతి ♦ బింబమై హ్వీ స్వ

గద్వాపరమునకంటె ♦ గరముమేటి

యగుఁడందభాగ మ ♦ హాపుష్కరిణితటం

బునఁ జూత ఖడ్జుర ♦ పనస జంబు

గీ. కాంచనయుతంబు సృత్యచ్ఛి ♦ ఖండికూజ

దిష్టపరపుష్ట గాయద ♦ శీంద్రజుష్ట

మలనకర్హార పవన న ♦ మౌగదళము
నై న యాశ్రమమరించి ♦ యందునతఁడు.

137

నీ. నిండుమనంబున ♦ నుండు నారాయణుం
జెఱిగించెనో నీట ♦ వజ్రలున్నునికి
నొసలిలోపలిచక్కి ♦ నెసఁగు చంద్రుఁడుదిద్దె
నో మింటనేలెడు ♦ దీమనంబు
మూలాలవాల స్థలీ ♦ లేలిహాసంబు
గొలిపెనో పవనంబు ♦ గ్రోలునేర్పు
కమలంబు లిరుమూఁడు ♦ గజపెనో సూర్యావ
లోకనంబునకాత్మ ♦ లోఁగను ధృతి

గీ. యనఁగఁ దత్తత్త్రియలయందు ♦ నలఁత లేక
భూరికై వల్యసామ్రాజ్య ♦ భోగ కాంక్ష
బాధనిష్టాచర క్తిఁ ద ♦ పంబొనర్చు
కుదిసి ముల్లకములును గ ♦ గ్రోలుపడఁగ.

138

గీ. భక్తిసంయుక్తియను పోఁతి ♦ పాల నొయ్యఁ
జెట్టుకట్టుచు మునిశాఖ ♦ నిట్టచూప
నిజమనోమార్గసంపన ♦ న్నిలవర్ణ
కైతవంబున లోఁ జేగ ♦ గలయ నూరె.

139

గీ. పుండరీకాఖ్యుడగుటనో ♦ పుండరీక
నేతభృంగంబు తనలోన ♦ నెలవుకొనఁగ
క్షితిసురేంద్రుఁడు తపమిట్లు ♦ చేయుచున్న
కాలమున నేగె ధర విష్ణుఁ ♦ గనుగొనంగ.

140

గీ. డెందమునఁబుట్టునలఁత ము ♦ కుందువలనఁ
దీర్పనూహించి చనుమహీ ♦ జేవికొనఁగె

గలశపాథోనిధానంబుఁ ♦ గన్నుఁగవల
తెలివి బలితంపునమృతవ ♦ ర్తియునుబోలె.

141

నీ. నీరజోదరయోగ ♦ నిదావరణసీమ

చతురంబు సితసామ ♦ జ పృథునకు

పానలుబ్ధాబ్జపృ ♦ పాకల్పనము నూతి

కానికేతనము పు ♦ మ్మరసదనకుఁ

గామధుకస్పంధాన ♦ సీమధ్యజేశంబు

రసపతీ దేవతా ♦ వినరమునకు

గోత్రభిల్లోకచ ♦ కోరదృగ్గోత్రంబు

మందురాస్థాన మ ♦ మర్త్యహాళి

గీ. కాయమానంబు బలిగృహం ♦ గణపనుధకు

సకలవాహినులకు జనాం ♦ తికపదంబు

సారలోహారరము భూధృ ♦ వైరిబద్ధ

బుద్ధిజౌరజాంచియున్న దం ♦ భోళికబ్ధి

142

చ. అమితవిశాచభర్త త్రిపు ♦ రాంతకుఁ డొందిన రాజశేఖర
త్వముఁ బెనుగొల్లఁ డచ్యుతుఁడుదాలుచు శ్రీపతిభావమున్ మరు
త్కమనులు కూటిపేదలటు ♦ గాక సదా యవృతాన్నభోజితా
కృమము సుధాస్థిపుణ్యమునఁ ♦ గల్గినవంచు నులించులోకముల్.

ఉ. ధేను గ జాశ్వరత్న సుద ♦ తీ ప్రముఖాఖిలవస్తుకోటి వై
మానికభర్త మున్గొనియు ♦ మచ్చరమారఁ బయోధిలోతుగై
కొననెనకొల్పెనో బలుమొ ♦ గుళ్ళ విప్లుప్తకరీషపిండరే
ఖానిభవృత్తి న తైఱఁగూ ♦ గా కలనీ రవిద్రావ నేటికిఁ. 144

శా అంతరక్రిగ్నదిగంతదంతికటని ♦ ర్యద్దానధారార్ధురా
కాంతంబుల్ నిజవేగభగ్నవపురుగ్గి ♦ గాహముల్ మేఘుఘో

పాంతేవాసివిశంకటధ్వనులు నా • గావాసగాహుల్ పయ
స్సంతానంబులు గామిలుపాలకడలి • జాగత్ప్రచారంబులై.
శా. మాణిక్యంబులు మున్నగానిగుడుభ్రా • మృగస్థంగసత్వంబు ల
క్షీణశ్రీఁగెరలక జలద్విపకర • చిహ్నప్రవాళదుర్ము
శ్రేణిం గర్వముడిగి యతార్వదవసం • శీర్ణంబుకానన
క్షోణుల్ వోలె నలిర్చు నిచ్చలు సుధా • కూపారపారస్థలుల్. 146
క. తరుణప్రవాళశోణో

దరతలమై శంఖచక్ర • ధరమై వరపు
మృరపుష్కలమై హరికర
సరసీదుహ మనఁగఁ గలశ • జలనిధి చెలఁగున్. 147

తే. నూత్నవీచుల సముపాధ • రత్నపుష్ప
నికరనిబిసమగునీరు • నించి తెచ్చి
యభివేలాసమాభ్యాగ • తాతురాచ
లాఙ్గలకు న్నిక బాదార్ప్య • మాచరించు. 148

తే. వార్ధి నావ ర్తగర్తప్ర • వర్తలగుచు
నుదరరత్నాంశువులు గ్రమ్ము • త్రిదశు లమర
తరులు నటకంగఁ దన్మాత్ర • తలము లమృత
నేకమున వెండి చిగిరించు • చిగురులనఁగ. 149

ప. ఇట్లగణితగుణాభిరామంబగు సమీక్షనధామంబు సంగ్రామభీరుం
డునుం బోలె బెనువాలుగంటులం గనుపట్టి కుశలభటవిముక్తం
బగు విశిఖంబునుంబోలె నెల్లకందువులనుమీటి పాటలస్ఫురితంబై
జరతవిలోచనంబునుంబోలె నీరుపాపలం బొదువుటగలిగి పేదవడి
నపుడమివేలుపుంబోలె బలియింటివాకిటనడంగి వీరభద్రగదా
విదారితంబగు పూషార్కవదనగహ్వరంబునుంబోలె బలువరుస
విగి డెరల నొరలి మతంగకులకన్యకయుంబోలె బలుకందగు

నిలుకడ దాల్చి విభావశీవిరామసమయంబునుంబోలె వెల్లడీవియ
 లమించుటకు గుఱియై మఱియు నొక్కొక్కచోటఁ గుముదో
 దర విశదంబులు నొక్కొక్కయెడ సీలోత్పలమాలికామేచకం
 బులు నొక్కొక్కకడ శుకచంచూపుటపాటలంబులు నొక్కొక్క
 చక్కె శుక్తిశబరోదరంబులు సరుచోపల పట్టంబులం బొట్ట
 వెంచుచు నిట్టలంబుగ మిట్టించు వేలానిలసముద్భూతనూతనశీకర
 నికరంబులవలన నలినభవాండంబునకుఁ గర్పూరకరండభావంబు
 నుత్పాదించుచు నుత్తాలకాలస్కంధపలాశ కులాసితద్యుతికూలం
 కషంబులగు బాలశై వాలనల్లీ మతల్లికల నల్లిబిల్లిగొనునల్లాలపృ
 వాళ శాఖాశిఖిలవలన నుదవానక్లేశంబున నుడ్డుకుడిచి వెలుపటి
 కిం బుటమెగయుచు నుద్దామధూమఘోరణీవ్యాజంబునం దలలు
 వీడ నీడాడంబొడచూపు నిబిడబుడబానలకీలాకలాపంబులశంక
 నంకురితంబు సేయుచు సలికరటి చటులతరరదనశిఖరవిఘటిత
 గర్భగిరిగై రికసంక్రమణారుణంబులగుమృదుసముదితతరంగ కిశో
 రంబులచేతఁ బిహితావకాశంబై లక్ష్మీనారాయణశరీరారూఢవి
 సృమరఘుస్పృణ రజోరంశితంబును తదీయవిలుంతనావిర్భూతప్రీ
 డాపీడనంబునగుతలిమతలంబువిలసనంబు వశీకరించుచు సాత్వి
 కుఁగ్రియ విధువిద్యంభణముదితంబును, బంటకారుపగిదిం బ్రసన్న
 శరీరంబును, సత్యలోకంబు నాకృతిం గమలభూయిష్ఠంబును, విలా
 సిశీకరంబుకరణి వివిధమణికిరణపుండరంశితోర్మికంబును, బరబ్ర
 హ్మంబువిధంబున సహార్యపదంబునై యొదవునాటవకడలి పుడమి
 ముద్దియకుఁ దద్దయుఁ బ్రియంబు పుట్టించె నితైఱంగున. 150

ఉ. ఎన్నఁగ నింత రత్నచయ ♦ మింతగ భీరిమ యింత దానసం
 పన్నత యింతశుద్ధి యని ♦ బ్రహ్మయు నోరుమెనల్పలేనియ

తృప్తస్థిగన్న పెన్దడిలి • నుత్థితమై వెలిదీవి చెన్నగుఁ
సెన్నెలయేటిలోనఁ బ్రభ • వించినకప్రపుఁగొండకై వడిఁ. 151

శా. సూతాతంక మచేతపంకము బుధ • స్తుత్యంబు నిత్యంబు వి
ఖ్యాతం బాతపశీతవాత సహ సాం • ద్రానందయోగీంద్రసం
కేతం బాతతభూతి భూతిలకల • క్షీకారి తోరంబు నై
శ్వేతద్వీపము దీపితంబగు జగ • తేవైక్యకథవోన్మతిఁ. 152

ఆ. వె. వణఁకుగుబ్బలికిని • నైచూర్యశృంగంబు

మొలచినట్లు మిన్ను • మోచియున్న

తెల్లదీవియందు • దీపించునై కుంఠ

పురము కనకవప్ర • పరివృతంబు.

153

ఉ. సారసువర్ణసీరమయ • సాలవిశాలము సీలవర్ణసం
చారచమత్క్రియాచరణ • శాలియు నై పురి చెన్నగుఁమహా
మేరుపుకాఁగిటం బాలుపు • మీటి మహోత్కటకూటసంచర
ద్వారణరాజమై సౌబగు • దాల్చినరోహణశైలమో యనఁ.

సీ. త్రైవిక్రమాంఘ్రి ముఁ • తవిలి వీడినపద్య

జాండఖండములీల • నలరుఁ గోట

పలుమాఱు గమరాధి • పతిపూని డించుమం

దరములభాతి సా • ధములువెలయు

నిజవిహారార్థంబు • నృహర్దియై హరి చేయు

కుసతులోయనఁ గేళి • వనములెసఁగు

శాంబరీ మత్స్యసం • చారోచితాపర

శరఘలక్రియఁ బద్య • సరసులమరు

గీ. సఖులభువనాంతరాళపు • రాధిదేవ

తావితానంబుతత్సేవ • కై వసించు

సరశే జూపట్టుదురు శర • తస్మయపూర్ణ

గాజవదనలు నైకుంత • రాజధాని.

155

సీ. జలనివీచీవాత్య • జలిదాఁకై గా యని

యక్కున నందంద • యలమియలమి

ప్రామత్తీయా కొత్తి • రాయిడిఁ బొందెగా

యని సన్నపొత్తుల • నునిచి యునిచి

వాపోయివాపోయి • నసివాడి యాకట

బెగడెగా యని యుగ్గు • వెట్టి పెట్టి

పెనుజీకటులుగ్గముట • పెట్టెటవసియించి •

వెటచెగా యనిపుల్ల • విటిచివిటిచి

గీ. మంచులక్షణములపుట్టు • మచ్చవాడు

నేత్రములువిప్పసట్టి యీ • నెత్తుగందు

వలలనేతెంచె నెవ్వరి • వాడొయనుచు

విలయహరిఁ దెచ్చి పెనుతుర • వీటినితలు. 156

వ. మతియు సప్తరంబు పలుదెరలుతిరిగివచ్చుట నాభేటఫలంబును
నర్తనప్రదేశంబునుం బోలె లెస్సవారింగలిగి గజగ్రహణసం
విధానంబును, సుజనునింబోలె పెక్కుపట్టులంగనుపట్టి కురువంద
మందిరంబును, కశ్యపమునీశ్వరుంబోలె హరికి గిరిగుహయును,
మాధవునకు నుపవనవిశేషంబును, చక్రికి శ్రీఖండతరుకోటరం
బును నై యడరం బుడమినిడువాలుగంటి తడవుమెచ్చుచుం
జొచ్చి వియచ్చరసంబౌధబంధురంబు నిసర్గ శృంగారతరంగితంబు
నగు రాజమార్గంబునఁ జనిచనిముందట నేత్రసన్నిహితజగత్త్ర
యంబునుంబోలె బహువిధజనాకీర్ణంబై యుదీర్ణవైభవంబున
వర్ణింపందగి బృందారక : ద్విరదగబు చందంబున వలభిదా
రూఢోపరిభాగంబును జాంగలచ్చేత్రంబునై చిత్రి యవనికామహి

తంబు నాటకసంధానంబుకై వడి శుద్ధమిశ్ర విష్కంభ సంభృ
తంబును దధీచి శశీరంబుకరణి సురభిగోముఖావిధంబునై యొప్పు
గూఢపదతల్పు దివ్యభవనంబు దఱిసి విరసజనహృదయంబులం
దగులువడని బ్రహ్మవిద్యయుంబోలె నజిహ్వప్రకారంబున సప్త
కక్ష్యంతరంబులతిక్రమించి ముందట. 157

సీ. నవసుధా పరిభాంబు ♦ నివహ ముబ్బెడుచోట

మెఱుంగుంబు త్తడికోట ♦ మించుచోట

నిగిడియీగులకెంపు ♦ నెలకట్టుగలచోట

గల్వకావిరి కారు ♦ క్రమ్ముచోట

సలరుముమొదలక ♦ ట్టావు లూరెడుచోట

గెలకులకొలకులు ♦ దొలకుచోట

గంధర్వగాంధర్వ ♦ గంధ మింపగుచోట

గరుడ కేతనములు ♦ గ్రాలుచోట

గీ. బరమయోగివరేణ్యని ♦ ర్భరసమాధి

సౌఖ్యసంపదనిరపాయ ♦ సంప్రదాయ

సిద్ధి దులకించుచోట న ♦ శేషభువన

వివిధధర్మంబు లావిర్భ ♦ వించుచోట. 158

క. బహుయోజనవిస్తీర్ణము

బహునారీజనయుతంబు ♦ బహువిధమహి మా

వహము నగునొక్క కేళీ.

గృహమున నానందకోర ♦ కితమానసుండై.

159

మ. కలదోకంకణర్పుంకృతంబుల మరు ♦ తన్యల్ సుధాబిందుపి

చ్చిలసీహారమయూఖబింబసదృశఃస్విన్నానన శ్రేణి వ

ర్తిలనోయ్యైయ్యననూపనూగుఘణభృత్ప్రేంభోళికలచ్చిని

ట్టలపుంజగ్గవః బోలు మున్నోరగుముం ♦ డాచేసి యుల్లాసియై. 160

క. దీపించువానిఁ ద్రిభువన

దీపకుండగువానిఁ జంద్రా • దిసకరిమయపీ

తూపాతదళితనిజభ

క్తాపద్ధావ్రితప్రవాహుఁ • డనందగువానిఁ.

161

తే. సగవు నురువులు మణిపూర • నలినహంసి

కుంతలగ్రాహములు నేత్రా • కుముదరుచియుఁ

గలుగు తనుకాంతికాళిందిఁ • గన్నతరుణ

తరణియునుబోని యురమరు • త్నంబువాని.

162

తే. పుండరీకతపోజాత • భువనవీడ

విన్నపమునేయు నజనన • వీధిఁ గేలు

సాచి హేమాద్రికంధరా • సక్త మేఘు

మాలికంబగుగ గసంబుఁ • బోలువాని.

163

తే. లలితలక్ష్మీస్రవణాంకుర • లాలసమునఁ

గమ్రకల్పారదళగంధి • శౌరవమున

నతులనై పథ్యరత్నచం • ద్రాతపమున

నొప్పుమీరిననునునేన • కొప్పువాని.

164

తే. ఊరుయుగళంబుమీఁదఁ జె • ల్వారుసడిమి

తానవంబునెపంబున • దనుజసదన

నిర్మిత స్తంభసంభవ • నిజపురాణ

పురుషహరిలీలఁ దెలిపెడు • పాలుపువాని.

165

తే. అభినవాయూతుఁ దనపుత్రా • నజనిఁగాంచి

నేంతసంబున న్నాభివే • శంతజలజ

ముబ్బి వెలిగ్రాయు పుష్పాడి • యొఱపు నెఱపు

హళఁదిపుట్టంబు కటిసీమ • నమరువాని.

166

తే. అడుగునడుగులఁ బొడముచి • హ్నంపుమీల

మేనిచిప్పలువోలె నా • నా నిలింప

కనకకోటీరహీరాగ్ర • ఘనఁణమున

మెఱుగునచ్చిననఖపక్షి • మించువాని.

167

తే. ఆద్యుఁ బ్రణవస్వరూపు వే • దాంతవేద్యు

మోక్షవిరోధవేష్ట ని • రుక్తకజనను

విష్ణుఁ బ్రభవిష్ణు నిట్యవ • ర్ధిష్ణుఁ గాంచి

మొక్కి నారీజనోచితం • బుగఁ ధరిత్రి.

168

క. మొక్కి వినుతించెదనమది

నెక్కొనునెగులెల్ల నేల • నెలఁతుక కన్న

రొక్కొక్కబొట్టు మెఱుఁగుం

జెక్కుల దిగజాఱ గోరఁ • జిమ్ముచు హరికిఁ.

169

క. బలువేగెగునొప్పి నిష్టై

నిల పలికినపలుకుకతన • హృదయము గలఁగె

నలినోదయనకు విలయా

నిలయాతాయాతచలిత • నీరధివోలె.

170

ప. ఇవ్విధంబున నమస్త్రిమథనుండు వసుంధరమీఁదంగల కనికరం
బునం దరంగితంబగునంతరంగంబు తదభిరక్షణంబున కభిముఖం
బుగావించి యటమున్న యకాండప్రళయంబగు పుండరీకుతపోద
హనంబు దురవగాహంబును ద్విభువనదాహ దోహదోహశంబు
నగునని విన్నపంబుచేసిఁడాసియున్నవిరించి గించిత్ప్రహసితాన
నుండై కనుంగొనుచు.

• 171

నీ. శాంభరీకచ్చపే • శ్వరకంఠసందీప్త

తాపింఘవల్లీమంతల్లియనఁగఁ

బవనపారణపతి • స్ఫూటిక స్తంభ జం

భద్విషనశ్రుశాల • భంజయనఁగ

సవనవరాహదం • స్ట్రాఖనిత్రీపోత

కనకాక్షఘనకాల • ఖండమనంగ

గకుబంతకరివర • స్కంధసింధుద్వీప

సాంసారికానిత • హంసియనంగ

గీ. భూరిభూభృచ్చిభోద్యనత్ర • యూరియనంగ

నృగు భగీరథ భరతాది • నృపభుజాగ్ర

ఘటితకాలాగరుస్థాన • కంబనంగ

దగువసుంధరః గృహః బల్కు • దైత్యభేది. - 172

శా. ఓయంభోరుహపత్ర నేత్ర! మది నీ • యుద్వేగము మాను దై
తేయప్రియనృపాన్వవాయముల మ • ద్వింతు భవద్భారము
బాయదోయుదుఁజేయుదుఁసుఖులగా • వదృక్తి యుక్తాత్మల
మాయామానుషమూర్తి నై పాడమి నా • నావికృమకీడల.

సీ. కూరాసిధారావి • దారితద్విపకుంభ

కూటముక్తాశుక్తి • గోస్తనముల

బటుగదాపాతని • ర్భగ్నసైంధవశిర

స్సృవదస్యకుంకుమ • స్థానకముల

శరలూసరథకేతు • సౌవర్ణకింకిణీ

కుసుమగుచ్ఛచ్ఛటా • గుంభనముల

ముసలమగ్నితపదా • తిసహస్ర భూమాన

వీనరజఃపటీ • వెల్లనముల

గీ. విజయలక్ష్మి నై పథ్య • విభవ మౌనంగి

చటులరోషకమాయితా • శయవిరోధి

యూథమధనక్రియాహేతు • యుద్ధకేళి

దేలి నీకితు నానంద • మోలతాంగి!

వ. మత్స్యతంబులు మదీయరచితంబులు నగు నగణితాహవక్రీడ
నంబుల సక్రొధవిరోధివధం బానరించి తదీయకంతనాళక రాళ
రుధిరధారాసారంబుల నీకుం దాపోపశమం బాపాదించెద. పాప
కారినిరసనంబు నాకు నవశ్యకృత్యంబగుట యెఱుంగవే? యు
త్తరంబగుభవద్భారంబు తో లంగించుటయకాదు. నముత్పాదిత
త్రిభువనోపస్థవంబగు పుండరీకతపోదహన విహారంబు వారించు
తలంపుచున్నయది. యిన్నలువ యిప్పు డిటమున్న తన్నమి త్తం
బని పనివిన్నవాఁడు. ఎన్నికదినంబులన్నియు శుభోదర్శంబు
లయ్యె నని పుడమిపడఁతి యడ లుడిపి సగౌరవంబుగా వీడుకొ
లిపి పరమపురుషుం డంతర్ధానంబునొందె. శతానందుండును సానం
దంబుగ యథాస్థానంబునకుం జనియె నిట్లు.

175

ఆ. వె. పుండరీకుతపము ♦ భూదేవిభారంబు

ఫలమునందఁజేయఁ ♦ దొలఁగఁ ద్రోయఁ

గోరి మర్త్యుడయ్యె ♦ శౌరి పరార్థమై

పుగుషవరులు వికృతి ♦ పొరయుటొప్పు.

176

సీ. వసుమతీభార ని ♦ ర్వాపణోద్యక్తుండు

వర్జితయాదవా ♦ స్వయపయోధి

దేవకీవసుదేవ ♦ శేవధి నందమం

దిరరసాలావాస ♦ పరభృతంబు

పూతనాప్రాణసం ♦ ఘాతవాతూలాహి

శకటాంగవిఘటన ♦ చటలబుద్ధి

సమదత్పణావర్త ♦ సంవర్తనమవర్తి

పాతితార్జునపాద ♦ పద్వయుండు

గీ. వత్సహృత్సాయకం బభి ♦ వ్యధితబకుండు

మద్దితాఘుండు కాళీయ ♦ మానభేది

నిష్ఠురానలపారణ • నైష్ఠికుండు

కృష్ణుఁడౌ శితలోకనః క్షిప్తుఁడలరు.

177

సీ. కనుగట్టి గాంగేయ • గర్భుడౌగురుమూత

లాడించె వత్సస • హరణవేళ

నాలమందలఁబోవ • శైలమెత్తెడిపూన్కి

గేలిమై కందుక • క్రీడనలిపె

బాటించె గంబాల • యాట రాసక్రీడ

నాభీరభీరుమ • ధ్యాంకపాళి

వెలయించె యక్షాక్ష • విహరణం బలకాధి

రాజుకింకరశిరో • రత్నరాజి

గీ. దన్నుచిల్లాడె సంగుప్త • దళితసర్ప

తనుసుదర్శననామవి • ద్వాధరేంద్ర

కణినజతరచ్చలమున న • గ్రజుడుదాను

నందసూనుండుబృందావ • సంబునందు.

178

ప. ఇవ్విధంబున నమృతకుకైటభపిరోధి మాయామానుషవిగ్రహంబు సంగీకరించియు నమానుషంబులగు విక్రమవిశేషంబులం బ్రవర్తించుచుండె. అంత సటమున్న యవ్వెన్నునకు మనఃప్రీతినంబు గావింపందలంచి విరించి నిఖిలభువనమోహినియగునొక్క శక్తిఁ బుట్టించుటయు నమృతకాశిని తదాదేశంబున నందుమఱిందియగు శతగోవుండను గోపాలునకుం గూర్చిమిపుత్రియై పెరుగుచుండె. అంత దంతావళ మరాళ శిఖావళ గమనంబులగమకంబు దమకుం దొడవగుచు నిగుడునడవడుల బెడంగారి బంగారంపుమెట్ట కెరదముత్రుకు నెత్తురుంబొత్తుచుట్టంబులనం జూపట్టు చిగురుటడుగులును, దారలకౌరవంబును ముత్తియంబుల కొండలుకును జంద్రమండలంబునఖండలావణ్యంబును నేవగించు చరణనఖము.

కురంబులును, మకరధ్వజ శరణి శాలిగర్భ గోపుచ్చ కాహళా
 సందర్భంబులసౌభాగ్యంబు నావరించు చిటుతోడలును, వలుదత
 సంబులు సలపందసంబులు నిద్దగవుడనంబులు తద్దయుంగలిగి కరి
 కరాకారంబులై కరభనిభంబులై కసకకడళీ మృదులంబులునైన
 పెందొడలును, కరటిశిరః కఠినంబును రథాంగరమాధురంధరం
 బును పులిచఘనంబునగు జఘనంబును ఆవర్తవర్తులంబును ని
 తాంతపున్నాగ లతాంతకాంతంబును సతిగంధీరంబునగు నాభీ
 సరోవరంబును, అసితబిలేశయ బాలికంబునకు నేలికయై చలిచీ
 మచాబునకుం బోలికయై శైవాలనల్లికిందల్లియై చెలువారునూగా
 రును, ఆగడవలంగదియనైచి వీచీరేఖలంబోదోచి కుసుమనా
 రాచుకేశాకూళింగలజాళువా సోబసంబులఁ బ్రతిఘటించు త్రి
 వళీవిభాగంబులును, కమలకోరక కనకకలశ కరికుంభ ప్రమఖంబు
 లగునుపమాద్రవ్యంబులకొవ్వడంచిపచారించిపిక్కటిల్లిపెరిగినిక్కి
 కక్తసింఛికనభక్తవలఁబెక్కునలలంబెట్టుచుఁ జూపట్టుదోర్నూలకూలం
 కపంబులగు కుచలికుచంబులును, స్లక్షపల్లవవల్లభంబును చపేటపు
 టపరిస్ఫుటంబును సగు వేదీమధ్యనిభమధ్యంబును, ఫణిఫణాఫలక
 భాసురంబులును తాంబూలీదళతరుణంబులునునై నిగనిగనిపసిం
 డితగడుండెగడు కరమూలంబులును, కందర్పకళలచెన్నునం
 బూవు తెత్తులయెత్తున సోగతీగలబొగున బుజగలిగినబుజంబు
 లును, కలువజేకులచెలువున జోకమీరు వాలారుకొనగోరులు
 ను, పవడంపుం జివురులపగిదిఁ గలరక్తాంగుళిప్రవాళంబులునుంగ
 లిగి నెత్తురుట్టిపడుకరతలంబులును, కంబుబిబ్బాకావహంబును క్ర
 ముకతరుకమనీయంబును కోమలాంశుమత్ఫలాముకుళ మోహనం
 బునగుకంఠరాభోగంబును, సమిశ్రితవటఫలద్వయశోభాద్వైత
 నిబిడంబగు చుబుకంబును, చక్కెరలనిక్కఁదించి తేనెలంబోనాడి

చెఱకురసంబుల నిరసించి మధురిమ నమరునధర బంధుజీవ పృ
సూనంబును, మొల్లల నుల్లసంబొడి యాఁము త్తియంబుల నుత్త
రించి సుధాబింధువులఁ బలువరుసల సరసంబొడుపలువరుసయు,
సంస్థారాగరంతంబగు కి శారాజరేఖపొత్తునడయు నుత్తరోష్ఠ
పుటంబును, పరిస్ఫుటనాసికానుగంధనిశ్వాసధారాధోరణి నిశిత
మార్గంబునుంబోని యయ్యార్థోష్ఠ్యబింబ ఫలంబుమీఁది నిమ్న
భావంబును, సూనసాయకుదోనివిల్లును పల్లవకరవాలులాంగలా
యుభంబును సామివిక సితచంపకోరకంబును నుత్పసంబున్వసు
నవుచు నివ్వటిల్లు నుల్లక్షితనాసికాశిఖరంబును, సితమయాఖ
రేఖా సఖంబగునొసలుచు, నింబకిసలయంబులక పనయంబొందిం
చు ముక్కును, నరంటిమొక్క మొవలియాకుజెక్కల నెక్కన
కైంబు సేయుచుఁ గాయజుసింగిణులవంగడంబగు నెలవంక కన్ను
బొమల కొమలును, చకోరంబులప్రకారంబును జేరలతీరును సార
సంబుల దారసంబును మీలమేలును మెఱపులయొఱపుచు మరు
తూపులకోపును నుత్పలంబులయొప్పను కైరవంబులకౌరవంబును
నేణనేత్రంబుల వైచిత్రీయు విసూత్రితంబులుగావించి మించు
శ్రీవణపుటకూప పతయాళువులగు విలోలవిలోచనంబులును, ద
ర్పణంబులదర్పంబును సరోజంబులయోజయు సుధాకలశంబుల
విలసనంబును నంబురుహబింబంబుల మదంబునుంబోషించి య
శేషకళాకలాపహాసింధు స్వర భాస్వరంబగు వదనవలయంబు
ను, శ్రీకారంబులజోకయుఁ దొమ్మిదింటి లెక్కలయొమ్మిక్రయు
మోదుగు విరులసిరులును బోసరించి వాసివడయుశ్రితిశమ్ములి
కలును, నిష్కలంకంబులై నిబిడంబులై నిద్దంబులై నీరంధ్రంబులై
నీలంపుగుంపులసొంపు లామతించు మంచి నెఱికురులునుం, గలిగి

వలరాజునైత్తపలకతళుకునం గనుపట్టువీపున నేపారి యాపారిజా
తామోదమేదురవిలాసంబులభాసిల్లి వెండియు. 179

ఆ. వె. వివిధయువత్కితోటి ♦ వేమఱు సృజించి
యవ్వధూటిఁ జేయ ♦ నజుఁడుతలఁచి
కేలుఁదోయిఁగడుగ ♦ వేళుల తుదనంటు
జలకణంబులేమొ? ♦ సతిసఖాళి. 180

తే. అంబుజానన పెందొడ ♦ లరఁటులగుట
దానఁగలిగిన లావణ్య ♦ సూనభరము
వలని పైతేకు లొకరెండు ♦ వాళి బోర
గిలఁబడినరీతి మీఁగాళు ♦ లలరునతికి. 181

క. మదిరాక్షిజంఘు లంగజు
గదలగు నూహింపఁ గావు ♦ కాహుళు లై న
న్నదుకువడక గీ పెట్టక
పదనుదివిసి రాగిదేటి ♦ పలుకకయున్నే? 182

తే. కరికరంబులు తవ్వగోష ♦ కలక్రవంబు
నపనయింపంగ సతియూరు ♦ లై పొడమియుఁ
బుష్కరంబులతగులంబుఁ ♦ బూనె చరణ
దంభమునఁ బూర్వవాసన ♦ తలఁగు తెట్లు. 183

తే. బినరుహాసనకటిసీమ ♦ పృథివియగుట
నిక్క మటుగాకయున్నఁ బై ♦ నెలవుకొనునె?
కాంచియును మధ్య మాయయు ♦ గమనాభి
లక్ష్మియు ద్వారవతియు న ♦ లక్షణముగ. 184

తే. సకియనాభియముననుండి ♦ జవ్వనంపు
బాలకృష్ణుండు వెడలింప ♦ బయలుపడిన

కాళియఫణిందుకిఁ జేమొ? రో ♦ మాళి మధ్య.

విష్ణుపదమున నణగిన ♦ విధముగలిగె.

185

ఉ. మానవతీలలామతను ♦ మధ్యమమ౯ గజనైరి కుల్కి త
ద్యానమరునద్రదావళము ♦ యశావసపుంబాదరిల్లుదూఱఁగాఁ
గానఁగవచ్చు కుంభములు ♦ గావుగదా? కుచకుంభయుగక్రం
జానటులై నవల్లభన ♦ ఖాంకుశరేఖలు గల్గిమీటగుఁ. 186

తే. వజ్రలులావణ్యవారిసి ♦ వలన నిగుడు
వీచిలతికలు కాఁబోలు ♦ వెలఁదికేలు
విపులకంకణ మంగుళీ ♦ విమ్రమంబు
మత్స్యరేఖాంకితమునగు ♦ మహిమకలిమి.

187

తే. ముదితకరమూలములయొప్పుముచ్చిలించి
యీకయుండిననొక్కొ? నా ♦ భీకభవుఁడు
ఫణిగణంబులఁ దవ్వోగ ♦ పద్రురాగ
యోగమున తాలు మోపించు ♦ చున్నవాఁడు.

188

ఆ. వె. కంబుసాణి తనకుఁ ♦ గాంతుండు గాఁగల్గు
తెఱిగి కంఠకంబు ♦ నింతి దాల్చె
నొక్కొ? యొప్పుగాదె? ♦ యత్తమనతులకుఁ
బతులు పూనినట్టి ♦ వ్రతముదాల్పు.

189

తే. సోమబింబాస్యదశనవా ♦ సోమతల్లి
యొప్పుచందిక నెఱడాలు ♦ గుప్పశించి
జిలుఁగుఁ బలుచనివాసోవి ♦ శేషములకుఁ
జెన్నెసఁగుఁ గాదె? యెటువంటి ♦ కన్నెకలిమి.

190

తే. అలరుదేనియ నానిచి ♦ మొలకగట్టి
శిర్కరాబీజములు సుధా ♦ శాదభూమి

భావజుడు విత్తమొలచిన ♦ పైరుపేర
వెడవిలాసంబు పూజోడి ♦ పెదవిపగవి.

191

తే. దాడిమిబీజరాశి కెం ♦ దళకు మొల్లి
మొగ్గలపిసాళిమును ముత్య ♦ ములసుపాణి
తమిష్రువువ్వింటఁ గొలుపున్న ♦ నెమ్మి వడయు
దంతురాలక సున్నిగ్గ ♦ దంతపక్కి.

192

తే. క్షీరకంఠంబులని బ్రహ్మ ♦ వారువముల
గెంటనంబాడు నడగల్గు ♦ కిసలయోషి
సుస్వరము లెక్కగను నోటు. సూపి నిత్య
పల్లవగాహిపాండిత్య ♦ పరభృతములు.

193

క. వదనారవిందదళమున
మృదుగతిఁజనుమందహాస ♦ మిష చంద్రికల
మృదదంతావళగమనకు
నుదగిళయనదృక్చకోర ♦ యుగహర్షదముల్.

194

తే. యువమనోజాంగలక్షేత్ర ♦ ముత్తరించి
గరుసువడదున్నుమదనలాం ♦ గలికుహలము
కామినీమణిము క్కటు ♦ గాకయున్న
నాసికాభరణపుంగట్టు ♦ నాటునోటు?

195

క. బిసరుహారజమునఁ బైకం
దుసిమిన దగదగవెలుంగు ♦ నుడురాజ్ఞకియన్
బిసరుహాపాణిముఖాంబుజ
మనమాయుధసాధకుంభ ♦ మై జృంభించున్.

196

క. ఆవృత్తోర్మిలులితరా
జీవములకు మరుపతాక ♦ జీవంబునకున్

జీవంజీవంబుల కా

జీవంబులు చెలువకన్ను ♦ సిరులమెఱుంగుల్.

197

తే. వాసుదేవాదినవశక్తి ♦ వైభవంబు

రుక్మీణీసత్యభామల ♦ రూపరేఖ

యిదియె వహియించు నన నల్వ ♦ యిడినపదునొ

కొంటిలె క్కనఁ గనుబొమ్మ ♦ లువిద కమరు.

198

చ. పడతిముఖాంశునిష్కములు ♦ భాసురవర్ణ లలాటపత్రకం

బిడి ఋణాలీలఁ గై కొనియె ♦ నిందుఁడు, నద్దము, సాక్షిగాఁగ నె

న్నఁడొ జలజాత మప్పుడత ♦ సంబుగఁ దీర్పనిబల్మిన్కొక్క పే

రడుసున నీట నెండ నిలఁనాఁగినఁదూగిననోర్పుచుఁడుటల్.

199

తే. సితకరశ్రీఁ బయోరుహశ్రీని జేయు

కాంతమొగ మని శుశ్రిఱిపుటి ♦ కైతవమున

నలువవ్రాసినశ్రీకార ♦ ములయుగంబు

వర్ణనాతీతరుచిమించు ♦ కర్ణయుగళి.

200

సీ. ముఖమంబురుహమని ♦ ముమ్మరంబుగ నప్ప

ళించుతేనియదిండి ♦ లెంకలనఁగ

నాననచంద్రుని ♦ యంకకర్దమ మొక

కడ కోసరించిన ♦ పొడవనంగ

నధరసుధాపూరి ♦ తాస్యహేమకలశి

మూసిననీలంపు ♦ మూఁకుడనఁగ

వదనపద్మనిధిపై ♦ వ్రాలినయువమనో

మోహంధకారన ♦ మూహమనఁగఁ

ఆ. వె. గఱకుఁదనముఁజాలఁ ♦ దఱచుఁదనంబును

నెరులసిరులుగలిగి ♦ విరులపేరి

కీర్తిబుగులుకొనఁగఁగి నలయాధరగొప్ప
కొప్పకప్పుమీరి ♦ యొప్పుటొప్పు.

201

క. వలరాజుకేలివాలుం

బలకయుబలెనలగు వేణిపాణింధమమై

లలితాంగివెన్నుపట్టియ

ధళధళమనుకుందునంపుఁ ♦ దగడుఁ దెగడుఁ.

202

శా. ఈధారణ భవన్తైకమోహనకళాః హేలావిలాసంబులన్
రాధాకన్యక ధన్యకాంతిఁ దనరాఁరన్ దద్వశాశారతిన్
గోధుగ్ధాల్కదివ్యమూర్తియగుశ్రీః గోవిందుఁ డంభోజినీ
మాధుర్యంబునకగ్గలించు నళినః మాత్రాకృతింగైకొనున్. 203

క. ఆరాధామాధవులకుఁ

గోరిక లన్యోన్యహృదయఃకోటరముల నం

కూరితములయ్యెదినముఖ

వారిజగర్భములనుబ్బుఁ వాసనలక్రియన్.

204

శా. చాణక్యప్రధిత ప్రభావ! సుషమా ♦ సర్వస్వపుష్పాస్త్ర! శ్రీ
వాణీనిత్యనివాసనేత్రముఖ! సే ♦ వాసావధానాఖిల
క్షోణీనాథ! చమూపనందన భుజాఃకోదండలంకారి! య
క్షీణోదర్కజితార్క! మాన్యతలతాః శృంగార వైత్రాగమా!.

క. సకలస్థానసరోవర

నికరమరాళాయమాన ♦ నిజకీర్తివిభా

ముకురప్రతిఫలితదయా

సుకృతవితరణ ప్రతాప ♦ శుభముఖ్యగుణా!.

206

మూలిని. వితరణరణదత్తా! ♦ వేదవేద్యాసపత్నా!
 చతురమతివిశేషా! ♦ పారసంగీతపోషా!
 క్రతుభుగధిపభోగా! ♦ కావ్యదత్తానురాగా!
 ప్రతిభయభుజగర్వా! ♦ భక్తికాభ్యాసశర్వా!.

207

గద్య

ఇది శ్రీ పరమపదనాథనిరవధికృపాపరిపాక
 పరిచిత సరసకవితాసనాథ రామకృష్ణ
 కవినాథ ప్రణీతంబైన పాండురం
 గమహాతత్త్వంబను పరమ భా
 గవతచరిత్రంబునందుఁ
 దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ రస్తు.

పాండురంగమాహాత్మ్యము.

చతుర్థాశ్వాసము.

క. శ్రీద్యుతిసువర్ణరేఖా

వివ్యోతితనదసనికప! • విద్వదసీక

ప్రవ్యోతన! నుతగుణశత

వేద్యా! రామానుజేంద్ర! • వేదాద్రిశా!.

1

వ. ఆకర్షింపు మానిలింపనదీకిటలుండు హాటకగర్భసంభవునితోనిట్లని

యె. అట్లు దినదినప్రవర్ధమానంబగుననురాగంబు చిగురుగొమ్మ

నుంజేగయై కొనసాగుచునికిం దనికి రాధ మాధవునిందనకునధి

నాధుఁగాగోరి గోవర్ధనాచల సమీపపర్తియగు ఋణవిమోచన

తీర్థంబునం దపంబుసేయం గడంగి.

2

సీ. ననలకొందొడిమ యె • త్తినఁగంటగిలుమస్త

కం బెట్టు లోర్చెనో • కఱకుడడలు

కస్తూరితిలకంబు • గాలివాతిన నేర్పు

నోస లెట్లు ననిచెనో • భసితమునకు

వజ్రాలనూలు నో • ర్వని కటీతటి యెట్లు

తాళెనో పటుదుర్భ • దామకాంచి

జిలుఁగుషష్టలు వింత • బెళకిన గరుడాల్పు

తనువెట్టు లోర్చెనో • ధాతువస్త్ర

గీ భరణమున కంచుజనము ల • చెచ్చెరువుకొందఁ
గొమ్మ గావించె దప మట్టి • కూర్చిరనిష్ఠ
గడలి కంపించుకీయ జగం • బడలివణకఁ
దత్తమయజాతహేమంత • తరుణవాత్య. 3

శా. తత్తాన్యజుదజృంభమాణతరుణీ • తారుణ్యసంపన్నశా
ప్రోత్తుంగ స్తననిస్తులోష్ణకవచంబుత్ • పూనఁగానోఁచుటం
జిత్తానందము గల్గు భోగునకు నిఁప్రింశోగ్రిసంపాతమై
యాత్మలంబగు నీతుకందవ కరం • బుద్ధ్వేగ మొందింపఁగఁ. 4

తే. చంద్రవింభాస్య కుచశైల • జనక్రభూమి
గాన రాహుపుంబోలె న • క్కడిఁదిచలికి
నించుకంతయుఁ గంపింప • దివముకొనుచు
ముజ్జగంబులు పఱింప • మూటిలెక్క. 5

తే. పారగంబునఁ దోచిన • పసిడితీఁగ
పగిది గొల్లె రాధ చం • పకనునర్జ
వర్ణమగు మేను కుముదధ • వళతుమార
పటలకంచుకవేల్లన • ఘటనకలిమి. 6

తే. నవ్యకాలాగరూద్వర్త • నముల నతుల
చన్నుఁగొండల నుష్ణాగ్ని • సంభవించె
మతిసమగ్రిలు ధూమాను • మాసకలన
నగ్నిసాశింతు రచలంబు • లందు నెపుడు. 7

తే. సురలు కళలెల్లఁగోలిన • సోముతనువు
కప్పురముగుమ్మఁచిన • గనకకోవి
పుప్పుడేనియచనినయం • భోరుహంబా
యనగఁ మం చింకి బ్రహ్మాండ • మగలఁ జలిని. 8

- క. అగలుం గుంకుమపువ్వును
దొంగరుంజేలలును సీతుఁ ♦ దోగ్రవం గలవే?
పొగ లేనిముర్దురంబులు
మగువలపాలిండ్లు భోగ ♦ మహనీయంబుల్. 9
- క. పైనిగుడుమంచుతువ్వర
వాసలచేఁ దడిసి కమల ♦ వనలక్ష్మి హరి
ధ్యాననిమిలితలోచన
యా నలరాధావధూటి ♦ కనుగలమయ్యెన్. 10
- తే. కాలుఁ గాలును గేలును ♦ గేలుమోవి
మోవియును దార్చి భోగిన ♦ మూహ మమరె
నూహ సేయంగ భోగిన ♦ మూహమునకుఁ
బొసఁగ మనకంపుఁబెనఁకువ ♦ లెనగుఁగాడె?. 11
- క. శ్యామలకాలాగురునవ
ధూమ మెదకు సుఖమొనర్పఁ ♦ దోరపుఁగన్నుల్
వే మొగుచుకరణి సాధ
స్తోమ మమరె గప్పఁబడిన ♦ సోరణగండ్లన్. 12
- క. అంతవనంతము జిత హే
మంతము దీపించి మత్త ♦ మధుకరకలభా
క్రాంత మురుపుష్పరసవే
శంతము సకలద్రువులఁబి ♦ సాశము చెలఁగన్. 13
- ఉ. కెంజిగురాకుడాలు దుల ♦ కించిన ధాతుపటంబుచాయఁజే
యం జదుకెక్కుపుప్పొడుల ♦ నంటిన తేటులు భూతిభృజ్జటా
పుంజముఁబోలఁగా విపిన ♦ భూములలో మధులక్ష్మి పొల్చె నీ
లాంజనవర్ణుఁగోరి తప ♦ శుట్లొనరించుమృగాక్షికై వడిన్. 14

క. ఆవిర్భవించె నీల

గ్రీవాలికకీలికీల ♦ కేవలసఖమై

పూవులకారుడివోవం

గా వేసవి హాసవిపుల ♦ ఖరకరమగుచున్.

15

వ. అప్పు డప్పటుగభస్తి హస్తియుం బోలె బద్రినీప్రమోదావ
హకరప్రచారుండై, దవదహనంబు కురుమహీవిభుండునుం బోలె
స్వగోత్రనిర్భేదనిపుణంబై, మల్లియలపెల్లు కన్నడకవితావితా
నంబునుం బోలె పట్టుదవృత్తవిలాసభాసురంబై, సరసులు సర
సులుం బోలె వనితావిహారమహనీయంబులై రహివహించె. అం
చలంచలం జంచలాచపలంబులును విపులంబులగు పడమటి పవ
నంబులు పొరుగులయుపవనంబులం బెరుగుకరువలివారువంబు
లకు గమనాధ్యయన గురువులుంబోలె వడిమెఱసి నుడిసి. యసిత
యగు వసుధ గాడి నెఱియలువాఱినం దదుదర విస్ఫురితాంత్ర
లతామతల్లికలపెల్లువం బాతాళవ్యాళంబులు గానవచ్చె. పెచ్చు
వెరుగు ఖరకరకరనిసాతంబుల సాత స్తంబులగు నెలవులం దొర
గి పరగువెలదివెన్నెల నీర్వట్టువెన్నెలపట్టలు పొట్టలు నిండ నా
స్వాదించె. రక్తేనజవ్వనులు మవ్వంపుమచ్చికల నిచ్చలు గ్రీడిం
ప నావీడావతుల యతులనాభీ వివరంబుల నింకినవియుంబోలె
నదులయుదకంబులింకె. విచికిలమాలికాలంకృతమౌళిభాగులును
నారంజితధాతుపటల పదభాగులు సగుభోగులబాగున గుడ్డు
మోచు నెఱచీమలచాలు చెమ్మయిమ్ములం గుగ్రమ్రం దొడం
గె. వ్యావహారికసత్యత్వంబు ప్రకటించు ప్రపంచంబుచేత వం
చితులగు నెఱుకలేనికరటులకరణి హరిణంబులు మరీచికావీచి
కాపానవివశంబులై దిశలఁ బరిభ్రమించె. ముంచుకొనుసంపె
గల సౌరభంబునకుం దాళని రోలంబంబులలీల వియోగిలోకం

ఋణు విషయవిముఖంబులయ్యె. ఇసుక మెదువు నెలవులం బన్నిన
పసుపుటాకుంజప్పరంబులలోనం గుప్పళించిన కప్పరంబుతోడి
కురువేరుపరిమళంబులును జాజివిరులవలపును వట్టివేళ్ళవాసనలుఁ
గల ప్రపాపాలికాపఘన నర్జితంబులగుకలశోదకంబులు గోలి
నేదజేటి తెరువరులు తాలవృంతానిలంబుల బలుపుకోలిషి
మున్ను పరిక్షీణంబులగు ప్రాణపవనంబులం బోసరింపం జేసిరి.
తత్కాలంబున.

16

క. ఆపద్మిని దినకరకర

తాపమునకు నోర్చి ఘోర • తపమొనరించె
శ్రీపతియడుగుల గొడుగుల

ప్రా పాదవిన వారిఁ దాప • భరమేలంటుకె?.

17

తే. ఇట్టు లత్యుగ్రిమగుగ్రీష్మ • మేనరేఁగి

కాలవశమునఁ దనుఁదాన • దీలుపడియెఁ

“బెచ్చువెరు గెట్టిదియు హెచ్చు • పేర్చుటెల్ల

సగ్గుటకె” యని లోకోక్తి • చాటుగాఁగాదె?.

18

క. దీపమణఁగఁ జీకటియును

గోపముడుగ శాంతిగుణముఁ • గోల్కొనుక్రియ నా

టోపోద్భటమగువేసవి

కై పునడిలఁ దోఁచె గారు • కాలము దళమై

19

క. ఆకాశతత్వతనుఁ డగు

కాశోలగ్రీవుకంఠ • కాళిమ యనఁగాఁ

గోకిలసీలము జలధర

పాకము పర్యాయవృద్ధిఁ • బ్రబలఁదొడంగె.

20

సీ. ధళుధళుక్కున నింగిఁ • దాటించె బలుమారు

సీరాళ్ళగొందఁగ • న్నియమొలుంగు

పాలస్త్యపవనసం ♦ పాతజాతప్రీతి
 నివిరినమాగ్రకుల ♦ కెలమివచ్చె
 బ్రథమోదబిందుసం ♦ భారంబు మందునూ
 నియ యయ్యె బగిలిన ♦ నేలమేని
 కుటుము మంతురసాని ♦ యునుబోలె గనిపించె
 దోరంపుమణుల వి ♦ దూరభూమి

గీ. గెరలి నకిలించె ముక్కులు ♦ మటువమావు
 పరిమళము చూచె గరి శుల్క ♦ పల్వలంబు
 గడిమి చిగిరించె గానివం ♦ గడము సనిచె
 సఖిలహితమైన మేఘోద ♦ యంబు నందు.

21

తే. కారుచిచ్చును భృగురాము ♦ కారణమునఁ
 బెటిలి నిర్వంశమైనభూ ♦ భృత్కులంబు
 క్షేత్రముల వంశవృద్ధి రా ♦ జిల్లెమటియు
 జలధరోదయవిప్రప్ర ♦ సాదలన్ది.

22

తే. ప్రబలువడగండ్లు నింద్రగో ♦ పములు జంబు
 ఫలములును బొల్చె బచ్చిక ♦ పట్టులందు
 వనధినీరానఁ దెరలు స ♦ మక్రూలనెల్ల
 నంబుదంబులు వెలిగాసె ♦ నటుగకనఁగ.

23

తే. మోవిచెలువంబు నేదంగి ♦ పూవుజేరు
 సోయగమునూపుకన్నుల ♦ సాబగు నీకుర
 బర్హి బర్హప్రభయుఁ జూపి ♦ ప్రతిఘటించె
 నంబుధరకాలసాధాగ్య ♦ మంబుజాక్షి.

24

క. సలిలంపువృద్ధజలధర
 నులుపూనిన యూతఘోల ♦ మొత్తములక్రియ

దొలువానకాళు లెనఁగె

గలహంసకులంబులెల్లఁ ♦ గలఁగంబడఁగె.

25

శా. అదిగ్రిగామము లుద్విరాల బలఘో ♦ మాడంబరంబుల్ వియో
గిద్యోహం బొనరింప వారినిధికెం ♦ గేలంటఁగా వాహినుల్
భద్రేభప్రతిమానమూర్తియగుచుక ♦ పాథోధరశ్రీణి కుం
భద్రోణంబులు గుమ్మరించె విమలాంభఃపూరధారావళి. 26

క. పాపట తెలుపు నడిగి నా

సాపుటముక్తాఫలప్ర ♦ చారంబై రా

ధాపుకువక్షోరుహముల

పైఁబైఁబ్రభమోదబిందు ♦ పటలము నిగిడె.

27

సీ. పెరిగి సూచీముఖా ♦ భేద్యంబులగు నంధ

కారధారాచ్ఛటల్ ♦ గాఱుకొనినఁ

గర్జజ్వరాపాద ♦ కంబులై దంభోళి

గంభీరరవములు ♦ గడలుకొనిన

ముజ్జగంబుల ముచ్చ ♦ ముడిఁగింపఁగాఁజాలు

సీదగాడుపులు బి ♦ టైదురుకొనిన

దుర్దమకర్దమ ♦ స్తోమసంఘన్నభూ

ముల సోనవానలు ♦ ముంచుకొనినఁ

గీ. జెదరకటకాలఁ గన్నవ ♦ చ్చినవిధాన

నాధసంకోతముల కేగు ♦ నడికిరేలు

కాయసంభవబౌధాన ♦ హాయమగుచు

స్వైరిణీకోటి నిర్భయ ♦ స్వైరధాటి.

28

క. త్రిదశగురుప్రతిమానులు

నిది వగ లిది రాత్రి యనుచు ♦ నేలుపలుపలే

రు దళితహరిసీలమణి

చ్చదసీలము మొగులు సూర్య • చందుల మింగ్.

క. తరఃశీలయానంతరమున

గరమమరు దిగంతములను • ఖద్యోతంబుల్

మరలంగఁ దై జనసృష్టికి

బరమానుచయంబు గూడఁ • బడుచందమునఁ.

30

సీ. ఇంద్రచాపంబుగా • దిది మాళిగలమున

సవరించుబద్ధిపిం • ఛంబుగాని

భిదురఘోషంబుగా • దిది పాంచజన్యనం

జాత గంభీరఘో • షంబుగాని

యాశ్రయించినబలా • కావళిగా దిది

హరిముక్తాహర • యష్టిగాని

యిది కోలమెఱుంగుగా • దుదిరి బంగారంపుఁ

బసిమిగ్రొమ్మెడుపచ్చ • పట్టుగాని

గీ. వృష్టిగా దిది కరుణాంబు • వృష్టిగాని

సీలమేఘంబుగా దిది • సీలవర్ణఁ

డార! నామ్రోలఁ బ్రత్యక్ష • మయ్యెననుచు

హర్షపులకితతనువయ్యె • నవ్వఘాటి.

31

వ. ఇట్లనవరతధ్యానధారాప్రవాహమగ్నహృదయయగు నా గగ

నావలగ్నకు నిఖిలజగద్వలయంబును విష్ణుమయంబై తోఁచె.

నంత భక్తవత్సలుండగు శ్రీవత్సవక్షుండు.

32

సీ. అరచంద్రులోనిచి • హ్నంశంబునుంబోలె

నుదుటఁ గస్తురిబొట్టు • పదనుకొనఁగ

గగనంబునందలి • ఖరమరీచియుఁ బోలె

నురమునఁ గొన్నభం • బొటపుమీట

సురభూజశాఖలఁ ♦ జట్టుతేఁటులుఁ బోలె
 గేలఁబచ్చలకడి ♦ యాలు మెఱయఁ
 గొదమసంపెఁగఁమొగ్గ ♦ తుదఁ బొన్నవిరివోలె
 ముక్కున ముంగఱ ♦ ముత్యమమర

గీ. నీలగిరిఁగప్పవెన్నెల ♦ నిగ్గుఁబోలె
 నవకమగుమేన హరిచంద ♦ నంబు వొడువ
 వివిధమణిభూషణపభల్ ♦ వెలయ ఫలిత
 కల్పతరులీల రాధయ ♦ గ్రమున నిలిచి. 33

ఉ. శ్రీ దనరక్ గృహారసము ♦ చిల్కఁ దపోనలజాయమానహృ
 న్నేనము మానిపించి తన ♦ కేలను గే ట్లేమలించి నిర్భరా
 స్తోద మెలర్ప నయ్యవతి ♦ నద్ధ శరీరము నట్లు పోచె న
 య్యాదవరాజవంశమణి ♦ యద్రిజ నేలినశూలిపోలిక. 34

క. రాధాసంగమముదితుని
 మాధవుఁగని యోటువడిన ♦ మాడ్కిఁ దెరలె శం
 పాధరము తనదువర్ణము
 బాధితమగునేని వెలుకఁ ♦ బాటుఘనుండు. 35

క. నీలాంజనవర్ణుడు రా
 ధాలీలావతిని బెనఁగి ♦ తనరెడుకరణిక
 గాలము శరత్పరమాగమ
 హేలాసాభాగ్యమహిమ ♦ నేపువహించె. 36

నీ. కలఁకనీరెంతయు ♦ గతకలక్రమముఁ జేసె
 గతకాఫలమురీతిఁ ♦ గలశసూతి
 పాపటదీర్చె భూ ♦ భాగంబు నాస్యాన
 శాదంబుశకటాఘ ♦ చక్రగ్రధార

శిఖ తాండవము కళా ♦ సికఁ జేసి నడలించెఁ
 గఱకుటీఁకలవేరి ♦ కాసెబిగువు
 లుడిగినపడివాన ♦ లుదయించె వెండియుఁ,
 గరిఘటామదవృష్టి ♦ కై తవమున

గీ. తెల్లు శోభిల్లె మంకెన ♦ లుల్లసిల్లెఁ
 గాలకంధరవాహంబు ♦ గజ్జరేఁగె
 ముదితశతగోపకన్యకా ♦ వదనతులిత
 లలితరుచి బొల్పె రాకాక ♦ శాధరుండు.

37

క. చనుమొలకలుగల కన్యా
 జనములఁ బురుషించె బన్ధు ♦ సరసీశేఖల్
 ననవిలుతుమిట్టకోలలు
 వనరుహముకుళములు గాన ♦ వచ్చుటకతనన్.

38

క. అల రాధికాధరాధర
 దళముల యదుభర్త నిలుచు ♦ దంతక్షతరే
 ఖలువోలె గొత్తమంకెన
 యలరుల్పైఁ తేటులమరె ♦ నానమయమునన్.

39

తే. పాంచజన్యంబు రాధికా ♦ చంచలాక్షి
 కంధరకు నోడి యెచటనో ♦ క్రూరిచోవఁ
 దగ్గతధ్వని తద్భంగ ♦ దాయయనియొ
 చేరె వృషభంబుకంఠకు ♦ టీరవాటి.

40

తే. పుండరీకుని రక్షింప ♦ భూమిభార
 మణింప నవనీతలంబున ♦ నవతరిలిన
 యల్లునిగుఱించి వచ్చు దు ♦ గ్ధాభి యనఁగఁ
 జందికాపాండుజలధర ♦ చ్ఛాయ వొదలె.

41

సీ. కలుగకుండిన నేమి ♦ కడిమిపువ్వులతావి

ననిచిన మరువమెం ♦ తటికి నోప

దొదవకుండిన నేమి ♦ మద కేకినటనంబు

చాలదె? యంచల ♦ సంభ్రమంబు

మెఱువకుండిన నేమి ♦ మెఱుగులపొలప మే

తనాశ్రయములె? శాలిధశధశములు

గుడియకుండిన నేమి? ♦ నోన వానల పెల్లు

గడదానవృష్టికి ♦ గడమ కలదె?

గీ. కారుకాలానఁ గలిగిన ♦ శారవంబు

చొక్కయై తోచె శరదృతు ♦ సౌప్తవమున

నురలి తొల్లొంటియధికారి ♦ యోసరిలిన

వెనుకయధికారియవి కావె? ♦ విభవకళలు. 42

ఉ. పాడియుఁ బంటయుంగలిగి ♦ పంకవిహీన మనోహరాంబువుల్

వేడిన నెల్లచోటఁ బ్రభ ♦ వింపఁగఁ భానుఁడు శీతభానుఁడున్

గాడిన మేఘకాళిమవి ♦ కారము దూరముసేయ నెంతయున్

నాఁడెముచూపె శారదది ♦ నంబులు నిరస్త్రులహక్కి కాకృతిన్.

సీ. రక్షగట్టిరి మహీ ♦ రమణు లశ్వములకు

భూదీనీరాజన ♦ పూర్వకముగ

ఫలక్రగహణముఁ జౌ ♦ పదములగరిమంబుఁ

బరఁగె బాలకులకు ♦ గురువులిండ్ల

దుమికి చిచ్చుతతోర ♦ ణములు దూరినవారు •

దూఱరైరి కృతాంతు ♦ తోరణములు

భుజియించెఁ బ్రజభోజ్య ♦ భోజనంబులు సిగ

బంటగాఁ దొల్లికొ త్త ♦ వంటకముల

గీ. నఖిలదిగ్జయకాంక్షఁ బు ♦ ప్పాయుధుండు
వెలిగుడారంబులో వచ్చి ♦ విడిదిచేసె
మురళిమోయిం చెఁ దిభివన ♦ మోహనముగ
రాధకింపుగ నాదినా ♦ రాయణుండు. 44

ప. ఇట్లు నిజజలనిమజ్జజ్జతజాలంబులకు బుణత్రయవిమోచన హే
తువగు నాబుణవిమోచన తీర్థంబునం దపంబుచేసి రాధకృతా
ర్థయయ్యె నయ్యాదనకిశోరంబును గృశోదరీసహాయుండై మా
యాశబలితుండగు జీవపురుషుని పరసున వివిధభోగపరాయణుం
డై పరగుచుండె నయ్యెడఁబుండరీకుని ప్రకారం బౌకర్ణింపుము
క. ఉపమింపఁగ రాని తప

స్తపమునఁ గడువాఁగి మీరు ♦ ధరణీసుమన
స్తపనుడు కమలవికాసం
బెపుడును నుడివోనితావి ♦ నింపువహింపఁ.

46.

క. ఆద్యశివాగ్నితమై

యుద్యజ్ఞోత్తిష్టలాస ♦ యుతమై స్వశిరః
పద్మోద్భవమై కడు నన
వద్యము నౌదశశతార ♦ వనజమునందుఁ.

47

చ. జొటజొట ధారగావడియు ♦ చుం గడలెత్తెనుధారసంబు గ్రుం
గుటగుట నప్పటప్పటికిఁ ♦ గోలుచు నాలుగు రెండుమూలలఁ
గుటిలతదాల్పుభోగినిగ ♦ గుర్పొడ మించుచు దక్షిణశ్రవ
స్తటవిసరత్పయోదనిన♦దంబునఁ జొక్కుచుమబ్బుగ్గిక్కుచుఁ.

ఉ. విచ్చినకమత్రనముత్రుకు ♦ విందులుపెట్టు వెడందకన్నులుఁ
బచ్చనిపట్టఁ బేరురముఁ♦బ్రాకినమచ్చయుఁ బీలినెట్టెముఁ
బచ్చికచాయయుం జిఱుత ♦ పాయము గల్గువెలుంగు నిచ్చలో
రచ్చయొనర్ప నందలిప ♦ రాకునఁ దేలుచు వేడ్కనేలుచుఁ. 46

చ. గురుజనభక్తియుం గపట ♦ గోపకుమారపదాబ్జ శక్తియున్
దరలంగఁ బాపభూరుహవి ♦ తానము లీనముగాఁ జెలంగుభా
స్వరతరయోగసీధువున ♦ సౌఖ్యమునొందుచుఁ జిద్విసాంకురా
హరణమొనర్చి భూమిసురఃహంసముచాలఁబ్రశంసనొందఁగన్.

సీ. తనమొగంబులు ప్రిత ♦ మినుకుమానికముల

గము లుద్భవిల్లెడు ♦ గనులు గాఁగఁ

దనకమండలువారి ♦ దనుజారిపాదార్ఘ్య

మలవరించుట కూట ♦ చెలమ గాఁగఁ

దనమది నెద్ది దోఁ ♦ చిన నదియొక్కొక్క

రూపాంతరంబునఁ ♦ బోధి వడయఁ

దనకట్టునజినర ♦ త్నము సృష్టిదీక్షై

కప్పినయదివోలె ♦ గప్పదేర

గీ. వీచువీచన చేబూని ♦ వెనుకఁదనకుఁ

జెలుతచనుదోయి యొరగుగాఁ ♦ జేసి పలుకుఁ

జెలువ గొలువంగఁ దొలుకారు ♦ కలఁకపులుఁగు

మాపురాహుత్తు నిలిచె బ్రా ♦ హ్మణునిమ్మోల. 51

చ. నిలిచి నిలింపలోకతటి ♦ నీతటినీరజహేమనీరజో

జ్వలబిననాళఖాదనము ♦ వంకన పొంకముమీరుకొప్పునన్

గళముగదల్పలేని తుర ♦ గంబు దటాలున డిగ్గి నమృతా

కలితశరీరునిం దిగిచి ♦ కొంగిటఁజేరిచెఁ బుండరీకునిన్. 52

ఉ. చేరిచి నేమమే? సితకు ♦ శేశయలోచనగోచరాత్మ! నీ

వారికి నీకు నన్న విని ♦ వారిరుహాననుఁ బల్కు నమృహ్

దారుఁ డమేయభద్రసము ♦ దాయ నిదానము నీవువచ్చుటన్

పారసగర్భ! యింకఁగొన ♦ సాగుఁజుమీ కుశలంబు మాదెసన్.

క. అని పరమాననమిడి త

న్ననిమిషులర్పించునట్టు ♦ లర్పించె జగ
జననస్థితిలయకారణ
జననజనిన్ సుజనమతి ర ♦ జనిరజనీశుక్.

54

క. అర్పించి నిలిచి చేతులు

గూర్చి పురస్థలికిఁ జూచిఁ ♦ గోవిందపదా
జ్ఞార్పారసపానవిధుం
డర్పితతదితరుఁడు క్షితిసు ♦ రాగ్రీణి పల్కున్.

55

సీ. విజ్ఞానవంద్యుఁడీ ♦ విశ్వనిర్మాత యా

తామ్రాముఁ డీత్రీలో ♦ కాధికారి
భూమిధ్యజనితరు ♦ దుగ్ధిం డీనుహామతి
యజ్ఞాతచర్యుఁ డీ ♦ పాఞ్జతముఁడు
సర్వావయవజప్రీ ♦ జావజుఁ డీవేల్పు
ముఖ్యాత్ముఁ డీత్రీయా ♦ మూలభూతి
దక్షాదికప్రజో ♦ ద్భవహేతు వీయయ్య
కర్తైకసాక్షి యీ ♦ నిర్మలుండు

గీ. శాంతుఁ డీతండు వాఙ్మనః ♦ కాంతుఁ డీతండు

వంద్యుఁడీతండు నజ్జనా ♦ వళుల కెపుడు
ననఁగ వెలుఁగొందునీవు నా ♦ కతిధివై తి
వేను తోలు మేనఁ జేసిన ♦ దెట్టిసోమె?

56

మ. అరుణావిష్కృతి భాస్కరోదయముఁ బ ♦ దామోదమంభోరుహ
కరమున్ వేలుపువీల్ ప్రవర్షణమునోం ♦ కారంబు మంత్రాక్షర
స్ఫురణంబున్ బ్రకటింపఁగా మొదల నుద్భూతంబులై నట్లు
శ్వరుఁడే తెంచుటకున్ ద్వదాగ మముహా! ♦ సంసూచకంబయ్యెడన్

ఉ. త్వాదృశులందు నందకము • చాలుచువేల్పు వనించునట్టు ల
రచ్చదుల నూఁది యుండఁ డని • యాడుదు రట్లగుటక సమస్తవ
స్తూదయహేతుభూతి వెలుఁ • గొందెడుమీ రిట కిట్లువచ్చుటక
శ్రీదయితాగమంబు కడుఁ • జేరువయాసని నిశ్చయించితి. 58

క. నా విని నగుమొగమున న

ద్వేవజ్యేష్ఠుండు వాసు • దేవప్రియు సఁ

భావించి నజలజలధర

రావ నిభ గభీరకంఠ • రధ్వనిఁ బలుకుక.

59

చ. ఒసఁగెద నీకు వేఁడు పర • మో పరమవ్రత! యెద్దియేనియుక
మసలక యన్న నన్నయన • మన్వితుఁ డిట్లను నట్టిదేనియుక
బిసరుహగర్భ! దుర్భవవి • భేదనుపైఁ దలఁపుం దదీయసం
గసుఖ మఖండధర్మపరి • కరత్రముఁ గూర్చునొసంగు నాకొగి. 60

చ. అసపుడు నట్లయిచ్చి కమ • లాసనుఁడాశమశాలిఁ బలుకు నో
మున వర! నీవుసేయుతప • ముక జపముక బెరరేఁప నెల్లి నే
టన భవదగ్రీవీధికీ గ • డారపటుం డిట వచ్చు మున్నె యా
యన నిను నేలినాఁడు చరి • తార్థుడవీపు చతుర్ధసంపదక. 61

క. నీ యీక్షేత్రము నో ముని

నాయక! దేవర్షి నరగ • ణప్రార్థితని

శ్రేయసవదాన్య మగునని

పోయెఁ బయోజాతస్మాతి • పోయిన నతఁడుక.

62

ఉ. ధాతఁదలంచి మౌక్తికీ యవ • దాతసరోజదళాక్షుఁ గాంచి లో
బ్రాంతిపెనంచి యన్నలువపల్కులు సత్యములొక్కొ? వాక్కథా
ప్రోతముకుందుఁ డెందు నను • బోఁటికి దక్కునె? దక్క కేమి? భ
క్తాతురతాపహారి దనుజారియ • నా వినమే? బుధోక్తులక. 63

సీ. అవచూడబడ్చి బిల్వమున నొండొంటి సి
 క్కములంటి చల్చిచి • క్కముదలిర్ప
 బంటకార్యేలిదమిక్రి • దంట గెంటసమాడు
 వెడ దకన్నులకాంతి • వెల్లివొడువ
 మెఱుగుఁజెక్కులమీఁద • మిట్టించి మొసలివా
 గడమద్దికాయల • తళుకు లమర
 వక్షస్థలమున శ్రీ • వశ్యకాస్తుభవై జ
 యంతు లిందిరతోడి • వంతువడయ

గీ. నిమ్ననాభియుఁదివిళివ • స్థి తజరరము
 కరకలితచిత్రభ్రు శం • ఖములు సమర
 మనస్రంబున నేపొద్దు • మలయుచున్న
 ధూర్తబౌలుఁడు నామోలఁదోచునొక్కొ? 64

క. అని యీగతి మీమాంసా
 వనిమానసమృగము ద్విప్పు • వైష్ణవరత్నం
 బునకు నిజదక్షిణేక్షణ
 వనజచ్చద మదరె శుభని • వహపిశునంబై .

65

తే. నాఁడు మఱునాఁడు నవ్విప్ర • సందనురడు
 ధాతమాటల చందంబు • దానవారి
 తనకడకు వచ్చురాములు • తలఁచితలఁచి
 ముచ్చటలయేటితరఁగల • మునిఁగిఘనిఁగి.

66

ప. మూడవనాఁడు యథాకాలప్రబుద్ధులై పూర్వాశ్రిత సిద్ధా
 శ్రమంబున బద్ధపద్మాసనాసీనుండై .

67

క. కరీవదనదేవతామిశ

దరుణాభచతుర్థాధ్యక్ష వాదిమసాంతా

క్షరయుతమగు నాధారాం

బురుహంబునఁ గలుగువలపు • బుగులుకొనంగఁ. 68

క. పూనఁ దటిత్ప్రిభ పద్మశ

మై నలువ వసింపఁ బాది • లాంతాక్షరసం

ధానస్ఫుటమగుఁస్వాసి

స్థానాబ్జమునందు వెడల • సత్సైరభముల్. 69

క. డాద్యము ఘాంతమమును నీ

లద్యుతియుఁ బురాణపురుష • లాలితము గుధీ

వేద్యము నగుదశపత్రస

ముద్యసక్రీపూరకమున • మొలవఁగఁదావుల్. 70

క. శైవము ద్వాదశదశరే

ఖావళితకరంబు కమ్రీ • కనకచ్ఛాయా

శ్రీవహము నౌ ననాహత

మేవేశంజెడనిగంధ • మిగురొత్తింపఁ. 71

క. పదియాలుజేకులంనును

బదియాలుసారంబులుండఁ • బరమజ్యోతి

ష్పదమై సురమునివశతఁ

బొదలువిశుద్ధమునఁ బొంక • ముగఁ బరిమళముల్. 72

క. దశయుగమున హంక్షంబులు

పొలుపొందఁ జిదంశఃస్వగుచు • భూరిమణివిభా

వలిఁ దగునాజ్ఞాపురమునఁ

గలవాసన లేసరేఁగి • కడలుకొనంగఁ. 73

ఉ. ఇంతకు నూర్ధ్వమై శిరసుఁ నిక్క నధోముఖమూర్తిబోల్చి య

త్యంతవికాసశాలియయి • యాద్యశివాశ్రయమై పహస్రీప

త్రాంతరచిత్సుధారసమ • హర్షురదుర్దిన మోచరించు న
 ద్ద్రాంతరపుష్పవం గలుగు • తోరపుఁగంపులు పెంపుమీఱఁగఁ.
 చ. కనదుఃఖప్రభావిభవ • గర్వ మఖర్వముగా నొనర్చుచుం
 దనువు తళుక్కునఁ మెఱవఁదత్సరసీరుహపక్షిపేరిని
 చెప్పన వడి నెక్కి నిక్కి నిద • జిహ్వకఁజాచి లలాటమధ్యసం
 జలితసుధామయాఖనుధ • సర్పపురంధ్రిక శోలి సోలఁగఁ.
 క. హృన్మణిసూత్రాకృతియగు

చిన్మాత్మర్తిఁ బురాణపురమః శేషావాసుం

గన్మాత్రిచి లోనిచూపున

సన్మాన్యఁడతండు చూచునమయమునందుఁ.

76

దండకము.

కడిదియనురు ధేనుకుఁ ధేనుకుత్కిలదంభోళిసం స్తంభివో స్తంభసం
 భూతశౌర్యాగ్నిచేఁ గాఁచి గోలోకముంగాచి గోవర్ధనక్షోణిభృ
 త్కందరక్షోణి గ్రీడించు విన్నాణిపెన్నాటకంబైన కౌల్లన్నులఁ
 గల్లు పెందళ్ళులఁ నల్లడఁ జిల్లునెమ్మాత్ముజాబిల్లి శోభిల్ల నుత్సు
 ల్ల గల్లద్వయిఁ హత్తి మత్తిల్లి నర్తించుచుఁ మాకరాకార రేఖా
 భిరామంబు లా కుండలంబుల్ సమగ్రప్రభా మండలంబుల్ చలిం
 పఁ నిలింపాశుగాసాకృతిఁ మాసరంబైన మాయూరపింఛంబుతో
 నై క్యముంబొందునిక్కంబుచే గొప్పయై కొప్పగన్పట్టఁ గన్పట్టఁగాఁ
 గోరి వెంటఁ మహాఫాలపట్టంబుపై నెట్టువో, నిగమకమల గంధము
 ల్సంధిలం జేయునాసాపుటఁ బ్రస్ఫుటస్ఫుర్తివర్తింప దృష్ట్యధను
 స్సంపదల్ పెంపుమీరంగ రంగదుర్చిత శాక్యరస్కంధబంధుత్వ
 గంఠంబు రూపించుమూపుల్ పురాయింప నింపారు రేఖాత్రయీ
 మైత్రి నేత్రప్రియంబిచ్చుచుఁ గంబుపాకంబునం బంధురంబై వల
 త్కంఠరంబొప్పఁ గప్పెక్కునీలంపుఁగంబంబులంబోలు బద్ధేలు లీలా

విభూషావళిం జాలభాసిల్ల నుల్లోక సౌందర్యధుర్యస్థితీ విస్తృతం
 జానురస్సీమజీమూతమై హరివర్ణోపలశ్రేణిరాణించు మించుం బు
 రాణింపఁగాఁజేయు నచ్చోన యుచ్చాస జానుచ్ఛవిఁ దుచ్ఛముం
 జేసి కంజాతవాసాంఘికంజాతలాక్షౌంకశంకావహంబైన పంకేజ
 రాగం బిగుర్పంగ, శ్రీచరణయుగళ హాటకంబై కనద్ధాటికోద్యత్తు
 లా కోటులూటాడుచున్ జాటువాచాటతం జాటి ముప్పేటగాఁ జాట్టి
 నన్ దీగచుట్టుల్ గట్టె సంఘటిల్లన్ దటిల్లేఖ లేఖర్షభుం జేరి
 రంజిల్లునా నుల్లలత్కాంతి గోయష్టి యుత్కృష్టమై హెచ్చుగా ని
 చ్చకున్ వచ్చుచున్ గచ్చకాయల్ కరాధిష్ఠి తాజాండపండంబు
 లోనాఁ గడున్ జిత్రభద్రుంబునన్ నిల్చినంబాల్పుగాఁ గల్పక స్వ
 చ్చగుచ్చంబు సత్యార్థమై నిత్యముం గొత్తగాఁబూనియున్నాడనన్
 భవ్యశంఖంబు సవ్యాగ్రహస్తంబునం దిముక్తగా దివ్య భూషావిశే
 షార్భటుల్ గృమృత లేదెమెత్తల్ గృమృతగాఁ నమ్రదిప్పలకమృ
 స్తుతుల్ స్వస్థలంబంట గానంటఁగారాక రాకాసుధాభానుభనూజ్జ్వల
 జ్జ్వలకీలాకులప్రాధరీఢాకృదారూఢగాఢత్విడౌఘంబుమోఘంబుగా
 మేఘవీధిం ధరాధో జగద్ధోరణిఁ దోరణుల్ గట్ట, యాదవ రమణుం
 డు నాభినంజాతకంజాత జాతుం డఖండాంఘ్రీప్రీతీభవద్విశ్వవిశ్వంభ
 రాభాగుఁ డాభోగవద్భోగి భోగాసనుం డాసవామోద మాధుర్య ధు
 ర్వాసుర శ్రీకపాలద్వయీ పత్రరేఖాపకారక్రియా కూరచక్రాం
 కుఁ డోంకారసర్వస్వ నిర్వాహకుం డుద్విచే దుర్వహంగప్రభాగుద్విచే
 నోషధుల్ గన్న పృథావ్యోఽభ్యుపగీతముఖ్యుండు పుండ్రేక్షు కోదండ
 లక్షాభుఁ డంచద్దరస్మైసారుండుదారుండు దారోత్తమల్ నీలయన్
 బాలయన్ లక్ష్మీత్రయన్ పక్షత్రాక్షీశిరోరత్నమున్ భూమియన్ భా
 మయన్ బ్రేమఁగామించి వెన్నాడఁగా మించి పంచాబ్జుఁ డఘ్నున్
 గడున్ బోడతాబోడలుం జూడగాలేని పెన్నిక్క నిక్కంబ యా
 విస్మృతింజూపి దీపించియుండన్.

క. శనుదైత్యుని తనదులోనం

గనుదేజము మోలఁగాంచికమలాసనుఁ డా

డినయట్ల నిక్కమయ్యెనె?

విసఁ గననిది కొత్త యనుచుఁ వెననుత్థితుఁడై.

78

సీ. చామర ధ్వజ శంఖఁచాప ప్రముఖచిహ్న

లలిత పదార్పణఁబంకృతమహి

దళితోపరిత్యగఁజ్వలదంశుమశ్వలా

స్తంభభిరామోరుదండయుగళు

వరదానముద్రాబ్రంధరణభూషితకటి

న్యస్తకుంచితసమున్నతభుజాఘ్య

సింహావలగ్నలఁక్షీత్రపరిహాసి తో

యజగర్భగర్భవృత్తావలగ్న

గీ. జలదసంకాశు నిర్వీర్యఁజఘనదేశుఁ

గోటికందర్పలావణ్యగుణశరణ్య

విష్ణు నిజభక్తవర్ధిన్యుఁగృష్ణుఁగాంచి

పటచె సాక్రోశుడగుచు నాబ్రాహ్మణుండు. 79

చ. పటచిన దేవకీసుతుఁడుఁ పక్కననవ్వినఁ గ్రమమ్రతిల్లి మై

దటచుగ రోమహర్షణముదంచితభక్తిభరాకులత్వమే

ర్పటచుచుఁ గేలాశ్రీశ్చి పలుపల్కులతల్కులనన్నెన్నెలక

బటపుచుఁ బ్రస్తుతించె మునిబంధవిభంజను భక్తరంజనున్. 80

మూలిని.విధి శివ ససకాదుల్వేదముల్ గూడి ని నోన్

మధుమధన! యితం డిమామ్రక్తివాడంచు నెన్నన్

విధురులయినచోటన్ నేర్చునే? గాఢమోహం

బుధి పడిబడుచు న్నాబోటి నీవాట మెన్నన్. 81

తరల. హరిహయోపలభౌధ రాకృతిః సందమౌందినయత్తినీ .
 యరుభృగుస్తుతిపాత్రీముగ్ గటఃకోజ్జ్వలంబు సభాఘర
 త్నరుచిమిత్రీమునై సపాదముః సందునించె సంగ ని
 త్యరతిః బూని తలంతుః దాపనిః దాఘవృత్తినివృత్తికిః 82

భుజంగప్రియాతము.

స్ఫురన్నాభిగర్తృపః భూతాంబుజాతో
 దరక్షోణిలో వేల్పుః తాతృ విధాతన్
 నిరాతంకసన్తేకః నిశ్చేతః గంటృ
 హరి! తాతకుం దాతః నై యంటయొప్పు. 83

సృగ్విశి. నీతిమై నై న్యభూః నేతనై రత్నసం
 ఘాతదివ్యోపధిః గ్రామముల్ భూతమ్
 త్ప్రీతిః గన్వత్తువేః స్ఫీతహర్షోత్కటృ
 భూతధాతీగవిః బూతనాఘాతనా! 84

లయగాఢీ.

అగమసముద్ధరణ! రాగరసలంపట! సుః ధాగమనియామక! రః సాగరి
 మకారీ!
 భోగపదవీనిహితః భాగవత! భూగ. గనః భాగపరిపూర్ణ పరః భాగవరపు
 రగార్చి!
 త్యాగగుణధుర్య! మునిః యాగపరిరక్షక! హః లాగతసమిద్విజయ! సా
 గత మతార్హ్వా
 ద్యోగకలికాలకలుః మాగకులిశాంక! కొనః సాగినకృపా మనుపుః యా
 గిహిత! మముక్త.

మ. రవిధామంబులు సిద్ధమంత్రములు చంద్రజ్యోత్స్నికలో సన్మణి
 ప్రవరశ్రేణులు భవ్యభేషజతతుల్ సాధోధంబుల్ సుధీ
 భవనిస్తారక! సేమమిచ్చి జగముః బాలించు మర్యాదనీ
 యవతారంబు లశేషలోకహితచర్యా! ధుర్యసంచారముల్. 86

ఉ. అజన, పుంజనవ్యతరః మై తగునీతిరుజేనికప్పక
 ల్మొ జలుకంగఁ జేకుఱుఁ జుమి కమలేక్షణ! సూక్ష్మదృక్కుతౌ
 గంజభవాదివృద్ధులకుఁ గాథతరాక్షరలక్ష్మియెందుఁ గా
 నంజనుఁగాదె? కప్పకతఁ నన్మునుదోపనియక్షరస్థితుల్. 87

క కమిచి యమరేమత్పణకా
 ప్థములఁ బరిపూర్ణవృత్తిసమకూరెను నీ
 యమితమహామహిమాధికి
 గమలభవప్రముఖులెన్నఁ గాబుద్బుదముల్. 88

పృన్వి. జగత్పతి! భవత్పాదాఽబ్జయుగభక్తిసంయుక్తితో
 గగున్పొడువ నన్యథాఽగతియెఱుంగ కెవ్వఁడునీ
 యగణ్యగుణకీర్తనంబధిగమించుట మించెనే
 నగాధభనసాగరంబతఁడు దాఁటునొక్కెత్తునన్. 89

క. భవదంఘ్రిదూరునకుఁ బు
 ణ్యవసతి సులభంబె? వెఱతుఁ నన్యభవంబుల్
 సవరింప యుష్మదర్పా
 ప్రవణమలిం జేయునన్నఁ బరధామపతీ! 90

క. జయవిజయపూర్ణపార్శ్వ! వి
 జయ జయ కల్పరథుకిణ! సమదదనుజరా
 ఙ్జయసంరక్షితభువనా!
 జయజయ! సగుణగుణాత్మజయ శౌర్యధరా! 91

సీ. నడతునీక్షేత్రంబునకుఁ జెయిచాచియ
 ర్చింతునీనమిత్తఁ సేవకులను
 మొక్కుదునీపాదములకు జహావీధి
 నీనామములు నకాణింతు నెపుడు

నన్పింతు నీసేనశ్చై సర్వదేహంబుఁ
జింతింతు నీలీలఁగి తనరణఁ
దనివోక నీచక్కఁగదనము సంవీక్షింతు
నీయవధానంబు నెమ్మిందొ

గీ. బ్రహ్మరుద్రాదులకుఁ గానఁబడనిసీపు
నేడునామోల నిలిచితిఁనీలవర్ణ!
వర్ణనాతీతమత్పాగ్భవపవిత్ర
పుణ్యపరిపాక మేరికిఁబొగడఁదరమే.

92

శా. నిత్యస్ఫుర్తిసనాధులైరి విధి కంఠేకాలముఖ్యుల్ కృత
క్షీత్యాచంద! యనాదిమూర్తివగునీచేఁ దత్సనాధత్వసం
పత్వావిష్కృతి నాకునుంగలుగుఁ దత్ప్రాయుండ నే? కాననే
మృత్యుకూరధయంబుఁబొసెతిని జుమ్మి నీదయాసంపదక. 93
మ. అని లోకత్రయమోహనుండగురమాఁప్రాణేశు నెమ్మొమునం
దనచూడ్కుల్ నిగుడంగ భూమిసురరత్నం బూరకున్నంత నే
మునుగా ధాతృసమన్వితాఖిలమరుఁ న్నఖ్యుల్ తగిల్ మ్రొక్కిమో
డ్చున కేలింపఁగ నమ్మనీశ్వరుగుణంబుల్ సారగీర్తించినక.

క. చిని ముగ్ధహాసరుచి రా
ననుఁడై తనచుట్టునున్న నానామరరా
జనికాయముతోఁ బలుకుక
దనుజారి మహీసురాస్యదశ్చక్షుఁడై.

95

సీ. దాంతుండు సత్యసంధాధురంధరుఁడు మ
దృక్కుండుపితృహితోద్యముఁడునైన
యిద్ధరామరనూతిఁకీర్షితంబాసఁగ నే
వచ్చుచో మీరెల్ల వారునితని

కర్మలిసాహాయ్యమాచరించుటకునై
ను తెంచినారు నా కెవ్వరేని

హితులు వారలపనులెల్ల మీయవికాస
పరతాపతప్తులుపరముదేక

గీ. ముదితు లసత్ప్రీతంసాభిముఖులునై న
వారు నాభక్తులగువారివారియందుఁ
బ్రీతిగలవారి నే నుద్ధరింతుఁ గీడు
వలన వారలకంటె నవశ్యమగుట.

96

క. సద్భక్తసేవచేతఁ

మద్భావము తుష్టిగన్నమాడ్కిఁ దరుశిలా

ద్యుద్భావప్రతిమాగ్గుల

ముద్భరితిముగాదు నిక్కముగఁ దలపోయె.

97

మ. వలనా యేటికినాశ్రియించిమనఁగా వానీరముక నీరముక

దలవెఱ్ఱి పచరింపనేటికి సమిద్దానంబు దానంబు న

చ్చలమా యేటికినెత్తెగొట్టుకొనఁగాసన్యాసము స్వాసముక
గలిఁ దేజాలుమదీయభక్తిరుచిభక్తశ్రేణి కశాంతముక. 98

తే. సర్వధర్మవిహీనప్రిచారుడైన

నాశ్రమద్భక్తి గలదేనియతఁడ చూవె

నాకు సత్యంతహితుఁడు సుశ్లోకరతుఁడు

నిఖిలధర్మప్రవర్తననిశ్చితుఁడు.

99

అ. వె. అస్మదంకధారియగుభక్తవరుమేను

నాకుఁ గూర్చినట్లునాకులార!

వదలకేవలించునై కుంతనగరంబు

సండుగోలుపదంతిరంగమునకు.

100

క. నాయందు భక్తుఁడుండున్

బాయక యేసధివసించు భక్తునియందున్

మాయరువురకుం గలుగున్

గాయపాణానుకూల్యఃకౌశల్యంబుల్.

101

ఆ. వె. మహితపుణ్యలై నఃమద్భక్తవరులకుఁ

గానివాఁడు నాకుఁగానివాఁడు

భాగవతుల సన్నఁభావించి యొకటిఁగాఁ

గన్నవాఁడు సన్నఁగన్నవాఁడు.

102

క. మీయెడ మద్భక్తిగుణో

చ్చాయము గనుఁగొంటి నేనుఁసత్యంబు బహూ

పాయంబుల మద్భక్తుని

క్షై యిట కేతెంచుట నివ్వఁయచ్చరులారా!.

103

మ. సురకర్తృది హిరణ్యదైత్యసుతు వ్యాసున్ శౌనకున్ శ్రీపరా

శరురుక్మాంగదు సంబరీషు సరమాజానిన్ వసిష్ఠున్ బురం

దరపుత్రున్ శుకు దాల్భ్యు భీష్ము వెటఁగొందంజేయుమద్భక్తిత

త్పరుఁ డీపుణ్యుఁడు పుండరీకుఁ డితనిఁభావించు మేలీవులన్.

ఆ. వె. వినుఁడు మీకునేనిఁగ సరానియాహితం

బీతపస్వివరునికిత్తు నేడ

యెద్ది వేడ భక్తుఁడద్దియ యొసఁగంగ

గట్టినాడఁ గేలఁగంకణంబు.

105

క. అని దేవకీకుమారుఁడు

మునివదనముఁజూచి పలుకుమోదాంబుదగ

ర్జనమనఁబ్రసాదసాగర

దనితధ్వని యనఁగ నిగుడుసరసారభటిన్.

106

డి. నీపితృభక్తి నీతపమునీవనిశంబునొనర్చునర్చయు
 ద్వీపితహర్షఁ జేసె జగఁతీసురనందన! నన్న నీకు నా
 గూఢము భక్తిమత్సదసఁరోహణశైలము చాలదక్కఁ గాం
 టూపరిపూర్తిగా వరమొసంగెదఁ వేడు యథారుచిప్రభా. 107

క. భాగ్యమనై యిహపరపరి
 భోగ్యార్థమనై యగణ్యపుణ్యమనై నై
 రాగ్యజ్ఞానోన్నతులగు
 యోగ్యతములకాల వాలియండుదుజమీత్ర 108

వ. విశేషించి నీయెడంబ్రసన్నండనై యన్నవాడ నభీష్టదృష్టిఁ
 నాఘనంబగు మదీయఘృణాగుణంబునకు భజనంబనైతివి. జగ
 జ్జాలంబున వస్తుజాలంబు నీకుదుర్లభంబులే దనిపలుకుయదువల్ల
 భవలనం బ్రసోఫతుండై. 109

సీ. పుండరీకుడు పల్కుంబుద్బుదాభములైన
 సిరులు నిన్ గామింపఁజేరి కల్ప
 విలపి గులామముల్ వేడువెట్టి గలాఁడె?
 నిఖిలదుర్లభుడగునీవు నన్నుఁ
 గరుఁశెంతు వరమిత్తుఁగాతు నీడేరుతు
 సనియున్కి భయమేదియద్భుతార్థ
 మర్థింతు నిపుడన్నయట్ల యస్మన్నామ
 చిహ్నై తస్మాత్ ప్రహేత్యత్రీశ్శ

గీ. మధ్యతలమున నిలువు నాఁకునవిజేసి
 సకలజనులకు మోక్షరాజ్యమునొసఁగుచు
 నిదియ నాకోర్కి జగదేకఁహితము నిదియ
 దీని మీఁతిన సిరి యొల్లఁచేవదేవ!

వ. అని వెండియు నతండు చాపలాతిశయంబునఁ జర్వితచర్వణంబు
గా సర్వసుపర్వదుష్ప్రపంబగు నీరూపంబు కృపాపరతంత్రం
బగుచు నాకునగపడుటకు భూతవ్రాతంబులు ప్రభూతాద్భుత
రసమన్యూ మానసంబులగుచునున్నయవి. భవదీయంబగు నకా
రణ సుకృతత్వంబునకు నియంతయుం గలఁడె? యుత్తరంగంబగు
సంసారతరంగమాలి మున్నుండుచుఁ బొనుండుపడి యనంగీకృత
విజ్ఞానజ్ఞానవిలాసులై దోషంబులఁజేసినకరువులనందగు నలసు
లకు వెలసులభంబు నధికఫలంబును సగుయ్యుష్మద్దర్శనంబు భవ
భయకర్షణంబు నుపసర్గజలద వర్గస్పర్శనంబు నపవర్గదర్శనంబు
నునగుఁగాక. ఏతశ్చేత్రింబు నీయాజ్ఞ సకేషశ్చేత్రివిశేషోత్తం
సంబగుంఁగాక. ఈతీర్థంబు సస్మన్నామాంకిత సమర్థంబున నుత్త
మంబగుఁగాతమని.

111

ఉ. ఆనతమాశ్రియై యటులుఁబ్రార్థనజేయుమునీంద్రు శాంబరీ
మానుషవేషధారి దయమానమనస్థితి బిగ్గినభవచూ
వీనులఁ దాఁకుగన్గడలఁవేమఱు. చూచుచుఁ బల్కుఁజిల్కుపూ
డేనియసోస వెల్లువలఁదెప్పెలఁదేలెడు మేలిపల్కులక. 112

సీ. అతిదుర్లభంబువేఁడితి దుర్లభుఁడనై న

నేనీకుదక్కుటఁమానివర్య!

త్వత్ప్రియాథముగ నీఁసలమున పరివార

యుక్తుఁడనై నిల్చియున్ననన్ను

సేవించువాఁడెల్లఁజూరపుణ్యవంతులు

నిహపరసుఖలాభఁహృష్టవతులు

కలికాలకల్మషఁగరతకూటాటోప

కాకోలకంఠులుఁగిళితభవులు.

గీ. నయ్యెదరు సర్వదివ్యోత్తిమాసత్రదాజ్ఞఁ
 బూని యీక్షేత్రమును దీర్ఘమును సమస్త
 భువనవర్ణితవిఖ్యాతిఁబొదలుగాత
 మెల్ల పుణ్యస్థలములకు నెక్కుఁడగుచు.

113

క. త్వన్నామచిహ్నతంబగు

నిన్నేలయె తెల్లనీవియేనుండుటకు

మన్నించి భక్తవాంఛా

భృష్ణతులొసఁగుటయె నాకుఁ యుక్తవృత్తము.

114

సీ. వినుధాత్మసుత! యప్పుడనిమిషు లసురారి

కృపకుఁజెరువొందికేలుమొగిచి

పరమేశ! యోభక్తపరతంత్ర!

భావానువర్తి! పరబ్రహ్మ! పరద! నిన్న

నరచేతిమణిజేసియవనివారలకెల్ల

నపవర్గమొసఁగునీయయ్య నెట్లు

వోలు? విశ్రాంతిసాలంబు యాచక

కాంక్షితమాత్రాప్తికారణంబు

గీ. నీకె తగు నీతనికె తగునిఖిలగమ్య!

పూజవడయంగఁ బూజించఁపొగడువడయ

నని మురజేప్పి యుండరీకుని బొగడుచు

జనిరి సమృద్ధిముగ నిజస్థానములకు.

115

ఆ. వె. పొగడిరఖలమునులుజగము లానందించె

నాటపాటచూపిరమరరమణు

లాదినంబు సుదినమయ్య దుర్దినమయ్యె

విబుధతరులతాంతవృష్టి గురియ.

116

సీ. శిఖిపింఛధారియైఁ చేదోయి కటినిల్చి
హరితీర్థమునఁ బచ్చిఁ మాభిముఖుఁడు
క్షేత్రసింహుఁడందుఁ బ్రాంగ్దిగభిముఖుఁడునై
రెండుచూర్తులుదాల్చుఁచుండునతని
పదపీఠమైయొప్పుఁఫణిభర్త రమ గొల్చు
హీఁ యన శ్రీ యనఁ రెండుగడలఁ
జామరహస్తయైఁ ఛందోమయాకృతి
ఖగలోకనాథుఁ డంగిమున వెలయు
గీ. దక్షిణంబున సనకప్రధానమునులు
దాను బాగఁడుచు నేవించుఁ దమిశ్రుమాలి
యేను రుద్రులు నేవింతుఁమెడమవలన
వెనుకనుండు దురింద్రాదివిబుధవర్షులు.

117

వ. వత్సా! శ్రీవత్సలాంఛను భక్తవత్సలంబు నీవు నెఱింగినయదియ
కదా? వినునుత్తైఱంగున మెఱుంగుటొల్లియగొల్లదొర కరకలిత
చిత్రభద్రప్రజలజశుక్తియు విరచితవినతముక్తియుఁ గుటిలతో
మలవిసలకుంతలనికరుండును, నవరిమిత కరుణాకరుండును, గటి
తటసుటితదోస్తంభ యుగళుండును, జటులనిశాటగళ నిగళుండు
ను, మకరకుండల మండితకపోలఫలకుండును, యదుకుల తిలకుం
డును, క్షుల్ల కాశకృతఖ్యాభిరామమృదులోరుద్వయుండును, నద్వ
యుండును, బుండరీకప్రభృతిమునిజన సేవ్యమానుండును, ననూ
నుండును, నఖండజ్ఞానానందైక విగ్రహుండును విదళితజగన్ని
గ్రహుండు నై పంచాబ్జంబును, పంచశరసహస్రాతిశాయివిలస
నసరసంబును, నిచ్ఛాదిగంబరంబును, నై న ప్రాయంబును నవర
త్న సానుప్రాయంబును, బాహ్యభ్యంతరికద్వారాష్టకవిస్మయంబు
నదభంబు, నద్రంకపంబును శరదభృశుభంబును, నగుమహా

పాసాదంబునందువాసన వైశ్రవణ వైవస్వత ప్రముఖ మఖ
 భుగలఘుకిరీటమశిగణ ఘృణిమండపింజరీకృతంబగు శేషపీఠం
 బు నధిష్ఠించి చరణద్వరూంతరాళోపలాలిత గోయష్టి లతామ
 తల్లియై భువనత్రితయ కామిత కల్పవల్లియు నైన తన యా
 కృతి యవికృతభావంబునం బ్రభవింపఁ దత్త్వత్రితీర్థమధ్యంబుల
 నంగీకృతాధ్యాసీనుండై వాసుదేవాదివ్యాహంబులు జ్ఞానకి
 యాది శక్తులు వసురుద్రాదిత్యాది మరుద్విశేషంబులు నశేష
 నిగమంబులు సఖలశుద్ధాంతంబులు సమస్తతీర్థసార్థంబులు సకల
 మంత్రరహస్యంబులు సర్వగంధర్వ స్వరసారస్యంబులు విశ్వవి
 శ్వాసి కైశ్వర్యంబులు ననశ్వరిసంపదలంబొదలి సేవింపఁ జెంపు
 మెఱసియుండె నని వెండియుఁ గుండలికుండలుం దిట్లనియె. 118

క. నారద! ధృత హేమరసా

సారచ్చురితంబు విష్ణుసదనం బది వే

దీరచిత్రా రాత్రికతతి

భూరమణీమణికిరీటముం బురుశించున్.

119

క. అలతీర్థస్థలిక్షేత్ర

స్థలిలీలావిగ్రహాద్వింతయయుతుండై భా

సిలు పొండరీకవల్లభుఁ

దలచినఁ గనుఁగొన్నఁ గరగంతము లిహపరముల్.

120

క. వినఁబడఁడు చెవులఁ గన్నులఁ

గనఁబడఁడత్యుగ్రనారకవృధచేతన్

బానుఁగుపడి జడియువైష్ణవుఁ

డనవనిమరితప్రపత్తియయ్యుఁ గుమారా!.

121

చ. ఇరుగడలన్ ద్విరూపములన్ గృష్ణుడు దైత్యనిరాకరిష్టుడ
 పురుసుననుండ నన్నడిమిభాగమునందు వసెను రెన్వరా
 నగులు మనుష్యరూపభరణంబునఁ గ్రీడయొనర్చుయక్షకి
 న్నరగరువోరగద్యుచరినాథులుగాఁగొని మొక్కగాఁదగున్.

ఉ. ఎయ్యది దివ్య సేవ్యతరఁమెయ్యది మానిమనోభిగమ్య మా
 నెయ్యది నీవునేను భజియింపఁగలింపగు నెల్లనాఁడు నా
 దయ్యపునెల్లుసుముత్ర సంతతి తి వెల్లెడుపుండరీకనా
 ధ్యాయలఁ బ్రవర్ణిల్లుచు జగత్త్రయధుష్కృతదాహదక్షమై.

మ. అలసంబుల్ మునిరాట్పుణీతములుపాఁయన్ని త్తముల్ పాతకం
 బుల నిర్జింపఁగ విష్ణుభక్తియ తిగున్ బోదానికిం బూసఁ బా
 ములస్థాటులు చీరలం దుపిచినంభో నేర్చునే మాంత్రికా
 కలితాహప్రతివీరమంత్రపదరేఖాస్థాఘచేతంబలెన్. 124-

సీ. జగదధిష్ఠానంబునచ్చిదానందాత్ర

కము నందనందనాఖ్యముత్తేత్ర

తీరస్థితము పృథగ్దీప్తితంబు నృసింహ

రామ మత్స్యాదివిగ్రము లెట్టి

యవి యనఁదగియుండునట్టిదయగు దాని

హేతికు లఘుతమఃప్రోతమతులు

గాంచి యర్చలయం దొకటిగాఁగఁ జటచి వి

కృతనంబొనరించిగరుసులేని

గీ. చారనంబులడింది పారంబులేక

వనరుదురుగాని విజ్ఞానవంతులైన

వారు శిలగాఁగఁదలఁచ రెవ్వారు దృష్టి

గోచరబ్రహ్మమనిచూచి కొలిచి యునికి.

శా. అవాణీరమఁబండు పార్థసముసేయన్ దేవకీదేవియం
దావిర్యావమునొంది యేరికి నలఁభ్యంబై నలేవన్ జగ
జ్జీవాతుఘ్నతి నుండునిండుదొర విఁసేత్రరాసనున్ నిత్యసం
సేవంచెల్పుఁతేందియుండు తమముంజించుంగనుండ త్వమున్.

తే. భక్తిగర్గదరీతి వాఁగ్భరము లొలయ
నటసమునఁగూడి గోపికానాథుమోల
నిలిచి కీర్తించుపుష్పండుఁ నలినబంధు
దళనమొనరించి తత్వపదమునకరుగు. 127

క. హరి సోపహార లక్ష్మీ
శ్వరు నెవ్వగుచూతు రట్టివారలు సకలా
మరపూజ్యులు వారందునఁ
బొరసినపుష్పము లగణ్యములు గుణజలధి!. 128

క. ఇతిహాస పురాణ కథా
శ్రుతిస్మృతులు నందగోపఁసుతుకట్టెదురన్
నతతము పరియించుమహా
మతి పరమపదంబు నందుఁమతిమనుష్ఠ్యా!. 129

క. తీర్థముననాడి బ్రహ్మ
భృగితలీలావతారుఁభక్తాధారున్
బార్థసఖఁ గొల్వగలమో
క్షాంతులకున్ గలవు సచ్చిదానందంబుల్. 130

సీ. భ్రాణపాండును సురాఁపుడు బ్రహ్మహుతియు
గురుతల్పగ స్తేయఁగోపభోప
జీవి పితృద్రోహిఁశిశుహంత పరదార
రతుఁడు నిందకుఁడు సార్వస్వభోక్త

నత్యరిక్తుండును సర్వాభిమన్వి పే
 తేకుండు సర్వాపలాపకుఁ డశుచియు
 నిజధర్మవిద్యేషి నీచుండు పాపండు
 ప్రవసుండు స్వేచ్ఛావిహారహీన

గీ. కృతమెఱుంగనివాఁడు నూన్మృతములేని
 వాఁడు సమీపజడఁజూచు పాపండు మొదలు
 పాపకారుల కేనియుఁజాండరీక

తీర్థహరిమూర్తియుగ మిచ్చు దివ్యపదము. 131

చ. అలఁతపిసాళినవ్వు మధుఁ గాధరబింబఫలంబు తమ్మితే
 కుల సగుసోగకన్నులు ప్రకుంచితకుంతలచారుఫాలము
 బలుచనిచెక్కులం గలయఁబర్వినకుండలరత్నకాంతులు
 గలశిఖిపింఛలాంఛను మొంగంబు గనందగు ధూపవేళలక. 132

క. క్షణము క్షణార్థమైనఁ ద్రి
 క్షణలలితంబగుపయోధిశయనువదనమీ
 క్షణ మొసరించుకృతికి నా
 క్షణమునఁ గల వఖిలనుకృతజాతఫలంబుల్.

133

సీ. మువ్వంకమురువుతో మురళి యొక్కొకవేళ
 మ్రోయించు భువనైక మోహనముగఁ
 గ్రీడించునొకవేళఁదోడిబాలురఁగూడి
 యక్షీణగతిఁ గుబేరాక్షకేళి
 సవరించునొకవేళఁజలవిహారముచాలఁ
 బ్రేమభీమరథిగ భీరవారిఁ
 గొలుపుండునొకవేళఁసలినసంధవ పుండ
 రీకాస్మదాదులు పీఠిఁ గొలువ

గీ. నురగరిపువాహనమున నొక్కొక్కవేళ
 వేడ్కు వేంచేసి మెట్తయుఁ దివ్యీధులందు
 నెన్నికల్పంబు లరిగినయేనయెండ
 వెలయుస్రాయంబుగలకొయ్యవిట్టలయ్య. 134

శా. శ్రీరంగంబున ద్వారక గయఁ గురుక్షేత్రంబున నైమిశా
 భ్యారణ్యాంజనశైల పుష్కర మహేంద్రా సంతశయ్యాహరి
 ద్వారశ్రీపురుషోత్తమంబుల నయోధ్య సేతుగంగాభిసం
 గానూఢస్థలిఁ జొండరికమున దైత్యరాతి యుండు గడుక్.

క. హరియు త్రరభాగంబునఁ
 బురుషుడు దా బాపమైనఁబుణ్యంబై న
 నురకానియెత్తుచేసినఁ
 బరిణతమై మేరుకుధరభారముఁజూపుక్. 136

సీ. నమాత్మర్జనమున ధావ్విక్షము నుపలేపనం
 బున మరాళము రంగిమున విచిత్ర
 శుకము దీపాంకురప్రకటనంబున బాము
 పదపదమ్రతీహానుభవముకతన
 సరఘయు నూడస్యపరిపేచనంబున
 ధేనువు మోక్షంబు తెలుపుగనిరి
 గౌన నేతత్పరికల్పనంబున బాండు
 రంగానినాథుఁ జేరంగవలయు

గీ. ననిన నారదుఁ డిట్లనునభవ! జ్ఞాన
 విరహితంబులు జడములువీనికెట్లు
 మనుజకృత్యంబు చేకూరెమధువిరోధి
 మెట్లువరమిచ్చె ననివేడనీశుడనియె.

ఉ. మూర్తిమదిక్షుకాముకసముజ్జ్వలకీర్తియుఁబోని చంద్రికా
 స్ఫూర్తి వెలుంగఁ జేయుచు నభోవనకేసరిచందుఁ డుబ్బగాఁ
 గాతికపూర్ణిమక యదుశిఖామణి మున్నొకనాఁడుచూళికా
 నతితపింభగుచ్చలసంబున భీమరథీతటంబునక. 138

మ. సురలీలావతులు నరాంగనలుచక్షుశ్శ్రోత్రకన్యల్ సత్ర
 జ్వరపీడాశయలై తనుంగొలువ రాసకీర్తిడఁ బెన్నొడయై
 కరలీనోర్మిక లంగుళీచలన రింభితాత్మలై క్రాలగా
 మురళీనాదవినోదకేశిఁ దవిలెఁమోదంబునాదంబుగక. 139

క. ఆనాదము దవ్వన జగ
 తీనివననౌత్రిహోమఁధేనువాకటి సాం
 ద్రానందమొదవ విని తన
 మేనుమఱచి కురిసె సపరిమితదుగ్ధంబుల్. 140

ఉ. కాననగంధవాహవశఁగంబగుటన్ వెన నొండుతత్పయః
 ఫేనకణంబు వచ్చి మురఁభేదను మాళి నలంకరించె శ్రీ
 జానియుఁ బాటమూని నిడఁసౌధమునందు సుఖించుచుండె నా
 ధేనువు లెస్సగా ముదిసిఁదేహమునూడ్చి భవాంతరంబునక. 141

క. హరిమాళిపతితనిజదు
 గ్ధరసోత్కర ఫేనకణకృతపరమసుకృత
 స్ఫురణంబున నొకవైష్ణవ
 వరుసకుఁ దనుజాతయగుఁచువసుధం బుట్టెక. 142

వ. సుశీలాభిధానయగు నబ్బల గుణభాస్వరయై యథోచిత కాలం
 బున. 143

ఉ. తాళి విభుండుగట్టినమొదల్ పతిదేవత యాసుశీల పెక
 గోలతనంబునక మగఁడుకొట్టినఁ దిట్టిన రట్టుచేసినం

తాళి డినంబుఁ డచ్చరణఁ తామరనంబులు గొల్పు నేలయున్
జోలు నెఱయి పెకంచుఁ గృతఁ బుద్ధులు వృద్ధులు పృథ్వింపఁగన్.

సీ. యపహీనుఁడు మహాఁశ్రోధనుఁ డతిలోభి

బద్ధమత్సరుఁడన్యఁ బుద్ధి మాయి

చంచలస్వాంతుండుఁ నకలబంధువిరోధి

బహుశవఘోక్తలంఁపటుఁడు శతుఁడు

సంతతావిశ్వాసఁ నన్యప్రరోహుండు

గర్వపర్వతమస్తఁకస్థితుండు

కలహశనుండు తఁగ్గక్రియాకుశలుండు

సంగతోనాశ్రోత్రమాంగకుండు

గీ. నగునయేనియు నటువంటిఁ మగనితోడఁ

గాపురముసేయు సతి దొడ్డఁ గరితయగుచు

గసిడికోతకు నోర్చి లోఁ విసిగి కొనక

ధాత దూరక తండి) సేతకు వగవక.

145

తా. ఆతీవ్రాంశుని వేడికోర్చి మనుషాఁ యాదేవియుం బోలె స
త్పతివ్రత్యగుణాభిరామయగు నాఁభామాలలామంబు సం
ప్రీతింజేయు ససహ్యదర్శనములఁ బిర్వీకులం బెట్టుదు
ర్జాతుఁ వీతదయానయుఁ దదుచితాఁ చారంబులఁ నిచ్చలున్.

టి. కొన్ని గొణింగి కొన్గొనిసిఁ కొన్ని తుటారములాడి మానతా
కెన్నక నిన్నినాళ్యకివిఁ యిన్నని కూటికే బిచ్చపాటిగొ
మ్రన్న “మహాప్రసారమ”ని హర్షరహితసదాసనాబ్జయై
యన్నలినాక్షిభర్తయిడుఁ నన్నియగై కొనుముక్తికుఁ ధావ్యముల్.
సీ. చతురసనాస్త్రజ్ఞనాఁ చరణంబు తొలినాటి

(ప్రాచివన్నియతోఁ నువడుటగాఁ గ

గోమయగోముఖశ్రీముంగిటఘటించు

టలు ముఖమజ్జనశకలన గాఁగఁ

గమనీయపూర్ణకుంభముల పూజా కృప్తి

కుచలికుచాకల్పరచనగాఁగ

సన్నసంపాదనాశ్వాగ్నిఁ బుట్టినధూమ

పటలినంస్కారధూపంబుగాఁగ

గీ. విఘటితకవాటకద్వారవిశదనయన

యర్చితాధరగేహళికాధరోష్ఠ

భాండగోపనయవనికాంబరపరీత

యింతి గృహలక్ష్మీత్రనత్యంతకాంతిఁడనరు.

148

సీ. ప్రస్తుతంబని పదాశ్ఠములు రాజులవేడి

కొనితెచ్చియమ్రించుకోమటిండ్ల

మూసిముల్లడిచి గుంములకొల్పుపై మెత్తు

లూడ్వొడు పస్తైననుండుగాని

యెట్టిచుట్టంబేనియింటి కేతేర శేం

డవమాతకము దెల్పియవలఁ జొనుపు

మునుప్రశిశితముచేసినపైడి రాకున్న

ముచ్చిచ్చునను వేగువచ్చుదనుక

గీ. “వనరు శాకాయ లవణాయవా”యటంచుఁ

బెనగు “ధూళిః పరగృహో దాపి”యనునాన

ముంచి యీగకుఁ గాటు పామునకు బలియు

నొనఁగఁడని భర్తకై పోక్కునువిద మదిని.

149

వ. ఇవ్విధంబున నవ్విధుబింబవదన వివిధ కుటిలాచార చతురుండగు
జీవితేశ్వరు నీశ్వరుంఁగాఁదలంచుచుఁ దదుపాసనంబు తనకు నిహ

పర సిద్ధినంసూచకంబుగ నిండుడెందంబునం గోచరింపజేయుచుఁ
గీర్తితచరిత్రంబునం బ్రవర్తిల్లుచుండు నంత. 150

క. అట నొకనాఁ డాభూసుర

కుటుంబినీనదనమునకుఁ ♦ గుహనావటువుఁ

బటువగుమైఁగిఁ దెగడుక

బటువగునొకవడుగు వచ్చె ♦ భుక్తాపేక్ష. 151

న. వచ్చిన నమ్రచ్చైకంటి గెంటనినెయ్యంబు లియ్యంబగు నంతఃక
రణంబున నడలు గడలుకొన గ్రామాంతరాస క్తుండగుప్రాణనా
ధుండు తనుంబిలిచినయట్లయిన లోనింటి బోన మాని తొంగిచూ
చు తఱిం బొడకట్టి బొట్టనకు మేధావి మేదునలవాటునం గందిన
యంగుళిద్వితయంబు దేటిగుట్టినం బృథగ్వర్తమూర్తులగు నంప
క్షకలుగల జలరుహంబనఁబ్రకె న్తంబగువాస్తం బెత్తి “నవ్వునవ్వు
స్తుతే? యని యాశీర్వదించుటయుఁ గృతనమస్కారయై యాసా
రసామోద మృనులస్వరంబున నిట్లనియె. 152

సీ. ఎందుండిరాక?యిం ♦ దేతేరఁ గత మేమి?

గ్రాస్థిభావంబు ♦ గానవచ్చె

నగునన్న నట్లేని ♦ మొగ సాలనుండుఁ

డాయన యూరలేడు యా ♦ మార్గమునకె

కావొతు నన్నసంస్కారంబు మీ రార

గింతురుగాని వేగిరమె యనుడు

మాణవకుండు పల్కుమగువ! నేడెన్నాళ్ళ

నుండియు గుడువఁ గూఁ జొడవకునికి

గీ. వేడియగుదాఁక నోరువఁమాండుగలిగెఁ

బులిసినది గల్గె నన్నంబుఁపోకయంత

యొసఁగి తుత్తార్పు వెనచర్చిఁమెనవనై న

ప్రాప ముడిపించుకొందుఁ దఱపంబుకలిమి.

తే. అనుడు నెలనాగ యిట్లును ననఘ! నీకుఁ
జలిది యే నెట్టు లిడనేర్తుఁ డక్షణములోన
వంటగావెంటు భుజియించి వలయు నెడకు
నేగు నా విని నతిఁ బల్కుఁ తాఁగవడుగు.

154

తే. తోవ గమియించుచోట నోపూవుఁబోడి!
యవరవర్త సమాచారఁ మ్మెఁ జెడదు
బ్రాహ్మత్య మీతడ వేటికిఁ బ్రాణరక్ష
నెఱపు మొకయింత మెదు కిన్ని నీళ్ళు నొసఁగి.

తే. వాఙ్మనఃకాయకరత్రస్రవ గ్తనముల
సంభవించినపాపంబు సంహరించి
యతిధి గృహమేసెకిచ్చు శాశ్వతసుఖములు
వినవె! “యథ్యాగత స్వయంఽస్మిన్” వనఁగ.

156

తే. అతివ! తీర్థాదరత్వర నరుగుదెంచి
తోవ నాకటివేళకు దొరకకునికి
కాంచ నీరూప యే గూటికలన జతర
వహ్ని నొక యేస కా దెట్టి వాఁడు నెరియు.

157

ప. నాతోడంగూడి యాడువడుగులు బడుగులయ్యను వడిచెడక
కడఁక మెఱసి యేము సంకల్పించి మున్నే తేరనమకట్టిన పుండరీకం
బునకుఁ బొండురంగ సేవా సావధానులై చనిరి. నేను కూటిబీడ
తోడుదప్పిన తెఱంగున నిచ్చటం దడసితి వెండియు వినుము.

క. తరుణి! “క్షుధాతురాణాం
నరుచిర్నచకాల” మనుచు నరు లాడుట లో
నరసి వివేకింపఁగఁ దగు

తెరువరులకుఁ బాయనంబుఁ తిరిసినఁ గలదే.

159

ఆ. వె. ఎంత బాడశుద్ధి యెటువంటిగృహశుద్ధి
యెట్టిచిత్తశుద్ధి యిచటచలిది
కూడు చిక్కునెడఁ బురోడాశమునకు నో
యమ్ర! సాటివచ్చునదియుఁగాక.

160

క. అనుచితశతము లొనర్చియుఁ
దనువులు రక్షించు కొనఁ రె? దమశమతేజో
ధనులగు గాఢిసుతాదులు
తసప్రాము నిలుపుకన్నధర్మము గలదే?

161

తే. తొలుత నే వేడినప్పుడుఁచలిది నీకు
ననఘ! నే నెట్టలిడుదానఁచంటిగాన
యశన శేషస్థితికి నందియంబు వలదు
చాలుఁ జాలదొ యను వృథాశంక విడుపు.

162

క. సతి! యాతక్రస్తుతి యతిగ
హ్నితమని నా పెంపు దెలుపఁ నే నొకఁడ మనో
గతిఁ దృప్తిగనిన భువన
త్రితయముక్తకుఁ బరితుష్టితిలకించుఁ జూచి.

163

వ. అని యంతనిలువక.

164

క. పెట్టక పోనని యాఁకటఁ
దొట్టిగిలంబడుమఁ బడుచుదురదురఁజని వే
సట్టింటఁ గూరుచుండిన
నెట్టు ననం జాల కమక్రమగేక్షణ భీతి.
నీ. పరిహరించుట కీడుఁతెరువరిఁ బసిబిడ్డ

165

నర్థి నాఁకటిచేతఁసలయువానిఁ
బహుషితమును సర్పణసేయఁ జాలఁ బా

పము రాదే? యుపచారపరత మెలఁ గ

మీను కొక్కటిచ్చి పొమ్మనినబోవునో పోవఁ
డశ్వస్రియాసవిహ్వలుఁ డిలెండు
చాలునో చాలదో చలిదియు మద్భర్త
ఘోరేయ శేష మల్పంబె యగుటఁ

గీ, బాలకుండిన నగుఁ జెట్టబాలుఁ డిలెండు
కొసరి గొంతెవఁగోకల్ గోరెనేని
యిడక పోబోల దిడఁబోలదీరు దివియఁ
బేరురాకు న్నె? తై ధికుఁబైతుచులందు.

166

తే. వంటయగుదాఁక నుండఁ డీవడుగు బండ్రి
మీఁదఁ బోవుచునున్నాఁడు మేటిధాటి
నైన దయ్యెడుఁ గాకేమియప్పటికిని
మీఁదు గడగట్ట నేలంచుమించుబోడి.

167

శా.రార.య్యూ! యని శుద్ధిమచ్చరణు గోత్రాదేవతాపుత్రు వి
సేత్రరాగ్నిప్రభుఁ గూరుచుండనిడి మోల్చేవట్టుగావించి నీ
రారం బండినప్రాతరాజనపుదివ్యాన్నంబునొక్కింత వా
ర్ధారాధౌతముఁగుండయాడ్చి యొసఁ గెల్గఁరంభాపలాశంబునన్.

తే. ఒసఁగి యవ్యంబనంబు దఁభోదనంబు
నారగింపుఁడు క్షమియింపుఁడినుచుఁ బలికి
ముదిత ముదితాత్మభావనంపదయుఁ బోని
సలిలపరిపూర్ణమగుగిండినిలిపి చనిన.

169

క. చే నాపోశన మున్నుచు
ధ్యానంబొసరించి యతఁడుతగుననుమలిఁ జం
ద్రాననచే గొని మెనఁగున్
బ్రాణాహుతి విరచితముగఁ బర్యుషితంబున్.

170

తే తిరిగి చూచినయంత నాదిగ్విమృశీడు
 సిక్థ మొక్కటియేనియుఁజిక్కనీక
 మ్రొంగి మీఁదులుచూచుచుఁవృద్ధులభశితఁ
 బిలిచి యిట్లను శరదొందుఁబింబముఖని.

171

• తేచూడు మీసారిభాండ మోశోభనంగి!
 భిన్నబంబొండ దాటిదఁప్పినదియొండె
 గలుగు లేకుండ నూడ్చి తెఱమృలఘుజరిర
 జాతవేదంబు హెచ్చె నీస్వల్పభుక్తి.

172

చ. అనుటయు సంభ్రమంబధరఁనంగన తొల్లటినాటియామినిం
 దనకని వండి శించికొనిఁనాధుఁడు పల్లెయ కేగునెఱిలిం
 దనికి భుజియింపకున్కి భరితంబయి యట్టుక సట్టుకీట్టి యొ
 ప్పునభినవోదసంబొనఁగెఁబూని తదాజ్ఞానుశ్రావమూఁడుటక.

తే. ఒనఁగి యెడవేచ్చులోఁ గాఁగుఁచున్నయాల
 పాలు వడ్డించుటయు మోనిపాల! వేళ
 వనలి వారలచేతికిఁనందియిచ్చు
 వడువున భుజియించె నడు విఘ్నగ్నటకంబు.

174

క. భుజియించి మఱియుఁ దెమృతి
 గజివీసేయుటయు సతియుఁగలఁగక వికన
 న్నిశవదనయగుచు హస్తాం
 బుజములు మొగిడించి పల్కుఁభూసురసూతిక.

175

శా. అన్నం బొండాక లేదు చల్లియది విఁనత్రవ్యశ్రమాగూఢ! తె
 మ్మత్రం దెచ్చెద సాధుగుప్తములు! నవ్యంబుల్కజాయంబు లిం
 దెన్నే నున్నవి కొత్తయట్టికలఁ గాదే లేచి వార్చుండు వే
 గన్నిరీత్రుచెదఁ గూడుఁ గూర మఱియుంఁగై కోలుమేల్చుక్కిక.

ఉ. నావిని నాతిఁ బల్కుఁ గుహఁనావలు వోవనితామతల్లి! యో
పావనశీల! తైలపరిఁపకవ్వుము లెన్నియుఁ దెముట గాదనన్
లేవడియైన భుక్తిగొనిఁ లేవదిగంబడ దాఁక లింతయున్
ధావనమాచరించుకతఁనన్ దడపున్ నిలఁబోలదిచ్చటన్. 177

మహాసౌగధర.

అనీనన్ వడ్డింపఁజొచ్చెన్ హరిణయననింఁడారుడెందంబుతోవే
గన భావిప్రాణనాథాఁగ్రిహసహమతితోఁగన్తున్నె కారమై నే
తన వండంబొల్చి చేతం దడవినఁ దుమురై తాఱుటల్ లేక
సద్యో
జనితంబుల్ వోలెఁ బాలంఁజపుటాదవునమఁచ్చండి కాపూపే
పజ్జుల్. 178

వ. ఇట్లరుఁగ్గ్రహణప్రవణపురుషోపనైకృతంబులు ప్రాణవల్లభసమ్య
గభిరక్షితంబులు తదుపహితగణనావహంబులు నచ్చిద్రముద్రా
ముద్రితంబులు నై సజ్జనవితరణంబులగతి మహితభాజననిహి
తంబులు ననురక్త వధూహృదయంబులపగిది సతిస్నేహపిచ్చ
లంబులు నుపవనంబులయుపమ సురభిష్మంబులు నై న పిష్టవికా
రంబులు నిర్వికారుండై భూసురకుమారుండు నిరవశేషంబుగా
నాహరించియు వెండియు నవనతాననంబగు మిథ్యాబ్రహ్మభినయ
సంబునఁదనబహుభోక్తృత్వంబున ప్లోకకలుషితంబగునని విశం
కమానమానసుండునుం బోలె గానందగు నాపొట్టి నెట్టికసీల
దిట్టపడుచు కడుపునిండమి యెఱింగి తరంగితాదృతాంతరంగయై
యాకురంగనయన యిట్లని వితర్కించు. 179

క. ఇసుమంతగాని లేఁ ఁ

పసిబాలుఁడు కూడు గూటిఁప్రాయమువాఁడె

లైసరి బహుభక్త్యరాసులు

మెనఁగెడి వినువఁడు ప్రతుష్టి మేకొనఁడుగదే?.

180

ఉ. మాయపుచిహ్న యీనినువు మానిసిపుట్టవుగాదు దేవతా

నాయకుఁడో? చతుర్ముఖుఁడో? నాభవబంధము లూడ్వనున్ననా

రాయణమూర్తియో? యెఱుంగఁ రాదొకయింతుకయ్యు బుభు

క్షపైఁ

జేయిదొఱంగఁ డప్పములు సెల్లె నమస్తమునంచు నివ్వెఱ్ఱ.

చ. తలఁచు మనంబులోన వసుధామరయాజకధర్మస్థిని ని

ర్మలకనకావదాతముఁగఁ రాశతరాలఘులీలమాలికో

జ్వలము జగత్క్రియాచరణసాక్షి ముదక్కిమదంగభాగతా

తిలకితవిభ్రమం బగు నుదీర్ణమహత్త్వము దివ్యతత్త్వమున్.

క. సతి యీగతి “శ్రియమిచ్చే

ద్దుతాశనా” త్తనుటయెఱిఁగి హుతవహు నఖిలే

స్పితవితరణగుణలీలా

చతురం బౌద్ధింపఁ దత్ప్రసాదముకలిమిన్.

183

సీ. ఒక కొన్నివడియంబు లొక కొన్నివరుగులు

నొక కొన్ని తెఱఁగులు యొలుపుబప్పు

లొక కొన్ని దబ్బెడ లొక కొన్ని తాలింపు

లొక కొన్ని విధముల యొట్టుచేరు

లొక కొన్ని కలకల్పు లొక కొన్ని బజ్జలు

నొక కొన్ని రీతుల యూర్పువగులు

నొక కొన్ని సిగరులు నొక కొన్ని యరబళ్ళు

నొక కొన్ని బహుల పూఁపోత్కరములు

గీ. వివిధఫలకంద మూలంబు లవియుఁ గొన్ని

యూరుబిందులు నొక కొన్ని యొక్క కొన్ని

యూరుఁగాయలు పచ్చళ్ళు•నొక్కకొన్ని
పెరుగు పా లేనె నేతులు•సెచ్చువెరుగ,

184

చ. అమితములై మహాసము•నంద దప్రజద్భుత మొందుచున్న య
న్నములు సుపక్వగంధముల•నందములై యటువోపుచోట స
య్యమరతరుప్రసూనతతు•లంగనపైఁ గురియంగఁ బుట్టుగం
ధము లిటుశిగ్గుచోటఁ దగుఁ•దద్వితయా రచితోపగూహముల్.

శా. ఆలీలావతినీత్యనత్య శమ ధై•శ్యదార్యసంకుద్ధులం
జాలన్ మెచ్చి పటుత్వముందోఁఁగి సా•క్షాత్కారముంభాందెను
ద్వేలాలోలకృపా జపాప్రసవకాం•తిభ్రాంతి కల్లోచనా
బ్రాళిందాశ్రిత రాధికాసురతరా•గాంకూరుఁ డాశోరియున్. 185

నీ. నీలంబు భక్తాను•మాలంబు హరిదంత

చేలంబు నవనీత•చోర మాది

మూలంబు గరుణావి•శాలంబు కృతజగ

జ్జాలంబు శ్రితలతా•వాల మమర

మేలంబు భవవనో•త్కీలంబు తల్పిత

వ్యాళంబు శిక్యావ•చూళ మమిత

లీలంబు హృతమరు•త్పాలంబు శశిసఖ

ఫాలంబు వరదాన•శీల మఖిల్

గీ. కాలజంఘాల మసురకృ•ష్ణవైశ మతిక

రాళ మాపత్ప్రయోదవా•తూలము నగు

యదుకులననోమరాళంబు•నతివ గాంచి

నతియు నుతియు నొనర్ప న•న్నగధరుండు. . 187

ఉ. ఆసతిఁ బల్కు నీహృదయ•మారయఁగోరియ యిట్లాసర్చితన్
గాసి కుశేయానసలు•గల్గిరయేనియుఁ గల్గనిముక్తి నీ

చేసినభాగ్య మేనతియుఁజేయదు నీయెదుట మునీశ్వరా
భ్యసదురాసదంబగు మ ఁదాకృతి యీగతి నుల్లసిల్లుట. 188

క. సుచరిత్ర! నేడు నీ చే

తి చలిది భుజియింఁ జాలఁదృష్టియొదనెడిం

బచరణగా దిమ్ముల మును

రుచియింపదు శబరివిందుఁవోవదివిందు.

189

క. అతిమానుష హసిధారా

వృక్షనుగు మనువంట నివృఞ్చవంటి ది యనన్

బలిదేవతవై మన నీ

గతి భావా రూఢమయ్యెఁగా జగములకు.

190

చ. తనుశతకోటులై బహుధర్మవినిర్మిత జేర్చిగాంచినన్

ననుఁ గన లేనిలేఁలకుఁనాతి! యభోగ్యము భాగ్య విూపు ప్రా

గ్జననముఁ దొనర్చితి వొకానొక యర్చన నన్నఁగూర్చి దా

నన నమకూరెఁజుము సుజఁనవృజనందితచర్య నీదెసన్. 190

తే. అతివ! తొల్లింటిపుట్టఁనంచు నొక్క

మానివేలిమిజన్నెన్ మన్ననఁడు

నామధురవేఱనాదంబున వది గరగి

తొరఁగఁ జేసితి సుస్నిగ్ధదుగ్ధరసము.

192

క. ఆపాలనురువు పవన

శ్యాపారముచేతి దెరలివచ్చి నిలిచె లీ

లాపింధచ్చవి భర్తృశ

తాపింధమదీయమాళితటి గుచలికుచా!.

193

క. దానఁ బయస్సంతానము

గానంబున నన్నుదనువుదానవఱుతి చం

ద్రాగనన! తత్ఫలమునఁ గా

దా? నీకును దక్కితిన్ ముందము మదిఁబొదలన్.

194

ఆ. వె. ఒక్కఁ డకృతనత్కిఁ యుండను విపుఁడు

గలఁడు ఘోరకఠినఁకలుషబుద్ధి

వసుధ నెల్లఁ దిరుగుఁవసుధానువనుపేరి

పట్టణముననుండుఁబుట్టువడుగు.

195

సీ. ధనవంతుఁడయ్య నుద్వాహంబుదొఱఁగి మూ

తులునాకు పెఱవితంతువులఁ దగిలి

కులవంతుఁడయ్యఁ బెద్దలఁ బాసి విహరించు

బాషండపండానుఁబంఢియగుచు

మతిమంతుఁడయ్య నాఁమూయముల్ చెవిఁబెట్టఁ

డశ్శీలభేలనఁవ్యసన మెసఁగి

స్థితిమంతుఁడయ్య లఁక్షిక్రీఁగాక త్రిమూర్తి

పలుగూడు మరిగి యాఁఘ్యులభజించి

గీ. తలఁచు బ్రహ్మస్వ దేవస్వఁములకు నెగ్గు

కుప్పఁ జిచ్చిడి పేలాలుఁకొఱకఁ దివురు

గ్రహణకాలంబులందు మున్నఁడు జలముల

సెబ్రచెంచడ మాబ్రాహ్మణబుఁపుండు.

196

వ. వాఁడొక్కఁకందువ నొక్కవెలయాలికింజిక్కి మహిమండల కుండ
లంబగు పొండరీకంబునఁ గొండొక కాలంబుండి యొక్కపెనుఁ
బండువునఁ గన్నులపండువగు మదీయనైవేద్యప్రకల్పనంబు
ధూపోత్పవానంతరంబున నెడముగాచి చూచి తననలయులెఱుం
గునం జని బహువిధంబగు కాలంబుమని ముదిని తనువువిడిచి
యత్కుత్తమంబగు ధర్మామతవంశంబునంబుట్టి పుట్టిన నాటనుండి

యుఁ జదువుచదువున నచతురుండై నిండుప్రాయంబున నిన్నుం
జెట్టవట్టించి యిట్లున్నవాఁడు వినుము. 197

తే. తరుణీ! మద్భక్తదశానోత్సవసుకృతిము
పాపవహ్నికి సలిలమైభద్రమొసఁగె
గాక లేకున్న నితఁడు ప్రాంగణినొసర్చు
కలశ్రుములకు నిష్కృతిగలదె? యెందు. 198

ప. అవిధింబుగ సోపహారంబగు మదీయరూపంబు నాకస్మికంబుగఁ
గనుంగొని భసప్రాత్యుత దుష్కృతనీరసయవసరాశియై భూ
సురకేసరికిశోరంబై వాసివడసియు సతండు కట్టిడియగుటకుఁ
గారణంబువినుము. 199

క. నీభావశుద్ధి యారయ
శోభసచారిత్ర! యేనుజువ్వెయతనికిన్
లోభకోభముల మనః
క్షోభము గావించి బాలిశుండనిపింతున్. 200

క. పతి కొట్టినఁ బతి దిట్టినఁ
బతి నిదాయుడగుచు నెట్టిపాటుపఱచినన్
మతి నన్యధాత్వ మొందరు
పతిదేవత లతివ! నీకుఁబ్రీతియగువారల్. 201

తే. నిష్ఠుర త్వంబు తొలఁగించినేటనుండి
నీకు ననుకూలుడయ్యెడునీవిభుండు
మత్స్వదద్వయభక్తిసమగుల్లె న
మతుల నేవురఁ గాంచె దూర్జితవిభూతి. 202

ఆ. వె వెండి బైడి ద్రవిష్టతండంబుగా మేలి
కూడు బాడి యింటఁగొలఁదిమీర

నోములెల్లనోచిఁనూతేండ్లు బ్రదికి నీ
భుతతోడఁ బరమపదము గనుము.

203

ఉ. మన్ననచేసినాఁడు మురఁమదఁనుఁడంచు నహంకరింప కో
కిన్నరకంఠి! యట్లయినఁగీడొదవున్ విను తొంటికన్న న
సత్సన్నిహితాంతరంగవయఃసత్యసమార్జవశుద్ధిలక్ష్మీకీర్తి
వన్నియపెట్టుమీ మహితవర్తనకీర్తులు నిర్వహించుచున్.

క. తృష్ణారహితులు మత్పద
నిష్ణాతులు నిత్యసత్యనిరతులు నగుశ్రీ
వైష్ణవులఁ గాంచి ననుఁగా
విష్ణుపదవలగ్న ! గారఁవించి కొలువుమీ!.

205

క. అని వరమిచ్చి మహీసుర
వనితన్ మన్నించి భక్తవత్సలుఁ రిగెం
దననెలవునకు సుధారస
మునఁ గుముదినిఁ దేర్చి యరుగుఁపూజేఁందుఁడనన్.

206

ఆ. వె. అట సుశీలమగఁడుఁనరుదెంచి యొకకొన్ని
దివసములకు దొరలఁదిరియునాన
గోసి తనకులంబుఁవాసియు వన్నెయుఁ
దలఁచుకొనుచుఁ దెలివిఁమొలకలెత్త.

207

తే. అతనిఁ దమసాముచ్రచ్చేసి మున్నాఁగియున్న
మోహముఖులై నజ్ఞాతులఁమూలదోచి
సంహృతాసురులై న నిర్బరులకరణి
మది వివేకాదివగ్గ మఁభ్యుదయమయ్యె.

208

క. కోపంబునాఁగి మిక్కిలి
పాపమునకుఁలోగి బుద్ధిఁఫశ్చాత్తపా

టోపశిఖిఁ గ్రాగి కరుణా

ద్వీపవతీలహరిఁ దోఁగి విప్పుడు మఱియన్.

209

సీ. కాలీచవడ నిండ్లకడ కేగి వనరుచుం

డెడువాఁడు వై రాగ్యఁ నిష్ఠుఁడయ్యెఁ

గయ్యాలకృచ్చయై కాలుద్రిప్పుచునదా

మండువాఁ డతిశాంతిమహితుఁడయ్యెఁ

గసరి యెంగిలి చేతఁ గాకివేయనివాఁడు

నతతాన్నదానప్రశస్తఁడయ్యె

బ్రహ్మకల్పముదాకంబ్రతుకానఁ గడకట్టు

వాఁ డస్థిరముగ విశ్వముఁ దలంచె

గీ. బాటిగాఁగొన కాపద్రుఁభవునినై న

నీరసము సేయువాఁడు విశీతుఁడయ్యె

నొరులలచ్చికి ముచ్చిరియడుకువాఁడు

సర్వసముఁడయ్యె విష్ణుప్రసాదమహిమ.

210

ఉ. పాశముమీరు పెద్ద పెదపాశములై బలితంపుఁగాఁగులన్

మూలుగుచున్నప్రాబసిఁడిముంచి ధనార్థులకిచ్చు విష్ణుదే

వాలయసుప్రతిష్ఠలకుఁనై యొసఁగున్ సతికేల నించు నా

నాలఘుకర్మనిర్మితికిఁ నగ్రికులేందుఁ డనుగ్రహంబునన్.

211

క. ఆ యాలుమగలు విష్ణుప

ర్థాయణులై పెక్కుగతులఁవ్రతములు తఱితోఁ

జేయుచునుండఁగ నటని

శ్రేయసపదమైన పాండఁగీకక్షోణిన్.

212

మ. యమరాడ్వాతశిఖావతంసము చిరఁప్రాణంబు దూరప్రియా

గమశంసి స్ఫుటకాకలీకలన మేక్షప్రకీయాపాతదీ

క్షము శీత రుబలీయ మొక్కలబిభుఁగ్రాజంబు రాజిల్లు శ్రీ
రమణాగారపురోద్ధరోత్థచలపఁత్రస్థాలశాఖాశిఖః. 213

శా.తాత త్తండులి ముమ లల్లురును ముఁత్తాతల్ సహాయుల్

సహ
శ్రోతల్ భాితలు సేవకుల్ హితులు మిఁతుల్ పుత్రి లోలిం

దివా

భీతాభీతములై తనుంగొలువఁగాఁ బెన్మాక్రకలై వాయన
వౌత శ్రేష్ఠము గ్రాలు రేలువ గలుఁ భ్రాంతాగ మాంతంబు
లఁ. 214

చ. అది యొకనాఁడు విట్టలగృహంగణభూబలిపీఠవర్తుల
మెదుకులు మేయఁ గన్నిడి యఁమేయగతిఁ బఱవఁ దదాయత
చ్చదధవభూరిమారుతవఃశంబున నయ్యెడధూళివోవ న
భృదితములయ్యెదానగుడిఁయూడ్చినఁగల్గు న గణ్యపుణ్యముల్.

చ. ఇ ట్లతర్కితోపన్నంబగు పన్నగశయనసదనసమాద్రనసముది
తసుకృత పరిపాకంబునఁ గాకంబు నతిలోకంబయ్యె వినుము.

క. కలహంసమొకటి యదుకుల

కులహంసముగుడిఁ జరించుఁగుసుమాయుధకీ

ర్తిలతాగుచ్ఛము కైవడి

జలరుహసంభవమరాశఁసంకాశగతిఁ.

217

చ. ఇట్లు వర్తించివర్తించి.

218

మ. కుతుకం బింకక కుంకమద్రవమిశఁగ్లోరోచనాశంకని

రిత్రవృత్తాంకకలంకితాంబుధికుమాఁగిహరివక్షోరుహ

ద్వితయాస్ఫలనలాలనోచితపయోవిస్ఫారకాసారసం

తతి నానీడభవంబు కీడనలుపుఁదద్దివ్యధామంబునఁ. 219

సీ. మొనరెండుగాఁగఁద్రోవ్విన విద్రుమద్రుకం

దము నేలుముక్కునఁదడవితడవి

మొగవిచ్చుపసిడిగేదఁగి తేకుగమి మించు

విశదచ్చదములనువిదిచివిదిచి

నగుమొగంబులదాసఁనపుఁగ్రొవ్వరులనవ్వ

చిగురాకునడుగులఁజమిమిమి

నిద్దంపుఁబందువెన్నెలగుత్తికడకొత్తి

మలయుమైముంపులఁగలఁచి కలఁచి

గీ. శాస్త్రసాధప్రభాణకాస్కారసార

సారసామోదమేదురఁవారిఁదేలి

నచ్చిసూయంచగుడిలోనఁజొచ్చెనొక్క

నాఁడు పనలింటి బీతెండవేడిదలఁకి.

220

క. అది తనదేహం బచ్చట

విదలింపం బక్షసలిలవిపుష్పములచేఁ

జూదు కొదవించుచు గాడ్పులు

పొదవెట్టెరజోవికారములు చూరముగఁ.

221

తే. సలిలఖగమున కేతదాచరణమునన

కలిగె నాకస్మికంబుగఁగంబుపాణి

గర్భగేహోపలేపనంస్కారసార

సుకృతపరిపాక నిరపాయశోభనంబు.

222

క. శుక మొకటి చంచుజితకిం

శుకమై హరిహయశరాసఁసురుచిరవపురం

శుకమై కుసుమాకరకిం

శుక మానందమున నందఁసుతుగుడి బెరుగెఁ.

223

చ. అలమి త్రిలోకముల్ గెలుచున త్తజ్జితేరువహించుదోడిచి
 ల్కలు దగ గొట్టి ముందరికిఁ లాగ కయుండినఁ దాన తద్భరం
 బెలమివహింప మెచ్చి మరుఁడిచ్చుమణిమయనూలికాత్రయిన్
 గళమునఁ దాల్చుచిత్రశుకఁ నాఘండు రేఖలపేరి నిచ్చుల్.

క. కీర మది యొక్కహరిపరి

చారిక చేరిక వశ్నిచుఁ జదివింపఁగ మే

పారసి యొనఁగ భవనమా

జ్ఞారాదులవలనఁ దన్నుఁ సంగ్రక్షింపన్.

225

క. దేవాలయమునఁ గొన్ని ని

జావాసమునందుఁ గొన్ని యహములు దగఁబై

చేవదలక పాటించుచుఁ

బూవుంబలెఁ బువ్వుబోడిఁపులుఁగుంబోచున్.

226

మ. పసుపార్పుం దడియెత్తు నెండ సెకఁగంఁ పంబాఁగి మైదువ్వుచున్
 వసయున్ వెన్నయు మేపుమేపునొసఁగున్ వల్లించు శ్రీరామనా
 మసుధామాధురి సాఘరీతి కుచకుంభస్థాయిగాఁజేయుచున్
 బిసపుష్పప్రియవాసరాగ మములన్ బింబోష్ఠి రాచిల్కఁకున్. 227

తే. క నక మణిపంజరంబులఁ నునిచియునిచి

చక్రైరయును కైరయు సారైఁ గుక్రిక్రికుక్రిక్రి

యొఱపుఁబలుకులు పలుమాఱుఁ గఱపికఱపి

కలికి చిలుకలకొలికి రాఁచిలుకఁ బెనుచు.

228

మ. కలహంబోపమయానఁ జక్రకుచప్రేంభిశ్చంబరీటాక్షిఁ గో
 కిలసారస్వర బద్ధిబద్ధ చికురంఁగీరప్రియాలాపఁ దొ
 య్యలిఁజాలన్ మరె గెఁశుకంబదిమహీయః ప్రేమగాఁపించుచున్
 బులుఁగుంబొందు ననందిపొందినగతిఁ బొత్తోత్తుల్ మాతుఁడున్.

తే. అశుకద్విజరాజునఁకంతఁగొంత

కాల మరుగంగ నొకనాఁడుఁకలిగె బంధ

మోక్ష మాకస్మిక్తంబఁనిర్మక్తికలిమి

యాశుకద్విజరాజునఁకద్భుతంబె?.

230

సీ. జలియించెనొక్కొ పఁచ్చనిమొల్క యనుబుద్ధి

గుచ్చినపచ్చలఁకొమరువలన

నమనూఁదెనొక్కొ దాఁడిమఘలోద్భవ బీజ

మతి పద్రరాగ సామగ్రివలనఁ

బాడకఁటైనొక్కొ జఁబూఘలం బనుమనో

భ్రమ మింద్రీనీలవిభ్రమమువలనఁ

దోతెంచెనొక్కొ మఁఘాకపుష్పములను

నాన హుర్మంజిముత్యములవలన

గీ. దాది యటుపెట్టి పసుపాడఁదలఁగి చనుడు

బరణిమూఁకుట నెలకొన్నఁబన్ననరము

గఱచికొనెపోయెఁ జిల్క ప్రింగల్భవిటుఁడు

బాలికామానసముగొనుఁపగిదినపుడు.

231

క. బారాదిసాము లుండఁగ

హారమునే కొనుచుఁజనియెఁనండజము ప్రియం

బారయ ఫలకాముకులగు

వారలు గుణవత్ప్రసక్తివదల విడుతురే?.

232

క. ఆధవళకిరణముఖికి న

సాధుశుకాచరణ మపు డనన్యంబయ్యె

గోధుక్కుతినతికి మనో

జాధకమగుక్పష్టధూర్తబాల్యముఁబోరా.

233

మ.కటిఁ జేలార్థము చుట్టి చిక్కినది మేఁగన్పట్టఁ బాలిండ్లమీఁ
దట సంఘించుచు నాగ్ద్రోజేహలత మాఁద్యదస్వర్ణ ధారావల
త్తటిదాకారముఁ జూపఁ ద్రోసికొనుచున్ ఘమ్మిల్ల బంధంబుముం
గిటికిన్ గుస్తని వచ్చె గోస్తవహరఁతీర్తగ గ్రహవ్యగ్రియై. 234

తే. వర్ష ధారావ శేషాన్వఃవాయయుక్తి
వాయువశమునఁ దెరలు ముఁవ్వన్నెన్విల్లు
నేడ్క వెన్నాడు శశివోలెఁ వెలఁది చాప
లమున సరమాహరించుశుఁకి ముదవులుచు. 235

మ.గుహమాతృస్ఫటికాక్ష సూత్రగు సితేఁక్షుచ్చేదగుచ్ఛచ్ఛటా
స్పృహఁదై కొన్నశుకంబొదెమఱుతి త్రికఁజీరాడుపూనాఁగెతో
బహిరుక్ష్టనతి నొడ్డి నిల్చురతిగాఁట్పట్టాశ్వమో నాఁగె న
మత్రహిళావిభ్రమ కీర మొప్పు ముఖసీఁమాగామిముక్తాశ్రియై. 236

వ. ఈచందంబునఁ గందర్పస్యందనంబు వినిందితుండన వందవంద
ప్రచారంబును మలిన్లుచుండన దుగ్ధమప్రవేశనిపుణంబును నవి
వేకేయన శిథిలీకృత స్వపక్షంబును దనుజగృహీతజనకజయన
రామానుసరణ సముచితంబును నై యునశ్రిత్యుపోలికం జంచు
చుంచితలలంతికావ్యాజంబున లాల గ్రక్కుచుఁ బుష్పవద్బింబం
బు విధంబున శరీరప్రభాదంభంబున సాభోధరంబులచేతఁ గప్పం
బడుచు యోగి బాగున విచ్చిన్నచరణశృంఖలాచ్ఛలనంబున పా
శచ్ఛేదంబునేయుచుఁ బరవధూపయోధరంబుపగిదిఁ బట్టరాక
నీతివిదుహృదయంబుగతి దూరదర్శనయోగ్యంబై కరుణలిమురు
పునం బొడమి యడంగుచుఁ బర బ్రహ్మంబుచాడ్పున నగోచ
రంబయ్యును దదీయమాయూవిలసితంబును నై సకలంబును నిజ
ప్రతిభాసంబున యాథార్థభూమిక నభినయించుచు శశాంక
శిలాసౌఖ్యవిటంకంబుల నునుకువగొన్నతటి శరన్నీరదవశంపదం

బగుశునాసీరశిలాశకలంబున మెలంగుచు నంతరిక్ష మహాప్లక్షుల
 బునకు నక్షామచంచు పుట ప్రవాళఖండ ప్రభాహిండసంబునం
 దొరలినఫలవిటపలక్ష్మి నావహించుచుఁ బ్రమాదవిగళితంబగు
 నగవిరోధికోలుపువీచనయచ్చరల పచ్చలకడియంబునడువున ని
 రాలంబన స్థలంబునం బలుమటు చక్రచక్రముఁ చమత్కా
 రంబుసూపుచు సమీపారామశ్యామలపలాశపటల గర్భంబునం
 దుముకుందవిగ్రహంబునందుభక్తిసమగుండగు పురుషశ్రేష్ఠం
 దునుంబోలె నేర్పటుపరాక డిందుచు నందంద జాతిపులుగులు
 మనుజగంధధురంధరంబగుటకు జగడంబుదిగిచినం గినిసి విస్మ
 మరతనూరుహదంతురకపోలాంతరంబును విఘ్నార్థ నవికృతవీక్ష
 ణంబు నైక్షణంబు మణివలయ వలయితంబగు రతియువతిముం
 జేతి రీతిం జెలువడరుమెడ నిగిడించి మగుడంబడి కాకుప్రకార
 వికారస్వరంబుగ వాని నిరాకరించుచుఁ బ్రజుచునప్పటఁజెలుకఁ
 గరఁగినయదివోలె నయ్యన్ను నెన్నాడం బెన్నాటకంబై బోటి
 కత్తియ లుత్తుంగకుచోత్సంగ సంగతకురంగలాంఛన కళావలో
 కనంబున ముసిముసినగవులు నెఱయ గోరువంక గాన వచ్చెం
 గాని కీరంబు దూరంబయ్యెఁగదే యని గర్భోక్తివై దర్భింగాడి
 యాడుచుం బాడుచు పంజరంబును జిలుకచాలు తెరయును చేరి
 కచేసి యెలయింప నలయించుచు నడితెక్కగిక్కిఱించుచు నొ
 క్కయెండఁ గాలు నొడిచి ముక్కున నక్కంతహరతరళంబు
 నొక్కుచుఁ “జిక్కెంకెక్కె నిక్కడనిక్కడ నక్కయక్క” యని
 చేటకానికరంబు పొలసిన పులుఁ గెఱింగి మెఱుంగు మెఱసి
 తొలంగిన తెఱంగున డాయవచ్చినట్లుల మాయంబగు మాయ
 లేటిపాటిఁ బోవంబోవ దూరంబగుచునుండు నెండమావుల మా
 డ్ది దివియ నచ్చటనటించి మువ్వలోనిరాయి సోయగంబున

న క్కెంతవడి పట్టువడుట పచరించి ప్రియరయంబున ఖచరపుర
ప్రాసాదంబులు మోవంబూపున నెగసి తిరిగి పెటతెరువునం
బటతెంచి పాండురంగాయతనంబు మధ్యరంగంబుచొచ్చి య
చ్చట నిచ్చు దనయిచ్చనుండు దంశియంబుపై వ్రాల నిచ్చట.

సీ. మదఘూర్ణదురుసంకు మదమలీమనకుచ

ద్విపమహోద్ధతిఁ గానుఁదీఁగ నులియ

ఘన సారపుండ్రకఁగ్లాబింబనికట ఘ

రశ్రీమాప్తి మోముదామర చలింప

నాసికానూత్నగంధఫలియూరుపుఁదావి

సధరదంతపదమఁత్రాళి విరియఁ

గింకిణీకవ్వానశంకిత గర్జితస్రస్త్

కాంచిచంచలగతిఁయంచ జడియ

గీ. బంధనిర్మక్తశుకసకభావ యగుచు

నలపరాశరసుతుచందఁమధిగమించు

మించుననఁజోడి చందంబుమేలుకనిన

వాఁడు తలపోయుగలలోనివార్తయయ్యె. 238

తే. కక్కసపుపంకగోరులఁద్రొక్కితొక్కి

కటకుముక్కున నందందఁగటచికటచి

పూసయొకటియుఁ బోగునఁ బొందనీక

చెరిపె ముత్యాలపేరువిచ్చికపులులుఁగు. 339

క. బహువిధరచనోజ్జ్వలమగు

మహిళామణిమణిసరంబుమణు లన్నియు న

య్యహిశయనుసదనశరధికి

నహీనరత్నాకరత్వమనుసంధిఁచె, 240

క. శుకమున కొదవె నయత్న

ప్రకటితమచిరంగవల్లిపరికల్పనతో

రకితసుకృతానుకృతి దా

నికి మెచ్చెన్ బొండ్రికనిలయుం డాత్రున్

241

క. గిరికారుష క్షబుద్ధి ను

పరిచరునిం బోలు హక్కపన్నగ మొకనాఁ

డురవడి నెచ్చటనుండియొ

మురమర్ద నుదివ్యభవనమున కేతెంచెన్.

242

వ. ఆసమయంబున.

243

క. యమదండచండమగుభుజ

గమునకు వెఱచఱచి నూలుకన్యక కమలా

రమణాంఘ్రి జేరె గురుభీ

తమతికి నాముక్తమాల్బ్యదకు నెస యగుచున్.

244

క. హరిపదపీఠస్థితిగల

సరియను చిట్టెలుక దాఁగెనంవర్తహతిన్

దెరలి మృకంఢాశ్శవుండా

తురతం దజ్జతరపేటిఁదూటిఁభూతిన్.

245

ఆ. వె. వీడినదిసగాజునెదకంగనెదకంగఁ

బద్ధరాగమొనవుపగిది సహికి

దొరకె నెలుక దూఱిఁతొలఁగినతఱి రమా

కనునచరణకై తంకప్రసవము.

246

చ. చరణసోరుహప్రసవశై వలినీనివనద్బిసాంకురా

హరణమనీషఁ జేరినలిసాశన శాబమొనాఁగఁ బొల్పు సా

గరశయపూజసాచరణకై తకకోరకమున్ భజించె ను

త్కరవరకంకణంబు మిహికాఘృణి రాహువు గవ్వనొప్పునన్.

తే. మధురసుదిరారసామోదఃప్రైతి నలరు
పొలఁతి సేమోక్రమువల పానుభోగివోలె
హరిపదాబ్జమధూళిమఁయంబుఁగోలె
జాతిగేదంగి తావి భుజంగభర్త.

248

క. అలరు నల రుచిరమత్కుం
డలముపయినిలిపె సవ్యఃసఖరపదముపై
నలరునిజకంటకక్షత
విలసనమును విలునిమేసఁవేశ్యయుఁ బోలెన్.

సీ. సరసిజాకల్యాణఃసమయాన్త జతులక్ష్మిత
గలిగించుఁబదనఖాఁగ్రమునఁదవిలి
తభుకొత్తుమిన్నేటిఁ తెలిసీటిదెమలున
ముదురుచెందోవచాలుఁమొలవఁబెట్టు
సీమంతసీమాంతఁసందూరరుచిఁజేయు
మొక్కిలేవనిచతుఃస్ఫురితనతులకుఁ
బీరగూపంబునఁబెట్టిన శేషుని
ఘణరత్నఘృణలకుఁబొంగువెట్టు

గీ. కైటభాంతికపూజనాఁకైతకప్ర
సవనవామోదపారణాఁసౌఖ్యముదిత
భుజగరాజస్ఫటాభోగఁభూరిమణిస
మాజరాజప్రభౌవుంజఁమంజుషములు.

250

క. వ్యాపించు తిమిరహరమై
దీపించుని జోత్తమాంగఁదివ్యమణిరుచిన్
దీపావళిహరికిచ్చుచు
నాపుణ్యఫలానుభవముఁనయ్యహి గనియెన్.

251

క. ఆతటి నొకకందువ న

వ్వాతాశనశయను కేళివనవసుమతి నుం

డేతెంచె నరఘాసం

ఘాతము తమ పెరకుఁ గడువిఘాతంబగుటన్.

252

క. కాయద్యుతి జిడ్డుకొనఁగ

నాయీఁగలమొత్త మాశ్రితాఖిలదిశమై

యాయెడఁ దైలతటాక

న్యాయం బొనరించె జలధరాధ్వంబునకున్.

253

శా. ఆమంహోద్భవబీజపండరుచి సయ్యాటించుచున్ మక్షికా

స్తోమం బాతతపక్షగుచ్చమగుచున్ దోతేరగా శ్మశ్శులం

బై మిన్నొప్ప తదంగసంగతి మధున్వామోహముం జేయుదో

డ్డో మర్త్యాలికఁ దద్విహారకలితఁదుస్కంధవీరుచ్ఛిఖల్.

254

క. ఆమధుమక్షిక లలఁ జని

దామోదరమందరాగ్రతలగతనిర్మా

ల్యమోదామేదురమధు

ప్రేమాకులబుద్ధి మైఁజరింపఁగ సంతన్.

255

క. అందు నొకసరఘ గోత్రము

కుందపదార్థాంబు బిందుగుంభితసుమనో

మందమకరందశీకర

ముం దీర్ఘస్వార్థముల్ సమున్నతివేలయన్.

256

క. కలిగె మధుమక్షికమునకుఁ

దలఁపనితలఁ పస్త్రదానిధార్యము గంగా

జలవలమానము యదుకుల

తిలకాంఘ్రిసరోజదివ్యతీర్థము గోలన్.

257

ఆ. వె. దాన సంభవించెఁ దేనియయిఁగకు
సోమపానరతులఁసుకృతఫలము
భాగ్యమొదవెనేనిఁ బ్రాపించు తనుఁదాన
పుణ్యలక్ష్మీనిధియుఁ బోలె బురుషు.

258.

పీ. జనియించె నేసాఫ్యజాతిన్రుత్వసం
పదకల్పి నిజకులాభరణమగుచు
వర్తించె నేపతివ్రత తాటిమీఁదటి
తపమైనతనువునఁ దాల్చిమిగిలి
నెలకొల్పె నేయపాంసుల మానసమునందుఁ
ఒరమవైష్ణవధర్మపాటవంబు
మెప్పించె నేసతియప్పొండరీకతీ
ర్థవిభు నిష్టాన్నవిశ్రాణనమునఁ

గీ. నాసుశీలకు నక్కా కహంస చిత్ర
శుక భుజంగమ సరఘలుఁసురథ సులభ
సుముఖ సువ్రత సుకృతి నామములువరుసఁ
దాల్చి జనియించె శుక్తిముత్యాలువోలె.

259

క. భూలేఖకులుల కేయే
కాలంబున నెట్టి యెట్టికర్మ మొనర్పఁ
బోలుం దత్తత్కృత్యము.
లోలిం చిత్తకృత్యములయి గుఁణోన్నతిఁజెనుపఁ.

260

శా. శాణో త్రైతరత్నలక్ష్మీ గురుశిక్షా వత్కిశోరాకృతి
రేఖక్షాశనశారిమూర్తి కలభఃశ్రీ దోహదోద్యన్నవ
క్షోణీజవ్రభ ముక్తకంచుకఫణిస్సూర్తి సుధీబాంధవ
శ్రీణిప్రీణనకారణోజ్జ్వలకళోతేనకాధ్యులై రేవురు.

261

క. ఆతటి నొకకందువ న

వ్యాతాశనశయనుకేళివనవసుమతినుం

డేతెంచెన్ సరఘానం

ఘాతము తమపెరకుఁ గడువిఘాతంబగుటన్.

252

క. కాయద్యుతి జిడ్డుకొనఁగ

నాయీఁగలమొత్త మాశ్రితాఖిలదిశమై

యామెడఁ దైలతటాక

న్యాయం బొసరించె జలధరాధ్వంబునకున్.

253

శా. ఆమంహోద్భవబీజపండరుచి సయ్యాటించుచున్ మక్షికా

స్తామం బాతతపక్షగుచ్ఛమగుచున్ దోతేరగా శ్మశ్శులం

బై మిన్నొప్పు తదంగసంగతి మధుఃవ్యామోహముం జేయుదో

డ్డో మర్త్యాలికే దద్విహారకలితః ద్రుష్కంధవీరుచ్ఛిఖల్.

254

క. ఆమధుమక్షిక లటఁ జని

దామోదరమందరాగ్రతలగతనిర్తా

ల్యామోదామేదురమధు

ప్రేమాకులబుద్ధి మైఁజరింపఁగ సంతన్.

255

క. అందు నొకసరఘ గోలె ము

కుందపదార్థాంబు బిందుగుంభితసుమనో

మందమకరందశీకర .

ముం దీర్ఘస్వార్థముల్ సమున్నతివెలయన్.

256

క. కలిగె మధుమక్షికమునకుఁ

దలఁపనితలఁ పసక్రదానిః ధార్యము గంగా

జలవలమానము యదుకుల

తిలకాంఘ్రిసరోజదివ్యతీర్థము గోలన్.

257

అ. వె. దాన సంభవించెఁ దేనియయిఁగకు
సోమపానరతులఁసుకృతఫలము
భాగ్యమొదవెనేనిఁ బ్రాపించు తనుఁదాన
పుణ్యలక్ష్మీనిధియుఁ బోలెఁ బురుషు.

258.

సీ. జనియించె నేసాధ్యఃజాతిన్రుత్వసం
పదకల్పి నిజకులాభరణమగుచు
వర్తించె నేపతివ్రత తాటిమీఁదటి
తపమైనతనువునఁ దాల్చిమిగిలి
నెలకొల్పె నేయపాంసుల మానసమునందుఁ
ఒరమవైష్ణవధర్మపాటవంబు
మెప్పించె నేసతియప్పొండరీకతీ
ర్థవిభు నిష్టాన్నవిశ్రాణనమునఁ

గీ. నాసుశీలకు నక్కా కహంస చిత్త
శుక భుజంగమ సరఘలుఁసురథ పులభ
సుముఖ సువ్రత సుకృతి నామములువరునఁ
దాల్చి జనియించె శుక్తిముత్యాలువోలె.

259

క. భూలేఖకులుల కేయే
కాలంబున నెట్టి యెట్టికరత్ర మొనర్ప
బోలుం దత్తతృప్త్యము.
లోలిం చిత్తకృత్యములయి గుఁణోన్నతిఁ బెనుపఁ.

260

శా. శాణో త్రైతరత్నలక్ష్మీ గురుశిక్షా వత్సితోరాకృతిఁ
రేఖితాశనశారిమూర్తి కలభఃశ్రీ దోహదోద్యన్నవ
క్షోణీజవ్రథ ముక్తకంచుకఫణిస్సూర్తి సుధీబాంధవ
శ్రేణిప్రీణనకారణోజ్జ్వలకళోతేనకాధ్యులై రేవురు.

261

చ. ఒకఁడు నిరూఢకృష్ణకుచియొక్కఁడు నిరత్రుమానసప్రియం
 డొకఁడు ప్రయత్నయోగ్యఫలుఁడొక్కఁడు నాదృతిబంధకం
 చుకుం

డొకఁడు రసానుకూలమతియుక్తుఁడు నై విలసిల్లి రంతపు
 శ్రీకులఁ డెట్టివారిలకుఁదప్పనె? తొల్లఁటిజనక్రమాసనల్. 262

ఉ. తొకికనై దికాచరిణిలాలసులై హరిభక్తి నుత్తమ
 శ్లోకులు వీ రసందగిరిసూన్యతలక్ష్మిక్రిక బట్టుగొమటై
 నేకప సర్వభూతనయఁచే తమసముద్ర దీపమానస
 వ్యాసులతోనొగసఘనాఘ్య లగ్న విలసిల్లి రేవురున్. 263

క. అశ్వులుగొల నులరులసర
 మెక్కినక్రియఁ గొలుపొంగునెన వికిసితిమా
 నెత్తిమిక్కిలిచెలుచునఁ
 దత్తశ్చైర్నాగ్యముల నుదాత్తంబయ్యెన్. 264

ఉ. కేరళిశాబశోభిగృహఁక్తియు భానుమదంశవిస్ఫుర
 ద్వానరలక్ష్మిన్నై భవగుఁవారినిల్పినవగ్రవేల యు
 ల్లాసముదాల్చి యొప్ప మహిఁళాతిలకంబు పరిపూరితవి
 న్యాసముచేతఁ జేకుఁకిన నందను లేవురు సందమందఁగన్. 265

తే. అఖిలకల్యాణగుణశీలఁ చూశుశీల
 పెట్టెఁ జేవీఁదుగా నేల్లిచుట్టములకు
 భక్తతోగూడ ముత్తాటిపండుదినియె
 నెత్తె మురక్రమగుట్టిలనెందఁజేని. 266

ఉ. ఆనలినాయతాక్షి ప్రసవాపగమంబునఁ బండఁ బాటుచున్
 బ్రాణవిభూషలాలసముఁపొక్కుడు యోగ్యుఁగ నిల్చి మనస్రం
 తాన మొరర్చుపోది జరఁదైన్యమునాఁగ నతీతవక్ష ను
 ద్యానతరౌషన్మివహఁదంబునమీపనిరూఢిఁజోలదే? 267

క. సకలాగమజ్ఞయ్యధువి

ప్రకృలాంగన యొక్కనాడుపలుకు నిజకుమా

రకులఁ గని మును మదాలస

శుకతుల్యులఁ గూర్చి యాత్మజులఁ బల్కుక్రియన్.

268

మ. అనుభూతాఖిలభోగ పోషిత సమస్తార్థం గృతానేకకాం

తనముఖ్యోచితదాన దృష్టిగతయుష్మత్క్షేమ జీవత్పత్తిన్

జనతామాన్య నశీతివృద్ధ సను సీసంసారదుర్వారబం

ధననిర్బంధమునందుఁ బాపుటకు యత్నంబింకఁజేయందగున్.

క. సభవజ్జనకంబుగఁ జని

ప్రభవజ్జగదండపండుపరిపూర్ణతనున్

శుభదాయం బొండరిక

ప్రభు నారాధించి కాంతుఁబరమపదంబున్.

270

క. ఒకబుద్ధి వినుం డొండా

డక సకలాగమమతంబుడక్కఁ దెలిసి మీ

కకుటిలమతి నెఱింగింతు జ

నకసనకశుకాదులెఱింగిన తెరువుఁదెలియన్.

271

సీ. అమితభోగాయతనము దేహమనునర్ప

ముగ్ధకృత్యములేలయుడిగియుండు

ధాతుమయంబుగాత్రమనుధాత్రీధరం

బడియేల రాగంబునపులదోయు

నిచితనానాగుణప్రచుర మీతనువను

ఫల మేలచిరుగకపదిలమొందు

నూర్తిపరంపరాముతమంగమనువాగ్ధి

యేజీవనభాగ్ధియేలయుడుగు

౮.-మె. నార్జవంబు చాలఁదతికఠినాశయ
మెప్పుడు మైలవిడువఁదెండుఁజివుకుఁ
బటికిఁదొక్క దీనిఁబాటింప రెప్పాట
లక్షయేనియును ముఁముక్షుజనులు.

272

ఉ. మాయయు జీవుఁడుం బెరసిఁమైతి యొకానొకఁడచరించుచుం
బాయక యాఁడుఁ బాటు మగఁపాటువడఁ వివిధత్వమొంది ప
ల్చాయలఁ బాంచభౌతికపుఁబై రుదయించి తలిర్ప మోడుగా
మేయు జరామయవ్యసనఁమృత్యునియు క్తకడంగరీయముల్.

శా. అంతర్వాసికు శేశయద్యుమణిఁ బదాద్రక్షు మదిన్ నిల్పి దు
గ్ధాంతానంతభవాంధకూపతరణఁపొగ్గి ధృఢస్థేమ బా
టింతు ర్నెద్దలు తద్దనమిద్ర నుయిదాఁటేవానికి జింతయా
కంతై నం గడ మేనియుం గడమగాఁదా!యంచునూహించుచున్.

క. తల ముచ్చుట్టులు దిరిగిన
తలపోయఁగ నోరిలోనిదయకడి యన్న
ట్లిల నేతెఱఁగులఁ దిరిగినఁ
గలుగదు గతి విష్ణుసేవఁగావింపకయున్.

275

మ. పురుషశ్రేష్ఠులు గొంద తాత్రచరితంబుల్ జ్ఞానవైరాగ్యభా
స్వరముల్ గా విహరించుచున్ గురుకృపాసంపన్నులై సాధనాం
తరమంత్రాంతరదేవతాంతరములంఁదర్శించి క్షీరోదక
స్ఫురణంబొప్ప ముకుందలీసతనులై పొంద ర్పునర్జనముల్ .276

సీ. పిషయాంకురము గిల్లివేయనివారికి
నినుపకచ్చడమునఁకెంతదవ్వు
తెగగొనికనలుగఁబుగనివారికిని ది
షవణంబునకు నెన్నిఁచాళ్ళఁట్టు

చింతలన్నియు మోక్షునేయనివారికి
బోడయాదలలకు నేడ కేడ
యేనుతత్వంబులు నెఱుంగనివారికి
నెఱుకకు నేయూరి కేది తెరువు

ఆ. టి. తమమొగంబు జూడుతముఁజూడు మేనుంగు
మీఁదనున్నవాని మేరమీరి
సున్నమడుగఁజూచుచున్నారు హరిభక్త
గమ్యధామకాంక్ష గర్తృపరులు.

277

సీ. పరదారపరధనా హరణవై ముఖ్యంబు
వశవర్తిగావించు వారుదక్కఁ
బరగుణపరమాణు పరవృత్తకరణంబు
నృతముగాఁబొటించు వారుదక్కఁ
బరుడైన గొడుక్కైన మరిచూడచెడనమ
త్వమున శిక్షయొసర్చు వారుదక్కఁ
బరమనంపదల నాపద్యేత సత్యంబు
వదలక భాషించు వారుదక్కఁ

గీ. దూరమగుకోర్కె గోరనివారుదక్కఁ
గూరకరత్రంబు లుజివోవు వారుదక్కఁ
బూరుషార్థపరతఁ గ్రాలువారుదక్కఁ
దక్కువారెల్ల భవవహ్నిదక్కువారు.

278

క. పలువేల్పులబడి నడవక
యిలువేలుపుగా భజింపుఁడీ! మీరలు వి
ట్టలు శీత్యగదధిరసగం
ధిలకేళుం బొండవీక తీర్థాధీశుఁ.

279

డి. మ స్తకిరీటహాటకసఃమంచితకుంభయుతంబు పీవరో
 ర స్తటిరత్నదీప్తిరుచిఃరంబు రమాసమసాలభంకికా
 శస్త్రము నై నశాక్షితనుఃసౌధము నెక్కి సుఖించుబుద్ధికిఁ
 నిస్తులభ క్తిగౌరవమఃనిచ్చెనయై చననిచ్చు మీఁదికిఁ. 280

క. మీరునుగృహస్థరక్రము
 మేరకుఁ దలమీటి చనకఃమిత్రామాత్యో
 దారహిత దార దారక
 వారకములతోడ దీర్ఘవాసపరులనై. 281

క. కోమలతులసీఫలవ
 దామాంచితవత్సలక్షుఃఘోముః బయోద
 శ్యాముః బదద్వయనుతసు
 త్రాముః మనపౌండరీకఃఘోముః గొలుపుఁడి. 282

క. అనుచుండ నర్కనిభమగు
 ననిమిషయాశంబు దెచ్చిఃహరిపార్శ్వచరుల్
 కొని చనిరి సభర్తృకముగ
 ఘనశీల సుశీల విష్ణుఃగాధాలోలఁ. 283

తే. ఆపు నవనీసురుండు వాఃయసము నంచ
 రాజకీరంబు పాము సఃరఘయు నిట్లు
 ముక్తికేగినకథ వినుఃభక్తతతికిఁ
 బర్వతాగ్రశిలాబ్జసంభవముభవము. 284

వ. అని వెండియు నిందుధరుండు శతానందనందనునితో నిట్లనియె.

నీ. నీలమో కాలాభ్రఃజాలమో బాలశై
 వాలమో యీసిద్ధఃపరునికాంతి
 కేంపులో పవడంపుఃగుంపులో యీరెండ
 సాంపులో యీమేటిఃజోగిజడలు

హరిమో హరినీహర్తమో భూరిక

రూరమోయాయాదిపురుషునగపు

మెఱపులో వజ్రంపుటాఱపులో శశిరేఖ

తఱపులో యివటూత్తమునికోట

గీ. లనఁగ శాస్త్రీకి నాదిక్కునందు నిలిచి

ప్రేతభూతనిశాచరపీడ లడఁచి

క్షేత్రక్షణదక్షుడై క్షేత్రపాలుఁ

డుండు విభునాజ్ఞ తలమోచియోమునీంద్రుని! 286

క. శిశ్యావచూడు నాజ్ఞ

వాక్యార్థమునేయుభోగినలయు ప్రభావా

ధిక్యంబు మీఱి యేరికి

శక్యమే! తక్షేత్రమునఁ బ్రచారమొనర్పఁ.

287

చ. చెడుగుల విష్ణుభక్తినిరసించు దురాత్ముల మోక్షలక్షిత్తుచే

పడుటకుఁ గానిహీనులఁ బ్రభావతిరస్కృతలోకపాలుఁ డా

బుడిబుడితాల్పు డందు నొకఁబూటయు నుండఁగనీక తోచివా

నడుచుఁ గలంచు డెందములనారటపెట్టు మహాగ్రమూర్ఖులై.

ఉ. పువ్వును బూతపుట్టమునుభూషణము దివ్యములై చెలంగ లే

జవ్వన లక్ష్మిగొల్వ నొకచక్కనిభేదరుఁ డొక్కఁనాడు ము

న్నవ్వనమాలిహాటకమయావసఘోపరివీధి ద్రిమక్రూర

గ్రావ్వనఁగన్విమానరుచిఁకోకనదప్రియరోచి యెచ్చగఁ. 289

ఉ. ఏదితయావనోత్థమతిఁనెద్దియు మీఁదెలుంగంగ లేక వి

ద్యాధరుఁ డాతఁ డాతత్తుచిఁనాకసముఁ గనకప్రసూనరా

జీధరణాభిరామముగఁజేయుచుఁ ద్రిమక్రూర క్షేత్రపాలుఁ డు

త్కొధరసాగ్రముక్తియయికో యనియా ర్చె నభంబుఁ జూ

చుచుఁ. 290

సీ. కనువిచ్చి చూచుటఁగాక దిగ్గున లేచె
 నమితనమాధిస్థిఁరమునికులము
 గుడ్డులఁబొదువుమఁకుక్కువలు దక్కుటగాక
 పొదలాడెఁ జెట్లపైఁబులుఁగుమూఁక
 పులిమేయుతమకంబుఁదొలఁగుటగాక వి
 హ్వలబుద్ధియై దాఁటెఁహరిణకులము
 ప్రిజ గేలఁ గర్ణరంధ్రములు మూయుటగాక
 పవిత్రంక సరసుతిఁప్రవణమయ్యెఁ

గీ. బద్రనాభగృహోపరిభాగనంచ
 నిష్ఠు ఖేచరిదర్శనోద్రిక్తహృదయ
 కాలభైరవభైరవోద్దేవలకంఠి
 కుహరనిష్ఠ్యాతరోషనిష్ఠోషవిహృతి.

291

ఉ. మాననిశోప మిట్లుమదిమల్లడిగొల్పఁగ మింటికొ మహా
 శ్యేనముహౌతె బిట్టెగసియెక్కుడునుక్కున నుగ్రవిగ్రహం
 డై నెఱిత్తగ్గ సగ్గగనఁయాయివిమానము దొక్కి భగ్నముం
 గా నొనరించుచుం దిదశఁగాయక రాయకుఁ డుర్విఁ గూలుడుఁ

ఉ. కోలుమనంగి మోగి బలుఁగోటలుదీటుచుగుడ్డుదిప్పిచ్చుచుఁ
 డ్వేళ లొనర్చుచుఁ మొగముఁజేవురుముగ్ధవిధంబునఁ మహా
 భీరముగాఁగ వ్యాళవిభుఁబెన్పులుఁ గీడ్చినమాడ్కి నీడ్చె న
 బ్బాలికుఁ గాలభైరవుఁడుపైకుబుసం బోకపోరు వెత్తఁగఁ. 293

క. ఈవడువునఁ బులి దొడికిన
 యావుపసిగనుసుఱువోవఁనాసన్నుండఁ
 నావిద్యాధరు భైరవ
 దేవావృత్తుఁగాంచి వాసుఁదేవుఁడు పల్కుఁ.

294

శా.నాగాకల్ప! యహా! పురే! నిలువిమానభ్రష్టాడై నేలపై
 నీగంధర్వుడు కూలి దర్పముడివోయె జంపఁగాఁ గాదు గా
 ధాగఃకరక్రతుఁడేనియు జడువువాఁడై యుండ నర్థి మహా
 భాగుల్ చంపమి నీవెఱుంగుదువు కోపంబాపు మీపట్టునన్.

క. అని శ్రీపతి యానతియి

చ్చిన మందల విడిచె నతనిసిద్ధవిభుఁడు వాఁ

డును గులగులలై లా వగ

లిన మై విదలించుకొనుచు లేచె గిడుకుచున్.

296

ఉ. లేచి యతండు గాంచె గదఁబ్బిమ్మగులోరుయుగున్ హసన్ముఖున్

మేచక మేఘమూర్తి దినమిత్రసమాసమరత్నభూషితున్

లోచనధిక్రృతాంబుజదళున్ శతకోటి సుధాకరాగ్నిరు

గ్వీచివరంపరోపమనవీనతసుప్రభు యాదవప్రభున్.

297

వ. ఇట్లు సచ్చిదానందకిందంబగు నచ్చిందంబుదాల్పు ననల్పాద్యుత

రస నిర్మగుండై కనుంగొనుచు నవతీర్థగర్వవిద్యాధరుండై

యవ్విద్యాధరుం డిట్లునివితర్కింసు.

298

శా.ఈపుంగ్రామణి యెవ్వఁడొక్కోహరియేయిట్లుండెసందేహమే

లా? పద్మాక్షుండె యంచులోదెలిసి యోలక్ష్మీశ్రీ! యేదవ్వివా

సోపర్యభ్రచరద్విమానగుండనై యుండుండి యిష్టాక్కయు

తోపోదగుఁడు గూల్పు గ్రోవ్వతీగి క్కగొంటిన్ సురేశున్

నినున్. 299

క. నిర్మదులకుఁ దోచినక్రియ

దుర్మదులకుఁ దోప వీ వెదుట ననుచు మనో

మురుక్రవాపి బడి మనుజ

ధరక్రతుఁడు తత్పదద్వితయకృతమతియై

300

సగ్ధర.

“పాపోహం పాపకోపః ప్రవణమతిరహం బాలిశోహం సుధీదు
 ప్పాప్రేహం దుష్టకష్టః ప్రకృతిరహ మహం పాపరాత్నాస్థినానా
 రూపస్రోహోపచారాః ర్భవనిహితధియం కోనినం మామవ త్వ
 చ్ఛ్రిపాదాసక్తియు క్తః శ్శివకర”యనుచుః శిష్టః గృష్టః నుతిం
 చే. 301

వ. అని మఱియును.

302

చ. యదుకులనాథ! యిష్టశితః డాగ్రహవృత్తి నొనర్చునిగ్రహం
 బిదియు ననుగ్రహంబ యగు నిందియరానికి బంటుసేయశీ
 మదమునణంచి నీయడుగు మానిసిగా ననుజేసె గాన సం
 పదగలగర్వి నిర్రమునిమాడ్కి నినుంగనికొల్వజాలునే. 303

క. మూఁగుండ ననుఁబోవు మహా

దీర్ఘకు నికజౌరక నామతి వెలయుత దయా

గాఢత్వాజ్ఞ విమానా

గూఁగుండనై జగములందిరుగువాండ హరీ.

304

చ. సురసదనంబునందయిన ట్లోణితలంబున యందునై న భీ
 కరనిరయంబునందయినఁ గర్మవశంబున నుండునామది
 బారయునుగాతఁ గాతరసముద్ధరణోచితకార్యధుర్య! త్వి
 చ్చరణసరోరుహద్వితయ సంతతసంస్మరణానుషంగముల్. 305

క. అని పలగొని యాయదుసరి

ధనునిరుపమదివ్యగూఢచర్యనమున లో

దనియుచు జొక్కుచు మొక్కుచు

జనియె విద్యాధరుండు శతధృతితనయా.

306

క. మధుమథనునాజ్ఞ నేషం

విధమహిమ దలిర్చుజ్జేత్ర విభు ధైరవదే

పు ధ రాధోభువనస్వ

గ్రధామనుతుఁ గాంచి పిదపఁ గనఁదగుఁ గృష్ణుఁ.

307

శా. సాహిత్యాపరకాభిదాన! హరిపూజాశరవవ్యాస! గం
గాహల్లోహలవాగ్విలాస! రిపువంగ్రత్రాసకృత్ప్రాస! కాం
తాహన్నావహదృగ్విలాస! శ్రుతిపద్యాయోజితాభ్యాస! హే
మాహాత్యోపమధైర్యధుర్య పదవిన్యాసా! విధేయశారసా!. 308

క. పద్మర్శనపారగ! కవి

రాష్ట్ర త్తానుగ్రహభీరమ్యసుధాంధ

ద్విద్దంతిసింహ! మహిత

త్విద్దశశతకిరణ! హృదయధృతహరిచరణా!. 309

మాలిని, వినయనయనముద్రా! విశ్రుతోల్లాసముద్రా!

జననుతగుణజాలా! శత్రురాక్షీసజాలా!

ధనదనదసమానా! ధన్యభీసమానా!

ఘనవపురినరాగా! కావ్యదత్తానురాగా!. 310

గద్య

ఇది శ్రీ పరమపదనాథనిరవధికకృపాపరిపాక

పరిచిత సరసకవితాసనాథ రామకృష్ణ

కవినాథ ప్రణీతంబైన 'పాండురం

గమాహత్యైంబనుపరమ భా

గవతచరిత్రంబునందుఁ

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ రస్తు.

పాండురంగమహాత్మ్యము.

పంచమాశ్వాసము.

- క. శ్రీమణ్ముఖజననీమహి
భామానిభనిజవధూశుభపగ్గిదలీలా!
భూషితకల్యాణోజ్జ్వల
నేషా! రామానుజేంద్ర! వేదాద్రీశా!.
- 1
- వ. ఆకర్ణింపుము.
- 2
- క. అని యీక్రియ నానతియి
చ్చిన హెచ్చిన సంతసంబుఁచి త్తముతోడం
బెనఁగొన ననిమిషమునియి
ట్లను నజ్జగదేకనిధికిఁ బ్రాంజలి యగుచున్.
- 3
- తే. క్షేత్రమాహాత్మ్యమును మహాక్షేత్రపాల
దివ్యచరితంబు నందుండుఁ దేవదేవు
గుణకలాపంబుఁ బుండరీకునిమహిమయు
వింటి భవబంధముల వీడుకొంటి దేవ!.
- 4
- తే. ఎన్ని ద్వారంబు లయ్యాయి యెడవసించు
ద్వారదేవత లెంద టాంశలమునందుఁ
బ్రబలు క్షేత్రాదిపుణ్యవైభవముపేర
నొందుగలదేని యానతియిండు మఱియు.
- 5

క. అని నారదుండు పార్థిం

చినఁ బద్మదళాయతాక్షుఁజిత్తాంభోజం

బున నిల్పి యతనిఁ బలుకున్

మనసిజమద్వనుఁడు మధురిమధురారభటిన్.

6

క. సుఖమాలికాతరంగిణి

సఖయై భీమరధిఁగూడిచనునెచ్చట స

త్సుఖకర మచోచ్చటు చతు

ర్ముఖముఖనత మాదితీర్థమును నై వెలయున్.

7

క. పూర్వద్వారంబగు నది

దక్షిణరసార్వభౌమతల్పున గరికిన్

సర్వసుపర్వార్చితపద

గీర్వనిత వసించు నచటఁగృష్ణనియాజ్ఞన్.

8

క. శ్రీమహితము సిద్ధేశ్వర

నామాంక మపంకజలసనాథము లక్ష్మీ

కాముకనిహితము ఖచరా

లీమాన్యము నై నశంభులింగముతోడన్.

9

క. తగు దక్షిణంపువాకిలి

నగధరునగరునకు భీమనందనపాండుం

దగిలినయది యచోచ్చటన

యగమృపుష్పావలీ మహానది యనఘా!.

10

క. దాన స్నానాదిహృతా

జ్ఞానానలదాహమైననంగమతీర్థం

బాసెలవున విఖ్యాతం

లై నది సురలుండుదురు శిలాకృతినందున్.

11

ప. అది భవదీయాశ్రమ్యుబగుట నీవెఱుంగుదు వదియునుం గాక. 12

చ. కలఁ డొకబోయ తన్నికటఁకానసభూమి నతండు విల్లున
ముక్త్ర ధరియించి కల్రుష సఁమూహము తెత్తిన మేనుబోలఁ బే
రలుక వహించెనేని హృదయంబు గలంగు ధరాధరస్థలీ
నిలయనసత్కరీంద్రులకుఁ నిక్కమ తక్కుమృగంబు లోర్పునే?

చ. అడవికి వేటమైనదిగిఁకాతఁ డొకానొకనాఁ డొకింతయున్
మెడ మలగింపలేక తనఁమే పొడలొండునురెండు నేకమై
పొడమఁగ బీదకన్నవడిఁబూడిదపండునుబోలె బూఁదుపా
రెడునొకదుప్పికిం గవియఁజేరిలి భయజ్వరతప్తచిత్తమై. 14

తే. ఆచమూరువు యూధంబుఁదోచి పటచె
వింట నమెక్కి గోయ వెన్వెంటఁదలుమ
లోలఃపహ్వక రాశవిశాలముఖత
నోలి భీతేందుమృగశాబఁమో యనంగ. 15

ఉ. ఆరురు వీగతింబటచియగ్రమహిం బడి లేచి వెండియున్
భూరిరయంబునంజని వఁపురవ్యధ సంగమతీర్థతీరవి
న్సారలతానికుంజములుఁబల్వడి దూఱునెడం గిరాతుఁడున్
స్మారశిలముఖంబు దొడిఁగుండియ గాఁడఁగ నేసె నేసినన్. 16

సీ. ఆశరముఖనిభంఁబాశర మటుదాఁకఁ
బవనాభిహతిఁ దూలుఁబంధుజీవ
కుంజంబు పువ్వులఁగూలించువిధమున
నవనవక్షతజ బిందువులు దొరఁగఁ
జేయుచు వివృతాస్యఁసీమఁ జ్రాణానిల
ప్రస్థానపటహోగ్గిరవ మసంగ
నార్తనాదముగ్రమ్మనది యేటితెలిసీటి
తెమలున నుజ్జికి జేదీప్యమాన

గీ. హటకవిమానమెక్కి విద్యాధరేందుఁ
డగుచు లావణ్యపుష్పాస్తుఁడగుచుఁ జంద్ర
సాంద్రతను కాంతియగుచు నతీంద్రమహిమ
గగనమున కేగెఁ దొలుమేనుకానఁబడదు. 17

శా. చిత్తం బద్భుతమంద నమస్త్రుగివధాఁజీవుండు లోలోనఁ ద
ద్వైతంబు బలుమాట మెచ్చినిజదుఁరవ్వుప్రిన్ వినన్జించుచున్
దత్తీర్థాంబువునాడి కోరి విగతాంతంకాతుఁడై శుద్ధి ద
* లోకైక ము క్షశరీరుడై కనియె దిఃపుష్ మెచ్చ నుచ్చస్థితిన్

క. కాపునఁ దత్తీర్థంబున
నేవలనఁ బరాసులగు విఃహీనమతులకున్
గై వల్యసిద్ధియగు నన
నీవలె నతిశుద్ధమతులఁ నేటికి? నెన్నన్. 19

సీ. సంధ్యలుమూట నిఁచ్చనివాళులిచ్చుచు
బిరుదాంకమాలికల్ పేరుకొనుచు
లోచూపు దివుట నాలోకించి చొక్కుచుఁ
బులకాశుఁగొద్దద్యములఁ బొరయుచు
శ్శుతులెట్లు లట్ల సంస్తుతు లాచరించుచు
వీనులఁ దత్కథాఁవితతి వినుచుఁ
గరతాళగతులఁ జొక్కటముగొ నాడుచు
నావేళ మూర్ఖులఁ నలఁతఁ గనుచు

గీ. విష్ణుసేవెంతు రచట నవిబుధవల్ల
భాజనంబులు తత్కృపాభాజనంబు
లమృతహాకీడనస్థలి నాచరించె
లంఘనాకీడనము దొల్లిలచ్చిమగఁడు. 20

మ.విను ముఁ శౌరికినోడి నంగమమరుద్దిద్వేషి యెచ్చటికో
చని వెండిం జనుడెంచి యచ్చట శిలాసంఘన్న దేహంబుతో
డ నిలాగర్భమునందు దాఁగఁ గని గాఢకోర్పుఁడై దేవకీ
తనయుండాశిల గొచ్చివై చి మెది పెళ్లదద్దెత్తుఁ జూర్ణంబుగఁ.

క. పువ్విలుతుతండ్రి యచ్చట
మువ్వంకమురువున మురళిఁమోయించె మనం
బువ్విఘ్నూరఁగ శుశ్రుతులకు
నవ్విధము తదీయపదయుఁగాంకము దెలుపఁ.

* 22

క. మహి నేవంవిధచిత్రా
వహమగునద్దక్షిణంపుఁవాకిట మహిమల్
బహుముఖముల వినుతింపఁగ
నహిపతియుంజాలఁడనినఁనన్యులవశమే?.

23

సీ. తనకటాక్షములు సంఠానచింతారత్న
నిరాశ్రా పరమానుఁనికరమనఁగఁ
దనవిలాసంబు మఁద్యైరిశంబర నిషా
దనపాలితపురఃపఠాకయనఁగఁ
దనమనస్సరసి సంఠతచిదానంద వై
భవమరాశముకున్కిఁప ట్టనంగఁ
దనప్రసాదంబు భక్తవరేణ్యదుగ్గతి
క్షాళనోచితచంద్రిఁగోళి యనఁగ

గీ. వెలయు నేదేవి యాదేవివిదుమదు
కదునిర్ణిద్రితనుకాంతిభద్రపరమ
మాయభువనేశ్వరి వసింపఁమధువిరోధి
ధామమునఁ గల్లుపశ్చిమద్వారమమరు.

24

ఉ. పోరశ్రహిష్య నిజాంఘ్రిగలఁబాట్టనవేల్పుదమట్టిపట్టి ముఁ
చేరిత్ర దదంగముఁ మెదిసిఁపెట్టిన నెత్తురుబాట్టుఁబోలె జ్యో
తిరత్రయవీక్షణం బలికఁదేహమునం గలదుగ్గ న్వర్గదఁ
వార్తాధారి యుత్తరపుఁవాకిటనిల్వినవాఁడు కాపుగఁ. 25

క. తరణియు భై మియును బర
స్పర మచ్చటఁగూడినిగుడఁబావనమగుత
త్సరిదంబువునం దాడిన
నరునకు నవాఁరి చరణఁసఖమున వెడలుఁ. 26

క. ఎవ్వఁడు వ్యాధిగ్రస్తుం
డెవ్వఁడు భయవిహ్వలాత్ముఁడెవ్వం డధముం
డవ్వఁడచ్చటిదుర్గం
బువ్వలఁ బూసించి యిష్టఁభోగములందుఁ. 27

వ. ఇన్నాలుగు సంతద్వారంబులు. ఇంక బహిర్ద్వారంబుల ప్రకారం
బాకర్ణింపుమని గోకర్ణకుండలుం డాకర్ణనవశంవదాశయుండగు
కుశేశయాసనసూతి కిట్లనియె. 28

సీ. కఱకురక్కసుని నొక్కరునిఁ జక్కఁగఁ ద్రొక్కి
భద్రకాలికయెందుఁబ్రస్ఫురించు
నిం దుండువిధమునఁనెంచు నే వసియింతు
నటలేక కోటిశ్వఁరాహ్వయమునఁ
బ్రవహించు నెందు సభింకపోరుమ్రలఁ బుణ్య
జలయనుజలధి యోమామతల్లి
నతడగ త్త్రితయ శ్రీనారాయణీ దేవి
వర్తించునెందేనివార్తకెక్కి

గీ. యట్టి యట్టలతోరణఁహట్టకుట్టి
మస్ఫురగ్గోపురై డూకఁమణిమయోరు

హరత్యరమృంబు కరవీరః మనుపురంబు

పశ్చిమద్వారమగుజగః త్పతినగరికి.

29

తే. ఖో.శిః గృష్ణానదీతీరః శూర్పలాఖ్య

తీర్థరాజానివాసిన్తై తీర్థచరణ

ధామమణిసౌధదక్షిణః ద్వార మేను

జాగరూకతః బాలింతుః యోగివర్యః.

30

శా. గర్వోద్ధిక్తతరంగసంఘములవీః క్క బుష్కరిణ్యాపగా

వార్వోఽల్ దనయు త్తరంపుదెసః బిర్యంగా గదాపాణియై

సర్వాలంకృతశాలియై వెలయుఁ గంఠసర్వసనాగారరా

ట్పూర్వద్వారమునంద్రివికముఁడుమైః పొంగఁ బయోదచ్చవిఁ.

క. కరసఖరదళితరక్షః

పరివృథవక్షోరుణంబుః పరిచితదీప్త

త్పురుకేసరదోహదుఁడగు

సరకేసరి యు త్తరంబుః నగవనిఁ గాచుఁ.

32

క. లో నాలుగు వెలి నాలుగు

నై సమహాద్వారభూముః లపవర్గశ్రీ

నీనఁగ నీ వగరాడ్ధరు

శ్రీనగరగణిత విభూతిః జెందు మునీంద్రాః.

33

ప. అని మఱియు సక్కటియవేల్పుననల్పగుణప్రకటనపరుండై హ

రుం డిట్లనియె.

34

చ. అభీముఖతత్వశాలి సుకృతాఘృణునౌ చతురాస్యమానస

ప్రభవుఁడు శిష్యసంఘము లంపారముగొల్వఁగఁ దొల్లియొక్కనా

డిభపురనాథుఁ గారవకుఁ లేశ్వరు ధర్మజుఁ గానఁ బోవ భూ

విభుఁ డత డాతనిం దెలిచెఁ వేయివిధంబుల సాధుపూజలఁ.

35

క. అహితాహితకారణవి

గృహలును సదను గృహప్రగల్భులు సగు నా
గహన గృహవాసచర్యా
మహితతపోధనులనంగమము పొగ డొండె.

36

ఉ. తమ్ములుఁ దానునప్పుడుప్రభావధమాత్రజాఁడంతరంగముగా
గృమిత్తనశోకవహ్నిహతిఁగందుచుఁ గేలుమొగిడ్చి బ్రహ్మాచి
త్తమ్మునఁగల్గునయమివతంసముఁ బల్కు ఖరాంశుతాపత
ప్రమత్తుతేనియం జినుకుతమ్ములఁబోల నబాష్పనేత్రముల్.

క. ఏ భీరువనై వేడెద

నోధద్రవిప్రధ! ప్రసాదమొసఁగుము నాకు
మీభావంబునఁబాడమని
దీభువనత్రయమునందుఁనింతయుఁ గలచే!

38

శా. చింతాకంతయు వెన్నదియ్యక కురుఁజ్జేత్రంబునం బావసం
కాంతస్వాంతుఁడనై సుహృత్సుతపితృభ్రాతృదులంజంపి య
త్యంతద్రోహమొనర్చియుం దిరిగెదఁ బ్రాణంబుతోమత్సముం
డంతర్వాణివతంస! యెవ్వఁడు గలంబాహ! వితర్కింపఁగ.

క. వంగడవువెదురుఁ గోపవు

టింగలముఠ నేర్చి కనినఁబిరి నిందా
సంగతిఁ బొగచూరెను ద
దృగగురమాక్తికము దీనఁబసిమియుఁగలచే!

40

మ. అసిధారావశితాత్మబంధుభుజమధ్యపైవ్విరనిర్యదస్వన
మనపై పుట్టినయమ్రహోదురితముఁమన్నెట్టియు నాజమే
ధనమిద్ధానలభూతిచే నుసిమియుఁదప్పింపలేనై తి నీ
కన బెప్పాటఁదొలంగు నట్టులగుదుఁగల్యాణకల్యాణుత్పదఁ.

క. కర్త్రము కర్తాంతరహృ

త్కర్త్రమగు దానిఁబూనఁగానము నిరయాం

తర్త్రజ్ఞానాభిముఖు నీ

దుర్త్రదుఁ బడసక నిలుపుదుఁహిణసృభవా!.

42

క. మావంటివారలకుఁ బా

పావిలదృక్కులకు ధర్మమారయని యస

ద్భావులకు భవాదృశులగు

శ్రీవైష్ణవవరులె దిక్కుఁచిత్పూర్ణమతీ!.

43

సీ. అని యుధిష్ఠిరుఁడు పల్కిన సనందనుఁ డాత్ర

నలరి యిట్లనునమ్రహాతుక్రతోడ

నీపాల శాంబరీఁగోపాలుఁడు గలాఁడు

పరమవైష్ణవధర్మపరత మెలఁగు

నీమోము గనుఁగొన్నఁనిఖిలాఘములుఁబోవు

సెకదాఁకి యడఁగుతూఁలికలలీల

హరిభక్తియనుగంగఁకడ్డమే కలువపు

టిసుకచేఁగట్టినఁయనదుఁగట్ట

గీ. దురితరాశిమునింగి శ్రీవరునిభటుఁడు

తోయపద్రుదశచ్చాయఁబూయఁబడఁడు

రేయఁబగలు వృథాచింతసేయునీవు

ప్రాకృతుండవె! భూలోకపాలవినుత!.

44

ఉ. కర్తృవుగావు హర్తృవునుఁగా వభిరక్షివిగావు నీవు ప

త్కిర్తిధునీ! యింతకునుఁగృష్ణుడె మూలముగానపుణ్యవిత్

నూర్తియుఁబాపవైకృతముఁబూరుషఁబొందునె? యస్వతంత్ర

వర్తిలుచున్మిఁ ద్రేడ్డువకుఁవచ్చునె? పాకగుణగుణావలుల్.

45

క. పరులకతంబుననేనియు

హరి నొకమరి దలఁప భద్రమ్మగులులకుఁద
న్నిరతస్మరణాచరణ
స్ఫురణాఘ్రులు నిత్యపదవిఁబొందుటయరుదే?.

46

తే. ధారుణీవల్ల భులకంఠఁదక్కుచోట

నశ్వమేధంబు నిష్ఫలంబగువిధమున
నర్థవంతంబుగాదు సత్యాకళత్రు
సేవ కిలఁ బూనిసేయుపాచితముశతము.

47

క. భ్రాతృవధపితృవధాదుల

పాతకములు రావు విష్ణుపదభక్తులకుఁ
జై తేయనూను లిరువుర
యేతద్వ్యవహారసాక్షులిభవురనాథా!.

48

శా. ఆకంసారిప్రశంస నీమదినుదీర్ఘావిష్కృతిం చాల్పఁ బె

ల్లా కంపించి తొలంగుఁగాక నినుడాఁయన్ నేర్పునే? పాతకా
నీకంబుల్ రవి గప్పచీకటుల నెంఁదేఁగంటిమే? వింటిమే?
త్రాకాంతాధిప! లోకసంగ్రహమనీషం జేసి తీవ్రశ్నముఁ.

49

క. అటులేనియుఁ జెప్పెద నీ

పాటిపాటితలపోతల్లెఁబోవ నడువు మా
రట ముడుగు నెమ్రనము నొ
క్కటిగానొనరించి గట్టిగా విను మధిపా!.

49

సీ. తలఁపియు నేదేవుఁతనువునం దఖలాండ

ములు పయోనిధిభంగవిలసనముల

నేదేవుమహిమకుఁనింతయు దంతింద్ర

పదమగ్నతదితరపదనవహాస

తుదేవునిజమాయఁ నెవ్వఁడు గడచన
 నేరఁడు తనమేసినిడపాలె
 నేదేవుఁ డింతకుఁనింతయై యంతకు
 నంతయై గుటిలేక యతిశయిల్లు

గీ. నాజగత్కర్త దుష్టసంహరణబుద్ధి
 విట్టలుండన ధరనుద్భవించి డ్డేత్ర
 పాలుఁడును బుండరీకుండు బలసికొలువ
 నుండు చీరంబునకు నేగుముదయకాంక్ష.

51

క. ఏగి మహానదివారిం

దోఁగి హరింగొలుపు నిఖిలదురితశ్రేణుల్
 కాఁగినయిను మామిషమని
 మూఁగికొనిన మక్కికాసఁమూహంబులగున్.

52

తే. బ్రాహ్మణుని దల్లి దండినిభ్రాతదాత
 గురుజనంబుల హింపించిక్రూరుడైన
 శీఘ్రపానాభిరతుఁడు దుశ్శీలుడైన
 పాండురంగాధిపతిఁ గాంచిపరమునొందు.

53

క. నావిని ధౌమ్యాదిమహీ

దైవతములు దమ్ముగమియుఁదనుఁ గొలువఁగ శో
 కావహమతి భవదగ్గజు
 దీవనగొని చనియె నయ్యుఁ ధిష్ఠిరుఁడెరిమిన్.

54

ఉ. ఆకుముదా ప్తవంశవిభుఁడంతఁ గనుంగొనియెన్ వసుంధరా
 నాకము నాకుపాకశుకఁనాన శుకాదికసన్మునిస్తుత
 శ్లోకము శోకకర్దమవిశోషణశోకహితప్రభానము
 త్సేకముఁ దాపపిన్నజలశీకరసేకముఁ బొండరీకమున్.

55

లయగ్రాహి.

కంబువు నరాశచిఁకురంబులుఁ గట్టికృతకఁరాంబురుహయుగ్ధ
మలిఁకాంబకము నగ్న
త్వంబుఁ బసి రొప్పువెదుఁరుం బెరుగున్మడ్డపాడఁలుం బదము
లం బలుకుఁచుంబొదలు మువ్వల్
జంబుఫలజిద్రుచిభఁరంబు మకరాకృతిం గఁరం బమరుగుండల
ముఁలుం బరఁగఁ బంచా
బ్జంబులఁదలిర్చు నినుఁవుం బతి భజించెఁదిగ్రిజఁగంబులకు రోహ
ణ నఁగంబగు నగ్ర్యుక్. 56

క. పుష్కరిణిఁ దీర్థమాడియుఁ
బుష్కరదళనయనుమూర్తిఁబూజించియు నా
విష్కృతశుభోన్నతియు నతి
నిష్కలక్రమమతియు నయ్యెఁనృపతి మునిపతీ!. 57

క. దానంబునఁ బితృగురు సఖ
దానంబునైన కీడుఁదలఁగి హరికృపా
దానంబు నందెఁ గురుపతి
దానం బునరుదృఢవంబుఁదానికిఁ గలదే!. 58

తే. ఆయతీంద్రుండు ఋత్విజంఁడయ్యె వేది
యయ్యె శ్రీపాండరీకమఁహాస్థలంబు
పాపపశువుల విశసించిఁభక్తి చరువుఁ
బాండురంగాన్నిలో వేల్పుఁపాండవునకు. 59

ప. ఇవ్విధంబున నవ్విధువంశవతంసంబు కంసమర్దన సాక్షాత్కార
దర్శనంబు నాపాదించుటఁ గృతార్థుండై పాండరీకవాస్తవ్యులగు
పుండరీకాది విద్యత్పుండరీకంబుల నొండొండఁ గీర్తించుచుం
బ్రవర్తించి కతిపయదివనప్రచారుండై యచ్చటనుండి నిజాను

బద్విజననాథంబుగా గజపురంబునకుం బనుదెంచి సుఖంబుండె
నట్లగుటంజేసి. 60

శ. అదియె మహాఫలమని తన

హృదయంబునఁ జొండరికఁ మెవ్వఁ డెఱుంగఁ డా
మెదుక చనునిదియు ముక్తి
ప్రదమని పెరతీర్థమునకుఁ బహునిగమనిధీ!.

61

శ. వాలినదప్పి వియ్యజర

కూలంబున నుయ్యిద్రౌప్యఁ కుమతి గలిగినఁ,
శ్రీలలనావిభుఁ డుండని
నేలయు క్షేత్రమని యరుగునీచుఁడు గలుగుఁ.

62

చ. మనసమునందునై నఁ బురఃపూర్ణమునంబడియైన నింటనై
న నకలగర్వితస్థలమునం బ్రవగేహమునందునై న నా
కసమున నీట నేలపయిఁ గంకటిమీఁదనునై న మానవుం
డనువులఁ బాసి నిష్కలుషుఁడై హరి దానగు నమృతాస్థలిఁ.

శ. విను పతితుఁడై నఁ గానీ

చని తక్షేత్రమునందుఁ జానోపి పున
ర్జననంబు గనఁడు గావున
జనులకు నాస్థలమునందుఁ జనుదనువూడ్వఁ.

64

ఉ. అద్రిభృదుత్తరాశ శతఃపాస్తమితావని సున్నవాఁడు భో
ధిదుఃఖముఁ ర్తియై నృహరిఁ తీర్థనివాసులఁ గాచుపూన్కి నో
భద్రవిచార! యాభువనభర్తకు నుత్తరభాగ మూఁది య
క్షుద్రసుభోన్నతిఁ వెలయుఁ గుండలతీర్థము తీర్థరాజమై. 65

శ. పెండిఁ దనతొడుగుమణిమయ

కుండలయుగ మచటదాఁచెఁ గొండగొడుగుగా

నుండునతఁ డనఁగఁ దద్గుణ

కుండలపరిపూర్ణకర్త * కుహరుఁడు నగుచున్.

66

సీ. ఆకుండలాఖ్య తీర్థాంబుధారలనాడి

నరకేసరి భజించునరుఁడు రాజ

నూయిఫలంబొందుఁజూవె యావేలుపు

తేలికఁ జుట్టిరాఁ నేనుచేతు

లవెడల్పు నేల వాఁలాయంబుగాఁగన

పూడ్చి యల్కి భుజించుచున్నజనుల

చేతఁ బూజలుగొనుఁపూతనాభూతనా

రీహర్త బహుజనశ్రేణులందు

గీ. వారు ముక్తులు ధర జీవవంతులయ్యు

వారిపితరులు తృప్తులై వజరులవారు

వారు చరియించుచున్నయుర్వరయ తెల్ల

దీవి వారలపలుకులుఁదేవకథలు.

67

తే. ఆనృకేసరి భజయింతుఁరమరకస్య

లెన్నఁ బెక్కందుఁ హరతులిచ్చియిచ్చి

వారిఁ గొల్వక గర్వించు వారుక్షేత్ర

మండలమున గుఱిసీతినుండ లేరు.

68

ఉ. ఆనరసింహమోల మృతులై కులకోటిసమన్వితంబుగా

మానవు లూర్ధ్వలోకసుఖమగ్నతఁ జొక్కుదు రెల్లకాలమున్

దానికి గర్వియైన యయుఁతప్రియపుత్రుడె సాక్షి యుచ్చటన్

గాని తెఱంగులక మెలఁగుకష్టమతుల్ నిరఁజుకనంగతుల్. 69

ఉ. పంకజపత్రనేత్రునకుఁబశ్చిమదిక్కున నుండువానమ

త్పంకమహాననాద్యమరఁశాల మలోలము పవత్రీర్థ మో

వంకవి దూర! కేలఁగలఁపదమ్రము నచ్చట దాఁచినాఁడు చ
కాఁగింకుఁడు ముక్తిదంష్ట్రమనుఁజాశననాశన హేతుకంబుగఁ.

క. ఆతీర్థతనువునకు ల

క్షీత్రరుణీవల్లభుండుఁజీవము వృజినో
సేతుఁడు నననధినవనో

ద్యూతఫలం బందు నందుఁబొంది విడిచినఁ.

71

ఉ. పాపదురాపరూపమగుఁపదమ్రమాహ్వయతీర్థమాళి నీ

రే పురుషుండు గోలునొకఁయించుక యెన్నఁడు నేని వానికిఁ
బాపము లభ్యుప్సములుఁబంధనముల్ శశశాబశ్యంగముల్
తాపవికారముల్ మరుజఁలంబులు పుట్టువు లశక్తైలముల్. 72

క. ఒకఁడు సుశక్రాక్షుఁడు ఘా

తుకుఁడు గలఁడు కల్లుదాగిగుఁడునుము ధరామ

ర్త్యకులుల నఱదలఁచుం గురు

నకుఁ గనకముదొంగిలు దినదిఁనము నజవుతాఁ!.

73

క. ఆవృషలీపతి యావ

జ్జీవంబుగ నంతనంతఁజేసిన నానాం

హోవిసరంబులు పటమునఁ

గోవలు వడ వ్రాసి చిత్రగుప్తుఁడు దాఁచెఁ.

74

శా. ఆనీచుం డొకనాఁడు వాఁడిమిఁ జతుఁర్వాధాన్వితుండై పెనుం

గానం దెరువులుగట్టి యేగుప్రజలంఁగిట్టిండియై దోచిఁ నీ

రానఁ రోయుచునుండి దప్పిగొని మఁధ్యాహ్నత పాపాతజ

గ్లానిం దత్సమయాత్తకాపరమాఁ బోలంజూచి యాదిక్కునఁ.

ఆ. వె. అంతఁ గొంతకాలఁమరుగంగ మృత్యుగో

చరతఃస్థున్నయానుఁశరక్రడకు

లిఖితతత్కృతాఘృలిపియైన పటముఁ దె
ప్పించి చిత్రగుప్తుఁడెంచిచూచి.

76

క. దురితశతకోటులం ద

క్షరమొకటియుఁ గానలేకఁకంపవికృతిభం
గురతాయుతుఁడై జముకిడ

కరిగి తగం బలుక నతఁడుఁపొందిలి యగుచున్.

77

ఉ. డక్కఁగవ్రాసిత నుక్తను పటమునయందు సుశరవ్రాపముల్
లెక్క యెఱుంగరాదు లవఁలేశము దానికి నట్టివ్రాతయం
దక్కజ మిప్పుడొక్కటియుఁ నక్షరగూఢము లేదు దేవ! నేఁ
డక్కడితంబుఁ గట్టి యిడిఁనట్టులయున్నది కప్పుదేఱుచున్.

78

ఆ. వె. హతలతాంతమైనఁ యారామమునుబోలె

విగతతారమైనఁవిన్నుఁ బోలె

గళితవర్ణమగుటఁ గళితంబు దీనికి

మీరె తెలియవలయుఁ గారణంబు.

79

క. అని పల్కునమృహోమతిఁ

గని జముఁ డిట్లనియె నీవుఁకవిలియ నీవ్రా

సినలిపి యున్నదొ లేదో

కనుఁగొను మీసారి లెస్సఁగా గణకవరా!.

80

ఆ. వె. అనుడు నట్లకాకఁయని చిత్రగుప్తుఁడు

దండధరునియూజ్ఞఁ వెంకినేని

పటము ప్రతిపుటంబుఁ బరికించి యందు నీ

క్షింఛెఁ జకరిపాణిఁచేతివ్రాత.

81

ఉ. ఈతఁడుపదశ్రీర్థమునఁ కేగి యొకనొకనాఁడు తత్పయో
ధాతనిజాంగుడై చనుకఁతంబున విప్రవధాదిపాతక

వాగ్రముఁదొంటిపుట్టువులఁ బ్రాప్తములై నయఘంబులున్ మరు
గ్ధాతఘనాఘనావలులఁతో సరియై సరిపోయె నన్నియున్. 82

క. అనునర్థంబులు గలలిపిఁ

గని సని జముఁబల్కు నతఁడుఁగానఁబడదు నే

మునువ్రాసినయది యన్యము

కనుపట్టెడు నేలిఖతమొకాని వినఁదగున్.

83

సీ. అని యొప్పుకాతుకఁ జనకాక్షరశ్రేణి

వీక్షించి నచ్చితిఁవిన్వదించి!

యిది మీరలెఱిగింపుఁజేనాట సకృదవ

గాహనంబున మహాకలుషరాశి

వలనఁ బూరుషుఁ జేరఁదలఁగు పుణ్యపుదీర్థ

మేన్నఁడు గన విననీమదుక్త

లిపిపట్టి నేకవాఁరపయోభిమజ్జన

మాత్రచే నణచిన మహిమగలుగు

గీ. దివ్యతీర్థంబు వైభవమవ్యయపి

సాదమేదురమానసాఽజ్వల్యకల్య

వచనరచనల వివరింపవలయు నప్ర

పన్నదైత్యలతాఽత్రాఽభానుపుత్రాః.

84

వ. అనిన నప్పదమ్రుతి పుత్రుండు చిత్రగుప్తునకిట్లనియె.

85

శా. ప్రాశస్త్యంబువహించుదండకమహారణ్యంబు పుణ్యాస్థిపం

చాశత్రోటివిశాలభూమి ఖలమఁష్పాప్రపప్రభావోదయ

శ్రీ శుద్ధుగను దాని గౌతమి గుణోత్తేజంబుకల్మిక్ హృషీ

కేశావాసము పొండకనిలయంబీరెంటిగెల్పుం దుదిన్. 86

సీ. అర్కుండు మెలఁగుటయనిలుండు వీచుట

యిందుండువర్షించుటిల జలముల

మునుఁగక తిరమాటఁబయలు నెసంగు విష్ణు
 నాజ్ఞాప్తిచే నెవ్వఁడఖిలజగము
 బ్రహ్మయై సృష్టియించుఁబద్మాక్షుఁడై పోయి
 మదనారియై తుంగించుఁమత్స్యభృతుల
 లోకపాలకుల నేఁలోకేశుకరుణాక
 టాక్షుఁబె యగెకృతియందునిలుపు

గీ. నావిభుం డెందునుండు మఁ-ర్వమునఁబుట్టి
 భూతకోటి ననుగ్రహింఁబునఁ బెనుపుచు
 నెందు గ్రుంకి సుశర్మయుఁజెందె ముక్తి
 దాని కెవఁచుచ్చీర్థ మీఁధరణిఁగలదె? 87

వ. అని పదత్రీర్థంబు తీర్థచరణవిహరణ చరితాంబగుదాని నానా
 గుణంబులు నగణితపరభావంబులని కొనియాడి. 88

క. పెనుఁగ్రుప సుశర్మ గనుఁగొని
 తనువు నిమిరి యావరించిఁదండధరుఁడు చరి
 ద్రునిలీలఁ జల్లనగుచం
 దన భూషణ వసన మాల్యఁతిర్పితుఁజేసెన్. 89

క. ఈగతిఁ గృతాంతుకృపగని
 సాగి చనియె నతఁడుగగనఁచరయానమునన్
 నాగ నర యక్ష సురపు
 న్నాగానీకములుగొలువఁనాకంబునకున్. 90

మ. అమరాధీశుఁడు శౌరవంబెసఁగఁదఁన్నధాసనాసీనుజే
 య మరుద్భోగములెల్లఁగాంచిధరయందగ్రాన్వయోద్భూతుఁడై
 కమలావల్లభుఁ డాండరికపతి సాక్షాద్బ్రహ్మముంగొల్చి ని
 త్యమఁ దన్మందిరాడలకృతియె చేయం జాల నేలఁ ధృతిఁ.

శా. ఆపంచత్వముగాఁగ నిట్లు హరిగేహక్షోచినమామ్రజ్జవం
 బాపాదింప ఘటిల్లుపువ్వామునఁ జంద్రావాసముంజొచ్చి హ
 వ్వాపూర్ణస్థితిఁ బెక్కుభోగములఁ బెక్కుబ్రావళుల్ గాంచి ధా
 త్రీపాలోత్తముఁడై సుకీర్తియన నుద్విం బెంపునం బుట్టుచున్.

క. అతఁ డధికభక్తితో నా

యతకీర్తి స్ఫూర్తియై వెలసి జగ

త్పతి నుచితపూజనంబులఁ

బృతిఘనము దెలఁచు భక్తఃపరతంత్రుండై.

93

ఆ. వె. అతఁడు సన్యసించెనఖిలభోగంబులు

నిండువయసునాఁడఁయుండియుండి

నందనందనాంఘ్రినాళిక సేవోప

యోగరాగభోగఁ మొకటిదక్క.

94

సీ. నిలువున నొలిపించెవిలువంగడమునెల్ల

శరములయాయంబుఁబోరయు టుడిపెఁ

దగశబ్దమాత్రీపాత్రీముచేసె గుణలత

మాఁకునఁ గట్టించెమాలబలముఁ

గంచుకివశము గావించె సేనానాథుఁ

గట్టించె సహచరుఁగటికియెండఁ

బృతిపక్షభావసంగతుఁ డనిహితుఁజూచె

వర కేతనముకీర్తిభరముడులిపె

గీ. ధర్మవిరక్తబుద్ధి సుశరత్త్రగదిసి

గెలువఁగాలేక చని. కోపఁగించి మదనుఁ

డురక తనవారలతనికిఁనోడుమనిరె

పతికిఁగీడొట బంట్లపాఁఘంబు గాదె.

95

క. ఆ రాజర్షి పదంపడి

క్షీరోదన్యాయమున విచిత్రగతిఁ ల

క్షీరమణుఁ గలసి యేకా

కారంబున నలరె ముజ్జఁగంబులు వొగడన్.

96

క. విను మఖిలదురితకులభం

జనమజ్జన మమృతనిశివశంబగుటకుఁ గా

వున సర్వజనోపాస్యం

బనూన మత్తీర్థరాజమనుషమ మనఘా!.

97

ఉ. భూరిసుఖానుషంగములుఁ పూరుషుఁ బొందవు సోమపాన కై

దారడలోపయోగములుఁ తత్కలనం బనరెక్కు నెత్తికిన్

బేరు శిలాకృతుల్ జరరఁ పేటిక కత్తెవులేల? యెందు నె

వ్వారికిఁ బదత్రీర్థపతిఁ వారికిఁ జేరినఁ గల్గుసౌఖ్యముల్.

98

చ. కృతమున నేకదంష్ట్రుఁడయిఁకీడయొనర్చుచుఁ ద్రేత దంష్ట్రీకా

ద్వితయముచే వెలుంగుచు మఁదించి త్రిదంష్ట్రులతోడ ద్వాపరం

బుతతీఁ జరించునొక్కదితిఁపుత్తుఁడు వృత్తుఁడు వానిఁబోలఁ డ

ద్భృత జనకప్రతాపమునఁ భూరిబలంబున మాయ పెంపునన్.

99

క. ఆ హరిహరూరి పార్వీ

గ్రాహియన హిరణ్యకశిపుఁగాదిలిసుతుఁడై

బాహుబలిశిఖఁ ద్రిజగ

ద్దాహంబాసరించె నేకదంష్ట్రయుఁ దానున్.

100

క. ఆయొంటిపంటివేలుపు

దాయం బొలియించె నృహరిఁదంభోళికటు

చ్చాయలనూయలలూఁపు న

ఖాయుధముల వఱడుఁజీరుఁ వ్యాఘ్రముఁబోలెన్.

101

ఉ. వెండియు రావణాగ్నిబ్రభవిం చెఁ ద్రిలోకహలాహలాకృతిఁ
మండుచు దంష్ట్రికాయుగమునం బెడఁగై యతికాయనామ మా
తండు ధరించి తేతఁ దలఁచి దర్శె దనుగ్రనిశాటఁబట్టి వి
ష్ణుం డని రాముఁడై విలయఁసూర్యకరోగ్రశరాగ్రధారలఁ.

ఉ. ఆపితబద్ధవైరమతిఁనంతటఁ బోవక వాఁడు వెండియుఁ
ద్వాపరవేళ నిద్ధరఁ ద్రిఁదంష్ట్రుఁడనా నుదయించి యాదిల
క్ష్మీకృపతిఁ జాండకీకవిభుఁజేరి కనుంగొని పల్కు మిక్కిలిఁ
గొపముపర్వుటఁ గొలిమిఁగూఁడుల యీడునఁగన్నలుబ్బఁగఁ.

ఉ. ఎక్కడ కేగుదెంచితి వఃహీనవిహార! చికిత్స నీకు నేఁ
జక్కనొనర్చెదఁ బెలుచఁజంపితి దొంగిలి ముఁ మదీయులఁ
రక్కసులఁ నినుం బొదివిఁపాణిముగొందుఁగడంగి సాదవై
తుక్కిడి యున్నఁ బోవిడువఁతొల్లఁటితుగ్గిలైకఁ జెల్లదిచ్చటఁ

మ. అని సింహంబునకల్లునక్కకియ నిట్లాజ్ఞేపముల్ పల్కి య
ద్దనుజుం డంతక దండ భీషణగదాఁదండంబున వేయి వం
చనఁ దూలించె దదుగ్రసాధనముఁ గంఠదవ్వసి తద్ధోరతా
డనవేగంబున భగ్నమయ్యె కటివేల్లత్తుల్లకాశిక్యముఁ. 105

శా. అత్తార్థధ్వజుడప్ప డాగ్రహసహఁన్యగ్రాతుడై దానవుఁ
మొత్తై మెత్తనివీక దక్షిణకరాంభోజంబునం దాన న
మత్తుండుఁ గడతేతనెత్తురుగ్రామక్రముక్కునఁ వాతఁ బె
మొత్తంబుల్ గొనిప్రస్తుతించిరమరుల్ మోదించిదామోదరుఁ.

క. ఆయెడ మదిక్కుచిక్కు

బోయతివర! కానవచ్చి యున్నదిభగ్నం

పై యిపుడు మంత్రవర్ణ

శ్రీయతవక్షస్థులునకుఁజితదనుజనకుఁ.

ఉ. ఆకమలేక్షణుండు తనయకున్ దాల్చినసిద్ధమంత్రమున్
నాకెఱిగించినాఁడు మునునాయెడఁగల్గినకూర్మి పేర్మి నే
లోకమునందు నెవ్వరికిఁ లోబడనేరదు నాకె కాని త
ద్వావ్యక్తతి నావుడుం బలుకుఁబొంజలియైయతఁడిందు శేఖరున్

చ. పశుపతి! మమ్ముఁబోలినప్రిసన్నులవైఁ గృపచాలియున్కి తా
దృశులకు నై జమాట వసుదేవతనూధవదత్తమంత్రమున్
విశదముగాఁగ నాకొనఁగఁవే?నినువేఁడెద దానఁజేసి దుః
ఖశరధిఁ ద్రేవ్వ నీదయ సఖండ సుఖస్ఫురణంబు నొందెదన్.

ఉ. నావిని శూలి పల్కు మునినాయక! యీమను వెండుగోష్ఠమై
తా విలసిల్లు దీని దురితి ప్రసజాతమ్రుకున్ మురారిసే
వావిముఖప్రచారులకుఁజైష్ణవమార్గముగాని హీనపుం
ద్రోనఁ జరించునజ్ఞనవిరోధులకుం దగ దింత దెల్పఁగన్. 110

క. నీవు హరిభక్తియుతుడవు
గావున నాకెపుడుఁగూర్తుఁగావున విష్ణు
నావాసపూర్ణ బుద్ధివి
గావున వినిపింతు వినుముకలుషవిదూరా! 111

శ్లో॥ స్పర్శాద్యం సత్యనామాద్యంఽపప్రపప్తం సదీగకమ్
షప్తం షష్ఠాదిసత్యంతంసమారంతం విదు ర్బుధాః. 112

క. కృష్ణుండు ఋషిగాఁగ మహా
విష్ణుండు దేవతగఁ బొల్చివేమాటులు త
న్నిష్ణాతబుద్ధి బేర్కొను
వైష్ణవులకు నీమనువు ధృతివస్థితి యొసఁగున్. 113

ఉ. ఎవ్వఁడు పొండఁకమునకేగి మహానది దీర్ఘమాది తా
సవిధులెల్లఁదీర్చి కమలాక్షునకున్ బ్రతిమిల్లి నూటుమా

న్దివ్వరమంత్ర మర్థిఁ బఠియించు నతం డఖిలాఘపంకముల్
దవ్వసనం గనంగలఁడుఁ తత్త్వమహత్త్వము సత్త్వరంబుగఁ.

క. విధివంతంబుగ విధున

న్నిధి నిచ్చలు నేఁబఠింతుఁ నిఖిలభవతమో
వధవిధివిధువగు దీనిఁ

విధినందన! తత్ప్రసాదఁ విభవాపేక్షఁ.

115

వ. సిద్ధేశ్వరాహ్వయంబున సిద్ధలింగంబనై యెందేని నేనుండుదునా
దక్షిణద్వారంబు నధిష్ఠించి యీమంత్రంబు ననుష్ఠించునష్టాగరి
ఘటకు నిష్టార్థసిద్ధి కరతలస్ఫటికఘటికయగుట నిగమార్థంబూ
తొల్లి తీర్థమూత్రాచరణనిపుణుండగు నీలాంబరుండు నిఖిలతీర్థం
బులను దగ్గించుచుఁ జొండరీకంబుసొత్తెంచి యుత్తుంగతరంగ
ఢోలాశుభకలహంసకుల కలకలారావఘమఘమిత బ్రహ్మ
డకుహరకోడంబగు భీమరథి నీరంబునం గృతస్నానుండై య
నూనమహిమాభిరామంబగునాక్షేత్రంబునం గలవిచిత్రంబులు
నేత్రప్రీణనంబుగా నాచరించుచు నచ్చోట సాక్షుండగు పుం
డరీకాక్షు నీక్షించి వెఱంగంది తదక్షరలక్షణంబునెఱుంగ నేరక
యూరకుండై నుండు సయ్యోకకుండలుండు చపలకారితనంబున
నవ్వన్దంబులు నిర్ణయింపనుద్యుక్తుండై.

116

మ. కరముల్ మీఁకిసాచి యూరుపులువిగ్గంబట్టి యంతఁ రిపూ
త్కముం బోవనదల్చి యట్టితఱిఁబఁద్రబట్లు మో మొప్పఁగాఁ
జరణాంగుష్ఠసఖావలంబనముతోఁ జండాంశుఁ గన్గొంచు భా
స్వరనిష్ఠం దపమాచరించెనొకమాంసం బన్నవర్జ్యంబుగఁ. 117

తే. దానఁ బ్రియమంది దానవఁధ్వంసి యెనఁగెఁ

గూర్మియన్నకు ధర్మైకఁ నిర్మలునకు

నమ్రహామంత్ర మాత్రండునంతను
యదియ జపియింపదొణగె గాఢమంత్రవోల్పె 118

క. భూరిగుణరత్నరాశి గు
మారుగనుంగొనగఁ గివురు మమకారము లో
నారసి యొసంగె మున్నా
నీరజనాభుండు రుక్మిణికి నీమనువుక. 119

క. జపియించె నేనుదివసము
లుపవాసపురస్సరముగఁగుగ్రులి నిష్ఠా
నిపుణమతిం బతిచే నిటు
లుపదిష్టంబై న మంత్రముత్సుక మొదవక. 120

ఉ. వినుత్ర మదీయ నేత్రశిఖివేగమునక జముఁగూడఁ జన్నయ
మస్త్రాక్షుఁ డిందుబింబసుకుమారుఁడు భోజతనూజయందుఁ బు
ట్రై నస్త్రువై రిదెల్పినకఁడిందిజపంబునెపంబునక బున
ర్జనస్త్రమునొందె రాగరససంపద పెంపుయువద్య యీమతిక. 121

సీ. బలభిదారామసంభవలతాంత శ్రేణి
బన్నము నాకొక్కఁచిన్నితేరు
కాళికెంగేని చిల్కలరాజు గొని తెచ్చి
నావెంటఁబడివాగెనడవఁబనుపు
గగనచరద్రాశిగణవర్తిమకరంబు
బిరుదుటకైముగ వేగిరమొనర్చు
మదనగోపాలుండు మాతండిచేనాకుఁ
జెఱకుచే మలిపించుకఱకువిల్లు

గీ. వనజహితు వేడి తమ్మతూపునకుఁ దెమ్మ
దివ్యములఁగాని సాధింపఁదీర దీశు

నంబ! నీవంచు రుక్మిణీనట్టునిట్టుఁ

దిరుగు శై శవచాపలాఁగ్దితుఁడు మరుఁడు.

122

చ. పలుచనిలేతకెంఱగురుఁబ తల్లికం బెకలించి తేనియం

గొలిపినబానటంబుగలఁకొవ్విరిహుపుల నిక్షుచాపుఁ డే

గెలు పొనఁగూర్చె నాగెలుపుఁకృష్ణనిపట్టపుడేవి రుక్మిణీ

లలన జపించుమంత్రముబలంబున నై నదిగా నెఱుంగుమీ. 123

క. నరసింహభవ భవ వాయు

స్ఫురితములై తిరిపురదహనఁములు త్రిజగములు

బురికొని నీరసయవసాం

కురసఖముగ నేర్చెము న్నఁకుంతితశక్తిఁ.

124

సీ. పెనుఁగంపతొడుగులీఁడ్చిన మొల్కససియయ్యె

గగనంబుతోరాయఁకాననములు

కడులావుమానిసిఁకాళ్ళ రాచినచీమ

చాలయ్యెఁ బశ్వాదిఁజంతుపట్టి

బడగండ్ల నొంటిపైఁబడినవిఘ్నేశవా

హములయ్యెహరిదంతఁహస్తపతులు

వనపాలు రడుసులోఁజనగుక్కుతాళీఫ

లాకృతులయ్యెఁ గులాచలములు

గీ. మృదులగోమయపిండనఁమిశ్రితకార

వేల్లఫలబీజనమమైరివీళ్ళప్రజలు

కమలసంభవ వరదానఁగర్వితాను

రవరపట్టణనిర్భరాఁకృమణవికృతి.

125

క. ఈరీతిఁ గొంతకాలము

కూరగతి పోకుమూఁకఁకుడిదలయూఁకుల్

గారింపఁగ నేనంతట

వారింపఁగఁ గణఁగితిన్ భువనహితబుద్ధిన్.

126

చ. అపుడు పినాకమున్ పవనిభ్రాతృములు గొని యే యఁబూని త
స్త్రీపురములొక్కటఁ నిటలఁ దృప్తికి లక్ష్యముచేయుచోట మ
ద్వపురుదితంబులై నశ్రీమఁవారికణంబులు దిగ్గజాటి యు
ర్విపయిఁగడువడిన్ దొఱఁగి వెల్లువచూపి నదీత్యమొందుచున్.

క. మున్నేను మేననలఁదిన

ప్రసన్ననిభసితంబు నణఁచిశ్రీమవారి కడున్

జెన్నెసఁగె మంచుమలసం

చున్నాచికోని ప్రవహించునురనదిపగిదిన్.

128

క. భీమాహ్వయమున వర్తిలు

నామేనం బుట్టువందినదియై వెలసెన్

భూమిన్ భైమియనందగి

భీమరథియనంగ మాటుపే రెసఁగఁగన్.

129

శా. ఆటై మీనది విశ్వమున్ నిజకృపీటార్ద్రంబు గావింతుచున్

శ్రీభామావిభుక్షేత్రమండలముడాసెన్ డాసినన్ వీచిరే

ఖాభీలంబగు దాని పెంపుగని మున్నందుండుప్రాణుల్ మహా

క్షోభోద్విగ్నమనస్కులై పెలుచనాకోశించుచున్ బెంపఱన్.

క. భూరిభయాస్పతులై చని

భైరవు మదరాగరుచిక్రపాపూరితదృ

క్తైరవుఁ బలుకుదు రమృతా

హారులు హరిఁ బలుకుకీయఁ గృతాంజలులగుచున్. 131

ఉ. మిక్కుటమైనపంకమువఁ మిన్నులగర్భముగాఁగఁ బొంగి నే

దొక్కమహానృపవంశి యిదెఁ యుత్తరదిక్కున క్షేత్రసీమపై

నిక్కె లయ్యా బోలె నిటఁ నిల్వఁగ నోపము నాగహార! మే
మొక్కడి కేగువార మిఁకఁ నెద్ది తెఱంగిట మీఁద నాపుడున్. 132

సీ. కాళరాత్రిస్తనాఁగ్రకృతావకాశమై

యురమువెల్కిపూతఁ యొప్పువెనువ

శిథిలత్వమొందినఁ చెంగావిడడముడి

చిలు కూడి నెలపువ్వుఁ చెంపనంటఁ

గంకాళమనుబుద్ధిఁగరమున జందెంపుఁ

జెలువఁబట్టిననదిఁ జలదరింప

“నెచ్చటఁ బ్రభవించె” నేతెద్ది” యనివల్కు

సరభసోక్తుల జగఁజ్జంతులలుకఁ

గీ. బాణిపుటశీఘ్రపాత్రంబుఁ బాఱనై చి

కుఱువుపై నున్నకిన్నరఁ నుఱుకఁదోచి

యతిరహః కేళినుండియుఁ నరుగుదెంచె

భూరిజయగౌరవుఁడు కాలఁ బై రవుండు.

133

ఆ. వే. అరుగుదొంచి యమృతహానదీక్షించి

చేతులై బెట్టుఁ చిట్టమిడిచి

ఘోరకోపవేగఁ ధీరోక్తులులియంగఁ

బలుకు నిట్లుక్షేత్రఁ పాలకుండు.

134

చ. నిలుచిలు తుంగభంగవగుఁ నిన్నఁగనుగొని సాధ్వసాతివి

హ్వలమతులై రి క్షేత్రతలఁవాసులు టానికిఁ గోపగించె నిఁ

వలమురితాల్పు డింకనిటఁవచ్చుటమానుము చుచ్చకంటి! నా

నిలిచి నుతించు నన్నది విఁనిశ్చితకార్యగతిఁ జగత్పతిఁ. 135

సీ. జగదుద్భవస్థితిక్షయ హేతువేవ్వఁ డా

దేవాది దేవుండుఁ దిక్కునాకు

గ్రాహనిగ్రాహ మిరిగిరిగించె నెవ్వఁ డా
 త్రిభువనాధీశుండుదిక్కునాకుఁ
 దుదిపదంబునొసంగిఁపునుఁగాచె నెవ్వఁ డా
 దృఢసయామయమూర్తిదిక్కునాకు
 ద్రావిదిబస్సుంబుదలఁగించె నెవ్వఁ డా
 దీనమందారుండుదిక్కునాకు

గీ. నెవ్వనిపదాబ్జమున జనియించు జలము
 మజ్జనకుఁ డై సలిపుఁ డాత్మమా? నిలిపె
 నమృతహావిష్టుఁ డాకృష్టుఁడాగుణాధి
 దేవకీనందనుఁ డెందుదిక్కునాకు.

136

తే. శరణమపు గముత్ర మధ్యయశ్వరము నుడుపు
 భగ్నమత్తినైతి కుర్కురభర్తకతన
 నింక నెయ్యదిదిక్కు చఁకాంక! సన్నుఁ
 బోవుమని పల్కఁ గృపఁబల్కుఁదేవుఁడేటి.

137

ఉ. రముత్ర గరముత్ర దోచి హఠురప్రియభాషిణి! సన్నుఁగన్నమీ
 దమ్మత్రయ్య భయముగలదా? వల దాతురవృత్తిమన్నియో
 గముత్ర నీప్రదేశమునఁగ్రమిత్త సమృజ్జనజనత్రాడ్యపా
 శముత్రుల దెంపు నింపు మనిశముత్ర శుభముత్రలుభూతకోటికిన్

క. అసత్తే త్రస్థితి భవ
 భస్మాగ్రజ! గంగకతిలఁబావనివగుచున్
 భస్మీకరింపు లోకా
 పస్మారప్రాయదుర్గితఁబాధాశతమున్.

138

చ. అని వనజాక్షుఁ డీకరణి నానతియిచ్చినఁ దత్ప్రపారసం
 బను వెనువాన నుబ్బినక్రియ రయమారంగఁ దత్ప్రదేశమున్

ధనువున నారియై నిగిడఁదానిశరంబు గరంబు దాఁకినఁ
దునుఁగుఁ జనుంగు వీరలుఁగడుఁదూలుజగజ్జనజనత్రుక్ష్యముల్

క. ఎందుఁ బ్రవహించె ననన్త

న్నందన య త్తీర్థవిభువునరసింహాఖ్యం

జెంది యదునందనాత్మా

నందమగున్ బద్రగర్భఃనందన! వింటే?

141

క. అదిమొదలుగను పరస్వతి

తుదగాఁగలతీర్థములకుఁదొరయై నడుమఁ

బొదలు ఋషివృషభసేవిత

పదుఁడగుహరి మెచ్చు తీర్థఃపతి మానిపతీ!

క. సాక్షాత్కరించి పద్మన

భాక్షుఁడు వేంచేసియునికిఁన త్తీర్థకులా

ధ్యక్షము మసారతరళా

లక్ష్మితముక్తావళిఁలంతిం బోలున్.

143

క. వెన్నుఁడు ప్రత్యక్షంబై

యున్నయెడకు దక్షిణాశఃనొకపులిసతలం

బున్నది మిన్నదికడగ్గను

నున్నది గన్నది శుభంబుఁలొసఁగంబొసఁగన్.

144

౧౪. వె. ముందు నందగోవుఁమందయందుఁ జరించు

రూపధన్య యోర్తుఁగోపకన్య

విష్ణుభుక్తము క్తఃకృష్ణుఁడచ్చట నున్ని-

యెఱిఁగి యేగుదెంచె నెఱుకమించి.

145

క. విప్రవధూచితశుచివే

ప్రప్రథితకరీరయయ్యెఁజక్కస్తని సా

భిస్పాయస్థితవికస్థిత

దీప్తినిజకపోలయగుచుఁ దేవునిమోర్తి.

146

సీ. జలధరశ్యామకుంఠితలకలాపమునకుఁ

బాటింపమియె నవఃప్రసవకలన

దళితనీలోత్పలఃదశచంచదక్షుల

కామిలనంబె కాఁలాంజనంబు

కుంభికుంభస్థూలఃకుచమండలికి జ్ఞాన

ముద్రాకరమె ముత్యఃములనరంబు

గగనసోదరవలఁగ్నప్రదేశమున కో

ద్యాణబంధంబె యొడ్డాణమిడుట.

గీ. గాఁగఁ దపమాచరించునఁక్కలువకంటి

యంగలతిక నిరాకల్పఁయయ్యు నమరె

శారదారంభవిమలాభిఁసరణికరణిఁ

బ్రక్వతిమధురంబులకు వేషఁరచన లేలఁ.

శా. లోకేశస్థితలోకవాసకృతీసాలోక్యంబునర్చింపలః

క్షీకాంతాంఘ్రియుగంబుఁజేరుతమి సామీప్యంబు నద్భక్తిః

క్షాకారిందనరూపుగా నిలుపుటఁసారూప్యమున్ బుద్ధినా

కాక శ్శేఖరుఁగూర్చియున్కి నతి సామీప్యంబునొందుంతుదిన్.

శా. సానానుకృమవాసితాచలర్పురీఁసాంద్రాంబువుల్ ధ్యానసం

ధానాదీనవపుర్విలోకశ్శనితాంతప్రీతసారంగసం

తానంబుల్ మృదుపాదపల్లవతలోద్యత్కాంతిలాక్షాదన

శ్రీనద్ధాచలతుంగశృంగములు మించెందత్తపన్నంగముల్. 147

ఉ. ఆభగవంతుఁ డంతఁ గరుణార్ద్రమతిఃసతిమోల నిల్చె న

భ్రాభమదభ్రమబ్భ్రమ మునంతము శాంతము కాంతివంత ము

క్షోభ మలోభ మప్రతిమః శోభన శోభియునై న మేనునా
నాభరణంబులంగునుమిఁ తామరభూజమునోజ రాజిలన్. 150

ఉ. ఆశరదింబుబింబనదృః శానన సూనశరాసఘోటినం
కాశు రమేశు రాగరసః కశ్రులగాత్రయ స్ర్జితేత్రయన్
బేశలబంధకై శికయుః భీతిముదశ్శునిపాతముఖ్యచే
ప్రాశబలత్వసక్తతనుః శంపయు నై కనుమ్రొంపు దాల్చుచున్.

తే. వృథులవిజ్ఞానరసపూర్ణః భృగుశుకాది
భావనాద్భి రికలయందుఁ బరిణమించు
జలజదశ నేత్రుపాదాంబుః జములు పరిల
భీత మృగపోతలోచనఁ విగియఁబడె. 152

క. కరకలితనిజపదాబ్జయు
విరళతరత్రాపయునై న విధుబింబముఖన్
వరసంఘాదితఁ జేసెన్
గరుణాగుణహారి శౌరిః కిన్నుల సగుచున్. 153

సీ. తనుఁజూచి శిఫెలబంధశిరోజయగుటన
య్యతివకు ముక్తకేశాహ్వయంబు
దయచేసి తత్ప్రీతిః తములై నవరముల
నొసఁగి యప్పసిగాపుటసరబుద్ధి
చిలుగుబ్బలాని తః శ్చేత్రరాజమునకు
నీశానదిక్కున నిరవుపటిచె
శెన్నఁడు తను నదిఁ ప్రేపల్లలో రాక
తర్కించు దౌష్ట్యంబు దలఁచి సగుచు

గీ. దానికరములచేఁబీడితంబులై న
పాండురంగేశుశ్రీపాదః పల్లవముల

సంగుళీమధ్యతలరేఖలంటియుండు

గంగవ్యవహించునీటిడొంకలునుబోలె.

154

క. ఆముక్తకేశదర్శన

మోమునికులసార్వభౌమయొసంగు న నేక

శ్రీమూర్తిదానఫల మాం

భామిని శ్రీమూర్తిగాంగబాటింపదగున్.

155

తే. అనుడు వేలుపుదాపసియాసుశీల

పుత్రు లేచందమునమోక్షమునకుఁ జనిరి

ప్రయుతనందనుఁ డెవ్వఁ డేవగిదిసతఁడు

స్మహరికృపఁగాంచె ననఁ బల్కునీలగళుఁడు.

156

క. మునివర! విను మత్యద్భుత

జనకచరిత్రయైన జననిచనినపిదఁపఁ ద

త్తనయులు మురభిత్పదవ!

త్తనయులు గురువాకృతరణతత్పరబుద్ధిన్.

157

శా. భై మీతీర్థనివాసు రాసకుశల్కబద్ధేక్షణు యాదవ

స్వామి సామజవత్సలుం గొలిచి యైశ్వర్యంబు సంబాల్చి వా

రామిందొ సకళత్రపుత్రముగదీవ్యనూత్నలైత తనూ

గ్రామం బెక్కిరినాపుడు మఱియునాబ్రహ్మర్షిపల్కుశివున్.

ఉ. హాళి మనంబునం బెరుగనాలయి బిడ్డయి బంటుబై దయై

మూలధనార్జనంబు నిలుముంగిలియై గళదఘ్నదర్పతన్

వాలినవారి కెట్టులపవర్గముభగ్గ! ముకుందుఁడిచ్చె నిం

కేల? కలాస మేల? జడలేల కమండలు వేల? దండమున్. 159

క. వారలటుగ్గాక కారణ

పూరుషులై యట్టిసతికిఁబుట్టుటనొతుదిన్

జేరిరి గృహస్థులయ్యనః

సారసదశనయను మేనిసాయుజ్యంబున్.

160

వ. అనిననాజగదీశ్వరుండు సురమునితో వెండియు నిట్లనియె. 161

ఉ. హరివిచార! నీవనిసయట్ల పురాకృతపుణ్యసంపదన్

వారలకావహిలై మునివల్లభ! దున్లభమయ్యు నయ్యమ

ర్యారివిదారిమేనఁ గలఁయంగలపూనిక వారయే! యె

వ్వారు గృహస్థధర్మదశఁపర్చులు వారలసామ్మ ముక్తియున్.

నీ. పరిణతయగునింతిప్రశికూల గాదేని

తనయుండు తనయాజ్ఞ దాటఁడేని.

నిజనహోదరులు వినినీతులై మనిరేని

కోడలోరుపుదక్కిగొణఁగదేని

కూతు రీలువునందుఁగొదన చూపదయేని

ఋణమనుపాతకంబెనయదేని

తేజోగరిమ పరాధీనతఁ జడదేని

నిందాంధకారంబునెఱయదేని

గీ. న్యాయమున మొల్ల ములపెల్లుడాయనేని

యతిధిసంతర్పణంబింటనమరునేని

సముచితాచారమునుగొనసాగునేని

కలదె? గృహమేధి ధర్మంబుకంటె మేలు. 163

క. ఏనోహర మొక్కయుపా

ఖ్యానము గల జేతదత్తమదియును'వనినన్

మానివర! నీమనంబున

నూనినజడ నుడుగుననుచునుగుడు పలుకున్.

164

తే. వింధ్య మమరాద్రిపోటికివివిధతార

కములు మొలపూసలుగఁ బెరుంగ మదిఁదలఁచె

నెన్నఁ డటమున్ను కాశిలోనన్నఁగొలిచి
ఘటజమగుతేజ మింపొందునుటజమునను.

165

వ. అ స్తంభతపోధన భావవిజృంభితుండగు సక్కుంభసంధవునకునజ
సృశుశ్రామ వికస్వరహృదయంబగు శిష్యసహస్రింబు గలదం
దుఁ బ్రయుతుం డనుమునితనయులయుతనియితులనువారలపా
రికాంక్షికిం బ్రేమాస్పదులయియుండి రంత నొక్కకాలంబున
సమ్మనిలోక పాకశాసనుండు నిజాంతర్గతంబున నిట్లొవిత
ర్కించు.

166

శా. ఈనాశిష్యులలోన వీరిరువురుఁ హృద్యాసనద్యోదయ
జ్ఞానానూనవిచారవాగ్విభవతేజఃక్షాంతి శాంతి పృథా
సానాధ్యంబునఁ గానిపించెదరు మత్స్యక్తాశయుల్ వీరి న
నామ్రింపందగుఁ బాణిపీడనవిధానశీల వాలాయముఁ.

167

శా. వాసోనిగ్రహమెన్న రాకలియునీర్వట్టుఁ గణింప ర్థలత్
మాసెం గా యన రంగముల్ బడలినం బాటింప రట్లుండ నీ
యాసాయంబుగ వానిశాత్రయముగా నామూయముల్ గ్రోల్చు
నాసీనుప్రచలాయితంబుయిన లేదాహా! వితర్కింపఁగఁచోఁ

క. వీరలకుఁ దగినమగువలు

ధారుణిఁ బారయంగ లేరథాత్మతనయలు

న్నారట సకరగ్రహణలు

గారట గొనివత్తు వారిఁగమలజుచేతఁ.

169

వ. అని నిశ్చయించి యాసత్యవ్రతుండు సత్యలోకంబున కరిగి.

170

నీ. శశిరేఖఁ గైకొన్న సౌవర్ణగిరిపోతె

మినుకుఁజేడియఁగూడి మెలయువాని

ననురేజ్యుఁబాటించు హటకాదియుఁబోతె

పంచచెంగటనుండ పలరువాని

శారధాభ్రములంటు భూరిశైలముఁబోలె
దెలుపుఁగై సేతలఁ వెలయువానిఁ
గకుబిభంబులమీఁదిఁ కాంచనా గముఁబోలె
వెలితమ్మిగద్దియఁ వెలయువానిఁ
గీ. బొడవులన్నియుఁ దనయందఁ పొడమువానిఁ
గడయునడుమును మొదలు నేర్పడనివాని
సచ్చిదానందకందమై హెచ్చువాని
నలువఁ జుకుకితపాఞ్గోధిఁ తెలచె నుతుల.

171

క. తెలచిన మొలచినకృపకుం

గలఁచినమదితోడ నతనిఁ గమలజుడగ
స్థలిని నిలిపి పలుకులపన
ధళధళలు ముఖప్రభాణఁ తలములఁ బొలయక.

172

నీ. హంకారములు లేవె? యుపపురందరహఠో

త్పాటనంబునకుఁ బాల్పడవుగాక
భూభంగములు లేవె? యూభీలవింధ్యగ
ర్వస్తంభసమునకుఁ రావుగాక
చులుకాకృతులు లేవె? జలరాశి నిశ్శేష
శోషణకీడ్డుకుఁ జొరవుగాక
జారరాగ్నులు లేవె? జటితాపి వాతాపి
తనుదాహమున నెఱుఁగొనవుగాక

గీ. నిష్ఠ నీమాస్కి లోకప్రతిష్ఠగుఱిచి
ధుప్తనిగ్రహ శిష్టసంతుష్టి హేతు
రోషభీషణలేఖానిరూఢగాఢ
లీలఁ గీగిసిచుప్రోడలు లేరుగాక.

173

తే. భువననాభవదుపసగ్గఁ నివహశాంతి
 త్వన్ముఖంబునఁ జనఁ బెద్దఁ తనముతోడ
 నిందుగరుడన హరియనఁ నేననంగఁ
 బోవుగంటిమి మిత్రావఁగుణకుమార!.

174

సీ. అని యాదరించి యఁమును వచ్చుటకుఁ బ్రయో
 జనముఁ దద్విశదోక్తిఁసరణిఁ దెలిసి
 యీవర్ణియగుటకుఁనిది యెంత యనిశతా
 నందుండు మున్నొక్కఁనాఁడు నిఖిల
 యువతిస్పృహకి నెక్కుఁడవుగాక యని తన
 యాత్ర నిర్మించి గాఁయత్రి యనియు
 సావిత్రీ యనియుఁ బ్రశస్తనామములిడ్డ
 కూతుల నొనఁగఁ గైకొని యతండు

గీ. వారి నటఁదెచ్చి తనకూర్పుఁవారిఁగూర్చి
 యయుత నియుతుల కెఱిఁగింపఁనందు నయుతుఁ
 డొల్లఁడయ్యె నిజోద్యోగఁమొల్లకున్న
 నియుతునకుఁ బెండ్లిసేసె గఁన్నియలదోయి.

175

క. తనయాజ్ఞగూడ శతధృతి
 తనయామణిఁ గైకొనని హఁతనయాశయునిఁ
 మునుచుట్టు వెడలనడిచెను
 ముని కనలి కఠోరవర్ణముఁబలుకొలయన్.

176

సీ. కుటిలాలకములుఁచీకటిపోగులగు నై నఁ
 జిచ్చందికాభ్యముల్ఁచి త్తగతులు
 మధురోష్ఠములురాగఁమహితంబులగు నై న
 భావముల్ వైరాగ్యఁబంధరములు

గురుకుచంబులుగర్వభరితంబులగు నై న
హతదుర్వికారంబు లాశయంబు
లలవోకనడలుమాంధ్యమయంబులగునై న
సంతరంగములుబోధాస్పదములు

గీ. పొగరుజూపులు చపలంబులగునయైన
నిండుమనములు మిక్కిలి నిచ్చలంబు
లవుర! వీరలకన నొప్పునతివలండు
నిలిపె నమబుద్ధి ప్రియమూనినియతమాని.

177

క. ఈతఁడిటులుండ మునుపటి

యాతఁడు హృల్లగ్గుగురుత్పతానాదరుండై
శీతనగసవిధవసుధకు
నేతెంచి మనోగతమున నిటులూహించెన్.

178

చ. చిలుకలు కమ్రదెమ్మెరలు శీతమయాఖుడు దేటులాదిగాఁ
గల ననవిత్తుసాధననికాయమువేలముపట్టు లంగనా
కుల మటుగాన దానివిడిఁగొట్టక తృప్తకదొట్ట వీతరా
గులమని విష్ణువీరైదరుఁకొందఱు బోడలునా నగండలై.

179

క. జడలంట చుట్టంగట్టం

గడవ నమంట మేనగప్పఁగా పాయమఁటే
యడవులనవయుతపస్వికిఁ
గడు సౌఖ్యమె? కోరునతికిఁగలయిక్కఁగనె?

180

సీ. 'ఉర్విధరములెక్కియులుక నే? కుచకుంభ

యుగమొల్లఁగాక తానుకుమనిన

వాడికై దువులపై వ్రాలనే! నిడుచూపు

వాలొగ్గఁగాక తావ్రాలుమనిన

మున్నీటసుడివడిమునుంగ నే? నతనాభిఁ

గననొల్లఁగాక తామునుంగు మనిన

బెడఁగారుకాలాహిఁదొడుక నే? నూఁగారు

తొడుసొల్లఁగాక తాఁదొడుకుమనినఁ

గీ. జెప్పి గురుఁడేమిపనిచిసఁజేయలేనె?

కావె తిససొమ్మమామకికాయకిర్రె

గతులు మొఱ్ఱోయనంగ లింగంబుగట్టు

జంగ మన సంగనలఁగూర్పఁజనదుగాక. 181

ఆ. వె. నెయ్యుండట్టిపనికినియుతుండ తగుఁగాక

గృహితకంటె వేతెక్కిడుగలదె

గురుహితంబునూఁదియిరిబడ నేనోప

ననుచు బ్రహ్మచర్యమయుతుఁడొంది. 182

మ. సుముఖాంతఃకరణంబు మత్సరము నొత్సుక్యంబునుం బాసి ధౌ

తమణీదర్పణశీతిఁ జెన్నుగఁ దదంతర్లగ్నమై యాదిత

త్వముదీరింపఁ దపంబొనర్చు జటిలవ్యాఘ్రం బనాఘ్రాతపు

ష్పముచందంబగుమే ననూననియమభ్రాస్త్రాగ్నిదగ్గించుచున్.

క. సర్వాతిరిక్తస్థితియగు

నుకీర్తిసురసార్వభౌమునుగిరిపమునం

బర్వె భయజ్వరదాహ మ

భిరోద్ధతి నిఖిలభవన్యగర్భములందున్. 184

క. మినుమినుకు మినుకుమనియెన్

బెనుమినుకులబరణి ధరణిఁబిట్టాటాడెన్

వననిధులు విరిసె గురిసెన్

గనగనగనమనుచు నిష్ప్రకలు గుప్పలుగన్.

185

ఉ. అ త్తటి నిష్పత్తిక్కినటుల తాదలఁ దేల్చొనినట్లు లావయు
వైత్తుగఁ ద్రావినట్లు విబుధేశుఁడు మాణవకోగ్రనిష్ఠకుఁ
జిత్తమునం దపించి యతిశీఘ్రగతి క్షితికేగుదెంచె ద
దప్తము మానిపింతునని వృద్ధమహీసురవేషధారియై. 186
సీ జీర్ణాకృతివేష్టితశాస్త్రశబళికా

వారసేటికలొక్కవటుపుపూసఁ
గంబళ కట బుగ్రినీకామాయకరకంబు
లొక్కయంతేవాసియుద్వహింప
నామికాఫలసారయవసక్తుతండుల
సూపాదులొక్కశిష్యుండుమోవ
సమిదాజ్యపూరకీచకకుచస్రక్కువ
చయమొక్కఛాతుండుసంగ్రహింపఁ
గీ. దలుగుదామెనఁబెనఁచినగళముతోడ
జటవెన్నాడుకైపుతోఁజాలనలసి
నడుచు ధేనువుకొక చిన్నవడుగురొప్ప
నయుతు నాశ్రమవాట మయ్యతిధిడాసి. 187

క. శిరసువడంకఁగఁ దెల్లఁగ
సరసినగృహమేసినియునునడచె దదంగం
విరవుకొని పట్టుచాలక
జర కొంత వినిర్గమించిచనుదెంచుక్రియఁ. 188

వ. ఇట్లు కుహనాహితాగ్నియుఁ దైత్తిక వేషిభినయనిపుణుండు నగు
నాఖిరడలుండుతపఃప్రభావతరంగితంబగు తదాశ్రమంబునఁబట
కుటికామండప మధ్యంబున సధ్యాసించి మధ్యాహ్నక క్రియా
చరణానంతరంబునం బ్రాణాగ్నిహోత్ర ప్రీతనంబు ననుసంధిం
చియతి స్థిగవర్ణముద్ధాకృతియుఁజతురపదదిన్యాసధన్యాసికయునై

కవి కవితయుంబోలె నున్న హోమధేనువునకుఁ బథశ్రమంబునొ
నరించుచు నుచితగతి నొక్కించుకతడవు విశ్రమించి సభాత్రిం
డై మెత్తమెత్తన చని యెండకండ కొప్పుదఱుఁగున త్తటి సరి
త్తిరంబునకు సాయంసంధ్యాసముపాసనార్థంబు నిర్గమింప నుద్యు
క్తుండై ముక్తసమాధియగు నయుతునికడకుం జనుటయు నతం
డతనికినాతిధేయంబు ప్రియంబున నాచరించి సుఖాసీనుఁగావించి
యాగమనకారణంబడుగుటయుఁ గృత్రిమముని ధాత్రీసురపుత్తు
న కిట్లనియె.

189

చ. ఆమృతభుగాస్పదంబు విశఃదాఘరముఁ నవపారిజాతము
ఖ్యమహిజరాజి రాజిత మఃసంతఫలాయతనంబు నిత్యర
మ్యము నగునొక్కయాశ్రమముఁ హైమనగోపరిసీమ నల్లసి
ల్లు మదధివాసమై మదముఁలోభముకోర్కెదముమొల్ప దచ్చటఁ

క. శ్రీసఖులు సుగుణరత్నా
వాసులు సమవర్తనఃప్రవర్తులు నయ్యున్
నాసరివారలు గనిమనఁ
గా సుఖనై యేనొనరుఁ గాపురమచటన్.

191

తే. అఖిలధర్మబులందు గాఢస్వప్నమెన్న
నుత్కటంబని తన్నిష్ఠ నోర్పుగలిగి
జగతిఁ తీర్థాచరణ బుద్ధిఁసంచరింతు
ధృవతపోగామి! యీ మీనుఁధృవముగామి.

192

ఉ. కంచి భజించి కేషగిరిఁగన్గొని యాదిము రంగధాముఁగీ
ర్తించి ప్రయాగమాధవు నుఁతించిగయాప్రియశ్రీగవాధరఁ
గాంచి కరిద్విషన్నగఃశిఖామణికిఁ బ్రణమిల్లి వాఙ్మన
తెంచిన కొయ్యవేల్పుఁగనిఁదిక్కులతీర్థములెల్ల నాడుచున్.

193

ఉత్సాహ. వచ్చిపచ్చి కల్పకంబు వంటి యెంటివానిఁ గ
 న్నిచ్చవచ్చు గ్రచ్చకాయలెంచి యాడువాని మో
 విచ్చనచ్చగంటివానిఁ వింటి వెన్నముచ్చున
 పుచ్చవిత్తుఁగన్నతండ్రిఁ బాండురంగవిట్టలుఁ. 194

వ. విని యద్దేవాదిదేవు సేవింపంజనువాడనై పైజాడ సపరిచ్ఛదం
 బుగానేగుడెంచితి నీవెవ్వఁడ వెద్దియభిలషించి భువనభయానకం
 బగు తపంబాచరించెడు వాచంయమవంశకంఠీరవంబ! యీశరీర
 సాదంబునకు నాదికారణంబగు నీహృదయం బనియుచ్చరించుట
 న నోరుపొక్కుచున్నయది యున్నయట్లనొడుపుమనుడు నవ్వడు
 విట్లనియే. 195

క. ప్రయుతుండనుమునికుమారుండ
 నయతుండను వాడ నియుతుఁనగ్రజుండ గత
 సక్రయవిసక్రయావహతపో
 నియతి వెలుఁగుకలశజన్మక్రొనికి శిష్యుండఁ. 196

క. కులశిఖరినిభులు తనకుం
 గలశిష్యులలోన నెల్లఁగారవమారం
 గలశీసుతుండు కరుణా
 కలశీతలదృష్టి బెరయఁగా మముఁజూచుఁ. 197

ఉ. దాతయు దైవముంగురుఁడుఁ దల్లియుఁ దండ్రియునై యభేద్యవి
 ద్యాతిశయంబు రాఁజొనిపియముక్త్రీ మున్నొకనాఁడుధాతృసం
 జాతలసత్త్రితాస్యజలఁ జాతల జాతలతాంతసాయక
 ద్యోతల సెక్కియిద్దరుతలోదరులఁ మముఁజూచియిట్లనుఁ. 198

క. మీకని కొనితెచ్చితి నా
 భీకానను వేడి యిన్నలిసనయనల మీ

రోకుట్టలార! పాణి

స్వీకృతి జ్యేష్ఠానుపూర్విఁ జేకొనుఁడనుఁడున్.

199

క. అవగుణగణశేవధులగు

ధవళాక్షుల కీడుదలఁచి దారాదరణ

వ్యవహృతికి మాటుమొగమిడి

యపుగాదని కొన్నిమాటలొడితినతనిన్.

200

క. ఆడినఁ గూడనకినుకన్

వీడినచడముడియుఁ బొగలు వెడలెడిచూపుల్

పోడిమిగొనునిట్లార్పులు

వాడిన డెందమును మేఘపడియుఁజెమరున్.

201

క. శపియింపఁగఁదలఁచియు న

త్తపసియుడిగఁ గఱవఁదలఁచి తానె యుడుగుపా

ముపగిది శిఖివిడినంతనె

విపులామరవిపులభోప విషముందిరుగున్.

202

క. నను వెడలనడిచి నాత

ముక్తికి వినాహంబాన ర్చెముని కనకవిభా

జనకతనదు్యతివిభవల

వనరుహభవమానసోద్భవల నాకవలన్.

203

క. సలసలమనుకలశజువె

గ్గలపుంగినుకయను నెనటఁగలవడివడి నౌ

దలయంటిచూచుకొని యే

నిలువెడలితి నాక్షణంబయెత్తినభీతిన్.

204

ఆ. వె. విషనిభంబులైన విషయాభిలాషంబు

ల్లె జెల్లఁబెట్టియేనుబ్రహ్మ

చర్యధుర్యవృత్తిః సవరించుచున్నాడ
నుగ్రతపము మోక్షమొందుకోర్కి.

205

క. అనుడు దరహాసరసమునఁ

దనవదన్మజరద్విధుండుఁ తాఁకుఁజ్జము గై
కొన వందాంకోశనహే

శనమున శిరమమర మాయఁజూర్చి డిస్సినియె.

206

చ. ప్రయుతుండు మశ్శఖం పరిపాభవము భవమునుధీజన
ప్రియజనకంబు లాగుణ గిరిస్థుని జ్యేష్ఠతనూజుండౌట మ
న్నయనయుగంబు హ్వసుధఁ నానె నినుంగనుఁగొన్న సాధుబో
ధయుత భవద్విరుద్ధచరితంబు శ్రీవఃపుటసూచి యయ్యెడు.

మ కులధరత్రుబెడలించి శ్రీగురునకుఁ గోపంబు పుట్టించి మి
త్తుల సాభాశ్రనివాసదేశముల నీతోఁబుట్టులం బాసి ని
శ్చలతత్వ వ్రేలద పుట్టిగట్టుకొని దుఃసాధంబునుమీత్ర సత్తర
జ్వలనజ్వాలిక సోఁకనీక నిలుపఁ జ్ఞానామృతస్యందము.

208

చ. చలనవిహీనవృత్తి నడిసన్నపరాశరుఁడాదియైనయ
య్యలయలరాయివంటిహృదయంబులునీరుగఁజేయు బోయపూ
విలుతున కెంతదొడ్డపనివెన్నెల బిట్టనికాసినంతలో
పలన కిరంగి పొంగు పసిబాలురచిత్తము మెత్తచేయఁగ.

209

మ. లలితాగారవిహారులై మణిమయాంలంకారులై శీలవ
ల్లలనాలాలితులై యమూల్యమృదుచేలద్యోతితాకారులై
కలమాన్నప్రియులై సుగంధధరులై కందర్పనింబోనిభూ
తలనాథుల్ జనకాదు లొందిరికదా తత్తాద్భగానందముల్.

210

మ. కలలోవార్తలు విప్పిచెప్పెడుక్రియఁగాథాపురాణార్థముల్
దెలుపఁ నేర్తురుగాని నేరరుసుఖాఁతీప్రప్రతాచారశ

మ్ములులైయుండెడుముండధారులునుముః క్తుల్ డాయగాఁజింతకౌ
యలకజ్ఞాయము తోయమింతచదరంఁబాతత్పరిష్వంగముల్.

మ. పరసారస్వతపట్టభద్రులు కవుల్ వర్ణించి వర్ణించియున్
సరసావంతయుఁ గానలేరు తుద యోఁపావిభ్రమాంభోధికిన్
విరసాంతఃకరణుండనై యెటులుగాఁనిందించె దో యయ్య! త
త్సరసాకార ముదారమునక్రథకళాఁసర్వస్వశృంగారమున్. 212

సీ. కీలారముననుండిఁపాలింటికేతేర

బహుధాన్యములుచేలఁబండియొరగ

నెడనెడఁ బెండ్లిండ్లుఁవడుగులు వొడమఁ గృ

తార్థులై యర్థించుఁనర్థులలరఁ

ఘరిచారకాకోటిఁపనిపాటుపాటింపఁ

జుట్టంపునందడిఁనెట్టుకొనఁగ

గామమెంతయు నిజఁప్రాభవంబున మన

సత్యనిష్ఠకుఁ దన్నుఁ సాక్షిగోర

గీ. నిత్యనైమిత్తికములుఁనిర్ణిద్రబుద్ధి

నాచరించుచు హరిభక్తమాతశ్రభార్య

భక్తినిడ భక్తిగొనుచున్కిముక్తిగాని

నిదురవంటిది తాతివంఁటిదియుఁ గాదు. 213

క. అని తను నీక్రియ బోధిం

చిన జరతతపస్విపలుకుఁజిత్తాభోగం

బునఁ బెనఁగనీక ప్రియుతుని

తనయుండయుతుండువిగివఁదల కిట్లనియెన్. 214

ఉ. పుక్కిటియోవరించదువుఁపుత్తడిహత్తిన పెద్దవైన మీ

రొక్కొకవేళపాటవముఁనొందమిఁ జేందినఁబక్కఁబెట్టువా

రక్కట! యొక్కట బెడకిఁగూడిన గీడన నెవ్వఁడోపుఁ బే
రుక్కున నేఱునిక్కిఁచనఁ నొక్కఁడు వంకలునొక్కశక్తుఁడే? 215

క. నిష్కారణముగఁ దన్నుబ
హిష్కారమునొందఁజేయుఁ నిల్వలనైక
శుష్కీభూతకరణహృ
త్సుష్కరుఁడితఁడనఁగ నన్నఁదూఱందగునే? 216

క మమకారదూరునకు మి
త్రములు గళత్రములు నన్నదమ్ములు ననుబం
ధములపరిష్వంగము ధ
ర్మమై మైకొన యునుఁగు సగముఁ మైలయు సగమే. 217

తే. గాఢవిజ్ఞానమయమనోఁగూఢమైన
నిర్రమునిధైర్య మతనుండుఁ నేరఁడు గొన
దానధారాక రాశకాంతారదంతి
కుంభముక్తాహరణమొనఁగూడు నెట్లు. 218

క. అకుటిలగుణవాసన తో
నకలిగి మరువఁబ్రేలఁగొనయుఁ బోలినశ్రీ
శుకు నెన్నరేమి? సారె జ
నకు నెంతరు పరముభోపఁనతవిజ్ఞానుఁ. 219

చ. మునిజనభాగధేయమగుఁ మోక్షముపక్షములేక పల్కి నీ
వనఘవిచార! సారె గొనిఁయాడెదు బూడిదబొట్టువోని యీ
చెనఁటిగృహస్థధర్మ మదిఁచిమెట్ట సింగమ? గాజురత్నమే?
కనకశలాటుకాథమముఁకల్పఫలంబె? చలంబు లేటికి. 220

ఉ. సంపదచేతఁగాని కొనఁసాగవునువ్వె గృహస్థధర్మముల్
సంపద పూర్వజన్మవికసత్సుకృతంబునఁగాని చేర దా

సంపదచేరియున్ సత్తవశంవదుఁజేయు మహాత్మునేనియున్
జంపకు నన్నుఁ గన్నుసిమిఁచంపుడు ముంపుఁడు బోధగాధలన్.

శా. కందర్పాస్త్రములంగు నంచితతటిఁ త్కాండంబులంచున్ సుధా-
మందస్యందములఁచుఁ గాంచనలతాఁమ తల్లులంచున్ సుధీ
బృదంబుల్ ధ్వనినిందలందెగడునీఁబింబోష్టులం దెల్లనా
నందాభాసమె కాక భాసితచిదాఁనందంబు పెంపొందునే? 222

చ. కురులసిరుల్ మెఱుంగుఁజనుఁగుబృలనిబృరమల్ మొగంబువి
స్ఫురణము లింద్రనీలమణిఁ భూధరశృంగ కురంగలాంఛనా
దరనశదృష్టిఁ జూచెదపుఁతాపనవంశవతంస తజ్జరా
భరమున వచ్చు తెల్పుఁబడుఁపాటు వళివలనంబు నుండఁగన్. 223

క. కులమొల్ల గోత్రమొల్లన్
గలకంఠులనొల్ల నొల్లఁ గలుములు బాధా
నలహుతదుర్భవబాధా
నలమతిన్ కందునొక ధ ఁ నముచేసనుచున్. 224

క. ఒకటికిఁ బదియుఁ బదింటికి
నొకనూఁబుచుగాఁ గదనదు ఁ యుక్తులకుఁ జ్ఞిం
పక నొడువువడువు దృఢని
వ్రకు నలరియుఁబలుకుఁ గపట ఁ సంయమి కినుకన్. 225

నీ. పందకుఁబోటులోఁభగ్రస్తునకు నీఁగి
బోయకుఁ గరుణనఁపుంసకునకు
నంగనాసుఖము నెఱిగించు తెఱఁగయ్యె
నాబుద్ధి నీయందుఁనాటకునికి
నెటులై నఁగము నీవిది వోలు నిదీవోల
నని తెల్పుఁ దెలియునేయనదుబాధువఁ

నిమ్నాభిముఖమైన నీటి నెవ్వఁడోపు

తిరిప్పి యొప్పుగుఱచోటఁ దిరుగఁజేయ

గీ. సలమి గుడిమింగువానికిఁ దలుపులప్ప

డములు గాకుండు నేయగఁ స్త్యమునిపనుపు

మీఱి యూర కిగుర్పునఁ మిన్ను ముట్టు

నింత మేటికి నామాటఁ యెంతపాటి?

226

ఉ. వ్యాససుతాదులందలఁచి వానికి మంగలకత్తి మింగె దా

సాసల నట్టుచాఁచె దదెఁయందనిపంటికి బొందితోన కై

లాసము జేరఁజూచెను చఁలంబదియేమి? ఫలంబటంచు నా

భూసురుఁడీసువెంచి మునిపుత్రకుఁ బాసి తొలంగి వెండియున్. 227

తే. కామధేనుముఖంబునఁ గార్యసిద్ధిఁ

బడయ నూహించి మాయలుఁవన్ని చనియె

విను ముని శ్రేష్ఠ! తపముగాఁవించువారిఁ

గనినఁదలయేర్పుగాదె! యాఁఖండలునకు.

228

సీ. ఉద్యదుత్థానసముద్యోగమాత్రావ

శిష్టచేత సార్వదష్టదర్శ

క్షుతికృదుగ్నిధ్వాంక్షతతినివారణవిధా

త్వరమాణవాలాగ్నిదంశపిహిత

నాథృతాథశ్యయనారంభవిసగ్రింభ

గళకంబళాభోగఁగాతరాక్షి

నేకపార్శ్వస్థితిన్వీకారనిర్భగ్న

చరమోరుకరశల్యసాంద్రబాష్ప

గీ. దుగ్ధసేవాసమయభోధముగ్ధవత్స

వీశితాపీనపర్యంతఁబృథులదామ

వేష్టితగ్గీవ నట చూచెఁవిచ్చుఁడొక్క
యర్జు నినిజొటజపఁగ్గూఁగొంతరమున.

229

క. చూచి యిది యల్ల మొన్నటి

నాచందమువేల్చిగిడ్డిఁడు వొందెడు నీ

నై చికికి నెట్లాకో యీ

నీచత వాటిల్ల నిన్ను నేటనె యనుచుఁ.

230

చ. మతిఁ గృపగృమ్మ బాడబకుఁమారశిరోమణి యుద్ధరించె భూ

పతితఁ దపస్విరోహిణి నఁపాయవరంపరఁ బాచి సాకి యూ

ర్జితబలఁజేయఁగాఁ దలఁచిఁశిష్టహితఁ గలికాలజాతడు

స్థతఁబడుధర్మదేవత శతఁతచ్చదలోచనుఁడెత్తుకై వడిఁ.

231

క. పడబడఁబాటుచు గడగడ

వడఁకుచు మొద వింతనిలిచెఁవనజాక్షుఁడు ముఁ

వెడలింపఁగ జలనిధి వెలు

వడి యించుక దెలియు పుడమిఁపడఁతియుఁబోలెఁ.

232

చ. పడములకొంకు వోఁ బసికిఁప్రక్కలనుక్రిక్కడలించి దంశవం

శ దమనవృత్తి నింపొనఁగిఁసాన్న నఖంబుల దువ్వినెత్తురుల్

చిదికెడుగండ్ల భూరజముఁచిల్చి ముఖస్థతృణంబుదోచి య

మొద్రదవు మృదుక్రియఁనడిపిఁముంగిటఁబందిటిరాటఁగట్టుచుఁ.

క. చేతోజహయచ్చాయా

సాతాసహమైనమంచిఁపచ్చికయు విని

ర్థాతకలధౌతదండవి

భాతులితజలంబులం దఁపసి ప్రియ మెనఁగఁ.

234

సీ. పడఁబడనె త్రఁబాఁల్పడియున్కి నాసనా

ధ్యాసనై పుణశక్తిఁపట్టువదలె

నులపాంకురములేర్చియులుపవట్టెడుపూన్కి

గుశపల్లనాహృతిఁకుంటువడియె

నడలంగ మెడరజ్జుగడువడి నిడుతమి
 నక్షసూత్రావృత్తియపులఁజనియెఁ
 బొలయాడ్చి తినుటకుఁబొలయుపుల్లుల బోవ
 నదలించు హంకృతింజెదరె మంత్ర
 గీ. మాసలన్నియు మొదలంటఁగోసి యున్న
 గోచికట్టున కటువంటిగొడవ గడవ
 రాక మెడఁజట్టుకొనియె నూరకయకార్య
 కరణశీలుర కెప్పాటఁగలదె? సుఖము. 235

చ. విబుధతపోధనేంద్ర! వినువేయువిధంబుల నాతఁ డేద నే
 చి బలవిధేదిన్ చికి విశృంఖలమై ఖలమైత్రిబోలె వే
 గ బలవిహీనతార్థి యుడుంగం గడుఁగొప్పున నివ్వటిల్లి బీ
 దబలిసి బందికాడగువిధంబునఁ ద్రిమక్రమ మహాహుతి. 236

ఉ. గుండువలె బలీయమగు కోడియతోడఁజ రింప నారఁగాఁ
 బండినబల్లువంటి పసిభాసిలు మైసిరిచూడ్చి కెంతయున్
 బండువొనర్ప నల్పగతిపాల జనింప నమాంసమీసకున్
 వెండియునిల్పె జూలు దధివీచి మణీఘృణి చొచ్చుచాడ్చునన్.

ఆ. వె. వత్సయుతయు గర్భవతియునై మాహేయి
 పతివ్రతంబు నణవఁవార్చి యుండె
 గంజగర్భతర్లకయుజగద్గర్భయు
 నై నయసురుజెఱపుటాపుఁబోలె. 238

క. లోచనవికృతి ముకురమున
 గోఛరమగుపగిదిఁగపటఁగోచరితము దన్
 మోచినవాచంయమిసుతుఁ
 డేచిన నెవ్వగలఁబోగిలియిట్లాహిం చెన్. 239

సీ. వత్సనాభీగంధవహమయ్యె నీయాపు
 పె గాలినీవారపాకములకుఁ

గతినకుద్దాల వక్త్రములయ్యె నీజన్మ
మునుడెక్కలక్కందఃమూలములకుఁ
జటులదవానలఁచ్చటయయ్యె నీగిడ్డి
కటుజిహ్వబర్హిర్నిఃకాయములకు
నారణోచ్చారణోద్ధతులయ్యె నీతొఱు
కంఠపాంక్తతులేణఃగర్భిణులకు
గీ. నాకుమొగమోడి యాఁగాదఁనరుతపస్వ
లేల! యీమైలపూయకఁదూలదీని
వత్సయుతముగ నీవనీఃపాటమునకు
లాడిగావించునంతఁదొలంగుదూఱు.

240

ఉ. దండమెదీనివాలని సుధానిభవాఃకరకంబెదీనియా
కుండపొదుంగు దీనిముకుఁగోళులు భూమివిలాంతరంబులే
గండపటంబెదీనిమెడఁకంబళమంచుఁ ద్యజించె రోసి య
క్కిండ్డికబ్రహ్మచారి మదిఁగూకులువత్తులునై యసద్గతి
తే. కేళిపు నాపోవఁబట్టి లంకియకుఁదార్చి
తోలవియఁగొట్టి మెడనొక్కఁతుండుగట్టి
గిడ్డి వెడలించెఁ దలత్రాడుఁచేలఁదొట్టి
మారి వెడలించువడువునఁమాణవకుఁడు.

242

క. ఆధేనువు తత్కృతబహు
బాధల సక్రోధయగుచుఁబరతత్వసము
ద్బోధకబోధకలితుఁడగు
వాధూలమునీందుఁ డుండుఁవనమునఁ బడియె.

243

క. పులియున్నపొదరు మొసలికిఁ
నెలవగుబలుమడుపు ద్రాచుఁనిల్చినవల్లీ
బిలమన నమ్మునివనమె
వ్వలనం జొరఁ జనదు శాసఁవప్రభృత్తులకుఁ.

244

శా. ఆమామూగవి మట్టై నట్టడవిలో నత్తున్దతిన్ రేసి మ
 థేమాగ్గంబున నభిగర్భితసురాదింబోలి వల్మీకరే
 భామగ్నాకృతినున్నయున్నతతపఃకౌశల్యశల్యున్ గత
 వ్యామోహున్ జరజీవి దేవతులితున్ వాధూలవాచయమున్.

ఉ. మట్టిన బిట్టు మిట్టి పడిమాని సముత్థితుడయ్యె మేనిపై
 పెట్టినపుట్ట నెట్టవెసిబీటలువాట శ్రీవశ్యకుంతముల్
 చట్టుప లెత్తి ముందటికి సాగఁ దలంప జటాచ్ఛటాచ్ఛవిన్
 దుక్రిటెలుగట్టి నిద్రిలుమందున్బుగధీశకులంబు మేల్కనన్. 246

మ. కనవుండవలు దావపావకశిఖాఘంబుల్ ప్రకాశింప వె
 క్కనమైతోచినకొండచందమున దీర్ఘ శత్రుశ్రీచంచచ్చటా
 వినరకాధరసాగ్రీమూర్తియగుచున్ వృద్ధవృత్తిశ్రేష్ఠుడా
 తత్రవమీపథితు హస్తముక్తసురభిన్ పదవర్తి వీక్షించుచున్. 247

ఉ. ఓరిదురాత్మ యోరివినయోజ్ఞ త! యోరిమదాంధ! యెందు నే
 వారికి జేరరాదు మనువారికి నావన మీవు చొచ్చి జం
 భారికృతోపఘాతశతహార్యముగాని మదీయుఘోరదు
 ర్వారసమాధిగౌరవమువమ్ముగఁజేసితి వాసుర క్రియన్. 248

తే. వృద్ధుఁ బ్రణిధాననిర్మగున్ బుద్ధిబలవి
 హీను నన్నిట్లుచేసితిగాన నీవు
 నిట్టిప్రాయంబు నీరూపునీవిధ బు
 ంనదటుచుడివోయి భేకంబువగుమనవుడు. 249

శా. ఆపృథ్వీసురనూతి తత్పదనరోజాసముద్రై యిట్లనున్
 గోపాటోపమడంపుఁ డీరలిగినన్ గొండల్ వడున్ వారిధుల్
 రూపేదున్ ధర వ్రీయ్యుమిన్నొరగు మంద్రాపంబునా నెంత? ని
 స్థాపదాశ్రయ! లెస్సగాఁదెలిసినన్ శాపాగ్నిచేఁగ్గ్రావవే. 250

ర. తఱుంగనిలయశిఖవని నిను
 నెఱుంగుదు వాధూలమునికులేశ! నిజముగా

నెఱిఁగి యెఱిఁగి తనయాదల

కొఱవింగొనిగోఁక దివురుకుమతియుఁగలఁడే?

251

ఉ. ఉద్ధతిదక్కి యొక్కయెడఁనూరకయుండఁగ నీని కంధరా

బద్ధమహాహినీకపిలఁబాపఁ దలంచితి నొండులేదు దీ

నోద్ధరణాతిసాంద్ర కరుణోదధివీచినమృద్ధియైన నీ

బుద్ధికి జేర్పఁగాఁదగునె? భూరిదవానలకీలఫేలమున్.

252

వ. అని మునితనయుండు ధేన్వాగమనాది తదుచ్చాటనాంతంబుగాఁ

గల తనవృత్తాంతంబు విన్నవించుటయు నూహించి యత్రైఱుగు

చిత్తంబున యధార్థంబుగాఁగనుంగొని.

253

మ. భృకుటీ భీషణఫాలభాగుఁడు తనుఁబోద్యూతఘరాట్రబుబిం

దుకుఁడున్. బ్రస్తుటదోష్టపల్లవుఁడుచేఁతోభీతికృల్లాలతా

రకఘూర్ణన్నయనుండు గాక శమసాగ శ్మేరుఁడయ్యెం దప

స్వీకలగామణిచిచ్చుచందుప్రపాడవైఁ చెన్నొందుచందంబునన్

క. సప్రణయఁడగుచు మునిలో

కప్రవరుండాదరించెఁగనికరమున న

వ్యిప్రకుమారుఁ దృణాంచల

విపుప్రములుగ్రావె యవనివిబుధాగ్రహముల్.

254

ఉ. ఆవసుధామరప్రభవునమ్ముని యిట్లను నత్స! విన్మునా

భావపథంబునన్ నిను నఁపావునిఁగాఁ గనుఁగొంటి నాగ్రహ

వ్యావృతచిత్తవృత్తి నిటులొడితి మీఁదరయంగలేక నా

యావచనంబు దప్పదనయం బెద మూర్ఖతనన్నుమోచుటన్

చ. వగవకుమన్న! దైవగతిఁవచ్చినకీడుదలంచి నెమ్మదిన్

బాగులకుమన్న! కర్మములఁబోకకు భోగమె హేతువన్న! వి

శ్వగురుగిరింద్రవత్సలుదిఁవానిశమున్ దలపోయుమన్న, మే

లగు హరిభక్తి యుక్తులకుఁనాపదరాదుగదన్న! యెన్నఁడున్. 257

సీ. జలధరంబన నెద్దిచాలపంబు పుట్టించు

నిల్లాలిమెఱుఁగులఁమొల్లములకు

మున్నీరనఁగ నెద్దిఁమొలచుట కావాల

మాఁకిపూసలువోనిఁయాత్మజులకు

నీడమాఁకన నెద్దిఁనిలువనీడై తోఁచు

నాఁకటనుండుద్విఁజావళులకుఁ

దాఁపన నెద్దియాఁధారమోదివిభ్రాఁకు

పితృవర్యులకుఁగుంటిఁపిచ్చుకలకు

గీ. నట్టిగృహమేధిధర్మబుఁనందునీపు

గుత్తసేయుట నీరీతిఁగొడవ యొదవె

నొప్పుగతినొప్పుగనఁగల్గిదుద్ధతులకుఁ

గసరిపైవచ్చుతాళ్ళపైఁగ్రాలియైన.

256

క. ఏనింతవాఁడ నేనయి

పూనుదునటయెద్ది గాకఁపోయెడుననినుం

తైనఫలమందఁదీరదు

మానవులకకాదువినుమఁమర్మలకైనన్.

257

సీ. మునులనుష్టభమునఁదనుఁగొల్వఁదగువానిఁ

బ్రహ్మదుఁబోవఁబాల్పడినవాని

దావ్వింశదురుభుజాఁస్తంభాఘ్నఁడగువాని

నశ్వత్థమాఁర్జియైయలరువాని

చక్రంబుచేక్షేత్రఁజనముఁబోవెడువాని

వివిధాయుధంబులఁవెలయువాని

సలఘుదివ్యాకల్పఁములఁజూడఁగలవాని

భీమరథ్యాపగాఁసీమవాని

గీ. వివిధకథలవానిఁవివిధరూపంబుల

వాని నిలిచికొలుచుఁవానివాని

శ్రీస్వసింహదేవుఁ సేవింపుఁ భేకంబు
వై తదంఘ్రిమూలఁ మధివసించి.

260

తే. దర్దురాంగనయందుసంతానసిద్ధి
నీకు వగుఁగొంతకాలంబుఁ నిర్గమింప .
దాన నీదుపితృణంబుఁ తలఁగి శాప
మోక్షసంప్రాప్తియును గల్గుఁ నాత్మణంబు.

261

వ. అని యివ్వినందున వాధూలుండు శాపావధి నొడివి యవ్వటువు
నాశ్వాసించి విశ్వాద్భుతజనకంబుగ నంబురుహాపియమండలం
బుభేదించి కొనుచుండుని యపవర్గ సామ్రాజ్యసింహాసనాసీనుండయ్యె
నిచ్చటవినుచ్చర భేనువు నేలినవానిపని సఫలంబుచేసి ఫలోదయం
బునలంకరించె. ప్రయుతసుతుండును విఫలప్రియత్నండ్లై యయ
త్నసంప్రాప్తంబగు నిజవ్యసనంబున నసురుసురయ్యును సాయం
సమయకుముదంబు చందంబునఁ గొంతకొంతతచ్చాంతివచనంబు
లవడఁదేరినవాఁడై జగత్ప్రతయపవిత్రీకరణంబగుపాండురంగక్షే
త్రంబునకుండుని.

262

క. భీమరసిదొట్టితీర్థ
స్తోమంబుల నెల్లఁ దనువుఁ దోఁగించి ముని
గ్రామః కి కుహనాభీరశి
ఖామః శిమః శిపాధరాజఁ గర్భాగతుడై,
సీ. సురతరుప్రసవరింఁ ఛోళి. మాళివిసీల

263

జలదేంబులోని కొంగుఁ దళకులెనఁగ
మొగమునెన్నెల యేటిఁ మొగ రేటిమగమీల
గతిపక్షులక్షియఁ గ్రకము మెటవఁ
గతియనెమ్మనుచీఁకటిమాఁ కుబ్రాఁకుబం
గరులఁ గక్రియఁదూలఁ గద్రాశాటి

యుడువధంబునజాటునురుత్నతతిభాతి

మెడహారములపెనఁపుడమిఁదాఁక

గీ. సచ్చరలువీవనలువీవనంగరాగ

వాసనలు భూషణార్చులఁసేసలెనఁగ

బిజిఁదిదెసనున్నరమమిఁదఁనొరగి ధవళ

చలదళచ్చాయనుండువిఁటలునుతించు.

264

ఉ. ఫాలము చుక్కనంక నెల్లపైవెలుఁగొందెడులోహితాంగునిన్

బోలఁగఁ గంబుగర్భమునఁబొల్పుగునీలములీలఁగంధవా

కాళిమ యుల్లసిల్ల విధుఖండము కెంజడకెంపుఁడమ్మిలో

బాలమరాళమట్లలరఁభాసిలు శూలిలలాటపట్టికన్.

265

మ. నలనాసన్నలినాసనాసనపురాణస్థానముల్డాయ ని

ముల్రబలాన్నియలబోరు తల్పులధరంబుల్ గెంపువాచూరులున్

గలవిద్వద్వదనాంతరాళ సవరంగక్షోణిరాణించును

జ్వలవద్రవ్రజశంఖసంఘనిభభాషాయోషజహ్నిస్థలిన్.

266

సీ. లలితకుంతలశైవలము ముఖైందవబింబ

మధరాధరప్రవాళాంకురంబు

చపలస్వభావలోచనమహామీనంబు

కమనీయకంధరాకంబుకంబు

గర్వితస్తనకనత్పర్వతాభోగంబు

విశదత్రివళిధంగవిలసనంబు

మధ్యవృంతావగమహితంబుకటితటి

ద్వీపంబుపృథులోరుదివిజకరటి

గీ. కరము పదకూరప్రపృథుకంబుగ్రీమప్రఖి

మణికలాపంబునగుచు నేమగువరూపు

భూరిసాభాగ్యసంపదఁబోలుఁదండ్రి

నాసుధాంభోధి పుత్రిభాహంతరమున.

267

మ. సితకీరస్ఫటికాక్షమాలికలు గంజేదోయి సంధించి భా
రతి వామాంకతలంబునన్ సతతమూఁరంజిల్లఁ గల్గొలసం
గతహంసోత్తమఘేనపక్షియగు గంఠావాహినిఁ దాల్చుడై
వత్సైలంబనఁ దేజరిల్లునల విశ్వసృష్ట నాభిందగన్. 268

తే. రత్నసందర్భగర్భయీరత్నగర్భ
చరణపీఠంబుగానున్న సకలభువన
మయుని నినుఁగంటి దేవ! నాభయములుడిగె
నని తపసి ప్రీతిఁ గంసాభియూతిఁ బొగడి. 269

క. అటఁజ నివటువు త్రరది
క్షటమునఁ గనుఁగొనియెఁ దరళతరతరుమూర్తి
బటునఖరశైత్యమున నా
రబముడిపి సురారి నేలురసికు నృసింహన్. 270

క, శాశ్వతకలుషాంబుధి న
వ్విశ్వవిభుంగనుటఁగోలెఁ విప్రుఁడది మా
నీశ్వర! శాపవికారమ
నశ్వరదుశ్చేష్టితాభి నయమొనరింపన్. 271

శా. నీరపాంగణకర్కటీబిలములన్ నిద్రింపమృతాన్నమయా
హారంబున్ గబళింపఁ బెల్లటవ నిట్టట్టుం బ్లుతంబుల్ గొనన్
దూరాయాస్వదహీంద్రభీతిహతిగొండుల్ దూఱఁగోరున్ మదిన్.
సారాపేతమనోబలంబగుభవిష్యద్భేకముత్సేకమై. 272

క. ఈవడువున శాపవ్యస,
నావేశము గదిరియును మహాదైర్యముతో
నావిప్రుడు సుప్రతిభా
దేవేజ్యుడు ప్రస్తుతించుదితిసుతశత్రున్. 273

ఉ. ఆనభ నుక్కుఁగంబమున నాకియ నుద్భవమంది యాసురా
గ్రోసరహృద్విదారణముఁ కించిదుదంచితహానకృత్యమున్

గా సమకట్టియుం బెనుపఁగఁగతమేమి? పునర్భవస్పృహఁ
నీనటలెవ్వరేఁ దెలియఁ నేర్తురె? మర్త్యమృగాధినాయకా!.. 274

ఉ. మిమిక్రిమైనవాఁడిపవిమిత్రములై వెలుఁగొందనీనఖా
గ్రముత్రుకున్ మృదుప్రకృతిఁగల్గుట కొత్త రమాకుచాద్రిపా
ర్వముత్రయందునందుఁగలఁసారగతుల్ సఖరాభిపాతసా
ధ్యముత్రుగామిఁగావలయుఁనట్లగుటల్ దితిపుత్రశాత్రవా!.. 275

ఉ. కోపవికారమంచు నొకఁగొందఱు గొందఱు భక్తలోకర
క్షాపరతంత్రితాజనితఁసాం ద్రకృపాగుణమంచుఁ గొందఱు
ద్వీపితవీరసింఘవిహృతిస్ఫుటభేటనికారమంచు నీ
చూపులరక్తిమం బొగడుఁచున్ నుతియింపుదు రీశ్వరేశ్వరా!..

చ. హరికిరిదంష్ట్రినాటుపడిఁయైందవరేఖదలిర్పఁబూర్వభూ
ధరశిఖరంబనంగనుతిఁదాల్చుకుచంబునఁ బూర్వభూసతిఁ
బరిహసనంబొనర్చురమ భావముసిగ్గున మొగ్గఁజేయవే!
నరమృగరాజఃనీనఖముఁనాటినఁ బూర్వనురోజకుంభముల్ .277

సీ. పరిపూర్ణచంద్రబింబమునందుచక్కిలోఁ

గొనసాగువిద్యుమాంకురమఁగఁ

గన్నెకేదఁగి తేకుఁకత్తులజోనులోఁ

జకిచినయా రావ్విగ్నిశిఖయనంగ

వెండికంబములతోఁవియ్యంపుఁబొత్తెత్తు

యమునాతరంగసంఘములనంగఁ

పాల్గేయగిరివెన్నభారంబువహించు

పవనపారణకులఁప్రభువనంగ

గీ. మొగమునకుబిగి గావించుఁమిగులుఁగన్ను

దంష్ట్రికౌతరజిహ్వయుఁరఱచుఁగేల

నలుఁగులుఁ బిఱుందవలముత్రఁగలుగు నిన్నుఁ

గొలుతు దితిపుత్రచేతఁకుఁకూలదహన.

తే. అనిసృహర్యక్షవర్మసంర్యమసహస
దివ్యజేజఃప్రవాహుగీర్తించియతః
తత్పదద్వంద్వమునకు వందన మొసర్చి
తపసిశిష్టునఁబ్లవమయ్యెఁగదక్షణంబు. 279

క. ఆశమము నావివేకం
బాశుద్ధియు నాతపంబునాబహునిగమ
ప్రాశస్త్యము నటులయ్యెము
నీశునకును దైవభుటనఁలిట్టివి తలఁపఁ. 280

ఆ. వె. అస్మదాదిమాససావాలవలయః ప
కాశభక్తియుక్తికల్పలతకు
మూల మనగఁగ నొప్పునాలోకవిభునంఘ్రి
మూలమాశ్రయించిఁజాలిమాలి. 281

ఉ. ముత్తియము ల్ప్రవాళదళముల్ గన నాకృతిఁగూడినట్టులై
కొత్తగు సౌరవీనియపుఁగూపపురూపిదియంచు విన్నయో
దాత్తమనస్కులై సకలఁతైర్ధికులు గొనియాట భేకలోకో
త్తమమొప్పుఁ జిత్రవపురుష్వలమై జలజాననోద్భవా. 282

సీ. కమలాపుఁడుదయింపఁకయమున్నబుటుకున
మునుఁగు సంగమతీర్థమునకునేగి
వినుసైకతనిషణ్ణమునివేదనినదంబు
తగుచోటనుండి లేఁబగటిదాఁక
మధ్యాహ్నవేళ సంతప్రాశించుబ లిపీత
గతపులాకంబులుమితముగాఁగ
సందెసాద్వననుండిసవరేయి గడనన
సముక్తిముక్తఁగొల్చిసంపసించు

గీ. శ్రీసృసింహుండు పెనుఁబాపసెజ్జమేను.
చేర్పఁ దద్దివ్యచరణరాజీపమూల

భూబిలంబున నధ్యాత్మపూర్ణబుద్ధి
జాగరముసేయు శాలూరఁచక్కవర్తి.

283

ఆ. వె. రత్నరంగవల్లిరచనకుఁ దనమేను
పువ్వుగుత్తికరణిపాలుపునిలుప
సంబుచరము ప్రాతఁరారంభవేశల
నృహరియగ్రీవినిలుచుననఘ!

284

క. హరిదాసమనుచుఁ దనునె

ల్లరుపేరిడి పిలువఁగలిగిఁ స్లవవతి గడపెన్
జిరకాలము పూర్వజనన
చరితజ్ఞంబగుచు మోక్షసౌఖ్యాపేక్షన్.

285

ఆ. వె. ఇటులుకొన్నియేండ్లులేగంగ నొకనాఁడు
పొండకీకనాఘపర్వమునకుఁ
గన్యకుబ్జవిభునికన్యాశిరోమణి
ప్రాణసఖులు గొల్వొనరుగుదెంచె.

286

తే. ఆత్మవాహనములనుండియవతరించి

నారసింహఖ్యతీర్థంబునకుఁగుఱఁగట
భైమిచెంగట నిడిసిరిపద్రముఖులు
విరహిహృద్గాములడు మారుశరములనఁగ.

287

ఆ. వె. మార్గభేదశిథిలమతు లంగనల్పవొచ్చి
భీమరథింగలంచుటేమిక్రొత్త
వారి గోరువెచ్చవక్షోజముల కాంతి
లవమ ముజ్జగములఁదవిలికలఁప.

288

సీ. గేంధవాహమున కంగారంబులివియంచు

వీజనంబులఁజూచివెగలుగదరి

మరుబాణములసహోదరవర్గమిదియంచు

నలరుమొగ్గలఁజూచియలఁతనొంది

కమలారినామంబుఁగైకొన్నవివియంచుఁ
బుల్లదీఁగలఁజూచిఁపుల్లసిల్లి
శుకయు గంబులుదాముఁనొకచాయవివియంచు
నవశుకంబులఁజూచిఁనవముగదిరి

గీ. కన్యకుజ్జేశకన్యవైఁగలుగుచెలుపు
భావములఁ బెంపు నొకపులుఁమోవఁజేయ
బలిమి నిజధైర్యములు చిక్కఁబట్టియున్న
మును లొనర్చుదు రొకరీతిఁముఖ్యవిధులు.

289

తే. వనజనాభునియభిషేకఁమునకెగాని
కనకగర్భామలకుఁ బొందుఁకొనఁగారాని
తీర్థకుండాఁబునికరంబుఁతెఱవపిండు
గల్పిచనుజక్కవలచేతఁగప్పఁబడియె.

290

తే. జాతునలరులతేనియఁగారయిచ్చి
గాడ్పుసంఘించునయకానిఁయాడ్పవెఱచు
నెందునయ్యఁకవిరితోటఁనిందుముఖుల
నగపు నునుమంచుసొనవోలెఁనయముదఱుఁగ.

291

ఆ. వె. అవసరంబుగాచిఁయల్లంతదప్పుల
నుండి సురలు మునులుఁదండములిడ
నొప్పుముక్కునంచుఁనూరువుగలవేల్పుఁ
గొమ్మ్రంటి రాటఁబొమ్మ్రవోలె.

292

మత్తకోకిల. జాలిదక్కి మఠాంతరాళవిశాలవేదులయందుఁగో
నాలగొందిఁ దీపంబుసల్పుజఁనంబు తొల్లులు దూలుఁద
ద్బాలికాకులనిస్తులస్తనఁపాళికామృగనాభివా
తూలికాహతిఁబక్వశాలశ్రుతిఁతూలికాశకలాకృతి. 293

శా. డోలారోహణసాహసోద్యమముఁ జాటుపొడిసర్వోక్తి వి
ద్యాలాలిత్యముఁ బుష్పపాయకసపఁర్యాచర్యము మున్నగా

హాలాపానవిహారము న్నడపి రుద్రస్త్రీతిరిబదేక్షణల్
 పోలుంబోలము లింతయెన్నక మహాబోధిదుగ్ధమచ్చాయలఁ.

ఆ. వె. జవ్వనంబు మదముఁ సౌందర్యమదమును

ధనమదంబు మనసుఁ బెనుఁగుదుశ్మఁ

బొదలనంత శీఘ్రమదముఁ దోడ్తో బోది

యగుచు నిగిడె నమక్రమఁ గాక్షులందు.

295

సీ. దామోదరుఁడు యశోదాస్తన్యమానెడు

నని మొక్కు విరిగుత్తి నలిభ్రమింపఁ

బ్రాహ్మణుచొచ్చెఁ గదూరజేవికిపుడని

ప్రియమందువేఱుగఁ ర్భిణిగుఱించి

పావనిగద నొచ్చెఁ ఫణి కేతుతొడలని

యడలు నేనుఁగుచేతఁ సరఁటులొదుఁగ

బడబాగ్ని జడధివెల్వడియెడునని చూపుఁ

గానఁబూచినకింశుకముచెలులకు

గీ. శేషవృత మేరుశిఖరమనీషఁబాగడు

నంచకొగిటనున్న హేమాంబుజంబు

పూర్వమగువిన్నిమదివెడఁపొడముదేర

మధుమదక్షి బయగునొక్క విభునిభాస్య.

296

సీ. సుధయొల్కునెఱివేణి సోమార్థమునుబోలి

చెమరించె దుగ్ధలేఁ జెమరునొసలు

కుక్కురభర్తదృగ్గోళంబు శీఘ్రసగ

నేవనంబునుబోలఁజేవురించె

విష్ణు నన్యోసక్తువీక్షించుటనుబోలె

ముక్తకేశికిబామముడి జనించె

ద్వారనిశ్వాసవేదనవోలె గంపించె

విజయునివదనారవిందదళము

గీ. పరమపాపనమైన తత్త్వేండరీక
పుణ్యతీర్థావకాశమపూర్వసిద్ధిఁ
బెనఁచునృపకన్యకానభిజనులవివిధ
విలసనంబులజనియించునలుకననఘు!.

297

క. పాడగనిరి పడఁతులయ్యెడఁ
బాడలపాడలయొడలితపసిపుట్టువుఁగప్పక
జడభరతనిభము నరహరి
యడుగుఁబుడమిసరియ వెడలియట చూడేరక.

298

చ. కనకముపేరిరోహణనఁగంబావనుధాంబునిధానగర్భమో
యనిమిషకారుక్రంబుదయమయ్యెడునొప్పగునొక్కొ దీనిపు
ట్టినకడ యంచు విస్మయముఁడింపక చంపకపుష్పనాసికల్
చొనిసిరి వాలుఁజూపు వలఁచుట్టును దర్దుపపట్టభద్రునిక.

299

తే. కందుఁకముగాదు కేళిశుఁకంబుగాదు
పల్కువీణియగాదు దర్పణముగాదు
వర్షపిశునంబుఁ బట్ట బల్వరుసఁ జనిరి
చంచలాక్షులు చపలపఁచారలెందు.

300

తే. యువజనంబులఁ దనయురిఁదవులుపఱచు
కీలుగలిగినయొకనీలనీల వేణి
తురుమువిరిదండయురివారిచరముఁజిక్కు
వఱపనేరక మదిఁజిక్కువడియెదాన.

301

తే. చొచ్చిచనఁ బట్టుటకునొక్కమచ్చెక్కుంటి
మోలఁబఱచిన బేలదర్దురము దాఁటె
దొంటిపుట్టునఁ దనయంటునంటువారి
మీఁది మమకారనది ద్రేవ్వనీదుకరణి.

302

క. ఆవహ్నిభూవిభునకు
హావళి దఱచయ్యె బిసరుహాక్షులచేరక

రావణునకు నై కుంతపు

రావాసస్త్రీలచేతియలజడివోలెన్.

303

ఆ. నె. పూర్వజనక్రమంభఃభూశిష్యముఖ్యుండు

భేకరూపకూషఃబింబితుండు

ప్రయుతసుతుండు దవులుఃపడడయ్యె భూపాల

తనయనఖులచేతఃధాత్యతనయ.

304

క. సరనాధపుత్రి యత్తః

నురుకుచకచజఘనభ్రాతఃయుతయయ్య మదిన్

ధరియించెగార్యభరమున్

గిరిగహనద్వీపనహితఃక్ష్మితిధృతిఃబోలెన్.

305

ఉ. పన్నిదమెద్దియే నిడుండుఃపటైదః జూడుండు దీనినంచునా

కన్నియ చిన్నినన్వోలయఃగా జెలికత్తియలం దనూద్యమ

చ్చన్నమనస్కలం దెగడిఃచంచలకాందికలాపవాగురీ

సన్నహనంబునన్ సలిలఃజంతులలామముః బట్టె నుబ్బుచున్.

తే. సర్వతీర్థప్రదేశప్రశస్తమతికి

గాంచి దవులుట దసకర్తఃమంచునొక్కొ

తవులువడియుండె పరుణదంతాఃశంబు

పడతియురిజేసె మెడచుట్టుఃపసిడిరశన.

307

సీ. పులుఃగునాడించుచొప్పున మించునాడించు

మించునసకిననాఃడించినట్టు

లారామచిత్రశాలూరంబు మదహాన

కౌముదిపరిషిక్తఃగండఫలక

యగుచు నించుకవిడిఃకూడించి కప్పకు

వెఱచినయొకవృక్షఃవిపురీక్షాద

వైచి తచ్చాపంబుఃవలనసఖజనం

బులు దానుదద్భేకఃమువకు భార్య.

అ. వె. యయ్యెనిట్లుతనకుననురూప తనురూప

శీలములఁ దలిర్చుఁవాలిపిండు

గలుగుటయును నయుతుఁడలఘుసంసారాభి

నీదుతోంటి యీతఁ యినుమడింప.

308

తే. అధిపతనయకు మును బహిఃప్రాణములగు

చామ లెవ్వారు వారెల్లఁసతికిదాయ

లైరి మండుక సార్వభౌమార్థతనువు

లై నదిసముల సావత్స్వ్యమంతకీడు.

309

ఉ. నున్ననిమోము మీసములఁ మాగుఁను జెన్నఁటిగాకమున్న యా

యన్నువుగా గృహస్థులకు నగ్రణివై మనుమంచు మున్నువే

గన్నుల వేల్పుదెల్ప నదిఁ గాదని వాదమునేయు ధైర్యసం

పన్నుఁడు దేర్పగాఁదొణఁగెఁ పాదనతిం గుపితప్రియాతతి. 310

గీ. విషమశరుఁడేయు దూపులఁ వేట్లనెన్ను

వాఁడు వాధూలమునిశాపఁ వర్ణతతల

రాతికొడుకైన యిల్వలఁ రాతిచట్టు

మనసుగరఁగించి మమతలఁ బెనఁగెఁగాన.

311

గీ. స్వాతిమేఘంబుచినుకులుఁ వనధిశుక్తి

వితతిమయ్యిడునై మాక్తిఁ కత వహించు

కరణి నయుతునిపేమతఁతాంతలందు

నిలిచెఁ బర్యాయస్మాతతానియమసరణి.

312

క. మునిపతికి రాజసుతకును

దనయుఁడు జన్మితచె నంతఁదచ్చాపపుటి

ర్లును విరిసె జ్ఞానచంద్రుఁడు

గనుపట్టె విష్ణుపదముఁగానఁగవచ్చెన్.

313

వ. నలపితుండగుట మందపాల సమశీలుండగు ప్రయుతనందను చరి
త్రం బద్భుతరసైకపాత్రంబయ్యె నిట్లు. 314

క. గృహమేనిధరత్రవరాత్రి
సహమతియగుకుమతి యయుతుఁచందమున సుదు
స్సహదుఃఖగ్రాహనన
గుహః బడునని వింటి మును ముఁకుందునిచేతఁ. 315

ఆ. వె. విష్ణుభక్తులై విఁవేకులై తృష్ణావి
దూరులై స్వకుక్షిఁపూరణంబు
సమయసంభృతార్థసంతృప్తిగాఁ గోరి
నడచువారు భవముఁగడచువారు. 316

సీ. అని పార్వతీనాథుఁడమరసంయమిఁజూచి
పరమభాగవతప్రపత్తిగలుగు
నీవిష్ణుప్రార్థింపఁనిఖిలోన్నతములగు
దైవతక్షేత్రతీర్థముల మేళ
నం బెఱింగించితిఁనానాకథా నిధా
సంబగుదానినెఁన్నఁడును దీని
వైష్ణవధర్మప్రవర్తనం బెడలిన
యనదులకెఱుకసేయకుము నీవు

గీ. గుప్తముగఁ జేయు మనుడు భిర్లునకు మొక్కి
ముని మునిధ్యేయ! నీకతంబున దురాప
రూపతక్షేత్రరాజస్వరూప మెఱుంగఁ
గంటి గరిగంటిగానిసౌఖ్యములు గంటి. 317

చ. భయము నడల్చి దుఃఖములఁబొచి సుఖంబులఁబొదిచేసి త
ద్దయుఁ దిలకించి నీయడుగుఁదముత్ర నిముత్ర గొల్చి నిత్యన

శ్రీమ మొసరించునాకిక స సాధ్యములేదిది యట్లయాను ని
ర్భయభవసాగరోత్తరణవాదికులాదిమవైష్ణవాశ్రితుల్. 318

క. అని పౌనఃపున్యంబుగ

వనజాసనసూతి మ్రొక్కి వలగొని హరు నీ

ఙ్గొని పౌండరీకమునకున్

జని భైమిం దీర్ఘమాడి చక్రి భజించెన్.

319

క. భజించి తిత్ప్రసాద

వ్యజనానిలశమితాపుంజై యిప్పుడు న

జ్జజనూతి దక్షిణద్యా

రజగతి నున్నాడు సుస్థిరప్రమదమునన్.

320

క. అని కథకుడు శౌనకముఖ

మునులకు హరిదివ్యచరితములు దురితతిమో

దినకరకిరణాయితములు

వినిపించె గళావతీశ! వేదాద్రీశా!.

321

శా. దిగ్గంతావళకర్ణచాలన సముద్వేల్లన త్రుత్పల్లవ

స్రగ్ధీప్తిప్రకటప్రతాపశిఖసంఘన్నాఖలాశాంత! న

మృగ్ధానాధరితామరదుఃఖ! రమాప్రాణేశ భక్తస్మియా!

ప్రాగ్ధిక్కేసరిపీఠికాధిప! సఖాపదాక్రరాహస్కరా!.

322

క. విద్వత్కుముద నిశాకర!

విద్యేషి వరూధనాథవేశంత మదాం

ధద్విరదక్షిణి సంవృత

సద్యప! దిలీపభూపసదృశాటోపా!.

323

మాలిని. సరసగుణరతీశా! షట్సహస్రాన్వయేశా!

నిరవధికగుణాభీ! నిత్యసతోపలభీ!

హరిహాయసమభోగా! యాచమానానురాగా! •

క్షరగతనిగమాళీ! కావ్యకృత్పదప్రహేళీ!

324

గద్య

ఇది శ్రీమత్పరమపదనాథనిరవధికకృపాపరిపాక

పరిచితి సరసకవితాసనాథ రామకృష్ణ

కవినాథ ప్రణీతంబైన పాండురం

గమాహాత్మ్యంబనుపరనుభా

గవతచరిత్రంబునందుఁ బంచ

మాశ్వాసంబును సర్వంబును

సంపూర్ణము.

